

In vice...
 Ge. p...
 p...
 p...
 et p...
 p...
 p...
 p...

Summe...
 p...

Non...
 p...
 p...
 p...

p...
 p...
 p...
 p...

p...
 p...
 p...

p...

Inven. 268.

Bibl. Jag.

Wx
 10

Nun

Huc ga
 ed

Om m
 Ar

Fur la

T. re

Nunc Junonine Libellus

Hic galeas libruz vifosse pcedē tūtab
Cid māibz. dōro redde mēptade pūo
Qm mīg. hūc tēpāo fūtiūe aūffē. dūbē
Acceq en flaurig tēp. fēleste pmet
Fūc latroqz rapoe neq. pūtridiffie tādē
L. cruciat fēbrū mādū tōe mēg

95.5530.

[illegible]

Vincit aliqis forte quoniam dicitur in fide nris et no in p. i. in et
q. eorum estis ratio que est diffinitio sunt qd. relectores
et coparentes. Relatio aut. apparate no pnt diffiniri.
in p. i. p. in p. ual. p. 47. Unde

igitur 6 equorum p[er] 2 equorum equoribus: et equoribus. Equorum
 nom[en] et otto vel sex vel quatuordecim p[er] p[ri]ma[m] impo[si]t[um]
 tant[um] et tant[um]: Equorum equoribus p[er] res p[er] d[omi]n[u]m p[er] 13
 vel quatuordecim p[er] annuat[um] tant[um]: sed vocat[ur]
 p[er] maxim[um] p[er] 26 res p[er] p[ri]ma[m] vocat[ur] p[er] p[ri]ma[m] p[er] 26
 equorum equorum

Notio in diebus equivoce

Notio hic non autem ut se extendit ad omnem partem suam
per unum suum partem. sine quacunque alia. vel per se per
unum.

Ratio in diebus equivoce

Notio vero in proposito sumitur et interpretatur. Notio unde non substantia
neque spiritus vel deo essentia.

Substantia

Substantia autem hic et semper essentia seu entitate. seu
et eo cum nomine inponitur et non solum et ante existit et
amendat.

Univoca

Notio ad hoc ut alia dicitur Univoca duo quidem requiruntur
quodammodo duo univoca requiruntur. Prima quod habent unum
nomen quod et quodammodo. Vel sub quo quidem sunt species
habere que genus. Et individua sunt quodammodo. Secunda
quod essentia et inponitur forma seu substantia a se est tota non in
partem. Et ideo opus in ratione et eo substantie. i. de vel per
in parte. Notio est autem sunt omnes et homines quodammodo
in una non specie per quodammodo est a se per se. Notio
in parte per plures homines per unum homo.

Denotatio

Notio triplata sunt Denotatio non per se. Notio non. Notio
et per se sunt. Denotatio vero non per se. Notio
abstracta ad se in principio quodammodo et sine sunt. Notio
vel substantia vel non sunt forma non sunt. Notio
in se sunt. Notio est autem sunt. Denotatio per se sunt
sunt quodammodo abstracta ad se non quodammodo in principio et
in fine per se sunt forma abstracta substantia in se sunt
in se sunt et sunt. Denotatio non et per se sunt sunt quodammodo
abstracta in principio quodammodo et in fine sunt sunt
vel substantia vel substantia abstracta substantia substantia
non sunt alio et alio et alio sunt existit.

Denotatio

Sunt sunt et et. Notio per se Denotatio vultum existit.

Denotatio

Sunt quodammodo quod non debet autem existit autem alio. Notio
notio per se autem in se sunt et quod et quod sunt sunt
notio in se autem autem que denotatio per se sunt
notio in se autem autem.

2. bez yte gylat 13 gylt polomiales.

Tertus totius lo

gices p magistrum Thomam Bricot abbre-
uiatus et per eundē nouissime emendatus.

Sum Magr Mirdackir de vifuga Sacre
theologie Bacc. Canonici Sibi florani
pro bibliotheca Collegij mairis (rar)
. 1 4 43.

Idem Magr suprascriptus in Doctor theologie
promouit et ppa. Anno domi. 1 4 46.

BIBLIOTHECA
VNI^U.MUSEI
CRACOVENSIS

Receit
Vincet
Abel
pente
ad pte
in ipa
Pine m
Antony
and p
nd: d
mhone
d. Om
nd i

Copio preedicabilium non paria ad istos. Hinc ad istos
non paria. 22. ad istos non paria. 22. ad istos non paria.
Liber Predicabilium *significatio: 22. ad istos non paria.*

**Incipit abbreviatum textus toti⁹ lo-
gices amgfo Thoma Bricot cōpositū:
siue cōpilatū p̄tinēs multos libros z tra-
ctat⁹ qui videbūt in sequētib⁹. Et p̄mo
incipiūt ysagoge. i. liber introductionū
porphiriū qui dicit⁹ liber p̄dicabiliū por-
phiriū: z p̄tinet duos tractat⁹. Prim⁹ est
de q̄nq⁹ p̄dicabilib⁹. Et p̄tinet sex capla**

*ysagoge op ab ysa
quod est in eo et
yugas dicitur p̄ti in
hinc dicitur.*

Capitulum primū de intentiōe auctoris.

Um sit necessarius Buisaroz et ad
eam q̄ est apud Aristotelem p̄dica-
mentoz doctrinam nosse: Quid sit
gen⁹: et qd differetia quid sp̄es: qd
p̄p̄iū: z qd accidens: z ad diffinitionū assig-
nationē: z oīno ad ea que in diuisione vel de-
monstratione sunt vtilia. Istaz rerū specula-
tione cōpendiosam tibi traditione facies ren-
tābo breuē velut introductōia mō ea que ab
antiquis dicta sunt aggredi. Altiōib⁹ quidē
questionib⁹ abstinēs: simpliciores p̄o medio-
citer coiectans. Not de generib⁹ z specieb⁹
illud qdēz siue subsistant: siue in solis nudis
purisq⁹ intellectib⁹ posita sint: siue subsisten-
tia corpalia sint: aut incorpalia: z utrū separata
a sensibilib⁹ aut insensibilib⁹ posita: z circa ea
p̄stātia dicere recusabo. Altissimū cū ē hmoi

*Iste liber p̄dicabilium
est p̄p̄iū in
duos p̄dicabilium p̄p̄iū
in p̄dicabilium p̄p̄iū
tractat: In p̄p̄o
genio reia p̄p̄iū
tractat. In p̄p̄o
genio reia p̄p̄iū
tractat. In p̄p̄o
genio reia p̄p̄iū
tractat.*

Prima p̄elo

Secunda

Tertia

Liber

Quarta negotiorum et maioris egressus indictionis. Illud
quo quodammodo de his ac de ppositis pbabiliter
antiqui tractauerunt: et horum magis peripatetici
tibi nunc monstrare tentabo.

Capitulum secundum de genere.

Prima pars.

Idem autem neque genus neque species simpliciter
dicitur: quia genus dicitur tripliciter. Primo modo
dicitur genus aliquorum quodammodo se habentium
ad unum aliquid: et ad se invicem collectio.
Sic in qua significatione collectio romanorum dicitur
genus a romulo et ab habitudine romanorum
inter se. Secundo modo dicitur genus uniuscuiusque generationis
principium: vel ab eo qui genuit: vel a loco in quo
quodammodo generatur est. De primis dantur duo exempla.
Primum est: dicimus orisse hunc genus a tantalo.
Secundum est: dicimus pluvium hunc genus ab hercule.
De loco etiam duo exempla. Primum est: dicimus
pindarum esse thebanum genere. Secundum est plato
nem dicimus arbeniensem. Est enim patria unius
cuiusque generationis principium quodammodo et
pater. Unum secundam acceptio generis est propriorum
primas: quia principium generationis prius appellatur
est genus: et postea multitudo descendens ab illo
principio: ut romani dicuntur: quia ex descendit ex
genere romuli et cicropide: quia ex genere cicro-
pis descendit: et talia principia ab aliis gene-
rationibus distinguunt. Tertio modo capit genus
p illo cui supponitur species: et hoc per similitudinem
ad duas primas acceptationes: quia sicut genus

Comparatio.

Predicabiliū.

scdo mō est pncipiū generatiōis: z gen^o pmo
modo ē collectio multoz: ita gen^o tertio mō ē
pncipiū diffinitiuū suarum speciez: z sub se
multas spēs p̄tinet. Un̄ solū de genere tertio
mō est fmo apd philosophos: z diffinit scdo
modo sic. Gen^o est qd p̄dicat de plib^o dñtib^o
specie i eo qd qd. Qd aut̄ hec diffinitio sit bōa
ptz qz nihil p̄tinet supflūū nec diminutū q̄ est
bona. An̄s ptz: qz eoz que p̄dicant: quedā p̄
dicant de vno solo: vt indiuidua sic socrates:
hic z hec z h̄. Alia xō de plurib^o: vt genera sic
aīal: spēs vt hō: dīna vt rōnale: ppriū vt risi
bile: accidēs vt albū: nigrū: sedere. Modo ab
indiuiduis q̄ de vno solo p̄dicant differt gen^o
qz de plurib^o p̄dicat: z a specieb^o z pprio dif
fert gen^o: qz p̄dicat de differentibus specie: vt
aīal de hoīe: equo et boue. Spēs xō soluz de
dñtib^o numero: vt hō de socrate et platone.
Propriū xō d̄ vna sola specie z de indiuiduis
ei^o: vt risibile de hoīe z p̄cularib^o hoīb^o. Sz
a differētia z cōiter accidētib^o differt gen^o: qz
licz illa p̄dicant de plib^o specie dñtib^o: nō tñ
in eo q̄ quid: sed in quale. Nā si querat qual
est hō: dicat q̄ est rōnalis: z qualis est coruus
d̄ q̄ est niger: gen^o xō p̄dicat in qd. Nā si que
rat qd est hō: dicat q̄ est aīal. Cum igit̄ genus
differat ab indiuiduis p̄ p̄dicari de plurib^o: a
specie z pprio p̄ p̄dicari de dñtib^o specie: a
dñtia z cōiter accidētib^o p̄ p̄dicari in eo q̄

Liber

quid : sequitur q̄ illa diffinitio nihil continet
superfluum nec diminutum.

Tertium capitulum de specie.

Prima ps.

Species dicit dupliciter. Primo modo
s dicit species uniuscuiusq̄ rei forma:

ut ibi Primi species digna est impe-
rio. Secundo modo dicit species id q̄ est sub
assignato genere: ut homo est species anima-
lis: et albu siue albedo est spēs coloris et trian-
gulus spēs figure. Et si dicat aliquis q̄ gen⁹
pus diffinit⁹ est p̄ speciem. q̄ species nō debet
definiri p̄ genus. Ad hoc dicit q̄ gen⁹ et spēs
dicuntur relatiue: qz genus est alicui⁹ genus: et
species alicui⁹ spēs. Ideo necesse est in vtro-
rumq̄ rationib⁹ vtrūq̄ vti. Et diffinitur spe-
cies tripliciter. Primo sic: Species est que po-
nit sub genere. Secundo sic: Species est de q̄
genus in eo q̄ quid p̄dicat. Tertio sic: Spe-
cies est q̄ p̄dicat de plurib⁹ dñtib⁹ numero
in eo q̄ quid. Et differt hec tertia diffinitio a
duob⁹ primis: qz ipsa nō uenit nisi specieb⁹
specialissimis. Aliē vō cōueniūt specieb⁹ sub
alternis.

Diffinitiones

Secūda ps.

Qd autē sint aliquē spēs specialissi-
me: patet. Nam in vnoquoq̄ p̄dicamento est
quoddā generalissimū supra q̄ nō est aliud
supueniēs gen⁹: et quoddā specialissimū post
q̄ nō erit alia inferior spēs: et quedam inter-
media que respectu diuersorū sunt genera et
species: ut in p̄dicamento substantiē: substantia

Predicabilium

est gen⁹: sub quo ponit^r corp⁹: sub quo corp⁹
aiarū: sub quo aīaī: sub quo rōnale: sub q^o hō
sub quo socrates et plato: et pticulares boies.
Et inter ista suba est gen⁹ generalissimū cū sit
solū gen⁹. Nō tō est spēs specialissima cū sit
solū spēs: p^o quā nihil ponit qd possit diuidi.
Corpus tō est spēs sube et gen⁹ corpis aīaī:
et etiā alia intermedia sūt genera respectu in-
ferioz: et spēs respectu superioz. Ex p^odictis
inferunt aliqua correlaria. Primū est q^o inf^o media hñt duas habitudines: q^o sunt genera
respectu inferioz: et species respectu supioz
Scdm ē q^o extrema solū hñt vnā habitudinē
vt generalissimū hz habitudinē ad inferiora
respectu qz dī gen⁹: s; nō ad supiora cū sit su-
pmū et pmū pncipiū. Spēalissimū aut hz ha-
bitudinē ad supiora respectu qz ē spēs: s; nō
ad iferiora: q^o respectu illoz etiā dī spēs dñt^r
mī: q^o dī spēs indiuiduoꝝ tanq^o p^otinēs ea: et
supioꝝ tanq^o ab eis p^otenta. Un p^odicta corre-
laria pmo pban^t p diffinitōes generalissimi:
specialissimi et inf^omedioꝝ. Generalissimū du-
pliciter diffinit^r. Primo sic: Generalissimū ē qd
cū sit gen⁹ nō est spēs. Secūdo sic: Genera-
lissimum est supra qd nō est aliud supueniēs
genus. Specialissimum vero tripliciter diffi-
nitur. Primo sic: Specialissimum est quod
cum sit species non est genus. Secundo sic:
Specialissimum est quod cum sit species nō

Primū cor-
relarium.

Secundum
correlarium.

Diffinitōes
generalissimi

Diffinitōes
specialissimi

Liber

*Diffinitiones
intermedior.*

diuidit in species. Tercio sic: Specialissimū est qđ de plurib⁹ dñtib⁹ numero i eo qđ quid pđicat. Infmedia xō sūt genera z spēs respectu diuersoz. ġ ipsa hñt duas habitu dñes: z extrema vnā. Secūdo pbant^r p silendñe in naturalib⁹: qz sicut in familijs vn⁹ est tm fil⁹ vt agamenon: z ali⁹ tm pater: vt iuppiter: et ali⁹ pēs z filij respectu diuersoz: vt atrides: pelopides z tantalus: ita in coordinationib⁹ pdicamentalibus est aliquid quod est tm species vt ipecialissimū: z aliquid qđ est tm gen⁹ vt generalissimū: z aliqua qđ sūt genera z spe-

Differentia.

cies respectu diuersoz sic sunt infmedia. Sz in b est dissimile: qz in familijs oīa reducunt ad vnū puta ad iouē. Sz nō est sic in generibus: qz si oīa reducerent ad vnū b eēt marie ad ens tanq̃ ad gen⁹: sz ens nō est oīm cōmune gen⁹. Tum pmo qz tūc oīa essent eiusdem gener⁹ qđ est falsū. Cū sint decē genera quasi decem rerū pma pncipia. Tum scdo qz si qđ oīa entia vocet equoce nūcupabit et nō vni uoce. Tum tertio: qz ens nō sz de decem pdicament⁹ fm eandē rōnem. ġ nō oīa reducunt ad ens tāq̃ ad gen⁹. Teritū correlariū descēdens a generalissimo ad spālissima dz in specialissimis: vt plato iubet: quiescere. Patet qz decē sūt solū genera generalissima: z etiā specialissima sūt in numero finito lz nobis ignoto. Indiuidua aut sunt infinita. Et ppter b

*Tertium
Correlariū*

Predicabi.

sicut dicit plato: sūt ab arte relinquēda: neq;
eorū pōt fieri disciplina: et p pñs nō est ad illa
pcedendū s; standū in specialissimis. Quar
tum correlariū: descēdēs a generalissimis ad
specialissima diuidit multitudinē: sed ascen
dens ecōtra colligit multitudinē: p; q; spēs
est collectiua siue significatiua multorū i vnā
naturā siue pceptū: et magis id qd est genus:
p;cularia nō significatione diuidūt gen⁹ qd
est vnū signū. g correlariū verū. Bñs patet q;
p;cipatiōe speciei plures hoīes sunt vn⁹ hō
id est significant p istū terminū hō: sed p;cu
larib⁹ hoībus vn⁹ et cōis fit plures: id est qui
p vnū signū significabāt nūc p plures termi
nos discretos significant. g singulare ē diui
siuū et cōmune collectiū. Quintū correlariū
gen⁹ p;dicat de specie et nō ecōtra: patet q; su
periora p;dicant de suis inferiorib⁹: et nō econ
tra: sed gen⁹ est sup⁹ ad spēm cuz diuidat in
plures spēs. g gen⁹ p;dicat et c. Maior patet:
q; in p;dicatione directa op;et equa. i. cōverti
bilia de equis p;dicari: vt hūibile de eqno: vel
maiora. i. supiora d minorib⁹: vt aīal de hoīe.
S; minora: id est inferiora de maiorib⁹ mini
me p;dicant: vt nō dicim⁹ aīal esse hominē di
recte sicut hoīem esse aīal. Sextū correlariū
gen⁹ p;dicat de specieb⁹ et indiuiduis: species
aūt de indiuiduis. patet q; supiora semp de in
feriorib⁹ p;dicant: vt socrates est hō: est aīal et

**Quartum
Correlariū**

**Quintum
Correlariū**

**Sextum cor
relariū.**

Predicabiliū

est cecū et cicatrix cum occaluerit ex vulnere.
Distinctio magis propria est q̄ alteri ab altero dis-
 fert specifica distinctio: vt hō ab eq̄ differt p̄ rō-
 nale. **U**n̄ oēs dīstīne in s̄ cōueniūt q̄ faciūt
 alteratū: s̄z differūt q̄ dīstīne magis p̄pria
 facit aliud. **A**lie vō solū faciūt alteratū: vt rō-
 nale adueniēs aīali facit diffinitionē hoīs: s̄z
 moueri z q̄scere solū faciūt accidentalī dis-
 ferre. **S**ecūda diuisio. **D**istinctiōz qdā faciūt
 aliud: alie vō faciūt alteratū. **E**t dīstīne duplī
 ista duo mēbra. **P**rimo q̄ dīne faciēs aliū
 vocat̄ specificē: alie vō vocat̄ simplī dīstīne.
Secūdo q̄ fm̄ dīstīne faciēs aliud diuidūt
 genera in spes: z spes diffiniūt: s̄z fm̄ faciēs
 alteratū cōcludūt solū aliqua alteritas.
Tertia diuisio ē: **D**istinctiōz qdā sūt sepabiles:
 vt moueri q̄scere sanū z egrū. **A**lie vō sūt in-
 sepabiles: vt simū aquilū: rōnale v̄l irrōnale.
Quarta diuisio est. **D**istinctiōz insepabiliū qdā
 sunt p̄ se: vt rōnale mortale: z susceptiū disci-
 pline. **A**lie vō p̄ accidēs: vt aquilū z simū.
Un̄ duplī differūt illa duo mēbra. **P**rimo q̄
 differēne p̄ se ponūt in diffinitione speciei z
 faciūt aliud. **D**istīne vō p̄ accidēs nō: s̄z faci-
 unt alteratū. **S**ecūdo q̄ dīstīne p̄ accidēs
 suscipiūt magis z min⁹: vt aquilū z coloratū:
 sed differēne p̄ se non p̄dicant̄ cum illis ad-
 uerbis magis z minus: quia neq̄ genus ne-
 q̄ differētia predicatur de sua specie scdm̄

Cōueniētia
 differētia.

Secūda diuisio
 Compātio.

Tertia di-
 uisio.

Quarta di-
 uisio.

Compātio

Compātio

Compātio

Compātio

Compātio

Compātio

Compātio

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

Compātio

Sepabiles

mag⁹ z min⁹: ex eo q^d vtrūq³ illoz diffinit spe-
ciem. Modo esse est vnicuiq³ vnū z idēz neq³
intensionē neq³ remissionē suscipiēs. Quinta
diuisio que quodāmodo sequit^r ex alijs ē ista.
Differentiaz quedā sunt diuisione generuz: vt
aiarū inaiarū: sensibile inensibile. Alie vero
sunt constitutiue speciez: vt aiarū z sensibile
que ponunt in diffinitioe aialis: nam aial est
suba aiata sensibilis: z sic eedem dntie respe-
ctu vni⁹ sunt diuisione: z respectu alteri⁹ cōsi-

Primum
correlariū
Secundū
Correlariū

prima definitio

Solutio

Secunda
diffinitio.

tutue. Ex q sequuntur duo correlaria. Primum est q oēs differentie pnt dici specificae cum sint specierum diuinae. Secundū est q indigem⁹ differentijs p se ad diuidendū ⁊ diminiendū: sed nō differentijs p accidēs etiā si sint inseparabiles. Differentia sex definitionib⁹ diffinitur. Prima est: Dñtia est q abundat sp⁹ s a genere: vt hō abundat ab aīali p rōnale ⁊ mortale quoz nullū ponit in diffinitione aīalis. Sed qreret aliq⁹ yñ sp⁹s hz dñtias: an ex nihilo ⁊ hoc nō: q: ex nihilo nihil fit: an ex genere: et hoc nō: q: quā rōne gen⁹ haberet yñā dñtias eade rōne haberet sibi opposita: ⁊ sic opposita eadem uenirēt. Ad h dicit q gen⁹ hz differentias oppositas prae ⁊ nō actu: ⁊ h nō est incōueniēs: q: opposita de eodē cōmuni pccu lariter bñ pdicant. Secūda diffinitio ē. Differentia est qd pdicat de pluribus dñtib⁹ specie in eo q quāle. Ex aut dñtia pdicat in qle

quene qu
actua Cuen

Predicabi.

pater triplici. Primo sic exēplari: vt rōnale
z mortale p̄dicant in quale de hoīe. Secūdo
a signo: qz dīntia cōuenient r̄ndet ad questio
nem factā p̄ quale z nō p̄ qd. q̄ p̄dicat in qua
le. Añs pater: qz si querat quid est hō: r̄ndet
q̄ ē aīal: sed si querat quale aīal: r̄ndet rōna
le. Tertio pater p̄ locū a p̄portioe: qz sicut in
reb⁹ cōposit; ex materia z forma: vel ad similitu
dinē materie z forme se habet materia: ita se
habet gen⁹ in diffinitioe speciei: z sicut i illis
se hz forma: ita dīntia. q̄ differentia p̄dicat in
quale. Añs ptz: qz sicut statua p̄stat ex ere et
figura: sic hō cōis z specialis ex genere tanqz
ex materia: z dīntia tanqz ex forma p̄sistit: vt
sicut statua est ex b̄ modo figuratū: ita hō est
aīal rōnale. Tertia diffinitio ē: Differentia est
qd̄ aptū natū est diuidere gen⁹ z ea q̄ sub eo
dem genere posita sūt: vt rōnale z irrōnale di
uidunt equū z hoīem. Quarta diffinitio: Dif
ferentia ē qua differūt a se singula: qz species
eiusdē gener⁹ nō differūt p̄ gen⁹ q̄ p̄ differentia.
Añs pater: qz nos z bruta sum⁹ aīalia: sz rō
nale additū nobis sepat nos ab illis. Quinta
diffinitio est correctiua tertiē. Nō em̄ om̄e qd̄
diuidit ea q̄ sub genere sūt ē dīntia. Nā aptū
natū nauigare diuidit aīal sic. Aīaliū quedā
sunt apta nata nauigare: alia vō nō: z tū nō
est differentia sed p̄p̄riū: et iō diffinit sic. Diffe
rentia est qd̄ p̄ducit gen⁹ ad esse: z eius qd̄ est

Primo
2o
3o
4o
5o
6o
7o
8o
9o
10o
11o
12o
13o
14o
15o
16o
17o
18o
19o
20o
21o
22o
23o
24o
25o
26o
27o
28o
29o
30o
31o
32o
33o
34o
35o
36o
37o
38o
39o
40o
41o
42o
43o
44o
45o
46o
47o
48o
49o
50o
51o
52o
53o
54o
55o
56o
57o
58o
59o
60o
61o
62o
63o
64o
65o
66o
67o
68o
69o
70o
71o
72o
73o
74o
75o
76o
77o
78o
79o
80o
81o
82o
83o
84o
85o
86o
87o
88o
89o
90o
91o
92o
93o
94o
95o
96o
97o
98o
99o
100o

1o
2o
3o
4o
5o
6o
7o
8o
9o
10o
11o
12o
13o
14o
15o
16o
17o
18o
19o
20o
21o
22o
23o
24o
25o
26o
27o
28o
29o
30o
31o
32o
33o
34o
35o
36o
37o
38o
39o
40o
41o
42o
43o
44o
45o
46o
47o
48o
49o
50o
51o
52o
53o
54o
55o
56o
57o
58o
59o
60o
61o
62o
63o
64o
65o
66o
67o
68o
69o
70o
71o
72o
73o
74o
75o
76o
77o
78o
79o
80o
81o
82o
83o
84o
85o
86o
87o
88o
89o
90o
91o
92o
93o
94o
95o
96o
97o
98o
99o
100o

Liber

Sexta

esset p^o e. Altera diffinitio est ista. Dicitur sic
q^o altera facit spem z i eo q^o q^ole e accipit.

Quintum capitulum de pprio.

Prima ps.

Roprium d^r quadrupl^r. Primo m^o
p^o d^r ppriu q^o inest soli sed n^o omni: vt
esse medicu vel geometru respectu ho-

minis. Sec^o m^o d^r ppriu q^o inest oi z n^o soli
vt esse bipede respectu hois. Tercio m^o dicit
ppriu q^o inest omni soli sz aliq^o id est cogno-
tat quanda dispositione que n^o e nra inesse
p^o q^olibet tpe vt ap^o n^otu cancellere. Quarto
m^o d^r ppriu q^o inest omni soli z semp: vt risi-
bile respectu hois. Et si dicat q^o h^o n^o p^o ridet
q^o n^o semp est risibilis. Ad h^o dicit negando co-
sequentia: q^o h^o n^o dicit risibilis ex eo q^o actu

Secunda ps.

rideat: sz q^o est ap^o nar^o ad ridendu. Un^o p^o
ppriu q^oto m^o differt ab alijs: q^o ipm couertit
cu suo subiecto: vt hinc ille cu eq^o: alia vo n^o.

Sextum capitulum de accidente.

**Prima dif-
finitio.
Obiectio.**

Accidens tripl^r diffinit^r. Primo sic. Ac-
cidens e q^o adest z abest subiecto p^oter
subiecti corruptione. Et si dicat q^o ac-
cidens diuidit in sepabile: vt dormire: z i inse-
parabile: vt nigrum respectu coru z ethiopis:
sz accidens inseparabile n^o pot abesse. g^o diffinitio
mala. Ad h^o r^oidet q^o coru^o pot intelligi albi z
ethiops nites candore: ad huc sensu q^o essen-
tias eoz non repugnat albedo. Sec^o diffinitio
sic: Accidens e q^o p^ogit eidem inesse z n^o inesse.

Solutio

Secunda.

Predicabiliū

Tertio diffinit sic: Accns ē qđ negz ē gen⁹ ne qđ spēs negz dñtia negz pprū: Ip aut ei subiecto subsistens. Dico de qñqz pdicabiliū fm qđ ppositū erat: dicendum est de puenientijs et differentijs eoz.

Secūdu tractatus est de cōueniētia et differentia pdicabiliū ad inuicē: et cōtinet duodecim capla. Primū caplm de pueniētia oīm qñqz pdicabiliū ad inuicē

Commune ē oībz pdicabiliū de p libo pdicari. Nā gen⁹ pdicat de spēbz z idiuidis: vt aīal de eqs bobz z hoīe pē: z de h boue: z d h eq z de h hoīe: Et sīlī dñia: vt irroale de eqs z bobz: z de his q sūt pīclares. Spēs hō pē de idiuidis: vt hō de sorte z plātone. Propriū hō de spē cui⁹ ē pprū: z de inidiuidis ei⁹: vt rīibile de hoīe: et pīclariū hoībz. Accns hō pdicat de spēbz z idiuidis: vt nigrū qđ ē accns īsepabile de spē coruoz. z moueri qđ ē sepabile d hoīe z de eq. pmo m pdicat de idiuidis: z secūdo de speciebz.

Secundū capitulum de cōueniētia et differentia generis z differentie.

En⁹ cōuenit triplr cū dñtia. Prima pueniētia ē tam gen⁹ qđ dñtia pīnet spēs lz dñtia n orot pīneat qđ gen⁹: vt rōale lz nō pīteat irroalia sic li aīal: pīet m deū ei hoīem. Scda cōueniētia ē sicut qđqđ pdicat

Tertia.

**Prima pueniētia cōueniētia
Secunda**

de genere vt gen⁹ est: etia p^rdicat de 2 tent⁹ sub
illo: ita q^{uod} quid p^rdicat de d^rntia vt d^rntia est:
p^rdicat de 2 tent⁹ sub illa: vt sicut si omne aial
est suba: ois hō erit suba: ita si omne rōnale est
vtens rōne: ois homo ē vtens rōne. Tertia cō
uenientia sicut pempto genere perimunt que
sub ip^so sunt: ita pempta d^rntia p^rimunt que
sunt sub ip^sa: vt sicut si nō est aial non est hō:
ita si nō est rōnale: nullū erit vtens rōne. Sed
differt gen⁹ a d^rntia sex modis. Prima diffe
rentia est: q^{uod} gen⁹ p^rdicat de plurib⁹ q^{uam} alia p^r
dicabilia: vt aial de hoie ⁊ de equo: aue ⁊ ser
pente: quadrupes hō solū de habentib⁹ quat
tuor pedes: hō de forte ⁊ platone. Inibile hō
de equo ⁊ p^ricularib⁹ eq^us: accides aut de in
diuiduis. Secūda differētia est: q^{uod} gen⁹ cōti
net d^rntia: p^rate: vt aial diuidit p^ronale ⁊ ir
rationale. Tertia d^rntia est: gen⁹ pus est suis
differētis: ⁊ ideo a negatione ei⁹ ad negatio
nem d^rntia: valet p^rntia: vt si nō est aial non
est rōnale: sed nō econtra: q^{uod} si oēs differētie
interimant adhuc subintelligi pōt suba aia
ta sensibilis q^{uod} est aial. Quarta d^rntia ē: q^{uod} ge
nus p^rdicat in quid: d^rntia hō in quale. Quinta
differētia est: q^{uod} gen⁹ est vnū fm vnā quāq^{ue}
spēm: vt aial est gen⁹ hois: differētie hō plu
rime: vt rōnale mortale: ment⁹ ⁊ discipline p^r
ceptibile sunt d^rntie hois. Sexta d^rntia est:
gen⁹ est simile materie: differētia vero forme.

No fim do primeiro período
 as folhas da raiz e do caule
 e as folhas da raiz e do caule
 e as folhas da raiz e do caule
 e as folhas da raiz e do caule
 e as folhas da raiz e do caule

Predicabiliū

Et hec sufficiat de dñtīs generi et dñtie.

Tertiū capitulū de cōueniētia ⁊ diffērentia generis et speciei.

Enus ⁊ spēs triplici cōueniūt. Pri-
mo qz vñ qz eoz p̄dicat de pluribus
loquēdo etiā de specie vt spēs est. Se-
cūdo cōueniunt: qz vñ qz eoz est p̄us his de
quib⁹ p̄dicat. Tercio qz vñ qz eoz est eorum
vniuersale respectu suoz subicibiliū. Sz dif-
ferunt q̄ntuplr. Prima dñtia est: qz gen⁹ cō-
tinet spēs: eo qz est i plurib⁹ q̄s spēs: ⁊ nō ecō-
tra. Patet qz oportet genera p̄iacere liue esse
cōmuniora: ⁊ ipsa formata. i. determinata dif-
ferentijs specificis p̄ficere. i. diffinire species.
Secūda dñtia est: qz genera naturalit̄ p̄ora
sunt speciebz: ⁊ iō a negatione generis ad ne-
gationē speciei valet p̄na: ⁊ nō ecōtra. Tercia
est: genera p̄dicant vniūoce de speciebz: ⁊ non
ecōtra. Quarta est: qz gēn⁹ abūdat a specie
p̄tinentia specierū: spēs aut̄ abūdat a genere
p̄tinentia diffērentiā. Quinta est: nullū gen⁹
pōt esse spēs specialissima: neqz aliqua spēs
pōt esse genus generalissimum.

Quartum capitulum de continentia et diffērentia generis ⁊ p̄prij.

Enus ⁊ p̄prium triplici p̄ueniūt. Pri-
mo qz inferunt ex specie: vt si homo ē
aial est: ⁊ si hō est risibile est. Secūdo

Prima pars.

Prima con-
uenientia.

Secunda

Tercia

Secūda

Prima dñtia

Secūda

Tercia

Quarta

Quinta

Prima pars.

Prima con-

uenientia.

Secunda

Tercia

Secūda

Prima dñtia

Secūda

Tercia

Quarta

Quinta

Prima pars.

Prima con-

uenientia.

Secunda

Tercia

Secūda

Prima dñtia

Secūda

Tercia

Quarta

Quinta

Libor

qz equalit p'dicant de suis subicibilibz: vt hō
z bos equalit sunt aialia: z carho z cicero rsi
biles. Tertio qz p'dicant ynuoce de suis sub
cibilibz. Sed qntupliciter differūt. Prima dif
fere: nā est: qz gen⁹ est p'us p'p'io nam p'ius
oportet aial esse: z dehinc diuidi dntuz. p
p'ius. Seda est: qz gen⁹ p'dicat de pluribz ipe
ciebz: p'p'iu vō de vna sola. Tertia est: genus
nō p'dicat p'uersim de sua specie: qz nō si aial
est hō est: p'p'ium vō p'dicat eque sim de sua
specie: r r'isibile de hoie. Quarta ē: qz p'p'iu
inest omni soli z temp: gen⁹ aut licet in sit om
ni z temp: nō tñ soli. Quinta est ipēs interem
pte nō intermūt genera: sed p'pria interem
pta intermunt illa quoz sunt p'pria.

Quintum capitulum de cōuenientia et differentia generis z accidentis.

Gen⁹ er accidēs in h cōueniūt qz p'di
cant de pluribz: vt nigrus de coruis et
ethiopiis. Sed differūt quadrupliciter
Prima dntia est: qz genus p'us ē sua specie:
accidēs vō enā insepabile est postea illo cui
accidit. Seda est: qz intentio nē z remissio
nem suscipit accidentis p'ncipatio: gen⁹ vō
nō mīme. Tertia est: qz accidentia subsistunt in
indiuinduis: genera aut p'pria sūt illis. Quar
ta est: genus p'dicat in quid: accidēs vō in
qle: Naz si qrat qual ecorū: m det qz ē niger.

Tertia

Seda ps.

Prima ora

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

Prima ps

Seda ps.

Prima ora

Secunda

Tertia

Quarta

Predicabilium

Sextum capitulum de numero differentiarum omnium quinque predicabilium.

E si querat aliquis an quilibet aliud predicabile compabitur ad quatuor: sic genus. Ad hoc respondetur quod licet quodlibet predicabile possit comparari ad quatuor: et ita essent viginti comparationes: non sunt nisi decem non coincidentes: quia semper predicabile sequens habet pauciores comparationes una quam precedens: et sic cum genus habeat quatuor comparationes: differentia non habebit nisi tres: quia comparatur ad genus: sicut genus ad ipsam: et species habebit duas: quia comparatur ad genus et differentiam: sic illa comparantur ad ipsam: proprium habebit unam: quia comparatur ad aliam primam: sicut illa comparantur ad proprium: Accidens vero nullis. Et sic in toto non erunt nisi quatuor: tres: differentia et species comparationes: et sic erunt solum decem.

Septimum capitulum de convenientia et differentia differentie et speciei.

Differentia et species dupliciter conveniunt. Primo quia equaliter participant ab his quibus insunt: et omnes homines equaliter sunt homines et rationales. Secundo quia semper predicantur de suis subiectibus. Nam socrates semper quod dicitur est: est homo et rationalis. Sed differunt quadrupliciter.

Questio

Responsio

Prima pars

Prima convenientia

Secunda

Secunda pars

Prima differentia

Prima differentia

Libri

Prima dñia

Prima dñtia est: qz dñtia pñcat in quale species vo in qd: z licet ista spēs hō determi-
net suū genus: nihil tñ cognorat sicut dñtia.

Secunda

Secunda dñtia est: qz dñtia pñcat de pluribz speciebz: vt qdrū-
pes de boue z leone: spēs vo solum pñcat de

Tertia

Tertia dñtia ē: qz dñtia ē hoz
species: z id a negatione rōnalis ad negationē

Quarta

Quarta dñtia
est: vna dñtia bñ ponit cum altera ad diffi-
niendū vnā spēm: sed spēs speciei nō pponit

vt signat aliquā aliā spēm: nā licet qdā equa
cuidā alio pñficeat ad muli generatiōez: tñ
equa z asinus in cōmuni nunqz pñficiēt: id est
dñficient hanc speciem mulus.

Octauū capitulū de cōuenientia z disfe-
rentia differentie z ppriū.

Prima ps

Inferentia z ppriū duplr cōueniunt.

Prima con-
uenientia

Primo qz equalr pñcant de his de q
bus pñcant: vt oēs hoies equalr pñ-

Secunda

Secundo qz semp insunt

Secunda ps

his qbz insunt: vt bipes z risibile respectu ho-

Prima dñia

minis: nā lz hō nō currat vel nō rideat semp:

Secunda

tñ est apr^o nat^o ad habedū duos pedes z ad

Prima dñia

ridendū. Sed duplr differūt. Primo qz diffe-

Secunda

rentia de pluribz speciebz pñcat: vt rōnale de

Prima dñia

deo z hoie. Propriū autē de vna sola specie.

Secunda

Secundo qz differentia nō cōuenit cū specie:

Liber

Quarta

ridet: licet semper sit risibilis. Quarto differunt
quorum termini sunt differetes illa sunt differ-
rentes: scilicet definitiones propriarum specierum sunt differ-
rentes: quia proprium est quod inest omni soli et semper
Species vero est quod predicatur de pluribus differen-
tibus numero: igitur differunt ab invicem.

Undecimum capitulum de convenientia et differentia speciei et accidentis.

Prima pars.

Species et accidentis in hoc conveniunt quod
predicantur de pluribus et in paucis alijs co-
veniunt: quia accens et sui subiectum pluri-

Secunda pars.

mu distant. Sed dicitur quadruplur. Primo quia
species predicantur in genere: accens vero in genere: vel in quod mo-
se habet. Secundo quia unaqueque suba solus habet
vnam speciem: sed habet plura accidentia etiam insepa-

Secunda

bilis. Tercio differunt: quia species potest esse accidentis
Accidentia vero sunt posterioris generis et adven-

Tertia

ticie nature. Quarto differunt: quia species equaliter
predicantur de suis subiectibus. Accidentis vero in-

Quarta

equaliter: quia unus ethiops est alio nigrior et

Duodecimum capitulum de convenientia et differentia propriarum et accidentis inseparabilis.

Prima pars.

Roprium et accidentis inseparabile con-
veniunt dupliciter. Primo quia sine illis non
subsistit sua subiecta: ut patet risibile

Prima com-

non subsistit homo: nec propter nigredinem subsistit
ethiops. Secundo quia semper inest et omni. Scilicet

Secunda

propria differunt tripliciter. Primo quia propria vni soli spe-

Prima dicitur

ciali differunt tripliciter. Primo quia propria vni soli spe-

ciali differunt tripliciter. Primo quia propria vni soli spe-

Predicamentorum

ci ei couenit: vt risibile homini: sz accidēs etiā
insepabile pluribz speciebz couenit: vt nigrus:
coruo: ethiopi: carboni z hebreo. Secdo diffe
runt: qz p pñū pdicat couerlum de specie: acci
dens nō insepabile nō. Tercio differūt: qz p
pñū pdicat equalit de suis subicibilibz: acci
dens nō fñl ma iis z minus. Et hec de conue
nientis z differentis iudicant.

Secunda

Tertia

**Liber pdicamentoz Aristotelis con
tinet tres tractatus. Tractatus primus
est de antepdicamentis: et continet tria
capitula. Primum capitulum diffinitio
nes tres continet.**

Quicquid dicunt quozū solum nō
men est commune: et fm illud nōmē
ratio substantie est diuersa: vt aialis
homo: z animal qd pingit conue
niunt in nomine aialis: fm tamē diuersos cō
ceptus: qz si quis assignet eis conceptus con
uenientes aliu z alium assignabit. Vniuoca
dicunt quozū nōmē est commune: z fm illud
nōmē ratio substantie est eadem: vt homo z
bos coueniunt in nōie animalis fm eundem
conceptum eius. Denominatiua dicunt que
cunqz ab aliquo solo casu differūt: z fm illud
nōmē habent appellationem: vt a grāmati
ca grāmaticus: a fortitudine fortis.

Prima

Secunda

Tertia

coloxia et ydoloxia

qz hoc ea pñūla pñūla tota dicitur imitatio
dicitur vt in re pñūla

qz hoc ea pñūla pñūla tota dicitur imitatio
dicitur vt in re pñūla

qz hoc ea pñūla pñūla tota dicitur imitatio
dicitur vt in re pñūla

b lig
qz hoc ea pñūla pñūla tota dicitur imitatio
dicitur vt in re pñūla

qz hoc ea pñūla pñūla tota dicitur imitatio
dicitur vt in re pñūla

En el punto de vista de la física, el punto de vista de la física es el punto de vista de la física.

uniones y otras regulas.

e
 196
 Dym que dicunt: queda dicunt fm
 coplerione: vt hō currit: hō vicit. Alii
 sine coplerione dicunt: vt hō: hōs: cur

rit:vincit. **E**or que sunt huc pdicant: quedaz
de subiecto dicunt quidditatiue: in subiecto vero
nullo sunt per pdicationem denotiatiua: vt ho dicitur
de forte et platone quidditatiue: sed de nullo dicunt
denotiatiue. Alia autem sunt in subiecto: scilicet de nullo
subiecto dicunt. Unum esse in subiecto non est
esse in aliquo sicut pars in toto: sed est esse in aliquo
per pdicationem denotiatiua: sine cuius supposito
ne ipsum supponere non potest: vt philosophus grammaticus est
in aia: sed de nullo subiecto dicitur. Similiter hoc album
pdicat denotiatiue de corpore: quia omnis color in cor
pore est. Alia vero de subiecto dicunt et in subiecto
sunt: vt scia est in aia per pdicationem denotiatiua:
et dicitur de grammatico tanquam de suo inferiori. Alia
vero nec sunt in subiecto nec de subiecto dicuntur:
vt aliquis homo. scilicet fortiter: aliquis equus. id est brunellus.
Et generaliter nulla indiuidua dicunt de subie
cto: licet aliqua bene predicant denotiatiue: vt philosophus
grammaticus de aia. Quando alter de altero
pdicat vt de subiecto quicquid quod de eo quod pdi
cant dicunt: et omnia de subiecto dicunt: vt si fortiter
est homo: et homo est animal: fortiter est animal.

Diuersorū generū ⁊ nō subalternatū possi-
torū diuēle sunt : pēs ⁊ dñtie : vt aīalis et

Predicamentorum.

scie: Nam dñtie aīalis sunt gressibile: volatile
bipes: et tñ nullū corp̄ ē dñtia scie: qz vna scia
nō differt ab altera ex eo qd est bipes. Un ge-
nerum subalternorū pñt esse eedem dñtie: qz
supiora pdicant de suis inferioribz: et ideo dif-
ferētie supioris generis erūt dñtie inferioris.

Tertium capitulum diuidit in decem pdicamenta.

Quoniam quę sñ nulla cōplexionem di-
cunt: singulū aut significat subz ab
solute: vt hō: equus: aut quātitatez siue
subam quantā: vt bicubitū: tricubitū: aut qli-
tatem: vt albū nigrū: aut ad aliqd: vt duplūz
maius: aut vbi. i. subz in loco: vt in loco esse:
aut qñ: vt heri: aut subam situatā: vt sedet ia-
cet: aut hñe: vt armatū esse: calciatūz esse: aut
facere: vt secare vrere: aut pati: vt vri secari.
Et sic pñt qd nībil corp̄ q ponunt in pdicamen-
to est affirmatio vl' negatio: qz oīs affirmatio
est vera vel falsa: sed nullū corp̄ est vez vel fal-
sum. gñ nullū corp̄ est affirmatiō: licet ex cōiun-
ctione illoz possit fieri affirmatio.

Secūdus tractat' est de pdicamentis
et pñter sex capitula. Primū capitulū
in quo ponunt diffinitiones substantia-
prime et secūde: pclusiones eas declaran-
tes: et pprietates substantie.

Prima ps
Decem sūt
entia in cō-
posita.

Secūda ps

Liber

Prima ps.
Diffinitioes

f

Abstantia pma duplr diffinitur.
Primo sic. Prima suba est que p
prie t pncipalit' t maxime substa
re dicat. Secūdo sic. Prima suba

Diffinitio

est que neqz est in subiecto: neqz de subiecto dī
vt aliqz hō. i. sortes: aliqz equ'. i. brunellus.
Secūda suba est spēs vel genus in q est pma
suba: vt hō t aīal sub quibz ponitur li sortes.

Secūda ps.
Prima pōlo

Unde ad pōicta declaranda ponunt octo cō
clusiones. Prima est: ea que ponunt de sub
iecto dicunt de cōhoīe et rōne: vt hō de sorte.

Secūda

Nam sortes est hō t aīal rōnale. Secūda cō
clusio est: ea que sunt in subiecto nō dicuntur
noīe t rōne de subiecto. Nam licet aliqua di
cant noīe nō tñ rōne: vt licet albū dicat de cor
pore: rōne tñ albi nunqz de subiecto pōicat.

Tertia

Tertia cōclusio: omnia alia a pms substantijs
vel dicunt de eis vel sunt in ipsis. Patet per
duas psequētiās. Prima est aīal pōicat de
hoīe. q de aliquo hoīe singulari pōicat. Nam
si de nullo singulari pōicat: nec oīno de hoīe
pōicabit. Secūda psequētia albū est in corpe
ergo est in aliquo corpe: nam si in nullo corpe
est: nec oīno in corpe erit. Quarta cōclusio: nō
existentibz pms substantijs: impossibile est
aliqd alioz remanere: probat qz oīa alia aut
sunt in illis aut dicunt de eis. Quinta cōclu
sio: inter secūdas substantias spēs est magis
substātia q gen': pbat duabz rōnibz. Prima

Quarta

Quinta

Predicamen.

est: quia spēs est p̄p̄inquoꝝ p̄me substantiē q̄
genus: ⁊ cōuenientius respondet ad q̄stiones
factā p̄ quid de p̄ma substantia. Nam si que-
rat: quid est sortēs: cōuenienti⁹ respondet q̄
est homo: q̄ q̄ est aīal. Et si querat q̄d est hec
arbor: cōuenientius respondet q̄ est arbor q̄
q̄ est planta: ergo spēs est magis substantia q̄
genus. Secūda ratio est: p̄me sube dicuntur
p̄ncipales substantiē: q̄ omnib⁹ substat: sed
species plurib⁹ substat q̄ genus: quia quib⁹
cumq̄ substat genus substat ⁊ spēs: ⁊ cum b̄
ipsi generi: ḡ species est magis substantia q̄
genus. Sexta cōclusio: species specialissime
p̄dicamenti substantiē sunt equaliter substan-
tiē. Nam eque cōuenienter respondet ad que-
stiones factam p̄ quid de p̄ma substantia. Si
enim querat quid est sortēs cōuenient⁹ r̄ndet
q̄ est homo: Et si querat quid est hic equ⁹ cō-
uenienter respondet q̄ est equus. Septima
cōclusio: omnes substantiē p̄me sunt equalit̄
substantiē: q̄ equaliter substant. Octaua cō-
clusio: merito post p̄mas substantias sole spe-
cies ⁊ genera dicunt̄ secūde substantiē. Patet
duabus rōnib⁹. Prima est: quia sola talia
indicant quidditatē p̄marū substantiarū.
Nam si quis querat: quid est sortēs: conue-
nienter respondetur q̄ est homo vel animal:
Sed si quis respondeat album: vel currit ex-
traneē assignabit. Secūda autē ratio est

Secūda

Septima

Octaua

Liber

sicut se habent p^{ri}me sube ad o^{mn}ia alia: ita sp^{eci}es
et genera ad accid^{enti}a. Et sp^{eci}es et genera debent
dici sec^{un}de sube. Qu^{on}iam p^{ri}mo p^{ro}p^{ri}etates: q^{ui}a sicut directe dici
mus sortem esse gr^{am}aticu^m: ita dicim^{us} ho^{mo}iem
et aⁿimal esse gr^{am}aticu^m. Unde sube sex sunt p^{ro}p^{ri}ietates. Prima est: C^{om}une est omni sube
in subiecto n^{on} esse. De p^{ri}ma suba pater: q^{ui}a ip^{sa}
nec d^{icitur} de subiecto: nec est in subiecto. De sc^{co}da
pater dupl^{iter}. Primo inductive: q^{ui}a h^{omo} non est
in subiecto puta in sorte: neq^{ue} animal: et sic de
alijs. ergo nulla sec^{un}da suba est in subiecto.
Secundo p^{ro}p^{ri}etates: q^{ui}a nihil eor^{um} que p^{re}dicant^{ur}
no^{mine} et r^{ati}one de subiecto est iⁿ subiecto: sed sc^{de}
sube p^{re}dicant^{ur} no^{mine} et r^{ati}one de subiecto. Et n^{on} s^{un}t
in subiecto. Sed b^en^e n^{on} conuenit soli sube: sed
eti^{am} differentijs subst^{an}tialib^{us}: vt bipes et gres
sibile: n^{on} emⁱⁿ sunt in subiecto: q^{ui}a de eo dicunt^{ur}
no^{mine} et r^{ati}one. Nec debent nos p^{er}turbare suba p^{ar}tes
que h^{ab}ent in toto: n^{on} t^{amen} in subiecto: ca
piendo esse in subiecto logicali^{ter}. Secunda p^{ro}p^{ri}etas est. C^{om}une est sec^{un}dis subst^{an}tijis et
differentijs caru^m vniu^{er}sally p^{re}dicare de p^{ri}mis: q^{ui}a
a p^{ri}ncipali suba nulla est p^{re}dicatio: sed sp^{eci}es
p^{re}dicat de indiuiduis: gen^{us} et d^{ist}inctia de specie
no^{mine} et r^{ati}one. Et eti^{am} de p^{ri}ma suba: q^{ui}a quicunq^{ue}
de p^{re}dicato dicunt^{ur} ead^{em} et de subiecto dicunt^{ur}:
et sic o^{mn}ia p^{re}dicant^{ur} de p^{ri}mis subst^{an}tijis vniu^{er}sally:
q^{ui}a vniu^{er}sally sunt quor^{um} nom^{en} est c^{om}une et
r^{ati}o ead^{em}. Tertia p^{ro}p^{ri}etas. Omnis subst^{an}tia

Tertia p^{ro}p^{ri}etas.
Prima p^{ro}p^{ri}etas.

Secunda.

Tertia

Predicamen.

videt hoc aliquid significare. De p^{ri}mis h^{oc} est
verum: q^{uia} indiuiduū z vnū numero est qd si-
gnificant. Sed de secūdis substātijs: licet vi-
deant significare: nō tū est verū: sed pot^{est} si-
gnificant quale quid: ex eo q^{od} plura significāt
nō tamen quale quid sicut albus: quia quale
solam qualitātē significat: gen^{us} autē spēs cir-
ca subam qualitātē determināt: q^{uia} cōmuniē
subam significant. Plus autē in genere q̄ in
spē determinatio fit: q^{uia} gen^{us} cōmuni^{us} signifi-
cat. Nā dicēs aīal plus cōplectit^{ur} q̄ dicēs ho-
minē. **Quarta** pprietas est. Substāne nihil
est p^{er}trariū: vt homini z aīali: z sic de alijs ni-
hil est p^{er}trariū. Sed h^{oc} non conuenit soli sube
sed etiā quantitati. Bicubito em̄ z tricubito
nihil est p^{er}trariū: nisi quis dicat multū z pau-
cum: magnū z parū esse p^{er}traria: determina-
toz vero nullū vllū est p^{er}trariū. **Quinta** pprie-
tas: Suba nō suscipit magis z min^{us}: nō su-
mendo subam secūde intentionali^{ter} vt in hac
p^{er}clusionē sumit^{ur}: sed p^{ri}me intēctional^{iter}: vt vn^{us}
homo nō est mag^{is} hō q̄ alter: nec magis hō
in vno tpe q̄ in altero: sed vnū albū vl^l calidū
est altero mag^{is} albū vel calidū. **Sexta** pprie-
tas. Narum ppriū est sube cū sit vna z ea-
dem numero esse susceptiuā p^{er}trarioz: vt idēz
homo p^{ri}us est albus: postea niger: sed nō idēz
color: neq^{ue} eadē actio p^{ri}us est p^{ri}ua z postea stu-
diōsa. Et si dicat aliquis q^{od} o^{pinio} z opinio que

Quarta

Quinta.

Sexta.

Obiectio.

Liber

Solutio

nō sunt sube suscipiunt contraria. Nam ista
ppositio fortes sedet: vel opinio de ea sorte se
dente est vera: et ipso surgente est falsa. q̄ b nō
est p̄p̄iū sube. Ad hoc r̄ndet̄ dupl̄r. Primo
q̄ licet opinio et oīo suscipiūt p̄traria: non t̄n
sicut suba. Nam suba suscipit contraria p̄ sui
mutationē: vt hō cū de frigido fit calidus: vel
ex prauo studiosus mutat̄. Oīo aut̄ et opinio
p̄ hoc q̄ fiunt vere vel false nō mutant̄ sed so
lum res significata: modo p̄p̄iū est sube fm̄
sui mutationē suscipe p̄traria. Secūdo d̄r ne
gando q̄ oīo et opinio suscipiant p̄traria: nā
p̄ b q̄ fiunt vere vel false nihil in se suscipiūt:
sed ab eo q̄ res est vl̄ nō est: oīo d̄r va vl̄ falsa.

Secundū capitulū de quantitate que
sit prima diuisio: que secūda: que tertia:
et que sint eius tres pp̄ietates.

Prima ps
Prima diuisio

Quantitas tripl̄r diuidit̄. Primo sic:
Quantitas aliud cōtinuū: aliud dis
cretum. Quātitas discreta est: vt nu
merus et oīo. De numero p̄t̄z: q̄ p̄tes numeri

ad nullū terminū cōmunē copulant̄: vt q̄nq̄
et q̄nq̄: septem et tria que sunt partes decem
ad nullū terminū cōmunē copulant̄: s̄z semp
manent discreta et separata. q̄ numerus est de
numero discretorū. Similiter oīo est quanti
tas discreta. Et p̄mo q̄ sit quātitas p̄t̄z: quia
oratio saltes vocalis mensurat̄ syllaba longa.

Predicabilium

et breui: et q̄ sit discreta patet: q̄ partes ei⁹ nō
copulant̄ ad aliquē terminū cōmū: nē: sed sūt
adinuicē discrete et sepeate: ergo ipsa est quāti-
tas discreta. Quantitas aut̄ continua est: vt li-
nea superficies corpus: p̄ter hec aut̄ loc⁹ et tem-
pus. Qd̄ sic patet: q̄ partes omnīū illoꝝ co-
pulant̄ ad aliquē terminū cōmūcem: vt p̄es
linee ad punctū: p̄es superficie ad lineaz: p̄es
corpis ad superficiem: p̄es t̄pis puta p̄eritū
et futurū ad p̄sens: sūt partes loci ad superficiē
sicut et p̄es corporis: ergo omnia illa sunt quāti-
tas cōtinua. Secūdo diuidit̄ sic: Quātitatūz *Secunda*
quedaz stant ex partib⁹ habentib⁹ positio-
nem. Alie vō ex nō habentib⁹ positionē. Exem-
plum p̄maz: vt linea: superficies: corp⁹ et loc⁹.
Nam p̄es lineę et superficie habent certū si-
tum: q̄ vna est situata vbi nō est alia: et certaz
p̄manentiaz: q̄ habent positionē. Exemplum
secundaz: vt numerus: tempus et oīo. Nam
partes numeri nō habent certū sitū: partes
aut̄ temporis: licet habeant certū sitū: non
tamen habēt p̄manentia. Qd̄ aut̄ non est p̄-
manens positionē nō habet. Sūt oratio non
habet positionē ex eo q̄ nō est p̄manens. Nā
quod semel dictum est amplius resumī non
potest. Tercio diuiditur sic. Quātitatum *Tertia*
quedā sunt per se: vt sunt ille species que di-
cte sunt. Alie vero per accidēs: vt albedo que
magna dicitur: quia superficies est magna: et

Liber

actio longa: qz temp⁹ est longū: z sū^r motus
multus: qz temp⁹ est multū: z tñ neqz album
neqz actio sunt quāritas p se. Nam si querat^r
quāta ē actio: nō dē^r p dicibile significās tem/
pus puta qd est annua. Et si querat^r quantus
est albū: nō dē^r p dicibile significans sup^rficiē.
Quāta em fuerit sup^rficiēs tantū album fore

Secūda ps.

Prima p
prietas.

Obiectio.

Solutio

dicō. Unde quāritatis tres sunt pprietates.
Prima est: quāritati nihil est p^rtrarium:
vt bicubito: tricubito: sup^rficiē: et sic de alijs
nihil est p^rtrarium. Sed p^rtra istam pprietatē
instat dupl^r. Primo sic. Magnū z paruum
multū z paucū p^rtrariant: z tñ sunt de genere
quāritatis. q̄ quāritati aliqd ē p^rtrariū. Ad h
duplici^r dicit^r. Primo negando minore p^rp^r
duas rōnes. Prima ē: qz illa que dicunt sim/
pliciter ad aliqd nō sunt in genere quāritatis:
sed sic est de illis que dicta sunt. Nam mons
d^r parū z miliū magnū: z nō nisi in compa/
tione ad aliud agit: sū^r duodecim hoīes in vi/
co vel theatro dicim⁹ esse multos: in ciuitate
nō paucos. Talia dicibilia nō sunt in p^rdica/
mento quāritatis. Secūda rō est: qz tali z dici/
bilia nō significāt quāritatē adequate: sed co/
gnorant respectū. q̄ nō sūt in p^rdicamēto q̄si/
tatis: sed ad aliquid. Secūdo dicit^r negando
maiorē p^rp^r duas rōnes. Prima est: qz qd p se
ipsum nō d^r: sed ad solā relationem refert^r: illi
nihil est p^rtrariū: s; magnū puū zc. sūt hmoi.

Predicamen.

ergo nō p̄trariant. Secda rō est: qz si magnū z parū p̄trariarent sequerent duo incōueniētia. Prīmū est: qz idē simul h̄erēt p̄traria: cum idem sil' sit magnū z parū. Secundū est qz vnū z idē esset sibī p̄sī p̄trariū cū idem simul esset magnū z parū quoz vtrūq; illoz ē im possibil'. Secunda instantia ē: locus ē in p̄di camēto quātitati: z tñ locus sursum: z loc' deorsum p̄trariant cū ponant sub eodē genere: z distent a se inuicē maxie: q̄ quātitati aliqd est p̄trariū. Ad hanc obiectiōne nihil dicit p̄sīs qz pōt solui sicut p̄ma. Primo negādo maiorem: nam loc' est ad aliqd: sursum & deorsum in p̄dicamēto situs. Secūdo dī negādo minore: nam l3 sursum z deorsum maxie distēt distātia locali: nō tñ distātia graduāli. Secda p̄prietas ē: quātitas nō suscipit mag' z min' v̄ bicubitū nō dī alio magis bicubitum: neq; tria dicūt mag' tria q̄ alia. Tertia p̄prietas est: maxie p̄p̄iū est quātitati fm cam equale vel ineqale dicit: v̄ corpus dī cōle vel ineqle: sil' temp' z numer'. S; ois quātitas est equal vel inqualis. S; qz sola quātitas dicat equal vel inqualis patet: nam affectio que est qualitas nō dicat equalis vel inqualis: similiter album non dicat equale vel ineqale p̄ se: sed magis simile vel dissimile: ergo maxime p̄p̄rium est quātitati fm cam equale vel ineqale dicit.

Secunda
instantia

Responsio.

Secunda

Liber

Capitulum tertium de relatione: que sunt ad aliquid: quattuor eius pprietates: q nulla substantia dicitur ad aliquid.

Prima ps

a

Daliquid ho talia dicuntur quatuor hoc ipm qd sunt aliorum dicuntur vel quolibet aliter ad aliud: ut maior id qd est alteri? dicitur: qz minore maior dicitur: et duplici dimidij duplici sicut habet? affectio: disciplina: positio: aliorum dicuntur: q ad aliquid sunt quatuor id quod sunt aliorum dicuntur. Sed alia pericula diffinitionis patet: qz mons dicitur magnus ad alium montem: et simile alicui simile: sicut accubitus: statio et sessio sunt ad aliquid: cum positio sit ad aliquid: iacere autem stare et sedere non sunt positiones: licet de

Secunda ps.

Prima pro
prietates

nominatiue dicantur a positionibus. Unde relationis quattuor sunt proprietates. Prima proprietates est: q relationi inest contrarietas: ut virtus contrariatur vicio: et disciplina ignorantie. Sed hoc non omnibus conuenit: quia duplici vel triplici nihil est contrarium. Secunda

Secunda

proprietates est: relatiua suscipiunt magis et minus: ut inaequale dicitur magis vel minus inaequale: et etiam simile et dissimile: sed hoc non omnibus relationibus conuenit: qz duplicum non dicitur magis vel minus duplici. Tertia proprietates: oia relatiua dicuntur ad conuertentia: ut seruus dicitur dominum seruus: et duplici dimidij duplici: et maior minore maior?

Tertia

Predicamen.

et sic de alijs: et hoc aliquando sub diuersis casibus:
ut disciplina dicitur disciplinari disciplina: et discipli-
natum disciplina disciplinatum: et similiter de
sensu et sensato. Sed contra hoc instatur: quia ala est re-
latiuum: et tamen non dicitur ad conuertentiam: nam licet se-
quatur hoc est ala: ergo est auis ala: non tamen sequitur hoc
est auis: ergo est ale auis: et per consequens non omnia relatiua
dicuntur ad conuertentiam. Ad hoc dicitur quod si rela-
tiuum conuenienter assignetur ad suum correlatiuum
dicitur ad conuertentiam cum eo modo ala non con-
uenienter assignatur ad li auis: cum ala non sit
auis ut auis est: sed ut alata: ideo debet assi-
gnari ad li alatum cum quo dicitur ad conuer-
tentiam. Et si querat aliquis quomodo fiet assi-
gnatio si correlatiuum non sit nomen impositum.
Dicitur quod a relatiuo fingendum est nomen: si-
cut ab abstracto formatur concretum: ut re-
mus non debet assignari ad naues: cum mul-
te sint naues quarum remi non sunt: neque ca-
put ad animal: cum multa sint animalia capi-
ta non habentia: ut ostree: sed fingenda sunt hec
nomina remitum: capitatum cum quibus re-
mus et caput ad conuertentiam dicuntur. Et
sic patet quod omnia relatiua dicuntur ad conuer-
tentiam si conuenienter assignentur ad sua cor-
relatiua. Et si querat aliquis quomodo sciri
possit quoniam est conueniens assignatio. Ad hoc dicitur
quod si velimus scire an relatiuum bene assignetur ad
correlatiuum debemus secludere a correlatiuo

Obiectio

Solutio

Questio

Responsio

Questio

Responsio

Liber

omnia q̄ accidentalr dicunt̄ de eo ipso solo re-
licto: ⁊ tūc si illd qd assignatū est adhuc refe-
rat̄ ad ipm bona erat assignatio ⁊ si non: erat
mala: vt si seru⁹ assignet̄ ad dñm bona ē assi-
gnatio: nam secluso a dño q̄ sit hō vl' risibilis
adhuc seru⁹ dicet̄ ad dñm. Sz si ala assigne-
tur ad auem mala erit assignatio: nam seclu-
so q̄ auis sit alata ala ampli⁹ n̄ dicet̄ ad auē
et sic facile bona fiet assignatio: si correlatio
nomen fuerit ipositū: Si hō nō fuerit debet
nomen fingi mō p̄dicto. Quarta pprietas re-
latiua videt̄ esse simul natura: vt si duplū est
dimidiū est: ⁊ si seru⁹ est dñs ē: ⁊ ecōtra si nō ē
dimidiū duplū nō est: sed h̄ nō oibz relatiuis
cōuenit. Primo qz scibile ⁊ scia sunt relatiua
⁊ tñ scibile est p̄us scia: ḡ nō oia relatiua sunt
simul natura. Minor patet triplr. Primo qz
in paucis vel nullis habemus sciam nisi res
p̄us fuerint: ḡ scibile p̄us est scia. Secūdo qz
si scibile nō est: scia nō est: sz licet nō sit scia ad
huc pōt esse scibile: qz quadratura circuli ē sci-
bil: ⁊ tñ ei⁹ nō est scia: ḡ scibile p̄us ē scia. Ter-
tio qz aīali corrupto corrumpit̄ scia: nō autē
corrumpit̄ scibile: ḡ scibile p̄us est scia. Scdo
pbat̄ q̄ h̄ nō ueniat oibz relatiuis. Nā sensi-
bile ⁊ sensus sunt relatiua: ⁊ tñ scibile p̄us
est sensu: ḡ. Minor patet duplr. Primo qz
sensibili destructo destruit̄ sensus. Nā si nō ē
sensibile: nō est corpus: ⁊ si nō est corp⁹ nō est

Quarta.

Predicamen.

sensus: Sz sensu destructo nō destruit^r sensibi-
le: nam destructo aial destruit^r sensus: z tñ
adhuc manet corpus sensibile: puta corpus
calidū: dulce vel amarū. Secūdo qz sensus sūl
ē cū sensato: sz sensibile puta ignis z aqua ex
quibz stat aial sunt an aial: sz sensibile pū ē
sensu. Sed dubitat an ne aliqua suba dicat^r
ad aliqd. Et videt^r q nō: qz aliqs hō nō dicit^r
alicui⁹ aliqs hō: neqz aliqs bos alicui⁹ aliqs
bos: Sūt hec man⁹ z h caput: nō dicunt^r ali-
cui⁹ hec man⁹ v^l h caput: etiā hō nō dicit^r alicui⁹
hō: neqz bos alicui⁹ bos: nec lignū alicui⁹ li-
gnū: licet dicat^r alicui⁹ possessio: sz nulla sub-
stantia dicit^r ad aliqd. In oppositū arguit^r qz ca-
put dicit^r alicui⁹ caput: z man⁹ alicui⁹ manus:
sz aliqua suba dicit^r ad aliqd. Ad hanc dubita-
tionem dicit^r q si diffinitio eoz que sūt ad aliqd
sit sufficient^r data impossibile erit saluare qn
aliqua suba dicat^r ad aliqd: sed illa nō est suf-
ficiens: ideo dat^r alia que est talis. Ad aliqd
sunt quibz hō ipm esse qd sūt est ad aliud quo-
dammodo se hñc. Et cōuenit hec diffinitio so-
lum dicibilibz de genere ad aliqd. Ex q infer^r
tale correlariū. Si qs diffinit^r nouerit vnum
relatiuoz facile scitur⁹ est z reliquū: qz esse re-
latiuoz est ad aliud: vt si qs diffinit^r nouerit
qd est duplū facile cognoscer^r respectu cui⁹ est
duplū: sicut si aliqs cognoscat^r aliqd esse me-
lius cognoscer^r etiā quo ipm est melius. Et sic

Tertia ps.
Dubitatio

Conclusio

Diffinitio

Correlariū

Libeꝛ

pater q̄ man⁹ ⁊ caput nō sunt ad aliqd̄: nam quis pōt cognoscere qd̄ man⁹ ⁊ qd̄ caput nō cognoscēdo cui⁹ est caput: ⁊ cui⁹ est man⁹. Et sic cōter pꝛz q̄ nulla suba dꝛ ad aliqd̄. Unde difficile est de hac materia dēfinire nisi fuerit sepius pꝛactata. Fuit tñ mora hec dubitatio: qz dubitare de singulis nō est inutile.

Capitulum quartum de qualitate: qd̄ sit qualitas: quot sunt eius spēs: que sūt qualia: quot sunt pprietates qualitatis.

Prima ps
Diffinitio
Prā spēs
Comparatio

Qualitas sic diffinit̄. Qualitas est fm quā quales esse dicunt̄: ⁊ hz multas spēs. Prima est habit⁹ ⁊ dispositio. Un̄ habitus ⁊ dispositio differūt. Primo qz habitus est diuturnior ⁊ pmanēti⁹ dispositio: vt scia ⁊ virt⁹: iusticia ⁊ castitas sūt difficulter sepabiles a subiecto si qd̄ eas medio: crit̄ sumat nisi grādis fiat pmutatio: vt ab egritudine ⁊ ab aliquo alio. Sed dispositōes seu affectiones sunt facile sepabiles: vt frigiditas caliditas: egritudo ⁊ sanitas. Nā dispositus ad frigiditatem cito fiet calidus nisi illa dispositio p longū temp⁹ cōuertat̄ in habitū: ergo dispositio est facile sepabilis. Et h̄ idem pꝛz in disciplinis. Nam nō multū retinētes licet dicant̄ dispositi: tñ nō dicunt̄ habitū habere. Secūdo differūt: qz oīs habit⁹ est dispo

Predicamen.

sitio: cum ois hñs habitum sit dispositus ad ea que habet: sed nō econuerso: q: nō omnes dispositi habent habitū. Secūda spēs qualitatīs est naturalis potentia vel impotētia: vt cūr for: pugillaro: sanatiuū: egroratiuū nō p ut dicūt dispositiones: sed p ut dicūt naturalem potentia aliquid facile faciendi: similiter durum ⁊ molle. Nam durum est qd habet potentia nō cito secari. Molle vero quod habet eiusdem impoten. id. Tertia spēs est passio ⁊ passibilis qualitas: vt albedo: dulcedo: amaritudo: austeritas: frigus ⁊ calor. Qd autem pdicta sint i ista specie. Patet q: denomināt sua subiecta qualia: vt mel dicit dulce: quia habet dulcedinem: ⁊ corpus album quia habet albedinem. Cū qualitas nō dicit passibilis soluz: q: subiectū eius aliquid ab ea patitur: sed etia: quia sensui infert passionem: vt dulcedo gustui: ⁊ calor tactui. aut quia ex aliqua passione generatur: vt albedo causata ex verecundia: et pallor ex timore causatus. Et differt passibil' q̄litas a passioe q: passibil' q̄litas ē pmanētiō ⁊ denotat suū subiectū q̄le: s; passio ē facile separabilis a subiecto: ⁊ nō denominat suū subiectum quale. Exemplum primo in qualitatibus corporis: vt si quis a natura sit pallid⁹ vel eger p longū temp⁹: tal' dicit simpliciter pallidus: s; si sit rubeus ppter

Secunda

Tertia

Comparatio

Liber

verecundiā aut pallidus ex timore nō dī sim-
pliciter ruber vel pallidus: sed magis passus.
Exemplū secūdo in qualitatibz aīe: vt si q̄s a
natura patiat irāz vel dementiā talis simplr
dī demēs vel iracūduz: z tales qualitates di-
cunt passibiles. S; si q̄s vno tpe magis irasca-
tur q̄s alio: nō ppter h̄ simplr dicit iracūduz
z talis ira dī passio. Quarta spēs est forma z
circa h̄ aliqd p̄stās figura: vt rectitudo z cur-
uitas: triangulus: quadrangulus: q̄ denomi-
nant sua subiecta qualia. Et si q̄s querat an
aspez: leue: rarū z densum sint ī ista specie cū
tū videant positionem significare. Ad h̄ dī q̄
sic: q̄ significāt ordinē partū ad se in uicē: vt
patet p̄ eoz diffinitiones. Nam spissum ē cui⁹
pres sibi p̄pinque sunt. Rarū v̄o cui⁹ partes
distāt ab inuicē. Leue aut cui⁹ pres sibi iacēt
ī rectū. Asperum cui⁹ vna ps est supior: alia
v̄o inferior. Et si querat itez aliqd an ne sint
plures spēs qualitatis. Dicit q̄ fortasse sunt
plures: sed nō solēt vulgarit assignari alie q̄s
iste quattuor. Qualia dicunt que fm̄ hec de
nōiatue dicuntur: vel quolibet aliter ab his.
Prima p̄tula p̄z: q̄ candid⁹ dī denoiatiue
a candore: grāmatic⁹ a grāmatica: a iusticia
iustus. Secūda ps patet: q̄ aliqui nō est no-
men abstracto impositū: z tūc p̄cretum nō dī
denoiatiue: vt cursor z pugillator: q̄ eoz ab-
stracta nō sūt imposita: licet bñ dicant deno-

Quarta

Questio

Solutio

Questio

Solutio

Secūda ps

Predicamentorum.

minatiue qñ sunt in pma specie: etiā aliqñ cō
cretum lz hēat abstractū impositū: nō tñ con
uenit cū eo in pncipio dictionis: vt studiosus
respectu virtutis: z ideo nō dī denotatiue a vir
tute. Unū qualitatis tres sūt ppietates. Pri
ma est: qualitati inest p̄ietas fm q̄l quale est:
vt albedo nigredini: z iustū iniusto p̄iant: sz
h nō omnibz qualitatibz puenit: qz neqz rube
dini neqz pallori aliqd est p̄trariū. Ex hac p
prietate sequit̄ si vnū p̄iorz fuerit quale reli
quū erit quale: vt cū iusticia iniusticie p̄traria
sit si iusticia est de p̄dicamēto q̄l itatis: etiā et
iniusticia: qz nullū dicibile alteri p̄dicamenti
iusticie p̄trariabit. Secūda p̄prietas est: qua
litas suscipit magis z min⁹: vt iustū dī magis
z min⁹ iustū: z s̄līr candidū: nō tñ puenit hec
omnibz q̄l itatibz: qz iusticia nō dī magis z mi
nus iusticia neqz etiā sanitas: licet gr̄maticū
iustus z alia talia abstractoz p̄creta p̄dicent̄
cū his aduerbijs magis z min⁹: s̄līr triangu
lus z quadrangulus nō suscipiūt magis z mi
nus: qz oēs trianguli z quadranguli equalit̄
suscipiūt rōnē circuli quare nō oia qualia su
scipiūt magis z min⁹. Tertia p̄prietas p̄p̄iū
est qualitati fm eam s̄līe vel dissimile dici. Et
hec omni z soli q̄l itati cōuenit. Sz dubitaret
aliqs circa p̄dicta: qz multa que posita sūt in
p̄dicamento q̄l itat̄ assignabant̄ in p̄dicamē
to relationis quare alicui videt̄ q̄ idem sit in

Tertia ps
Prima pro
prietas

Secūda

Tertia.

Libet

Solutio

diuersis p̄dicamentis. Ad hoc r̄ndet̄ dupliciter. Uno mō qz in oibz diuilibz sic est vel in pluribz qz gen⁹ est ad aliqd z nō spēs: vt disciplina d̄r disciplinam ad aliqd z tñ neqz grāmatica neqz musica dicunt̄ ad aliqd. Secūdo d̄r qz nō est incōueniēs ides in diuersis generibz annūciare cum tñ dicat̄ esse diuersio modo in illis generibus:

Capitulum quintū de actione passione z alijs quattuor p̄dicamentis quot sūt p̄prietates actiōis z passionis: z q̄ determinatio sit faciēda de alijs p̄dicamentis.

Prima p̄prietas

a Vere z pati duas habēt p̄prietates. Prima est: agere z pati suscipiūt contraria: vt calefacere huic qd̄ ē frigescere: z calefieri huic qd̄ est frigesieri: z tristari huic qd̄ est delectari z tritari. Secūda p̄prietas est: agere z pati suscipiūt mag⁹ z min⁹: vt calefieri d̄r magis z min⁹ calefieri: z tristari. Et hec sufficiāt de actiōe z passione.

Secūda

Capitulum sextū de situ: qñ: vbi z habitu.

Prima ps.

f Ed de situ dictū est in p̄dicamento ad aliqd que sūt illa: q̄ dicūt denotatiue

Scōa ps

a positionibz. De relijs xō. s. vbi: qñ z h̄re eo qz manifesta sūt nihil aliud dicet̄ q̄s in diuisione p̄dicamentoz dictū est vbi data sunt exempla de diuilibz hoz p̄dicamentoz r̄c:

Predicamen.

Tractatus tertius est de postpredicamentis: et pertinet quinque capitula. Capitulum primum de oppositione: quoduplex est oppositio quod sunt relativa opposita: quoduplicia sunt contraria: que sunt privative opposita et quod differunt a relativis: quod contradictio ab alijs differat: et que sunt proprietates contrariorum.

¶ Itaque alteri alteri opponi quadrupliciter. Primo ut ad aliquid siue relative: ut dupliciter dimidio. Secundo modo ut contraria: ut bonum malo. Tertio modo: ut habitus et privatio: ut cecitas visus. Quarto modo: ut affirmatio et negatio: ut sedet et non sedet. Unde relative opposita sunt que ea ipsa que sunt oppositorum dicuntur: vel quolibet aliter ad aliud: ut dupliciter dimidij dupliciter disciplina disciplinati disciplina: et disciplinatum disciplina disciplinatum. Sed tria a relativis dicuntur: quod non sic referuntur ad invicem: ut malum non dicitur boni malum: sed bono contrarium: et similiter de albo. Unde duplicia sunt contraria scilicet mediata et immediata. Contraria mediata sunt quorum subiecto susceptibili existente necesse est alteri eorum inesse: ut sanum et egrium respectu animalis: par et impar abundans et perfectum respectu numeri. Unde aiali existente necesse est ipsum esse egrium vel sanum: nec est inter ea medium, sed

Divisio

Prima pars

Secunda pars.

Divisio

Liber

Diuisio

Contraria mediata sunt quorum subiecto susceptibili exiſte nō eſt neceſſe alterꝝ corpꝝ iſſe. Et illa ſunt duplicia. Nam quibusdā medijs nō ſunt noīa impoſita: ſz ſumēda ſūt ꝑ abnegationē extremorꝝ. vt intꝝ prauū z ſtudioſum que ſunt contraria mediata reſpectu hoīs ſumendꝝ eſt illud contrariū qđ neqꝫ eſt prauū neqꝫ ſtudioſū ſed quibusdā medijs noīa ſūt impoſita: vt intꝝ albū z nigrū que ſunt contraria mediata reſpectu

Tertia ꝑs.

corpꝝs mediat rubeū vel pallidū. Priuatue autꝫ oppoſita ſunt que hñt fieri circa idē obiectꝝ ordine irregreſſibili z tꝑe determinato a natura: vt edentulū non dꝛ qđ nō hz dentes: neqꝫ cecū qđ nō habet oculos ſz qđ nō habet

Correlariū

dentes vlꝫ oculos cū natū eſt hñc. Unꝫ priuari z habere habitū nō ſūt habitꝝ z ꝑuatio: z tñ eodē mō opponuntꝫ ſicut habitꝝ et ꝑuatio. Prima ꝑs ꝑtꝫ: qꝫ cecū eſſe eſt ꝑuari: z cecitas eſt ꝑuatio: z tñ cecitas nō ē eſſe cecū: nā hō dꝛ eē cecꝝ z nō cecitas: qđ ꝑuari nō ē ꝑuatio. Scda ꝑs ꝑatet ꝑ ſile: qꝫ ea q̄ ſunt ſub affirmatione z negatione opponuntꝫ: vt affirmatio z negatio: qđ etiam ꝑuari z hñc habitū opponuntꝫ: vt habitꝝ z ꝑuatio. Unꝫ habitꝝ z ꝑuatio differūt a reſpectu oppoſitꝫ: qꝫ nō referuntꝫ ad inuicē ſicut reſpectu oppoſita: vt viſus nō dꝛ cecitas viſus: ſilꝫ cecitas nō dꝛ viſionis cecitas: ſilꝫ dicatꝫ viſionis ꝑuatio. Et differūt etiā a contrarijs qđ ꝑatet duobꝫ rōnibꝫ. Prima eſt: qꝫ cō-

Comparatio.

Predicamen.

traria vel sunt immediata vel mediata q̄z vnū
inest a natura: vl' mediata quoz neutru inest
a natura: sed ab his tribz differūt p̄uatiue op
posita: q̄ dñt a p̄trarijs. Admōz ptz p̄mo de
p̄mus: qz in p̄trarijs immediatis necesse est sub
iecto susceptibili crēre alterū eoz inesse: vt si
aial est ipm est sanū vl' egrū: sed nō est necesse
vnū p̄uatiuoz inesse nisi tpe determinato a na
tura. De secundis patet: qz in talibz cōtrarijs
vnū determinate semp inest sic q̄ alcep nō po
test inesse: vt nō est possibile ignē esse frigidū:
neqz niuē esse nigram. Sz in p̄uatiue opposi
tis vnū aliqū inest z postea alterū. De tertijs
patet: qz in talibz nunq̄ necesse est esse in sub
iecto: vt nō est necesse hoīem esse albu vel ni
gru: sz in p̄uatiue oppositis necesse ē alterū
in esse tpe determinato a natura. Secūda rō
est in omnibz p̄trarijs nisi vnū eoz in sit a na
tura pōt fieri regressus de vno in alterū: vt q̄
nūc est sanū pōt esse egrū: z qd est album pōt
esse nigrū: sed in p̄uatiue oppositis nō fit re
gressus de p̄uatione in habitū: vt q̄ cec⁹ est nō
pōt fieri vidēs: neqz calu⁹ comat⁹: neqz eden
tulo p̄nt om̄i dētes. Sz p̄tradictorie ab alijs
differūt: nam in eis necesse est vnū esse verum
vl' falsum: sz nō in alijs: cū alia opposita sint
incōplexa: mō nullū incōplexum est verū vel
falsum. Et si dicat aliq̄s q̄ oppositiones con
trarie p̄uatiue z relatiue nō solū inueniūt in

Quarta ps
Companio

Autoritas
Obiecto.

Liber

Solutio incōplexis: sed etiā in cōplexis. Ad hoc dicitur
q̄ dato q̄ h̄ sit verū: adhuc oppositio p̄tradi-
ctoria differt ab alijs oppositionibz. Nam in
alijs oppositionibz nō est necesse vnū verū eē
z alterū falsum: vt si sortes nō sit vtraqz istaz
est falsa: sortes est san⁹ z sortes est eger. Sicut
si socrates sit z nō sit temp⁹ determinatum q̄
natura vtraqz istaz est falsa: socrates est cec⁹
z socrates est videns. Sicut iste due p̄nt simul
esse falsæ: socrates est pater: socrates est fili⁹:
sed in p̄tradicorijz necesse est vnū opposito-
rum esse verū z alterū falsū: vt siue socrates
sit siue nō: altera istaz est falsa z altera vera.

Quinta p̄p̄ socrates languet z socrates nō languet. Vñ
ad maiore nonciū p̄trarioz ponunt q̄nqz p̄-

Prima pro p̄p̄tates quaz p̄ma est: Bonum semp̄. Vñ
p̄p̄tates malo: vt sanitas languori: iusticia iniusticie:
fortitudo debilitati: malū autē cōtrariat bono
z aliq̄n malo: vt sup̄abundantia egestati: licet
hoc in paucioribz accidit. Secūda p̄p̄tates

Secūda nō est necesse si vnū p̄trarioz sit alterum esse:
Nam si oīa aīalia essent alba vel sana: essent
albedo vñ sanitas: z tñ nō esset egritudo neqz

Tertia nigredo. Tertia p̄p̄tates: si vnū p̄trarioz
sit: alterū nō est: vt si socrates est sanus: nō est

Quarta languidus. Quarta p̄p̄tates: cōtraria sunt
circa idem gen⁹: vt sanitas z languor in aīa
albedo z nigredo in corpore vel circa idem spe-

Quinta cie: vt iusticia z iniusticia in aīa. Quinta pro-

Predica.

prictas: omnia contraria vel sunt in eodem genere: vt album et nigrum sub colorato: vel in contrarijs generibus: vt iusticia sub virtute: et in iusticia sub vicio: vel sunt contraria genera: vt bonum et malum que non sunt in genere mones: sed sunt contraria genera.

Capitulum secundum de secundo post predicamento que sunt modi prioris.

Rursus dicitur quadrupliciter. Primo modo Prima ps.
p aliquid dicitur esse prius altero proprie secundum tempus: et sic quod est antiquius et senius dicitur prius. Secundo modo aliquid dicitur prius a quo non conuertitur subsistendi prius: vt vnum est prius duobus. Nam si duo sunt tunc prius est vnum esse: sed non oportet si vnum sit duo esse. Tercio modo aliquid dicitur prius altero secundum ordinem vt in grammatica elementa priora sunt syllabae et phemium prius narratione. Quarto modo aliquid est prius altero: quia melius est et honorabilius: et sic plurimi consueverunt honorabiles apud se priores dicere: sed iste modus sit nunc aliter missus. Sed propter illos modos aliquid potest dici prius altero quanto modo a quo ad alterum conuertitur subsistendi prius et ipse est causa alterius: vt homines esse animal est prius quam quod istam esse verum: homo est animal. Nam licet sequatur homo est animal: quia hec est vera homo est animal et contra: tamen hominem esse animal est causa quare ista est vera homo est animal. Quia ab eo quod res est vel non est: ordo dicitur vera vel falsa.

Secunda ps

Liber

Capitulum tertium de tertio post.
p̄dicamēto quot sunt modi simul.

¶ Simul dicitur multipliciter. Primo modo alii dicunt esse simul quorum generatio est in eodem tempore. Secundo modo alii dicunt simul esse a quibus p̄uenit subsistendi p̄ntia: et neutrum est causa alterius: ut dupliciter et dimidius. Tercio modo aliqua dicunt simul que ex opposito diuiduntur idem generatio: ut volatile gressibile et alatile que diuiduntur animal sunt simul. Et sic patet quod simul dicitur tribus modis qui dicti sunt.

Capitulum quartum de quarto postp̄dicamento quot sunt species mori et quomodo contrariantur ad inuicem.

Prima pars

¶ Octus sex sunt species: scilicet generatio: corruptio: augmentatio: diminutio: alteratio: et loci mutatio. Et differunt ab inuicem: quia neque generatio est corruptio: neque augmentatio est diminutio: neque alteratio est finis loci mutatio: ille species differunt ab inuicem. Item etiam non oportet id quod augmentatur alterari. Nam quod drangulus circumposito gnomone creuit: et tamen non est alteratus: et sic species mori distinguuntur ab inuicem. Sed quod ab inuicem opponantur patet: quia mori opponitur quieti p̄uatiue. Generationi autem opponitur corruptio p̄trarie: et similiter augmentationi diminutio. Mutationi autem finis unum locum p̄trariat mutatio in p̄ntium locum:

Secunda pars.

Predicamen.

vt motus sursum deorsum. Et sicut de alteratione: licet non sit facile ei assignare contrarium: tamen alterationi secundum unam qualitatem contrariatur alteratio secundum contrariam qualitatem: vt albefactioni nigrefactio.

Capitulum quintum de ultimo postpredicamento quod sunt modi habere.

Habere dicitur multis modis. Uno modo dicitur aliquid habere qualitatem: vt virtutem vel disciplinam. Secundo modo quantitatem: vt magnitudinem. Tercio modo aliquid dicitur habere ea que circa corpus sunt: vt vestimentum vel tunicam: aut in membrorum anulum in manu. Quarto modo aliquid dicitur habere membrum: vt pedem vel manum. Quinto modo aliquid dicitur habere partem: vt modicum grana tritici: vel lagena vinum. Sexto modo aliquid dicitur habere possessionem: vt domum vel agrum. Ultimo vir dicitur habere uxorem: et etiam vxor dicitur habere virum. Et iste modus est alienissimus: quia vir non dicitur habere uxorem: nisi quia cum ea sociatur. Et licet sint plures modi habere tamen quicquid conueniunt enumerari que sunt enumerati. Et sic est finis libri predicamentorum.

Sequitur primus liber perihermenias primo ponitur premissum in quo ostenditur de quibus in hoc libro determinatur: et ponitur subordinatio et diuisio signorum.

Liber primus de interpretatione seu

Primus

enūciatione est de enūciatione de inesse:
cui⁹ subiectū et p^rdicatū simplicia sunt.
Et p^rinet duos tractat⁹. Tractat⁹ p^rm⁹
est de partib⁹ enūciationis et genere eius
et p^rinet quattuor capitula. Capitulum
p^rmū est p^rhemiale de intentione dicēdoz

Prima ps

p

Unum oportet p^rstare qd sit no-
men et quid verbū: postea qd affirma-
tio et negatio: deinde qd enūciatio et
o^ro. Sunt g^o ea q^{ue} sūt i voce ear^{um} que sūt in aīa
passionū note: et ea que scribunt^{ur} cor^{um} que sūt
in voce. Et differūt hec signa ab invicē: q^{uia} pas-
siones sunt eedē apud oēs: voces aut^{em} et septe-
re nō sunt eedē apud oēs: et de istis plura di-
cent^{ur} in libro de aīa. Un^{de} sicut in intellectu sūt
qdā p^rceptus veri v^{el} falsi: et alij nec veri nec
falsi: ita et in voce. Nam circa cōpositionē et
divisionē est veritas et falsitas. Un^{de} nomina et
verba sunt filia illis que sunt sine cōpositionē
et divisionē: ut homo et albū: que neq^{ue} v^{er}a sunt
neq^{ue} falsa. Qd patet sic: q^{uia} hyrcoceru⁹ et alia
nomina cōposita si p^{er} se ponant^{ur} nō significāt ve-
rum neq^{ue} falsum: cū nō significēt esse vel non
esse: g^o a maiori nullū nomen significat verū
vel falsum.

Secunda ps
Auctoritas
Prima cō-
paratio

Secunda

Auctoritas
Tertia

Capitū secundū de noīe quid sit nomen
et qualiter intelligat^{ur} eius diffinitio.

Perihermenias

Omen est vox significatiua fm placitum sine tpe: cuius nulla ps est significatiua sepeata finita et recta. *Prima ps.*
Secunda ps.
aut partes nois nihil significant patet: quia partes nominis copositi: vt equifer nihil significant: ergo neq; partes nominis simplicis: tenet sequentia a maiori. Sed est differentia inter partes nois simplicis et copositi: quia licet partes nominis copositi nihil significant: videntur tamen significare: partes vero nominis simplicis neq; significant neq; videtur significare. Sed q; nomen ad placitum significet patet. quonia soni ferarum illitterati: q; non ad placitum significant non sunt noia: ergo nomen significat ad placitum. Quod autem sit vox finita patet: quia non homo non est nomen: neq; affirmatio neq; negatio: sed est nomen infinitum: ergo nomen debet esse vox finita. Et q; sit recta patet: q; cathonis cathoni ex eo q; sunt obliqua non sunt nomina. Et licet habeat eundem modum significandi essentialiter cum noie: tamen differunt ab eo: quia si nomini addatur verbum presentis vel alterius temporis fit oratio vera vel falsa. Si per hoc q; nomini obliquo additur verbum non fit oratio vera vel falsa: quia qui dicit cathonis est vel non est: nec dicit verum nec falsum cum non dicat congruum. modo verum et falsum presupponunt congruum.

Comparatio

Primus

Capitulum tertium de verbo quid sit
verbum: et quod conueniat cum nomine.

Prima ps

v Erbum id quod significat tempus: cuius pro
extra nihil significat: et est semper eorum
que de altero dicuntur nota. Et dicitur quod

significat tempus: quia per hoc verbum differt a no
mine: ut cursus nomen est: quia sine tempe signi
ficat: currit vero verbum: quia significat tempus. Et
dicitur et est semper eorum et ceterum. quia verbum est copula

Secunda ps

subiecto. Et debet addi finita: quia non currit: non
laborat non sunt verba: licet significet tempus: sed
sunt verba infinita: quia potest dici tam de eo quod est
quod de eo quod non est: sicut debet addi recta: quia cur
ret currebat que significat tempus futurum vel
preteritum non sunt verba cum verbum significet tempus

Tertia ps.

presens. Cum verba finem se dicuntur sunt nomina et signi
ficant aliquid: quia constituunt intellectum audientis
cui audientis acquiescit: et tamen non significant esse vel
non esse. Et si querat aliquis: ex quo verba filia sunt

Obiecto.

Solutio

Auctoritas

nomibus: an ne solum verbum possit componere orationem.
Ad hoc dicitur quod non: quia ipsum est si purum dixeris
nihil significat: et significat autem quandam compo
sitionem: quam sine extremis non est intelligere.

Capitulum quartum de ora

tione: quomodo diffinitur.

Prima ps

o Ratio est vox significatiua: cuius primum
aliquid significatiuum est separatim: ut

Perihermenias

dictio nō vt affirmatio: vt hō significat aliqd
sz nō vt affirmatio vel negatio: licet ex ipso cū
aliquo addito fiat affirmatio vel negatio. Et
si querat aliqs: an quelibet ps ofōntis aliqd
significet. Ad h̄ dicit q nō: quia syllaba nois
nihil significat: vt ista syllaba rex in isto noie
lorex nihil significat: licet pres nois cōpositū
nō accepte vt pres aliqd significant. Qd autē
oō significet ad placitū: pater qz ipsa non si-
gnificat sicut infirm virtutis naturalis: sed p
impo monē: si ipsa significat ad placitum.

Secda ps.

Tractatus secūdus est de enūciatio-
ne de inesse simplr et simpliciu extremo-
rum: et cōtinet q̄tuor capitula. Capitu-
lum primum de enūciatione: quomodo
diffinitur et quot modis diuiditur.

e Nunciatio est nō ois oratio: sz illa
in qua verū vel falsum est. Cū nō
ois oō significat verū vel falsum:
vt patet de ofōne de pcatia z alijs
que magis spectant ad rhetorē vel poetaz q̄
oō enūciatiua que spectat ad logicū. Unde
enūciatio triplr diuidit̄. Primo sic. Enūcia-
tionū quedā est vna: altera s̄o plures. Enūci-
atio vna est illa que vnū de vno significat: vel
est p̄iunctione vna. Sed enūciatio plures est
que nō vnū sed plura significat inconiuncte.
Ex quo ptz q nomen vl̄ verbum p se sumptū
d iij;

Prima ps

Secda ps.

Pris diuisio

Correlatiū

Primus

est dictio et non enūciatio: quia neque verum neque falsum significat: neque si quis interroget per nomen vel verbum vere aut false interrogabit. Secundo dividitur sic. Enūciationum una est quedam est una simpliciter: alia est una coniunctione. Una enūciatio una simpliciter non est illa que caret principio: quia necesse est omnem enūciationem consistere ex verbo vel ex casu verbi. Et ideo diffinitio hominis puta animal gressibile bipes que est una: non quia partes sibi propinque sunt: sed sicut dicitur in libro de anima non dicitur enūciatio: quia in ea non ponitur verbum. Sed enūciatio una simpliciter est que aliquid unum de aliquo enūciat mediante aliqua copula. Enūciatio vero una coniunctione est illa que est composita ex enūciationibus unis simpliciter. Tercio sic dividitur. Enūciationum unarum alia est affirmativa: alia est negativa. Affirmatio est enūciatio alicuius de aliquo. Negatio vero est enūciatio alicuius ab aliquo.

Secunda
Divisio

Tertia di-

Capitulum secundum quid est op-
positio: et quot modis dicitur.

Prima p-

Omnis affirmatio habet aliquam negationem oppositam contradictricem et econtrariam: nam sicut contingit affirmare quod est esse: ita contingit negare quod est non esse: et sicut contingit affirmare quod non est esse: ita contingit negare quod non est esse. Et similiter in alijs que non sunt proprijs temporis: quod omni affirmationi est nega-

Perihermenias

no opposita: contradictorie ⁊ ecōtra. Un ptra-
dictio ē affirmatio ⁊ negatio opposite eiusdē
de eodē: ⁊ sic de alijs pncipis que ponunt in
diffinitione elenchi. Un ad videndas spēs
oppositōnis ponunt due diuisiones. Prima
est: signorū quedam sunt vltia: alia sunt singu-
laria. Vniuersale est qđ de pluribz natum est
pđicari: vt homo. Singulare vō nō: vt plato.

Secda ps.
p̄ia diuisio.

Secūda diuisio: Enūciationū quedam est de
subiecto vltia: alia de subiecto singulari. Unde
ptra te sunt i quibz aliqđ pđicatu enūciat de
aliquo subiecto vlti vlt sumpto i vna affirma-
tiue: ⁊ in alia negatiue: vt ois homo est albu.
nullus hō est albu.

Secunda
Contrarie

Sz subcōtrarie sūt in qbz
aliqđ pđicatu enūciat de aliquo subiecto vlti
nō vlt sumpto i vna affirmatiue: ⁊ in alia ne-
gatiue: vt in istis hō est albu: homo nō est albu
in quibz subiectū nō tenet vlt: qz nō sumit cū
hoc signo ois qđ nō est vlt: sed signat qđamō
vniuersalr. Esi querat aliquis: an ne de vni-
uersali vniuersalr sumpto aliquid enūciat:

Subcōtrarie

Questio

ita vniuersale vniuersaliter sumptum possit
enūciari de aliquo. Ad hoc responder philo-
sophus q nulla erit affirmatio vera: in qua
pđicetur vniuersale vniuersaliter sumptum.

Responsio.

Sed contradictorie sunt ille i quibus enun-
ciatur aliquid predicatum de aliquo subie-
cto vniuersali vniuersaliter sumpto in vna: ⁊
in alia non vniuersaliter: in vna affirmatiue:

Contradictorie

Primus

et in altera negative: vt hō est albus: nullus hō est albus. Sicut ois hō est albus: et hō nō est albus.

Capitulum tertium de legibus propositionum oppositarum: et quid sit affirmatio vna: et quid affirmatio plures.

Diffinitio
Prima p^a

Contrarie sūt vniuersalis affirmatiua et vniuersalis negatiua: vt ois homo est iustus: nullus hō est iustus. Vn lex

eaz talis est q nō pnt esse simul vere. Sz lex contradictoriaz talis est q necesse est vnaz esse verā et alterā falsam siue sint de subiectis communibz siue singularibz: vt socrates est albus

Secunda

socrates nō est albus. Sed lex subcontrariarum talis est q nō pnt simul esse falsae: vt non ois hō est albus: et qdam hō est albus: pnt aut simul esse vere: vt patet tribz exemplis. Primū est: iste sunt simul vere hō est albus: nō est hō albus. De secūda patet q: si fit aliqd nō est: sed hō fit albus: q homo nō est albus. Secundū est: iste sunt vere hō est probus: et hō nō est probus. De secūda patet q: hō est turpis: q nō est probus. Tertium exemplū est: hō est pulcher: hō nō est pulcher. De secūda patet q: hō est fedus

Obiectio

ergo hō nō est pulcher. Et si dicat aliqd q ista nō est homo albus contradictio huic hō est albus. q si ille simul stent: contradictione simul erūt vere. Ad hoc dicit q hec nō est homo albus nō capitur vt tñ valet sicut ista: nemo est albus: sed

Solutio

Perihermenias

vt tñ valet sicut hec homo nō est albu. *Et dicitur* **Corollarium**
cis patet qm̄ vnus affirmationis est vna ne-
gatio opposita. Patet qz oportet illud idem
negatione negare q affirmatio affirmat: qz si
negatio aliud negaret q affirmatio affirma-
ret iam nō esset ei opposita: sed esset ab ea di-
uersa: q omni affirmationi ē vna negatio op-
posita: vt huic ois hō albu ē: opponit ista que
est: nō omnis hō albu est: z sic de terminis sin-
gularibz exemplificari pōt. Patet etiā q vni
negationi ē vna affirmatio opposita z q enū-
ciationū quedā sunt p̄trarie: quedā p̄tradicto-
rie: z quedā subcontrarie. Vñ affirmatio vel
negatio vna est que vnū de vno significat siue
vlt siue nō vlt: vt hec ois hō ē albu: nō ois hō ē
albu: nullus hō est albu: qdā hō est albu: si albu
vnū significat. Sz affirmatio vlt negatio plu-
res est qm̄ vnū nomen est impositū ad signifi-
candū plura diuersis p̄ceptibz: vt si tunica si-
gnificet hoīem z equū: tūc ista affirmatio tu-
nica est alba nō est affirmatio vna: quia nihil
differt dicere tunica est alba: z dicere homo ē
albu: equus est albu: modo ille due nō sūt vna
affirmatio. Et sic patet q in contradictorijs
de p̄senti: z de p̄terito necesse est vnā partē
esse verā: z alterā falsā: nō autē in sub-
contrarijs vel p̄trarijs.

Capitulum quartum de singularibz:
de futuro contingenti an in eis vna pars

Primus

sit determinate vera: et alia determinate falsa

Primo ps.

Ubiat an in propositionibus de futuro
d. contingenti una ps sit determinate vera: et
alia determinate falsa. Et arguit pmo

**Ad partem
negatiuam**

q nō: qz si sic: tūc oīa d necessitate euenirēt: et
oīe qd fieret necesse esset fieri: et oīe qd non
fieret necesse eēt nō fieri: s; pns ē impossibile:

**Ad partem
affirmatiuā**

igit̃ rē. In oppositū arguit sic pmo. Nam si
duo pponāt duas cōtradictōrias de futuro:
vnus q sortes curret cras: alter q sortes non
curret cras: tūc vn^o illoz dicit verū: et alī fal-
sum: q̃ vna pars est determinate vera et altera
falsa. Secūdo sic: quelibet enūciatio est vera
vel falsa: sed quelibet illoz pfert vnā enūcia-
tionem: q̃ pfert verū vel falsum: et non q̃libet
pfert falsum: q̃ vnus pfert verū et alī falsū.
Tertio sic: vel ita erit sicut vn^o illoz dicit fore
et tūc ita affirmās dicit verū: vel nō ita erit: et
tunc ita negās dicit verum: et p pns necesse est
vnā ptem determinate esse verā et alteram de-

Ad negatiuā.

terminate falsā. Sz itez pbat q neutra ps
sit determinate vera: qz si sic: tūc oīa de necessi-
tate euenirēt: et p pns nihil fieret a casu vl' ad
vtrūlibet: sed pns est falsum igit̃: pna p̃z qz
si sortes erit albus: tunc hec semp fuit vera sor-
tes erit albus: et si fuit vera nō potest non fuisse
vera: et p pns necessario fuit vera: et sic necessa-
rio eueniet sicut ipsa significat: et p pns oīa de

Perihermenias

necessitate euenirēt ⁊ nihil rē. Sed in oppo. **Ad affirmā.**

fitum arguit ꝑbando qꝫ altera ꝑs sit determinate vera: qꝫ vel vna earꝫ est vera vꝫ vtraqꝫ est falsa: sed non secundū: cū hoc sit ꝑtra legem ꝑtradictionis: igit. Item etiā si sortes est albuꝫ hec ē vera sortes est albuꝫ ⁊ si nō ē albuꝫ hec est vera sortes nō est albuꝫ: igit etiam si nauale bellū erit cras: hec est vera nauale bellū erit cras: ⁊ si nō erit: sua ꝑdictoria est vera: sed nauale bellū erit vel nō erit aliter tollerent ꝑtingētia ad yꝫūlibet: igit altera illarꝫ est vera. Sed in oppositū itē arguit: ꝑbando qꝫ neutra ꝑs sit determinate vera: qꝫ tūc oīa de necessitate euenirēt: ⁊ ꝑ hīs nō oportet ret ꝑsiliari neqꝫ negociari de futuris: qꝫ huc b facimus siue non res non alit euenirēt: sed ꝑ hīs est falsum igit.

Et si dicat aliquis qꝫ si tempus ꝑꝑe est i quo debet fieri futurum contingens: tunc vna ꝑs bene est determinate vera: sed non si tempus sit multum distans. Ad hoc dicitur qꝫ nihil differt hodie dicere hoc esse futurum et ante mille annos: quia si nunc sit verum dicere qꝫ hoc erit: etiam erat verum ante mille annos. Et si dicat itē aliquis qꝫ si qꝫ ptulerit duas ꝑtradictionas: tūc vna erit bene determinate vera: sed non si nullus ptulerit. Ad hoc dicit ꝑhīs qꝫ nihil differt ad hoc qꝫ res erit vꝫ non erit si qꝫ affirmat illam rem fore vel nō fore.

Ad negatiuū

Obiectio

Solutio

Questio

Solutio

Primus

qz ppter nrm affirmare vl' negare ubil mutat
in re. Sed qz pns illatū scz qz oia de necessita
te euentat sic falsuz ptez triplr. Primo qz nos
sumus pncipia multoz que pnt fieri z nō fi
eri a nobis. Secūdo qz multa sunt entia q̄ nō
semp sūt actu potētia que pnt fieri z nō fieri.
Tertio qz multa pnt fieri que nō sūt; vt vestī
pōt incidi: z tñ nō incidit sed verustate cōsu
mit: q̄ nō oia de necessitate eueniūt: sed aliqd
est ptingēs ad vtrūlibet: et sic videt qz neutra

Secūda ps
Prima disti.

ps de futuro cōtingenti sic determinate vera.
Pro solutione dubitationis ponūt due distin
ctiones. P^{ri}a est: iste sunt pcedende omne qd
est qñ est: esse est necesse: omne qd nō est qñ nō
est: nō esse est necesse. Sed iste sunt negande:
omne qd est qñ est: necesse est esse: omne qd nō
est qñ nō est: necesse est nō esse.

Secūda

Secūda distin
ctio hec ppositio: hanc ppositionē vel illam
esse verā est necessariū est distinguenda: qz vel
est cōposita: z tūc est vera: vel est diuisa: z tūc
est falsa. Exemplū in sil' : vt nauale bellū esse
vel nō esse est necessariū: sed nō esse necessariū
nauale bellū fore cras. Istis suppositis dī qz
in illis de futuro ptingenti neutra ps est det
minate vera determinatione de necessario. Pa
tet sic rōne ostensiuas: qz sicut se hnt res futu
re ad fore vel nō fore: sic se hnt enūciationes
ad veritatē vel falsitatē: sz res future sunt in

Responsio
ad questum

Perihermenias

determinate ad fore vel ad nō fore: ḡ enūciationes de futuro sunt indeterminate determinatione de necessario ad veritatē vel falsitatem: ita q nō est necessariū illā prem esse verā: neq est necessariū illā esse verā: licet sit necessariū hanc vel illā esse veram. Et hoc de primo perihermenias Aristotelis.

Sequit de multiplicatione ppositio-
num variando aliqđ extremoz penes fi-
nitum ⁊ infinitum. Liber secundus de
enūciatione cui⁹ alterū extremoz cōposi-
tum est: ⁊ de modalib⁹. Et continet tres
tractatus. Tractatus prim⁹ est de enun-
ciatione cui⁹ alterū extremoz est cōposi-
tum: ⁊ ptinet tria capitula. Capitulum
primū de enūciationib⁹ quaz alteruz ex-
tremoz est termin⁹ infinit⁹: ⁊ p̄ha ⁊ p̄tra-
rietate tallum enūciationum ad inuicē.

¶ **Primo** enūciatio est ex noīe: vel no-
mine infinito. Patet qz oīs enūcia-
tio enūciat aliqđ de aliqđ: s; illō est
nomen vel nomen infinituz igitur. **Primo 20**
Dictuz aut est p̄us de noīe: ⁊ de noīe infinito:
qđ licet vñū significet: nō tñ est nomen: sicut
neqz verbū infinitū est v̄bū. Silt oīs enūcia-
tio est ex v̄bo vel verbo infinito: qz in qualibet
enūciatione ponit̄ est fuit vel erit: vel aliquid

Secūdus

Secūda pu
prima mul
tiplicatio

Et cūda

Comparatio

simile: sed qdlibet tale ē verbū: qz significat
tempus: q̄ in omni enūciatione ē verbū. Tū
p̄mo multiplicānt p̄positiones de est secūdo
adiacente variādo subiectus: sic: hō est: hō nō
est: nō homo est: nō hō non est. Silt̄ in vlibz:
ois hō est: ois hō nō est: ois nō hō est: ois non
hō nō est. Et eodē mō in p̄cularibz ⁊ singu
laribz. ⁊ silt̄ in extrinsecis temporibz. i. in illis
de p̄terito ⁊ de futuro. Secūdo multiplicānt
p̄positiones de est tertio adiacente: ⁊ p̄mo ille
de p̄dicato infinito: qz qñ p̄dicat̄ est tertiu ad
iacens erunt due opposiōnes: ⁊ quattuor p̄
posiōnes: quarū due scz negative sequūt ad
affirmatiuas de p̄dicatis oppositis ⁊ nō ecō
trarie: ut istud verbū est p̄t̄ vñre h̄ p̄dicatū in
finito affirmative ⁊ negative: silt̄ hoc p̄dicatū
nō iustus. Et sic erunt iste quattuor p̄posiō
nes: scz hō est iustus: hō non est iustus: hō est
nō iustus: hō non est nō iustus: q̄ debēt ordi
nari sicut dictum est in resolutorijs. Et silt̄ in
vlibz: ois hō est iust⁹: ois homo nō ē iust⁹: ois
hō est nō iust⁹: ois hō non est nō iustus. Sed
differūt vlt̄es ab indefinitis: qz in indefinitis
q̄ttuor angulares p̄positiones p̄nt simul esse
vere ex eo qz sūt subcōtrarie: nō aut̄ in vlibz ex
eo qz sūt p̄trarie. Silt̄ multiplicāntur ille de
subiecto infinito sic: nō est hō iust⁹: nō homo
nō est iust⁹: nō hō est non iust⁹: nō homo nō ē
nō iustus. Et p̄ter istas opposiōnes nō erūt

Perihermenias

plures. Un̄ ppositiones de subiecto infinito sunt ex illas de subiecto finito: qz nō se habēt cum eis q̄tum ad p̄nas. Tertio multiplicat̄ ppositiones de x̄bis adiectiuis sic: ois homo currit: ois hō nō currit: ois non hō currit: ois nō hō nō currit. Et si querat aliq̄s: an negatio debeat addi signo. Ad hoc d̄r: q̄ negatio debet addi termino finito: z nō huic signo ois: qz omnis nō significat vl̄: sed qm̄ vl̄: quod patet: qz iste due ois homo currit: ois hō non currit differūt ab his duabz: hō currit: homo nō currit: z non nisi qz significant vl̄: ḡ li ois significat vniuersaliter.

Correlatiua

Tertia

Questio

Responsio

Capitulum secundum de quibusdā p̄prietatibus dictarū enunciationum et oppositionibus ipsarum.

Unde ad maiore declarationē p̄dictorum ponunt sex notabilia. Prīmū est: iste due contrariant̄: om̄e aial est iustū: nullus animal est iustū: cū nō possint eē vere. S̄z iste nō p̄trariant̄ aial est iustū: aial nō est iustū: cū possint s̄l̄ esse vere. Secundū notabile a negatiua de p̄dicato finito vl̄ infinito seq̄r affirmatiua de p̄dicato opposito posita p̄stātia subiecti ant̄ vl̄ bñ sequit̄ nullus hō est iustū: ḡ ois hō ē nō iustū: S̄llr aliq̄s hō nō est iustū: ḡ aliq̄s hō est non iustus: sed necesse est aliquem hominem esse. Et si dicat aliquis q̄ prius dictum est q̄ affirmatiue non sequuntur ad negatiuū.

Primum
notabile

Secundū

Obiectio

Secūdus

Solutio

Ad h̄ d̄r q̄ verū est: sed bñ sequunt̄ ad negati-
uas z ad affirmatiuas illis negatiuis p̄iuctā.
Tertius notabile: quereret aliq̄s an sic refert
p̄ponere vel postponere negationem termino
cōi: etiā referat eā p̄ponere postponere termi-
no singulari. Ad h̄ d̄r q̄ nō: q̄ si fiat interroga-
tio de p̄positōe singulari: puta ē ne socrates
sapiens. z q̄s r̄ndeat q̄ nō: tūc ex illa r̄n̄sione
indifferent̄ pōt inferri ista p̄positio socrates
nō est sapiēs: vel ista nō socrates est sapiens.
S; si quis interroget p̄ terminū cōmune puta
est ne ois hō sapiens. z q̄s r̄ndeat q̄ nō: tunc
ex illa r̄n̄sione nō pōt inferri q̄ ois hō non est
sapiens: sed bñ infer̄ q̄ nō ois hō est sapiēs.

Quartum

Quartū notabile: quereret aliq̄s an noīa infi-
nita vel h̄ba infinita ec̄nt vere negatiōes. Ad
hoc d̄r q̄ nō: q̄ ois negatio est v̄a vel falsa: s;

Quintum

nomen vel verbū infinitū p̄ se sumptū nō est
verum neq̄ falsum: q̄ nō est negatio. Quintū
notabile: quereret aliq̄s an sicut ille de p̄dica-
tis oppositis se h̄nt ad inuicem q̄ ad p̄nas et
oppositiones: ita se habeāt ille de subiectis op-
positis. Ad h̄ d̄r q̄ nō: q̄ ille de subiectis infi-
nitis nō se h̄nt quo ad p̄sequēcias vel opposi-

Sextum

tiones ad inuicē: nec cū illis de subiectis fini-
tis. Sextus notabile: quereret aliq̄s an sicut
transpositio negationis mutat veritatem vel
falsitatem p̄positionis: ita etiā trāspositio
nominū z verbor̄. Ad hoc d̄r q̄ noīa z verba

Perihermenias

transposita idem significant: vt iste due albo
hō est: et hō albo est idem significat. Nam nisi
sic tūc vni⁹ affirmationis eēt due negatiōes
opposire qđ est p̄tra dicta. Cōsequētia p̄t: qz
negatio isti⁹ albo hō est: est ista nō albo hō est:
et negatio isti⁹ hō albo est si nō sit eādē cum
p̄ma est ista: nō homo albo est: s; etiā illa ē ne-
gatio hui⁹ albo hō est: s; huius affirmationis
albo hō est et tūc iste due negationes: nō homo
albo est: et nō albo homo est qđ est falsum.

**Capitulum tertium de enūciatione plu-
res et etiam vna: et quō valet p̄sequentia
a diuisis ad coniuncta et econtrario.**

Enūciatio plures est qm̄ vñū enūciat
e de plurib; vel plura de vñō: vel plura
de plurib; ex qb; nō fit vñū: vel i qua

ponit termin⁹ equocus: vt tunica est albā: si
tunica significet tñm sicut hō et equ⁹. Et sic p̄t
q̄ interrogatio plures nō est interrogatio diale-
tica: qz interrogatio dialectica ē interrogatio vni⁹
p̄tis p̄tradictionis et ad illā debet dari vna re-
spōsio: s; interrogatio plures ē interrogatio plu-
rū p̄tū p̄dictionis: nec ad illā debet dari vna
r̄sio. Patet etiā qz interrogatio q̄ qđ est: non

est interrogatio dialectica: qz interrogatio diale-
ctica est interrogatio vni⁹ p̄tis p̄dictionis: et est
in libertate r̄ndentē eligere quācūq; p̄tēs vo-
luerit. S; interrogatio qđ qđ est: ē interrogatio

Prima p̄

Corollaris

Corollaris

Secunda p̄

Secūdus

vnus determinate prius: vt si q̄s querat q̄d est hō
rūderi debet q̄ est aīal. Un̄ a diuisis ad con-
iuncta in aliquibz valet p̄na q̄n illa se habent
p̄ modū determinatiōis ⁊ determinabilis: vt
bñ sequit̄ hō est aīal ⁊ est bipes: q̄ est aīal bi-
pes. Silt̄ sortes est hō ⁊ est albus: q̄ est hō albus.
S; in tribz casibz nō valet talis p̄na. Prim⁹
q̄n in p̄nte cōmittit̄ nugatio: vt nō seq̄t̄ sortes
est hō et est bipes: q̄ est hō bipes. Silt̄ nō se-
quit̄ sortes ē hō albus: ⁊ est hō et est albus: q̄ ē hō
homo albus albus. Secūdus casus est q̄n diui-
sa p̄dicant̄ p̄ accidens de se inuicē: ita q̄ non
se hñt p̄ modū determinationis ⁊ determinabi-
lis: vt nō sequit̄ sortes ē albus ⁊ est musicus: q̄
est albus musicus: q̄ musicū est albus f̄m acci-
dens. Terti⁹ casus ē q̄n determinatio sumit̄
equiuoce: vt nō sequit̄ sortes est bon⁹ ⁊ est ci-
tharedus: q̄ est bon⁹ citharedus. Silt̄ a con-
iunctis ad diuisa valet aliqui p̄na: vt bñ sequi-
tur sortes est hō albus: q̄ est homo ⁊ ē albus. S;
nō valet in tribz casibz. Prim⁹ ē: si sit repu-
gnantia in adiecto: vt nō sequit̄ adam est hō
mortuus: q̄ est homo: licet sequat̄: q̄ ē mortu⁹.
Secund⁹ casus ē quādo arguit̄ cum deter-
minatione ampliante: vt nō sequit̄ homerus
est aliquid vt poeta: ergo est aliquid. Terti⁹
casus ē quando determinatio sumit̄ equiuo-
ce: vt non sequit̄ sortes ē bonus citharedus:
ergo est bonus.

Tertia ps

Perihermenias

Tractatus secundus est de modalibus. Et continet tria capitula. Capitulum primum de modalibus quomodo sumat in eis contradictio.

Is ito determinat scz de ppositionibz de inesse: videndū est de modalibz: de possibili z impossibili: ptingē z necessario: qz ille ppositiones habet dubitationē. Est aut dubitatio an ad dandam ptradictionem in illis oporteat negationē ferri ad modum: vel sufficiat eam ferri ad verbum. Et arguitur pmo qz sufficiat eam ferri ad verbum quia sicut est in illis de inesse: ita est in modalibus: sed ad dandum cōtradictionē in illis de inesse oportet negationem ferri ad verbum: ergo z in modalibz. Ad id: patet: quia negatio huius ē homo est ista nō est homo: z non ista est nō homo. Similit negatio huius est homo albus: est ista non ē homo albus: z nō ista est homo nō albus: quz possint eē simul falsę. Et idem dicendum ē si ponat. verbum adiectivum: vt negatio huius ambulat homo est ista nō ambulat homo: z nō ista ambulat nō homo: quia nihil refert dicere hominē ambulare: z hominē ambulātem esse. Sed in oppositum pbatur qz nō sufficiat negationem ferri ad verbum: qz tūc cōtradictione erūt similes vere qd ē impossibile. Consequētia pz: qz iste

Prima pz

Ad vnā prem

Ad prem
oppositum

Secundus

Secunda ps essent $\bar{\eta}$ dictione: possibile est esse: possibile est
nō esse: et ille sūt simul vere iūt. Ad dubita
tionē dicit q̄ oportet negationē ferri ad modū
siue ad totā copulā. Patet q̄ sicut se b; et bū
in illis de inesse: ita modus i modalib; sed in
illis de inesse oportet negationē ferri ad et bū:
q̄ in modalib; ad modū: ut negatio hui⁹ pos
sibile est esse ē ista: nō possibile ē esse: et nō ista
possibile est nō esse: et sūt i alijs modis. Et sic
p̄t solutio ad rōnē factā in oppositā: q̄ sicut
esse et nō esse in illis de inesse sūt oppositiōes:
id est determinatiōes: res $\bar{\eta}$ sunt subiecta. i.
determinabilia: ita in modalib; esse et nō esse
sūt subiecta. i. determinabilia et modi sunt op
positiones determinātes copulā ad q̄s ad dan
dam $\bar{\eta}$ dictionē debet ferri negatio: ut negatio
hui⁹ possibile est ē nō esse: nō est hec possibile
est esse: q̄ ille se inuicē $\bar{\eta}$ sequunt. i. simul stāt:
sed est ista nō possibile est nō esse: et sūt huius
necesse est nō esse negatio est ista: non necesse ē
non esse: et similiter in alijs.

Capitulum secundum de $\bar{\eta}$ sequen tijs et equipollentijs modalium.

Prima ps

c Onsequēte $\bar{\eta}$ modalium ab antiquis
sic ordinabant in p̄ma linea: sortem
possibile est esse: et tingēs est esse: nō im
possibile est esse: nō necesse est esse. In secūda
linea sic: possibile est nō esse: et tingēs est nō esse:

Perihermenias

nō impossibile est nō esse: nō necesse ē nō esse.
 In terna linea sic: nō possibile est esse: nō con-
 tingens est esse: impossibile ē esse: necesse ē nō
 esse. In quarta xō sic: nō possibile ē nō ēē: nō
 ptingēs est nō esse: impossibile est nō ēē: et ne-
 cesse est esse. Sed p eqpollentis eaz fm veri-
 tatē ponunt aliquē regule: quaz pma ē. Pro-
 positiones de possibili et impossibili eqpollent
 mō vni⁹ affirmato: et mō alteri⁹ negato: et iste
 eqpollent possibile est esse: et nō impossibile ē
 esse. Et sic p³ q³ antiq³ bñ dixerūt in ppositio-
 nib⁹ de possibili et impossibili. Secūda reglā
 est ppositiones de possibili et necessario equi-
 pollēt mō et dicto dissilr se hñtib⁹: et iste equi-
 pollent: possibile est ēē: et nō necesse est nō ēē.
 Et sic p³ q³ antiq³ bñ dixerūt de ppositōnib⁹
 de necessario in terna et q³ta lineis: s³ nō i p³
 ma et secūda. Un̄ in pma nō debet poni hec
 ppositio nō necesse est ēē: qd p³ mō rōnib⁹.
 Prima est: q³ ppositiones de impossibili et ne-
 cessario eqpollent mō: silr se hñte et dicto: dis-
 silr ḡ iste eqpollēt: impossibile est ēē: et necesse
 est nō esse: et p³ n̄s iste due eqpollent: nō ipos-
 sibile est ēē: et nō necesse est nō ēē. S³ pma po-
 nit in pma linea: ḡ et secūda: et nō ista non ne-
 cesse est ēē. Secūda ratio est: bñ seq³ necesse
 est esse: ḡ possibile est ēē: q³ p³radictō: iū p³n̄is
 qd p³trariat a³n̄i: s³ impossibile ē esse nō pō-
 stare cū a³n̄te. Et vlt³a sequit³ possibile est ēē: ḡ

Secūda p³

Prima reglā

Correlatiō

Secūda

Correlatiō

Secundus

nō impossibile ē esse: z vltra fin antiquos: nō impossibile ē esse: q̄ nō necesse est eē. z sic vnūz p̄dictoriū sequeretur ad reliquū qd̄ est impossibile. Tertia rō est ista: nō necesse est eē: sequitur ad istā impossibile ē eē: ad quā n̄ sequitur ista possibile est eē cum sit ei⁹ cōtradictoria: q̄ iste due nō equipollent possibile est eē: z nō necesse est esse. S; in p̄ma linea debz poni ista: nō necesse est nō esse: z in secūda ista: nō necesse est eē.

Capitulum tertiu; mouet z soluit
dubium vtrum ad necessariū esse
sequatur possibile esse.

Prima ps.

Ad partem
affirmatiuā

Ad partem
negatiuā

Secūda ps.

Ed circa p̄dicta dubitat vtrū ad necesse eē sequatur possibile eē. Et arguitur Nam si nō sequatur necesse est eē: q̄ possibile est eē: tunc oppositū p̄ntis: scz impossibile est eē stabit cū ante: sed hoc est falsum cū ei⁹ p̄traretur: q̄ illa p̄ntia est bona. In oppositū arguitur: nam bñ sequitur possibile est eē: q̄ possibile est nō esse: qz qd̄ pōt incidi pōt non incidi ergo si sequatur necesse est eē: z possibile est esse: de p̄mo ad vltimum bñ sequitur necesse est eē: q̄ possibile est nō esse: z sic ad vnū p̄tradictoriū sequeretur alterū. Ad dubium d; qd̄ nō oēs potentie valent ad opposita: qz potentia; qdaz sūt rōnales: z ille valēt ad opposita. Alię sūt irrōnales: z ille sunt duplices: qz quedā sunt semp in actu: vt spera ignis ē semp in actu: ca

Perihermenias

lesaciendi: et ille nō valent ad opposita. Alie sunt que nō semp sunt in actu: vt sunt potentie motiue alioꝝ aialium ab hoīe: ⁊ ille bñ valent ad opposita. Un̄ potētie eiusdem speciei nō valēt ad opposita. Secūdo dī q̄ possibile capīt dupliciter. Uno mō p necessario vlt cōtingēti: ⁊ sic ad necesse eē seq̄t bñ possibile eē. Alio modo capīt p̄o illo quod nō est necessarium: ⁊ sic ad necesse esse non sequit possibile esse. Ex dictis patet q̄ illa que sunt de necessitate sunt p̄iora illis que solū possibiliter sūt: quia illa semper sunt actu: hec aut̄ aliquādo actu: ⁊ aliquādo potentia. Unde quedā sunt entia que semp sunt actu: vt p̄me substantie: Alie vero que aliquādo sunt actu aliquādo potentia: pus tamen in potentia q̄ in actu. Alia vero sunt que nunq̄ sunt actu sed semp potestate: vt in infinitum est motus. De contrarietate an debeat sumi ex p̄e modi enunciandi: an ex parte contrariorum extremoz.

Correlariū

Tractatus tertius continens vnum caplm in quo mouet et soluit dubitatio vtrum oppositio ppositionum attendat penes oppositionem p̄dicatorum manente eodem subiecto: vel penes contrariuz modum enunciandi.

Secūdus

Prima ps.

b

Ubitat an cōtrarietates ppositio-
num debeat sumi ex pre modi enū-
ciādi: an ex pte ptrariōz extremoz

Et utrū iste ptrariet: ois hō est iust?

nullus hō est iust? silt callias ē iust? : callias
nō est iust? : an iste due ois hō est iust? : ois hō
est iniust? : silt iste callias est iust? : callias ē in-

Scda ps.

iust? . Ad dubiū dī pmo q illa q sunt in voce
sequūt ea q sūt i aia: ideo si opio hui? ois hō
est iust? ptrariet opioni hui? : ois hō ē iniust?
ita erit in vocalibz: r si ecōtra silt. Scdo dicit
q i ppositiōibz mētalibz pnetas sumenda ē
ex pte ptrarij modi enūciandi r nō ex pte con-
trariōz extremoz. Qd octo rōnibz ptez. **Prīa**

Prima rō

rō est: iste nō ptrariat bonū est bonū r malū
est malū cū sint simul vā: r tñ sūt de ptrarijs
extremis: igit nō sumit ptrarietas ex pte ptra-

Secunda

riōz extremoz. **Secūda** rō est huic orōni bo-
num est bonū ptrariat hec: hec bonū nō est
bonū: aut aliqua alia q significat bonū ē qd
nō est: aut nō esse qd est: s; nulla alia sibi ptra-
riat cū tūc infinite. i. valde multre ppositio-
nes eidē ptrariat: igit ei ptrariat ista bonū

Tertia

nō est bonū. **Tertiā** rō: ppositiōi pmo vere
opponit ppositiō pmo falsa: s; hec bonū est
bonū est pmo vā cū sit vā q cito est. q ei oppo-
nit ista: bonū nō est bonū que est pmo falsa.

Quarta

Quartā rō est: ista semp est vā bonū est bonū
q ei ptrariat ista: bonū non est bonū que est p

Perihermenias

se falsa: et non ista bonum est malum que est per accidens
falsa. Quinta ratio: ista bonum non est bonum ma-
gis distat ab hac bonum est bonum quam ista bonum
est malum: cum negatio plus distet ab affirmatio-
ne quam affirmatio ab affirmatio: ergo magis est contra-
rarium quam altera. Sexta ratio est ista: bonum non est bo-
num explicite contrarium huic bonum est bonum:
hec autem bonum est malum implicite solum: ergo prima
magis est contrarium quam secunda. Septima ratio: mo-
dus sumendi contrarietatem ex parte contrariorum extre-
morum non est communis omnibus propositionibus: ut patet
de hac propositione homo est homo cui non contrarium ex
parte predicati aliqua licet bene ex parte modi enun-
ciantis: puta hec homo non est homo que falsa est: quia
quod hominem non putat esse hominem falsus est: ergo talis
modus sumendi contrarietatem non est bonus. Octava
ratio: sicut se habent iste duo bonum est bonum: et non bo-
num est bonum: ita ille duo bonum non est bonum
et non bonum non est bonum: ergo per locum a transmutata
proportione sicut se habent ille duo: non bonum est bo-
num: et non bonum est non bonum: ita ille duo bonum
non est bonum: et bonum est bonum: sed due prime con-
trariantur: quia illi non bonum non est bonum: non contra-
ratur ista non bonum est non bonum: neque illa non bo-
num est malum: ergo etiam due secunde contrariantur. Ex
dictis patet primo quod non differt si tales propo-
sitiones sint viles vel indefinite: quia semper in eis
sumitur oppositio ex parte modi enunciantis: et
non ex parte extremorum. Patet secundo quod ex quo in

Quinta

Sexta

Septima

Octava

Primus

mentalibz sumit contrarietas ex pte modi enū-
ciandi: ita etiā in vocalibz: vt contraria hui⁹ om-
nis hō est bonus: ē ista nullus hō ē bon⁹:
z eius cōtradictoria nō omnis hō est bonus.
Patet tertio q opioni vere neqz cōtrariaf:
neqz cōtradicit opinio vera: qz licet contraria
sint opposita circa idem: nō tñ eidem inesse
pnt. Et hec de secūdo libro peribermētiās.

Liber primus priorū analecticorū est
de generatione syllogismoꝝ. z inuētio/
ne mediū idonei. z reductōe syllogismo-
rum in ppriās figuras et continet sep-
tem tractatus. **Tractatus prim⁹** est
de quibusdam pambulis ad intentum
et continet tria capitula cum intento.

Capitulum primū de quo est intentio.

Primū oportet dicere circa qd et
de quo est intentio: qm̄ circa demon-
strationē: de disciplina demonstrā-
tiua. Deinde de terminare qd pposi-
tio: z qd terminus: qd syllogism⁹: qd pfectus
z quis imperfectus. Postea vō quid est in toto
esse vel non esse hoc in illo: z quid dicimus de
omni aut de nullo pdicari.

Secūdum capitulum: quid ppositio
quid terminus: quid syllogismus: quis
perfectus: quis imperfectus.

Priorum

Propositio est o^o affirmatiua vel ne
gatiua alicui⁹ de aliq^o. Et e³ triplex: q²
qued^o est v^lis: q^ud^a p^oiculari⁹: z qued^a
indefinita. Propositio v^lis est que omni aut
nulli inesse significat. Propositio p^oicularis
e³ que alicui aut n^o alicui: aut n^o omni inesse
significat. Propositio indefinita e³ que inesse
vel n^o inesse significat sine signo v^li vel p^oicu
lari: vt p^otrarioz ead^e est disciplina: voluptas
n^o est summ^u bon^u. Un⁹ p^opositio demonstra
tiua differt a dialectica: q² demonstratiua est
sumptio alter⁹ p^ois p^oditionis: Quia qui de
monstrat n^o interrogat: s³ sumit vn^a p^ote deter
minate. Propositio x^o dialectica est interro
gatio p^otradictionis. Sed t^u in hoc c^oueniunt.
q² sunt p^opositiones syllogistice. Nam q² inter
rogat z qui demonstrat syllogizat aliq^ud de ali
quo esse vel n^o esse. Et ita diffinitio p^opositio
nis syllogistice simul c^oueniunt tam demon
stratiue q^u dialectice. Nam syllogistica p^oposi
tio simpliciter e³ affirmatio v^l negatio alicui⁹
de aliquo. Sed demonstratiua est p^opositio x^a
p^o primas p^opositiones ostensa. Dialectica x^o
est interrogatio c^otra dictionis: sed qu^od^o po
nitur in syllogismo est sumptio apparentis z
p^obabilis. Et hec p^o nunc de illis dicta suffici
ant. Unde terminus est in quem resoluit⁹ p^o
positio cathogica vt p^odicatum: z de quo p^o
dicatur appposito vel diuiso esse vel non esse.

Prima po

Uniuersalis
Particularis

Indefinita

Comparatio

Cōuenientia

Terminus

Primus

Syllogismus **h**o est o^o i qua positi⁹ qbusda⁹
aliud qdez ab his que posita sūt ex necessita-
te accidit: eo q⁹ hec sūt. Ultima pericula patet
q⁹ syllogism⁹ est q⁹ nulli⁹ indiget t⁹mini extrin-
seci ad b⁹ q⁹ sequat⁹ conclusio. Syllogismus p⁹fe-
ctus est: q⁹ nulli⁹ alteri⁹ indiget p⁹ter ea q⁹ sum-
pta sunt: ut appareat necessari⁹. Imperfectus
ho est q⁹ indiget vni⁹ aut pluriū que sūt qdem
necessaria p⁹ sumptos terminos: non autem
p⁹ sumptas p⁹positiones.

Syllogism⁹
p⁹fectus

Imperfectus

Capitulum tertium de esse in toto dici de omni z dici de nullo.

Definitio

In toto esse z dici de omni ides sūt: sūt
in toto nō esse: z dici de nullo. Vñ dici
de omni est qñ nihil ē sumere subiecti
de q⁹ nō dicat p⁹dicatū. Et dici d⁹ nullo
est qñ nihil est sumere subiecti a q⁹ nō remoue-
atur p⁹dicatum.

Capitulum quartum de diuisionibus p⁹positionis z conuersione p⁹positionuz de inesse de necessario z contingenti.

Prima p⁹s
Prima diuissio

Propositio triplr diuidit. Prima di-
uissio est: Propositionū alia de inesse
alia de necessario: z alia de z contingenti.

Secunda
Tertia

Secūda diuissio: Propositionū quedaz sunt
affirmatiue: z qdaz negatiue. Tertia diuissio:
Propositionū affirmatiuarū vel negatiuarū:
alie sunt v⁹les: alie periculares: z alie indefinite

Priorum

Antuerfalis negatiua de inesse puerit in vni
 uerfale negatiua simplr: vt nulla voluptas e
 bonu: qd nullu bonu e voluptas. Sz vltis affir
 matiuu puerit in pliculare affirmatiuam: vt
 ois voluptas est bonu: qd aliqd bonu est volu
 ptas. Particularis vo affirmatiua couertit
 in pliculare affirmatiua: vt quedaz voluptas
 est bonu: qd adda bonu est voluptas. Sed pri
 cularis negatiua no couertit: qz no fequit ali
 quod aial no est ho: qd aliqs homo no est aial.
 Prima ps patz: na si no fequit nullu a est b:
 qd nullu b est a: tuc oppositu pntis: scz aliqd b
 est a: stabat cu ante: z si aliqd b e a: tuc aliqd
 idem erit b z a: fignet illud z fit c: tuc arguit
 fic: est b: z c est a: qd aliqd a est b: mo illa repu
 gnat anti: scz nullu a est b. Sed scda z tertia
 pres patet: qz si no fequat ome act b: vt ali
 qd a est b: qd aliqd b est a: tuc oppositu pntis. si
 nullu b est a: stabit cu ante: sed b est falsu: qz
 p pma prem bn fequit nullu b est a: qd nullum
 a est b: modo illa ptradit anti: scz aliqd a est
 b. Sed quarta ps patz: qz no fequit aliqd aial
 no est ho: qd aliqs homo non est aial. Et fit in
 ppositionibz de necessario vltis negatiua con
 uertit in vltis negatiua: vt bn fequit ome a
 no esse b est necesse: qd ome b no esse a e necesse
 Nam si aliqd b no esse a e ptinges: etia aliqd
 a no esse b est ptinges. Silt vltis z plicularis
 affirmatiue puerit in pliculare affirmatiua

Secda ps
 Prima regula
 Secunda

Tertia

Quarta

Prima regula
 pbatur

Secda
 Tertia

Quarta

Tertia ps.

Primus

ut bene sequitur omne a esse b est necesse: ut ali-
quod a esse b est necesse: ergo aliquod b esse a est
necesse: qui ex opposito consequens infert op-
positum antio. Nam si nullum b esse a est neces-
se: etiam nullum a esse b est necesse. Sed p-
laris negatiua in illis non conuertit sicut nec

Quarta ps

in illis de inesse. Similiter in propositionibus de
contingenti. Unde contingens capit tripliciter.
Uno modo p necessario. Secundo modo prout
conuertit cum possibili. Tertio p contingenti
specialiter: modo in affirmatiuis de contingen-
ti sic habet locum conuersio sicut in illis de in-
esse. Nam bene sequitur omne a esse b est contin-
gens: vel aliquod a esse b est contingens: ergo
aliquod b esse a est contingens. Nam si nullum
b esse a est contingens: etiam nullum a esse b erit

Secunda

contingens. Sed negatiue non similiter conuer-
tunt nisi sint de contingenti p necessario: vel de
contingenti p possibili: tunc enim similitur con-
uertunt. Nam bene sequitur hominem esse equum
est contingens: ergo nullum equum esse hominem
est contingens. Nam si aliquem equum esse homi-
nem est necesse: tunc aliquem hominem esse equum
est necesse. Similiter nullum album esse tunicam
est contingens: ergo nulla tunicam esse albam est
contingens. Nam si aliquam tunicam esse albam
est necesse: tunc aliquod album esse tunicam est ne-
cesse: et particularis negatiua similiter non conuer-
titur sicut nec illa de inesse. Sed ultimo negati-

Priorum

ta de contingenti specialiter nō conuertit in terminos: particularis autē conuertit in oppositam qualitatem: vt videtur in capitulo de contingenti. Sed quereretur aliquis an ista nullum a esse b ē contingens sit negatiua. Ad hoc dicitur qd illa et similes habet affirmatiuā figuram. Nam sicut se habet hoc verbum est in illis de inesse: ita li contingit in illis de contingenti: sed propositio de inesse non ē negatiua nisi h et b est negat: et ideo iste nō sunt negatiue b ē non benum: hoc ē non album: ergo etiam nec ille de contingenti erunt negatiue nisi li contingit negatur.

Questio
Solutio

Tractatus secundus est de syllogismis de inesse in tribus figuris: et continet quattuor capitula. Capitulum primum de prima figura. terminis eiusdem et modis ipsius tam vtilibus q̃ inutilibus.

Ita tō determinatis iam dicendum est
b p que et qm et quō sit syllogismus. Postea dicit de demonstratione. Sed prius dicendum ē de syllogismo: quia syllogismus ē vniuersalior demonstratione: omnis enim demonstratio ē syllogismus sed nō e converso. Unde prima figura ē quando tres termini sic se habent ad inuicē vt postremus sit ī toto medio et medius in toto primo: vel sic vel nō sic necesse est extremorum perfectum esse syllogismum.

Continuatio

Prima ps

Primus

Medium Sz mediū est qđ est in alio: z aliud in ipso: et
Extremum ē pōitione mediū. Sz extremū ē qđ est ī alio
Scda ps tm: vl' in qđ ē aliud tm. Un' in modis vlibz qñ
ambe pmissē sunt vles affirmatiue seqt vlis
affirmatiua: z regulat ille syllogism⁹ p dici de
omni: vt omē b est a: z omē c est b: g omē c ē a.
Elarent Silr qñ maior est vlis negatiua: z minor vlis
affirmatiua sequit vlis negatiua: z regulat p
dici de nullo: vt nullū b est a: z omne c est b: g
Prā inuit nullū c est a. Sz qñ maior ē vlis affirmatiua
z minor vlis negatiua nō valet syllogism⁹: qz
ibi dandi sūt termini in qbz omni: vt aīal: bō:
Secunda equus: z termin⁹ in quibz nulli: vt aīal bō la-
pis. Silr qñ ambe sunt vles negatiue nō va-
let syllogism⁹: qz dandi sunt tmini ī qbz omni
vt scia: linea: vnitas. Et sic prz quō in modis
vlibz fit syllogism⁹. Sz in modis picularibz
Darij qñ maior est vlis siue affirmatiua siue negati-
Ferio ua: z minor picularis affirmatiua sequit pti-
cularis affirmatiua vl' negatiua: z talis syllo-
gism⁹ regulat p dici de omni vel dici de nullo
cum maior extremitas in maiore vlt dicat de
medio. Un' maior extremitas est in qua ē me-
dium. Et minor extremitas ē que est sub me-
dio exemplum dicte pclusionis in darij: vt oē
b est a: z aliqđ c est b: g aliqđ c est a. Et ī ferio
sic: nullū b est a: c ē b: g c nō est a. Et silr fieret
syllogismus: si minor est indefinita. Nā idēz

Priorum

est syllogism⁹ indefinito et particulari sumpto.
Sed quoniam maior est particularis et minor vltis siue *Tertia inuest*
affirmatiua siue negatiua non vult syllogism⁹.
Nam quoniam minor est affirmatiua termini in quo
omni sunt bonum habet prudentia: et termini in
quo nulli sunt bonum habet disciplina. Sed
quoniam minor est negatiua: termini in quo omni sunt
album: equ⁹: cign⁹: et termini in quo nulli sunt
album: equ⁹: coru⁹. et ideo si maior sit indefinita
Sicut quoniam maior est vltis affirmatiua vel nega- *Quarta inuest*
tiua: et minor particularis vel indefinita negati-
ua non valet syllogism⁹: quia quoniam maior est affir-
matiua termini in quo omni sunt animal: homo: album:
capiendo album per cigno: et termini in quo nulli
sunt animal homo niger: Sed quoniam maior est negatiua ter-
mini in quo omni: ut in animalibus homo album capien-
do licet album per animal: termini homo in quo nulli sunt
homo cignus et niger. Quod autem tales modi sunt iuti-
les quoniam minor est negatiua: patet sic ex indefini- *Probatio*
to quia quoniam ambe premissae sunt vltis: tunc ambabo
negatiuis vel minore negatiua nihil sequitur: quod
nec etiam quoniam ambe premissae sunt particulares nega-
tiue: vel minor particularis negatiua: quia quicquid
non sequitur ad animalis bone premissae: non sequitur ad eius
premissae. Sicut quoniam ambe premissae sunt particulares: vel *Quinta inuest*
indefinite ambe affirmatiue: vel ambe nega-
tiue siue vna affirmatiua et alia negatiua: non
valet syllogism⁹: quia tunc dantur termini in quibus
omni: ut animal: album: homo: et termini in quibus nulli:

Primus

Primum
correlatiu

Secundu

Tertium

ut aial: album: lapis. Ex dictis ptz pmo qd si
debeat fieri syllogismus in pma figura neces
se est terminos sic se habere sicut dixim⁹. Se
quit secundo qd omnes syllogismi pme figure
sunt perfecti: et regulant p dici de omni vel de
nullo. Tertio sequit qd oia pblemata puta:
vniuersale particulare affirmatiuū et negatiuū
concludunt per hanc figuram.

Secundum capitulum de secunda fi
gura et terminis eius et modis ipsius taz
vniuersalibus q̄q̄ particularibus.

Prima ps

Medium

Maiores ex.
Minores ex.

Secda ps.
Celare

Secunda figura est qm̄ idem huius qui
dem omni inest: illi vero nulli: vel vtriq̄
omni vel vtriq̄ nulli. Sed mediu se
cunde figure est qd de vtraq̄ extremitate p̄di
cat. Extremitates vero sunt de quibz dicitur mediu.
Sed maior extremitas est que iuxta mediu
posita est. Et minor extremitas est q̄ longius
lita ē a medio. Et mediu in hac figura est fo
ras extremitatū et p̄mū positione. Un̄ in se
cunda figura nullus fit syllogismus pfectus
sz syllogismi ei⁹ tū pnt p̄fici. Unde in modis
vlibz qm̄ ambe p̄misse sunt vles vna affirma
tiua et altera negatiua: sequit vlis negatiua:
vt nullū n̄ est m: et omne x est m: q̄ nullū x est n.
Et reducit talis syllogismus ad celarent p cō
uersionē simplicem maioris. Sicut reducit ad
ferio capiēdo oppositū et clusionis cū maiore

Priorum

Silr in camestres sic: omne n est m: nullū ē est m: g nullū ē est n. Et reducit talis syllogism⁹ ad celaret p uersionē simplicē minoris ⁊ cōclusionis: ⁊ p transpositionem pmissarū. Et ad darj capiēdo oppositū pclusionis cū maiore. Sz duo sunt modi inutiles. Prim⁹ modus ē qñ ambe pmissē sūt affirmatiue: qz tūc dantur termini in qbo omni: vt suba: aial: homo: ⁊ termini in qbo nulli: vt suba: aial: lapis. Secundus modus est qñ ambe sūt negatiue: qz tunc dant termini in qbo omni: scz linea: aial: hō: ⁊ termini in quibz nulli: scz linea: aial: lapis. Silr duo sūt modi utiles pculares puta qñ maior est vlis negatiua: ⁊ minor picularis affirmatiua. Al maior vlis affirmatiua ⁊ minor picularis negatiua: seqt picularis negatiua in festino vel baroco. Et reducit festino ad festino maiore conuersa simplr. Silr reducit ad celarent capiēdo oppositū pclusionis cum maiore. Baroco aut nō reducit p cōuersionē sed p impossibile ad barbara. Sz quinqz sūt modi inutiles. Prim⁹ est qñ maior est picularis negatiua ⁊ minor vlis affirmatiua nō valet syllogismus: qz tūc dant termini in quibz omni: vt aial: suba: coru⁹: ⁊ tmini i qbo nulli: vt aial: albi: coru⁹. Secundus modus ē qñ maior est picularis affirmatiua et minor vlis negatiua: tunc em dandi sunt termini in qbo oī vt suba: aial: lapis: ⁊ termini in qbo nulli: vt

Camestres

Prima p̄bina
tio inutilis

Secunda

Tertia p̄

Festino
Baroco

Tertia inut

Quarta
inutilis

Primus

Quinta inutilis

aial: suba: scia. Terri⁹ modus inutilis est qñ ambe pmissæ sūt affirmatiue vñ negatiue: maior vñs ⁊ minor pñcularis nō sūt syllogismus qz qñ ambe sūt negatiue dandi sūt termini in qbo omni dūmō minor nō secū cōparat⁹ suā cōtrariā in veritate: ⁊ termini in qbo nulli: vt nigrū: nix: aial. Qd aut⁹ isti tres modi sūt inutiles pñz: qz ex ambabo vñs affirmatiuis vñ negatiuis nō sequit⁹ cōclusio: q̄ neqz etiā qñ altera pmissaz est pñcularis. Sicut si ambe sūt affirmatiue dabiles sūt termini in qbo nulli: vt albū: cign⁹: lapis: ⁊ termini i qbo omni nō sūt dandi qñ minor cōparat⁹ suā subcōtrariā in veritate. Quart⁹ mod⁹ inutilis est qñ ambe pmissæ sūt affirmatiue vel negatiue: maior pñcularis ⁊ minor vñs: tūc em̄ nñhil sequit⁹: qz dant⁹ termini in qbo omni qñ ambe sūt negatiue: vt albū aial coru⁹: ⁊ termini in quib⁹ nulli: vt albū lapis coruus. Sed si ambe sūt affirmatiue termini i qbo omni sūt albū aial cignus: ⁊ termini in quib⁹ nulli sūt album aial nix. Ultimus modus inutil⁹ est qñ ambe sūt pñculares: tūc em̄ dant⁹ termini in quib⁹ omni: vt albū aial hō: ⁊ termini in qbo nulli: vt albū aial inaiatū. Ex dictis pñz pmo quō

Sexta

Septima

Primum

Correlatiū

Secundū

Tertium

debeat fieri syllogism⁹ in secūda figura. Patet secūdo qz oēs syllogismi but⁹ figure sūt implecti ⁊ pficiunt⁹ p puerionē ad impossibile. Patet tertio qz in hac figura nō cōcludit⁹ affir

Priorum

mativæ s; solū negativæ p;icularit̃ et vlt̃.

De tertia figura 7 modis eius tam p;icu-
laribus q; vltibus. Caplm tertiū de syllo-
gismis de inesse in tertia figura.

Etia figura ē qñ eidez hōc qdē omni
t illud hō nulli inest: vel ambo omni vlt
nulli. S; mediū tertiæ figure ē de quo
ambo p;dicant̃. Extremitates hō sūt que p;di-
cant̃ de medio. S; maior extremitas ē q lon-
gius a medio posita est. Minor aut̃ exte-
rius est q p;pinqui⁹ ponit̃ medio. Uñ in hac
figura mediū est foras extremitatū 7 vltimū
positione. S; in hac figura nullus sit syllo-
gismus pfect⁹: sed qlibet p;fici pōt. Uñ in hac
figura sūt duo modi vlt̃es vtil̃es. Prim⁹ mo-
dus vtilis est qñ ambe p;mise sunt vlt̃es affir-
mativæ sequit̃ p;icularis affirmativa i daga-
p;: et om̃e s est p;: 7 dē s est r: q quoddā ē p.
Et reducit̃ talis syllogism⁹ ad darij p;veritio-
nem minoris p;actiōis: 7 impossibile ad ceta-
rent. Secundus modus est qñ maior est vlt̃is
negativa 7 minor vlt̃is affirmativa sequit̃ p;ti-
cularis negativa in selapton. Et reducit̃ ad
ferio p; cōvcrsiōne minoris p;actiōis: 7 p ipossi-
bile ad barbara potest p;bari. Isti duo modi
p;nt etiā p;bari p; expōsitionem. S; duo sunt
modi vlt̃es inutil̃es. Primus est qñ maior est
vlt̃is affirmativa: 7 minor vlt̃is negativa nihil

Prima ps

Medium

Extremitas

Maior ex.

Minor ex.

Prima et vlt̃is medi.

Secunda ps

Barap

Selapton

Prima invt

Primus

sequit: q: ibi dandi sunt termini i qbo omni: vt
 aial: equ: hō: z termini in quibz nulli: vt aial
 inaiatū: hō. Scdus mod⁹ inutilis ē qñ am-
 be sūt negatiue: tūc em dant termini in quibz
 omni: vt aial: equ: inaiatū: z termini in qbo
 nulli: vt hō: equ: inaiatū. Et sic p̄z qualis sit
 syllogism⁹ vliis in tertia figura. Sz quattuor
 sunt modi pticulares vtilis quoz duo primi
 sūt qñ ambe p̄misse sūt affirmatiue: vna vliis
 z altera pticularis seqt pticulari affirmatiua
 in datisi vel disamis: z reducunt p p̄uersionē
 ad darij: z p impossibile datisi ad ferio: z disa-
 mis ad celarent: z pnt etiā pbari p̄ expositio-
 nem. Duo alij modi sunt qñ maior est vliis vl'
 pticulari negatiua: z minor vliis vel pticulari
 affirmatiua sequit pticulari negatiua in feri-
 son z bocardo: z reducūt ferison ad ferio p cō-
 uersionē simplicē mīoris: z ad darij p impos-
 sibile: bocardo xō ad barbara p impossibile: et
 pnt etiā pbari p̄ expositionē. Silt quattuor
 sūt modi pticulares inutiles quoz duo p̄mi
 sunt qñ maior est vliis vel pticulari affirmati-
 ua: z minor vliis vl' pticularis negatiua nihil
 sequit: quia qñ maior est vliis termini i quibz
 omni sunt aiatuz: hō: aial: sed termini in qbo
 nulli nō sunt dandi si minor secū patiat suaz
 subcōtrariā in veritate. Sz qñ maior ē parti-
 cularis termini in quibz omni sunt hō: aial:
 ferum: z termini in quibz nulli sunt animalz

Secūda ps.

Tertia ps

Disamis
Datisi

Ferison
Bocardo

Tertia et
Quarta
inutiles

Priorum

scia:ferū. Terti^o mod^o inutil^{is} est qñ ambe sūt
negatiue vna picularis: z alia vltis: qz qñ ma
ior est picularis dant^{ur} termini in qbo omni: vt
aial:hō:ferum: z termini in quibus nulli: vt
aial:scia:ferū. Sz si maior sit vltis termini in
qbo omni nō sunt dandi si minor secū patiat^{ur}
suā subcōtrariā in veritate: tmini vō i qbo nulli
sūt corū: nix:albū. Ultim^o modus inutil^{is} est
qñ ambe pmissē sūt picularēs: tūc enī dant^{ur}
tmini in qbo omni: vt aial:hō:ablū: z i quib^{us}
nulli: vt aial:naīatū:albū. Ex dictis pmo piz
qualr sit fallogism^{us} i tertia figura. Piz scōo
q oēs syllogismi huius figure sunt impfecti.
Patet tertio q in hac figura nō concluditur
vniuersaliter: sed solū picularit^{er} affirmatiue
vel negatiue.

Laplū quartū in quo ponūt quedā cor
relaria z notabilia q sequunt^{ur} ex dictis.

His manifestū est q in nulla figu
e ra aliquid sequit^{ur} ex puris particula
rib^{us} qualitercūqz disponant^{ur} fm qua
litatem. Secūdo sequit^{ur} q ex maiore affirma
tiua sine vniuersali siue piculari: z minore vlti
negatiua sequit^{ur} picularis negatiua indirecte
cōcludendo in qualibet figura: in sapelmo z
frisesmorum. Et reducunt illi modi ad ferio
per cōuersionem z transpositionē pmissarū.
Tertio sequit^{ur} q de particularib^{us} z indefini
tis idem est iudicium quo ad syllogismum.

f uij

Quinta

Sexta

Correlariū
Secundum

Tertium

Primum
correlariū
Secundum

Tertium

Primus

Quartum. Quarto sequit̃ q̃ oēs syllogismi imperfecti p̃ficiunt̃ p̃ reductionē ad p̃mā figurā; q̃z oēs ostendunt̃ esse ep̃idētes aut p̃ cōuersionē aut p̃ impossibile aut ostēsiue. **Quinto** seq̃t̃ q̃ oēs syllogismi secūde ⁊ tertie figuraz ⁊ etiā syllogismi p̃ticulares p̃me figure reducūt̃ ad modos ṽles p̃me figure. Patet q̃z modi ṽles secunde figure reducunt̃ ad celarēt p̃ cōuersionem; ⁊ etiā modi p̃ticulares eiusdē p̃ impossibile reducūt̃ ad modos ṽles. scz festino ad celarent; ⁊ baroco ad barbara. Particulares t̃o p̃me figure reducunt̃ p̃ impossibile ad modos ṽles secunde: puta darij ad camestres; ⁊ ferio ad cesare; ⁊ illi modi iterū reducunt̃ ad modos ṽles p̃me figure; ḡ modi p̃ticulares p̃me figure reducunt̃ ad modos ṽles eiusdē. Sili' modi ṽles tertie figure reducūt̃ ad modos ṽles p̃me p̃ impossibile. Particulares t̃o reducunt̃ p̃ uersionē ad p̃ticulares p̃me: excepto bocardo q̃ p̃ impossibile reducūt̃ ad barbara; ⁊ illi modi p̃ticulares reducunt̃ ad modos ṽles eiusdē vt dictū ē. ḡ oēs aliq̃ a modis ṽlibz p̃me figure ad ipsos reducunt̃.

Tractatus tertius est de syllogismis ex p̃positionibus de necessario ⁊ mixtis ex vna de necessario ⁊ alia de inesse. Et continet duo capitula. Capitulum p̃mū de syllogismis ex p̃positionibus de necessa

Prætorum

rio in qualibet trium figurarum.

Syllogismi ex ppositionibus de necessa-
rio et de contingenti sunt diuersi a syllogis-
mis de necessitate: patet quia ppositiones de ne-
cessario et de inesse sunt diuersæ: quia non omne quod
inest ex necessitate inest: sed syllogismi ex illis p-
positionibus constituti sunt diuersi. Illi tamen syllogis-
mi fere eodem modo fiunt sicut illi de inesse: et in
hoc conueniunt cum eis: quia perfecti syllogismi de ne-
cessario regulantur per dici de omni vel per dici de
nullo: et imperfecti perficiuntur per uersionem. Sed tamen
in his est differentia: quia in syllogismis de inesse: syllo-
gismi de baroco et bocardo bene reducuntur per im-
possibile ad barbara: sed non in ppositionibus de
necessario. Sed tales syllogismi probant esse
evidentes per expositionem.

Prima conclusio

Secunda

**Capitulum secundum de syllogismis
ex una de necessario: et alia de inesse in
qualibet trium figurarum.**

Ratio formationis syllogismorum ex una de
necessario: et altera de inesse ponunt
aliquæ conclusiones: quarum prima est. Ex
maiore de necessario et minore de inesse in
qualibet modo prime figure sequitur conclusio de necessa-
rio. Secunda conclusio ex maiore de inesse et mi-
nore de necessario non sequitur conclusio de necessario.
Patet sic: quia tunc ex veris sequeretur falsum: ut
patet sic arguendo in prima figura: omne animal mor-

Prima pars

Prima conclusio

Secunda

Primus

uetur: vt ois hō necessario ē aīal: q̄ ois hō ne-
cessario mouet: ubi cōclusio est falsa z p̄missa
sunt v̄e. Et silt pōt dari instātia i q̄libet alioz
modoz siue vltim siue p̄iculariū. Sed p se

Secda ps

Tercia

cūda figura ponunt due p̄clusiones: quaruz
p̄ma est. Si negatiua p̄missa fuerit de neces-
sario z affirmatiua de inesse sequit̄ p̄clusio de

Quarta

necessario tā in cesare q̄ in festino: vt pōt pro-
bati exēplarit̄. Sed i p̄clusio si negatiua sit d̄
in esse z affirmatiua de necessario nō seq̄t con-
clusio d̄ necessario qd̄ p̄z triplr. P̄rio qz redu-
cendo talē syllogismū ad p̄maz figurā maior
esser de inesse: modo maiore de inesse in p̄ma
figura nō sequit̄ p̄clusio de necessario. Secdo
patet: qz ex maiore de camestres que ponit̄ d̄
necessario cū opposita p̄clonis de camestres
infer̄ in darij p̄clusio de necessario repugnās
miori que ponebat̄ de inesse: q̄ si negatiua sit
de inesse nō sequit̄ cōclusio de necessario. Ter-
tio patet: qz dat̄ instantia: nō em̄ seq̄t omnis
homo de necessitate est aīal: z nullum album

Correlariū

est aīal: q̄ omne albū de necessitate nō est hō.
Et similis posset dari in baroco: z sic in came-
stres z baroco nullo mō valet mixtio ex vna

Tertia ps

Quinta

de necessario z altera de inesse. Sed p̄ tertia
figura ponunt̄ septem p̄clusiones. Quarum
p̄ma est ex vna de necessario z altera de inesse
quecunqz p̄missa fuerit de necessario in dara-
p̄i: sequit̄ cōclusio de necessario: z reducitur

Priorum

ad datū p cōuersionem minoris p accidens.

Secūda pclusio est: in felapton maiore de ne

Sexta

necessario: z minore de inesse sequit pclusio s

necessario: z reducit ad ferio. Tercia cōclusio

Septima

in felapton maiore de inesse: z minore de ne

cessario nō sequit cōclusio de necessario. Pa

tet quia tūc reducēdo talem syllogismum ad

pma fugurō maior eet de inesse ex qua i pma

nō sequit pclusio de necessario. Etiam dat in

stantia: nō em sequit nullus equ⁹ est bon⁹: et

ois equ⁹ de necessitate est aial: q̄ qddā aial de

necessitate nō ē bonū: cū aīis sit vez z pns fal

sum. Quarta pclusio ē in modis picularib⁹

Octaua

affirmatiuis vli exīte de necessario z pricula

ri de inesse: sequit pclusio de necessario: z hoc

verū est in datīsi: s nō in disamis. Quita con

Nonā

clusio i modis picularib⁹ affirmatiuis vli de

in esse z piculari de necessario nō sequit pclu

sio de necessario: z h verū est i datīsi: q: nō seqt

omne aial vigilat: quoddā aial de necessitate

est bipes: q̄ quoddā bipes de necessitate vlg

lat: sed nō est verū in disamis. Sexta pclusio

Decima

in ferison maiore de necessario: z miore de in

esse: sequit cōclusio de necessario. Ultima cō

Undecima

clusio in modis particularibus negatiuis si

affirmatiua sit de necessario z negatiua de in

esse: non seqt pclusio de necessario. Et vt dicit

phūs in bocardo nullo modo valet mixtio ex

Primus

Primum
correlatiu

Secundum

Tertium

vna de inesse et altera de necessario. qđ tñ non
est verū qñ maior ē de necessario. Et p̄dicts p̄
mo ptz q ad p̄cludendū cōclusionē de inesse
oportet ambas p̄missas eē de inesse: s; ad cō-
cludendū p̄clusionē de necessario sufficit vnā
eē de necessario. Patet secundo q p̄clō semp
debet eē filis alicui p̄missaz in h qđ est eē d in-
esse vel de necessario. Patet tertio q non pōt
p̄cludi cōclusio de necessario vel de inesse nisi
aliqua p̄missaz sit de necessario vel de inesse.
Et hec d syllogismus de ncario dicta sufficiat

Et iste
nō legit

Tractatus quartus est de syllogismis
ex p̄positionibus de p̄tingenti: et alia de
inesse: vel ex vna de cōtingenti et alia de
inesse: vel ex vna de necessario; et alia de
p̄tingenti. Et continet decem capitula.
Capitulum p̄mum ostendit modos qui
bus dicitur contingens: et quomodo cō-
uertunt p̄positiones de contingenti.

Prima p̄s
Diffinitio

d

Et p̄tingēti post h dicem⁹ qñ et quō
et p̄ que erit syllogismus. Un p̄tin-
gens in p̄posito ē quo nō exīte ne-
cessario ipo aut̄ posito inesse nullū

Secūda p̄s

ponit impossibile. Et sic ptz q hic alit̄ capit̄
p̄tingēs q in secūdo p̄hermentas. Un p̄po-
sitiones de p̄tingēti cōuertunt in oppositam
qualitatē: vt bñ sequit̄ oēm hoīem p̄tingit eē
albū: q oēm hoīem p̄tingit non esse albū. Qđ

Priorum

pt; sic: q; bñ seqt oēm hoīem ptingit eē albū:
g oēm hoīem nō necesse est eē albū: q; necessa-
rium z ptingēs opponunt: z vltra seqt oēm
hoīem nō necesse est eē albū: g oēm hoīez pos-
sibile est nō eē albū: p eqpollentiam: z vltra g
oēm hoīem ptingit nō esse albū: g de pmo ad
vltimū sequit oēm hoīem ptingit esse albū: g
oēm hoīem ptingit nō eē albū: g ppositiones
de ptingēti cōuertunt in oppositā qualitatē.
Non tñ oēs eodē mō: q; quoddaz est ptingēs
natū qd in plurib; euenit: vt hominē canesce-
re. Aliud est ptingēs infinitū qd nō est magis
determinatū ad esse q; ad nō esse: vt aīal am-
bulare: modo ppositiones de ptingenti infi-
nito cōuertunt in aliā ppositionē de ptingēti
in finito. Sz ppositiones de cōtingenti nato
cōuertunt in vnā de altero ptingenti: puta in
vnā de ptingenti raro. Et si dicat aliq; de cō-
tingentib; nō est scia: sed hec scia ordinat ad
demonstrationes: g nō debet hic fieri mentio d
ppositionib; de ptingenti. Ad b d; negando
pñaz: q; lz ex ppositionib; ptingētib; nō fiāt
demonstrationes: fiunt tñ ex illis argumenta-
tiones topice zc. Un ppositiones de ptingēti
duos hñt sensus. Prim⁹ est qñ significāt pdi-
catū ptingere inesse illi cui inest subiectū. Se-
cundus est qñ significāt pdicatū ptingere in-
esse illi cui ptingit subiectū inesse: vt hec ppo-
sitiō a ptingit eē b: duplicē habet sensū. Un⁹

Obiectio

Solutio

Tertia ps.

Primus

est iste q a ptingit esse b. Secū dñs est iste: qd contingit esse a ptingit eē b: z h patet sic. Nam ista a possibile est esse b: duplicē habet sensū. vn^o est qd ē: a pōt esse b: secū dñs est qd pōt eē a pōt esse b: q etiam ille de ptingenti duos habent sensus: z de eis pmo dicit penes secū dñ sensum: postea penes primū sensum.

Capitulū secū dñ de syllogismis ex ambabus de ptingenti in pma figura.

Prima ps

Ro syllogismus vlibz ex ambabus de

Prima pco

p cōtingenti ponunt quattuor pclusiones. Prima est ex ambabz vlibz affir

Secūda

matiuus de ptingenti sequit vlis affirmatiua de cōtingenti in barbara: z regulat talis syllogismus p dici de omni. Secūda pclusio maiorē vli negatiua z minore vli affirmatiua sequit vlis negatiua de cōtingenti in celaret: et regulat talis syllogismus p dici de nullo. Tertia pclusio est maiorē vli affirmatiua z minore vli negatiua nō fit syllogismus pfectus: sed pfect per cōuersionē minoris in oppositā qualitātē. Quarta pclusio est ex ambabus vniuersalibz negatiuis fit syllogism^o imperfect^o qui pfect per cōuersionē minoris vli

Tertia

Quarta

Secūda ps

Prima pco

ambaz in oppositam qualitātē. Sed p modis picularibz ponunt tres pclusiones. Prima est si maior sit vli affirmatiua vel negatiua: z minor picularis affirmatiua: sequitur

Priorum

particularis affirmatiua vel negatiua in da-
rū vel serio. Secūda conclusio ē maiore vniuer-
sali siue affirmatiua siue negatiua: et minore
particulari negatiua nō sit syllogismus pfectus:
sed pfectus per cōuersionē minoris in oppositō
qualitatē. Tertia conclusio est maiore particulari
et minore vniuersali vlt particulari qualitercūq;
disponant nō valet syllogismus. Tum pmo
q; medium poterit excedere maiore extre-
mitate in aliquo supposito p quo maior extre-
mitas nō poterit ei cōuenire: et tunc si sumat
illud p medio nō valebit p̄na: vt nō sequitur
quoddam albū cōtingit esse aīal: et omnē la-
pidem cōtingit esse albū: ergo lapidē ptingit
esse aīal. Tum secūdo q; in tali cōbinatione
dant termini in quib; omni: vt aīal: albū: hō:
et termini in quib; nulli: vt aīal: albus: vestis.
Ex dictis pmo patet q; ex ambab; de ptingē-
ti dūmō maior sit vltis siue ambe pmissis sunt
affirmatiue siue negatiue semp sequit cōclu-
sio de ptingenti: cuz tñ minor est negatiua fit
syllogismus imperfectus pficiendus p puer-
sionem minoris in oppositāz qualitatē. Patet
secūdo q; hic debet capi ptingens specialiter
p nō necessario.

Primum
correlarium

Secundum
correlarium

Tercium capitulum in q̄ docetur for-
matio syllogismorum ex vna de contin-
genti et alia de inesse.

Primus

Prima p^octio

P

Ro syllogisatione ex vna de p^otingenti
z altera de inesse ponunt q^uatuor p^oclu
siones: quaz p^oma est. Maiore de cō
tingenti z minore de inesse sequit cōclusio de
p^otingenti in q^ulibet mō p^ome figure: z regulat^r
tales syllogismi p^o dici de oī aut de nullo. Se

Secunda

cunda p^oclusio ē maiore de inesse simplr z mi
nore de p^otingenti seq^t p^oclusio de p^otingenti ca
pto p^o possibili: s^z tales syllogismi sūt ip^ofecti
z pficiunt p^o reductionē p^o impossibile. Pro q^u
reductione supponit q^u si a^ois alicui⁹ p^one sit
possibile: p^ois erit possibile. Nam si a: a^ois ad
b esset possibile: b e^onte ip^ossibili: tūc a pote
rit poni inesse: b nō posito inesse: z sic in bona
p^osequētia a^ois erit v^oz p^onte e^onte falso. Et si
querat aliq^uis: q^u dictū est a eē a^ois ad b: v^oruz
ex vno aliq^ud sequat^r. Rūdet q^u nō syllogistice
q^u ad min⁹ requirunt due p^opositiones: p^oz q^u
q^u si a^ois alicui⁹ bone p^one sit falsum z possibi
le: licet p^ois possit eē falsum: mō nō erit ip^ossi
bile. Istō supposito p^obat^r secūda cōclusio in
barbara dupl^r. Primo q^u ex opposito p^oclu
sionis cū minore posita inee sequit op^opositū
maioris in bocardo: v^oz si sic arguat^r in barba
ra: o^ome b est a: o^ome c p^otingent^r est b: q^u omne c
p^otingent^r est a: sic arguit^r in bocardo q^uddaz c
de necessitate nō est a: o^ome c est b: q^u quoddam
b de necessitate nō est a: illa p^ona nō seq^t p^op^o
positionē mioris inesse: quia possibili posito

Questio
Solutio

Priorum

inesse nulluz sequit impossibile: q sequit ppe
 oppositu conclusionis. Secdo pbat eade pclo:
 qz nisi talis pna valeat oppositu pconis sta
 bit cu ante: sz b e falsuz: qz ex illo opposito cu
 minore posita iesse inferit cōclusio repugnās
 maioru. Sitr in celaret valet tal pna: qz ex op
 posito pclusionis cu miorē posita iesse sequit
 oppositu maioris i disamis: z sitr pbaret in
 alijs modis. Dicit notant in pclusionē maio
 re de iesse simplr: qz si eēt de iesse: vt nūc darēt
 termini in quibus omni: vt mouēs: aial: hō: z
 termini in qbz nulli: vt mouēs: aial: lapis: Di
 cit notant pclo de ptingēti p possibili: qz non
 semp seqt pclo de ptingēti ad vtrūlibet. Tuz
 pmo quia illa conclusio sequit cui⁹ contradi
 ctoria sumit reducēdo illū syllogismū p ipos
 sibile. Sz sumit ddictoria ppositionis de cō
 tingēti p possibili: q in illa pna sequit pclo
 de ptingēti p possibili. Tuz secūdo qz aliqn
 fm tale cōbination sequit pclo de ptingēti
 p necessario: vt sic arguēdo: nullū intelligēs ē
 coru⁹: z ois hō ptingēt ē intelligēs: q ois hō
 ptingēt nō est coru⁹: pclo illa secū patit istā
 ois hō de necessitate nō est coru⁹: q nō sp seqt
 pclo de ptingēti ad vtrūlibet lz illa aliqn se
 quat: vt sic arguēdo: nullū intelligēs est mo
 uens: ois hō ptingēt est intelligēs: q ois hō
 cōtingēt nō est mouēs. Et si ponat in talibz
 pclusionibz mior negatiua fiet syllogism⁹ im

Primus

- Tertia p^o** pfect⁹ pfecti⁹ dus p cōuersionē mioris i oppo-
sita⁹ q^litate. Tertia p^o si mior sit negatiua
de inēē q^literēūq³ disponāt pmissē nō v³ syllo-
gism⁹. q³ dāt termini i q^lo oi. vt albū aīal nīx.
et t⁹mini in q^lo nulli. vt albū aīal pīx. Quar-
Quarta ta p^o ē si maior sit pīcular⁹ v³ ambe pmissē
pīculares nō v³ sillogism⁹. q³ dāt termini
in q^lo oi. vt aīal albū hō: z t⁹mini in q^lo nulli:
Correlatiū vt aīal albū tunica. Ex dict⁹ p³ q³ maiore v³
dūmō minoz nō sit negatiua de necessario sp
sit sillogism⁹ ex vna de ptingēti z alia de inēē

Quartū caplm de formatōe syllogis-
moz ex vna de nēcario z alia de ptingēti.

- Prima p^o** p altera de cōtingēti ponit⁹ qnq³ p^olo-
nes. Prīa ē in q^liber mō pīme figure
maiore de cōtingēti z mīore d⁹ nēcario: sequit⁹
cōclusio de cōtingēti spēalit⁹ capto et regulāt⁹
tales syllogismi p dīci de oi vel de nullo. Se-
Secunda cūda p^o in q^liber mō affirmatio maiore de
nēcario z mīore d⁹ cōtingēti seq⁹ cōclusio solū
de cōtingēti p possibili. q³ ex opposito cōclu-
Tertia siois cū mīore posita inēē seq⁹ oppositū ma-
ioris in bocardo vel ferison. Tertia cōclusio ē
in q^liber mō negatiua maiore de necessaro et
mīore de cōtingēti sequit⁹ duplex cōclusio. scz
de cōtingēti p possibili z etiā de inēē. q³ ex op-
posito p^olōis cū maiore seq⁹ oppositū mī-

Prætorum

homo in cesare. vel festino. Quarta conclusio est si minor sit negativa de necessario quocumque disponatur præmissæ non valet cōsequentia. qz dant termini in quibus nulli: vt aial albu nix.

Quinta conclusio qñ maior est præicularis vñ ambe præiculares quomodocumque disponatur præmissæ ex vna de contingenti et altera de necessario non fit syllogismus? qz dant termini in quibus omni: vt aial albu homo: et termini in quibus nulli. vt albu aial tunica. Ex dictis patet primo.

Correlati Correlati qz in omnibus modis in quibus valet mixtio ex vna de contingenti et altera de inesse: in eisdem vñ mixtio ex vna de contingenti et altera de necessario: et in his solū est differentia: qz qñ maior negativa ponitur de necessario sequitur duplex conclusio. scilicet de contingenti et de inesse: sed non qñ illa maior ponitur de inesse. Patet secundo qñ secundum hanc mixtionem fiunt syllogismi perfecti et qñ imperfecti.

Quintū capitulū in quo docet formatio syllogismorum ex propositionibus de contingenti in secunda figura.

Pro syllogisatione ex propositionibus de contingenti et de inesse in secunda figura ponuntur tres conclusiones quæ prima est. Et amabo de contingenti siue affirmatis siue negatis in secunda figura non vñ syllogismus. Secunda conclusio est: ex negativa de inesse et affirmatiua de contingenti in secunda figura sequitur conclusio de contingenti

Primus

Tertia scz nō si affirmatiua sit de inesse. Tertia conclusio ē ex negatiua de necessario et affirmatiua de contingenti seqt conclusio de contingenti: sed nō si illa negatiua sit de contingenti. Pro pbatione pme conclusionis supponit q vlis negatiua d contingenti nō puerit simplr in terminis. Qd pbat triplr. Primo qz tūc vlis affirmatiua cōuerteret simplr qd est falsum. Et prz pna: qz ad affirmatiuā seqt negatiua z ecōtra: vt bñ sequit omē b ptingit esse a: igit omē b ptingit nō esse a: z vltra sequeret omē b ptingit nō esse a: igit omē a cōtingit nō esse b: z vltra sequit: omē a ptingit nō esse b: igit omē a ptingit esse b: q de pmo ad vltimū sequit: omē b ptingit esse a: igit omē a ptingit esse b: z sic vlis affirmatiua cōuerteret simplr. Scdo pbat idēz qz tūc ex veris sequeret falsum sic arguēdo oēm hominē ptingit esse albū: q omē albū ptingit nō esse hoīem. Et si arguat sic in hac pna omē b ptingit nō esse a: q omē a ptingit nō esse b: oppositū pntis: scz nō omne a cōtingit nō esse b repugnat aīti: qz videt equalere isti quoddā a de necessitate ē b: que puerit in istā qddam b de necessitate est a: z illa repugnat aīti: scz omē b ptingit nō esse a. Ad h dē q ista nō omne a ptingit nō esse b: nō equalit huic qddāz a de necessitate ē b: sed isti quoddā a de necessitate nō est b: vel idem a de necessitate est b. Qd prz sic: qz ei⁹ pdictoria scz oē a cōtingent

Obiectio

Solutio

Priorum

nō est b: habet duas causas falsitatis puta vñ
qz aliqd a de necessitate est b: vel qz aliqd a de
necessitate nō est b: ista nō omne a ptingit nō
esse b: duas hz causas veritatis. Iſto ſuppoſi
to pbat pma p̄clo triplr. Primo qz reducen
do tales ſyllogiſmū ad primā figurā oportet
vlm negatiuā de ptingēti cōuerſi q nō cōuer
tit vt dictū eſt. Scdo qz in tali p̄na ex oppoſi
to p̄tis nō ſeqt oppoſitū antecedēt cū idēz
poſſit cōtingēter omni in eſſe ⁊ nulli in eē. Ter
tio qz ſm talē diſpoſitiōem dat inſtātia ſic ar
guēdo. ois hō cōtingēter nō eſt albu. ois equ⁹
ptingēter ē albu. q ois equ⁹ ptingēter nō ē hō.
Et ſic ptz q ex ambabz de cōtingēti nō vñ ſyl
logiſmus in ſecūda figura. Correlariuz

**Sextum capitulum in quo docet for
matio ſyllogiſmorum ex vna de contin
genti ⁊ altera de in eſſe in ſecūda figura.**

Ro mixtione ex vna de cōtingēti et al
p tera de in eē in ſcda figura ponūt q̄ttu
or p̄clones. P̄ia ē ſi affirmatiua fuerit
de in eē ⁊ negatiua de cōtingēti nō ſequit p̄clo
de cōtingēti. qz reducēdo talē ſyllogiſmū: ne
gatiua de cōtingēti n̄ poſſet cōuerſi. Secūda
concluſio ſi negatiua ſit de in eē ſimplr ⁊ affir
matiua de cōtingēti ſequit p̄clo de cōtingēti.
Et reducūt tales ſyllogiſmi ad p̄mā figurā p
cōuerſionē illi⁹ negatiue de in eē. Tertia p̄clo

Prima p̄clo

Secunda

Tertia

Primus

ex ambabus affirmatis vna de cōtingēti et altera de iēsse nō seq̃t p̃clo d̃ p̃tingēti: q̃z dant t̃mini in q̃bo oī: vt aīal: hō: sanitas: et t̃mini in quibz nulli: vt hō: equ⁹: sanitas. Quarta p̃clo si p̃ticularis negatiua sit de iēsse vt nūc: nō sequit̃ conclusio de cōtingenti.

Septimum capitulū in quo docet̃ formatio syllogismorū ex vna de cōtingenti et altera de necessario.

Prīa p̃clo

Ro syllogisatione ex vna de cōtingenti et altera de necessario in sc̃da figura ponunt̃ due p̃clusiones: quarū p̃ma est.

Ex in q̃libet mō secū de figure ex vna de p̃tingenti: et altera de nēcario negatiua ex̃ite d̃ necessario: et affirmatiua de p̃tingenti: seq̃t p̃clo de p̃tingēti et de inēc i sc̃da figura. Et reducūt̃ tales syllogismi ad p̃mā figurā p̃ cōuersionez negatiue de nēcario. Sc̃da p̃clo ē: si affirmatiua sit d̃ necessario et negatiua de p̃tingēti nō

Secūda

valer̃ syllogism⁹ i sc̃da figura: et h̃ rā in modis ṽl̃bz q̃z p̃ticularibz: q̃z cū p̃missis sit disposit⁹ pōt̃ stare vna de nēcario i ṽtate: vt oīs cign⁹ de nēcitate ē albz: et oīs hō p̃tingēt̃ nō ē albz: cū illis stat̃ hec i ṽtate: oīs hō de nēcitate nō est cign⁹. Silr̃ si ambe p̃missē cēnt p̃ticularēs nō fieret̃ syllogism⁹: q̃z possēt̃ dari t̃mini i q̃bo oī: et t̃mini i q̃bo nulli. Ex dicez̃ p̃t̃z quō fiunt̃ syllogismi in sc̃da figura ex vna de necessario et altera de p̃tingēti. P̃t̃z etiā q̃ oēs syllogismi

Correlatiū

Secūdum

Prorum

huius figure sunt imperfecti: et perficiuntur per primam figuram
**Octauum capitulum in quo docetur
formatio syllogismorum ex ambabus de
contingenti in tertia figura.**

Pro syllogisatione ex propositionibus de contingenti in tertia figura ponitur aliquod conclusioes. Prima est quod ex ambabus de contingenti diuisis sequitur conclusio de contingenti in tertia figura. Secunda est quod ex una de necessitate et altera de contingenti sequitur conclusio de contingenti in tertia figura. Tertia conclusio est ex una de necessario et altera de contingenti si affirmatiua fuerit de necessario sequitur conclusio de contingenti si negatiua fuerit de necessario sequitur conclusio de contingenti et de necessitate et debet capi licet contingens specialiter. Quarta conclusio patet quod in quolibet modo talis syllogismus potest reduci ad primam figuram per conuersionem alicuius premissarum: et si in tali ratione minor sit negatiua vel ambe negatiue eque bene fiet syllogismus. Sed talis erit imperfectus: perficiendus per conuersionem minoris in oppositam qualitatem.

**Nonum capitulum in quo docetur syllogisatio ex
una de contingenti et altera de essentia in tertia figura**

Pro syllogisatione ex una de contingenti et altera de essentia ponitur aliquod conclusioes. Prima est quod in quolibet modo tertiae figure ex una de contingenti et altera de in-

Prima conclusio

Secunda

Tertia

Prima conclusio

Primus

esse sequit̃ cōclusio d̃ cōtingēti. Et reducūt̃ tales syllogismi ad p̃maz figurā p̃ conuersiōem illius de inesse. Secūda cōclusio ē. q̃ si minor ponat̃ negatiua de cōtingēti fiet syllogismus imperfect⁹: p̃ficiēdus p̃ cōuersiōem minoris in oppositā qualitātē. Tertia cōclusio ē q̃ qñ ambe p̃missē sunt p̃cūlares nō valet syllogismus. qui i tūc dant̃ termini in quibus omni et etiam in quibus nulli.

Decimū capitulum in quo docet̃ syllogisatio ex vna de contingenti et altera de necessario in tertia figura.

Secunda

Tertia

Prima p̃clo

Secunda

Tertia

Primum
correlatiū

Ro syllogisatione ex vna de cōtingēti
p̃ z altera de necessario ponūt̃ tres p̃clu
siones. Prima ē q̃ in q̃libet mō tertie
figure siue vli siue p̃cūlari maiore de cōtin
genti z minore de necessario seq̃t̃ p̃clusio de cō
tingēti specialit̃ capto. Et tales syllogismi re
ducūt̃ ad p̃mā figurā. Secūda cōclusio ma
iore negatiua de necessario z minore de cōtin
genti: sequit̃ cōclusio de cōtingēti p̃ possibili:
et de inec̃: s; nō de necessario. Tertia cōclusio
est si minor sit negatiua de cōtingēti fiet syllo
gism⁹ imperfect⁹: sed si minor sit negatiua de
nec̃ario nō valet syllogism⁹ qz dābiles sūt ter
mini i q̃b oī: vt somn⁹: equ⁹: dormiēs: z fmi
ni i q̃b nulli: vt semn⁹: equ⁹: vigilās. Et dicit̃
p̃z qñ sit syllogism⁹ ex p̃positiōib; de cōtingēti

Priorum

et ex illis de inesse. Patet etiam qd syllogismi Secundum
huius figure sunt imperfecti.

Quint^o tractat^o est in cui⁹ pmo capi-
tulo demonstrat qd ois syllogism⁹ ē in ali-
qua triū figuraz. Capitulu primū.

e X pdictis patz qd oēs syllogismi aliū a
modis vltibz pme figure reducunt ad
primā figurā z h erit manifest⁹ cum
ostensuz fuerit oēm syllogismū esse in aliqua
trium figuraz. Un ois syllogism⁹ ē in aliqua
triū figuraz: qd patz sic: qz ois syllogism⁹ pri-
culari: vltis: affirmatiu⁹ vlt⁹ negatiu⁹: ostēsiu⁹
vlt⁹ ex ppothesi fit in aliq triū figuraz: sed ois
syllogism⁹ est hmoi: igit ois syllogism⁹ ē in ali-
qua triū figuraz. Maior patz z pmo de syllo-
gismo ostensiuo. Nam in syllogismo ostensiuo
on dīr aliqd de aliq: sed h nō pōt fieri p eandē
ppositionē: qz tunc peteret pncipiū: igit h fit
p aliā ppositionē: z nō p vnā solaz: qz ex vno
nihil sequit⁹: igit optet qd h fit p duas ppositio-
nes: sz ille due ppositiones dnt cōuenire i ali-
quo tercio termino alio nihil inferret⁹: igit in oi
syllogismo ostensiuo optet ee duas ppositio-
nes cōueniētes in aliq termino. Sz ille termin⁹
nō pōt nisi tripl⁹ se hēre cū pmissis. Uno mō
qd subiciat in vna z pdicet in altera: z sic ē pri-
ma figura. Alio mō qd subiciat i vtraqz: z sic
est tertia figura: Vel qd in vtraqz pdicet z sic

Conclusio

Prima pbatio

Primus

Secunda probatio est secunda figura: $\bar{g}$ ois syllogism⁹ ostensiu⁹ $\bar{e}$ in aliqua triu figuraz. Silt^r syllogism⁹ ad im possibile est i aliqua triu figuraz: qz ille $\bar{q}$ tu^r ad sui pmu pcessum $\bar{e}$ ostensiu⁹: vt patet sic arguendo: sicut se hz dyameter ad simetrum ita abudans ad pfectu: sed dyameter est sume ter vt supponit a rndente: igit abudans $\bar{e}$ pfectu: z ille est syllogism⁹ ostensiu⁹. pcedes ex vna pmissa manifeste falsa cuz vna manife ste vera ad inferendu vno manifeste falsam: z syllogism⁹ ostensiu⁹ $\bar{e}$ in aliqua triu figura rum: $\bar{g}$ z syllogism⁹ ad impossibile. Silt^r syllo gismus a trasumpto $\bar{e}$ in aliqua triu figuraz cu sit ostensiu⁹. Et sic pz: qz ois syllogism⁹ ali⁹ a syllogismo vli pme figure reducit ad illuz.

Secundum capitulu in quo ostendit^r qz in omni syllogismo aliqua premissaz debet esse vlis et aliqua affirmatiua.

Prima ps

i N syllogismo oportet aliquas pmissa rum esse vlem: qz als non ostenderet ppositum vel peteret pncipiu: vt pz

**Primus ex
emplum**

duobz exemplis. Primu est si sic arguat: aliq voluptas est studiosa: musica voluptas $\bar{e}$ vo luptas: $\bar{g}$ musica voluptas est studiosa: vel $\bar{g}$ in maiore fiebat mentio $\bar{s}$ musica voluptate z sic petit pncipium: vel de alia z sic no osten ditur ppositum. Secundum exemplu est: an guli constituti supra circulerentia circuli sunt

Secundu

Priorum

equales angulis ad basim positris: sed anguli equicruri sunt hmoi: q̄ anguli equicruri sūt equales: vel ergo in maiore est sermo de angulis equicruris: et sic patet p̄ncipiū: vel de alijs et sic nō ostendit̄ p̄positum: q̄ in omni syllogismo oportet aliquam p̄missarū esse vniuersalem. Ex dictis inferunt̄ duo correlaria. Primum est q̄ vniuersale nō cōcludit̄ nisi ex ambabus vniuersalibz: sed p̄ticulare ex vna p̄ticulari et alia vniuersali. Secundū est q̄ in omni syllogismo oportet aliquam p̄missarū esse similem cōclusioni nō solum quo ad esse affirmatiuū vel negatiuū: sed q̄ ad esse de necessario vel de inesse aut de contingenti.

Secūda ps
Primum
correlarium

Secundū

Capitulū tercium in quo demonstrat̄
q̄ in omni syllogismo sunt tres termini
et due propositiones.

i Non omni syllogismo sūt solū tres t̄mi
ni et due p̄positiones dūmō nō sumant̄
plura media ad eandē p̄clusionē p̄o
bandū: et dūmō nulla p̄missarū p̄syllogiset: qz
in oī syllogismo est t̄m vna p̄clo: s; si ad illam
cōclusionē inferendā sumerent̄ plures t̄mini
vel nō esset idē syllogism⁹: vel vn⁹ illoz t̄mini-
noz frustra poneret̄: vt si ad istā p̄clusionē p̄
bandā: oīs hō ē suba sumant̄ hec duo media
scz aīal et corp⁹: sic syllogisando omne aīal est
suba: oīs hō est aīal: igit̄ oīs homo est suba.

Prima ps
probat̄.

Primus

Sicr^o omne corp⁹ est suba: ois hō est corpus:
igit ois hō est suba: ibi nō est idē syllogism⁹.
S; si sumant sic: omne corp⁹ aial est suba: sed
ois hō est corp⁹ aial: igit ois hō est suba: tunc
vn⁹ illoz terminoz supflue ponit cū vn⁹ suf
ficeret: igit in oī syllogismo sunt solū tres ter
mini. Sicr in omni syllogismo sūt solū due p
positiones: qz in qlibet syllogismo sūt solum
tres termini quoz alc bis sumit: s; ex illis nō
fiūt nisi due ppositiones: q in qlibet syllogis
mo sē solū due ppositiones. Ex q ptz q in q
libet syllogismo tmini excedūt ppositiōes et
sunt i numero impari: ppositiones vō in nu
mero pari: z h nisi fiat p syllogisatio. Nam si
fieret p syllogisatio tūc fortassis tmini essent
in nūero pari: z ppositiōes i numero ipari.

Secūda p
phatur

Correlatiū

Capitulū quartū in quo docet q ppo
sitiōes sunt facile syllogisabiles.

1 Ille ppositiones sūt facile syllogisabi
les que p plures figuras z ples mo
dos pcludi pnt. Ille vō difficile sūt
syllogisabiles q p pauciores modos z paucio
res figuras pcludi pnt. Ex q ptz q vls affir
matina est difficillime syllogisabilis: qz soluz
pcludit in pmo mō pme figure. Deinde vls
negatiua solū pcludit p duas figuras. s. p pri
mam z secūdā: z p tres modos: scz celare ea
mestres z celaret. Deinde picularis affirm
tiua q solū pcludit p duas figuras: scz p pri

Prætorum

math et tertiā: et p̄ q̄ttuor modos sc̄z darij: da
rapti: disamis et datisi. Particulari q̄o nega
tiua est facile syllogisabilis q̄z syllogisari p̄t
in tribus figuris et p̄ sex modos: sc̄z ferio: festi
no: baroco: felapton: bocardo et ferison. Ex di
ctis p̄t p̄mo q̄ v̄lis affirmatiua difficult̄ cō
struit̄: et facile destruit̄. Prīmū p̄t q̄ v̄lis af
firmatiua nō p̄t cōstrui nisi p̄ destructiones
pticulari negatiue que difficult̄ destruitur:
ipsa tamen non constituitur p̄ destructionem
v̄lis negatiua cū nō sequat̄ v̄lis negatiua est
falsa: q̄ v̄lis affirmatiua est vera: si ipsa destrui
p̄t p̄ v̄lem negatiuā et etiā p̄ pticularē negati
uam: Qd̄ p̄t q̄ pticularis subalternā bene de
struit v̄lem: sed eā cōstruere nō p̄t. Nam nō
oportet si pticulari affirmatiua sit v̄a q̄ v̄lis
affirmatiua sit vera. Et sic p̄t q̄ facili⁹ est de *Auctoritas*
struere q̄z p̄struere. Patet etiā ex dictis quō sit *Secundum*
syllogism⁹: p̄ quos terminos et p̄ quas p̄posi
tiones: et que p̄clusiones sunt facile syllogisa
biles et que difficult̄.

Tractatus sext⁹ est de arte inueniēdi
mediū ad syllogisandū p̄positū in q̄libet
figura: et p̄ter tria capla Caplm̄ p̄mū.

Is dictis videndū est quō erim⁹ ido. *Prime ps*
b nei ad p̄cludendū vnāquāq̄ p̄clusio
nem: q̄z nō sufficit sc̄re formare syllo
gismos: s̄z optet b̄re p̄mptitudinē eos inue

Primus

Diuisio

Secunda ps
Prima cō-
sideratio

Secunda

Tertia ps
Prima cō-
sideratio

Secunda

Tertia

Quarta

niendi. Un̄ p arte inueniēdi mediū ponit
talis diuisio. Dicibiliū quedā sunt q̄ de nullo
p̄dicant̄ vlr: s; alia d̄ ipsis bñ p̄dicāt: vt deon
z callias. Alia nō sūt q̄ p̄dicāt de alijs et alia
de ipsis: sic sūt spēs z genera subalternā. Alia
nō sūt que p̄dicant̄ de alijs: s; alia d̄ ipsis mi
nime p̄dicant̄: vt gñā gñalissima. Deinde po
nunt̄ due cōsiderationes generales: quarum
p̄ma ē. Q̄ inspiciedū est ad diffinitiones z p
p̄ia terminor̄ p̄clusionis: s; r̄ ad antecedentia
z p̄ia z extranea cor̄. Secūda p̄sideratio ge
neralis est q̄ cor̄ que cōsequunt̄ quedā sunt
p̄dicata cēntialia z quedā accēntialia: z accide
taliū quedā insūt fm̄ veritatē: z quedam fm̄
opinionē. Un̄ quāto q̄s plurib; medijs abū
dauerit tanto maḡ erit idone⁹ ad syllogisan
dum: z quāta illa media erūt efficaciora tāto
efficacius demonstrabit. Preterea ponunt̄ se
ptem cōsiderationes speciales. Prima est q̄
sumēdo cōsequens ad aliquē terminū sumē
dum est cōsequēs ad ipsum totū: cū oporteat
in syllogismo aliquā p̄missā esse vlem. Se
cunda cōsideratio est signū vle nō est adden
dum cōsequētī: q; b̄ esset falsum z i impossibiles
vt hec est falsa bō est om̄e aial. Tertia cōside
ratio sumēdo p̄ns subiecti nō est sumendum
p̄ns p̄dicati: s; oē cōsequēs p̄dicati sit etiā cō
sequēs subiecti. Quarta cōsideratio ē sumen
do extraneū subiecti vel p̄dicati maḡe sumē

Prætorum

dum est exneū qđ ē ppiū vni ⁊ ab alio valde
diuersum. Quinta cōsideratio ē sumēdo añs

Quinta

pđicati nō est sumendū añs subiecti: l̄z om̄e
añs subiecti sit añs pđicati ⁊ non econuerso.

Sexta cōsideratio nō semp sumēda sunt illa
que cōsequunt̄ p quolibet tpe: sed sufficit su-

Sexta

mere ea que cōsequunt̄ vt in pluibz. Septi-

Septima

ma cōsideratio est nō sūt sumēda ea que cōse-

quunt̄ ad oia: qz tūc argueret̄ ex puris affir-

Quarta pō

matiuis in secūda figura. Istis supposit̄ po-

Quarta pō

nunt̄ cōsiderationes pncipales hui⁹ art̄. Et

Quarta pō

p̄mo supponit̄ qz qñ iste littere a ⁊ e ponunt̄

Quarta pō

in tertia syllaba significant qualis ⁊ quanta

sit cōclusio inferenda puta a significat vlem

affirmatiuam: ⁊ e vlem negatiuam: i ⁊ o pri-

cularem affirmatiuam: ⁊ o p̄cularem nega-

tiuam: vt p̄z p̄ hos ⁊ sus. Asserit a negat ē sūt

vlt̄ ambe. Asserit i negat o sūt p̄cularit̄ am-

bo. Secūdo supponit̄ qz qñ iste littere a et e:

ponunt̄ in p̄ma vlt̄ secūda syllaba: tūc a signi-

ficat pđicatum ⁊ e subiectū. Et pōt̄ quelibet

istaz litteraz pōt̄ cūz tribz cōsonantibz a cū

b c d: ⁊ tūc b significat qz mediū debet esse cō-

sequēs ad pđicatū: c ⁊ o qz sit añs: ⁊ d qz sit ex-

traneū. Silt̄ e pōt̄ cū istis tribz f g h: ⁊ tūc

significat qz mediū debet eē p̄ns ad subiectū:

g ⁊ o qz sit añs: h ⁊ o qz sit extraneū: vt p̄z per

hos ⁊ sus. Et subit̄ f sequit̄ g p̄cedit h sit extra-

P̄dicat a b sequens c p̄cedit d sit extra-

Uersus

Secundo

Uersus

Primus

- Quinta ps** Tūc ponit pma regula ad cōcludendū vlem
Fecana affirmatiuā sumēdū est mediū qđ sit pñs ad
subiectū: z añs ad pđicātū: z h denotat p fe-
cana. Secūda regula ē ad pcludendū pñcu-
Lageti larē affirmatiuā in darapti: disamis z datissi
sumēdū est mediū qđ sit añs ad vtrāqz extre-
mitatē: vt pz p lageti. Tertia regula ē ad cō-
Dafenes cludendū vlem negatiuā in celaret vel cesare
sumendū est mediū qđ sit extraneū ad pđica-
tum pclusionis z pñs ad subiectū: vt pz per
dafenes. Si qđ debeat pcludi i camestres me-
Hebare dium debet esse extraneū ad subiectū z pñs
ad pđicātū: vt pz p hebare. Quarta ē ad infe-
Gedaco rendū pñcularē negatiuā i tertia figura opor-
tet mediū esse añs ad subiectū z extraneū ad
pđicātū: vt pz p gedaco. Quinta regula ē ad
inferēdū pñcularē affirmatiuā indirectē opz
mediū ē añs ad subiectū z pñs ad pđicātū:
vt pz p gebali. Ex dictis pz qz ad pcludēdū
Correlariū oīa genera pclusionū opret respicere ad ante-
cedentia pñā vñ extranea: z inspiciēdo ad illa
magis eligēda sūt ppinqua q̄ remota: z vñ
Sexta ps q̄ pñcularia. Vñ pđicta ars iueniēdi mediū
est sufficiens. Tum pmo qz ipsa docet habitu-
dinē mediij ad extrema cuiuslibet generis p-
blematū: z in qualibet figura. Tum secūdo
qz pter regulas datas nō sunt alie vñles. Nā
si cēt alique alie eēt maxime qñ mediū est cō-
sequēs ad vtrāqz extrematē: vt signat bec

Priorum

dictio sebas: vel quoniam medium est extraneum ad subiectum et ad predicationem ut significat hec dictio hecas: vel quoniam medium est extraneum ad utramque extremitatem: ut significat hec dictio bedas: sed tales dispositiones sunt inutiles: quoniam secundum primam arguitur ex puris affirmatis: ut syllogizando ista omnis homo est animal sumendo subam per medium in secunda figura: et penes secundam arguitur minore negativa in prima figura. Et penes tertiam argueretur ex puris negatiuis in quolibet figura. Tunc tertio quod si talis ars non esset sufficiens hoc esset maxime propter considerationem antiquorum in qua dicebant quod ad inveniendum medium inspiciendum erat ad prima subiecti et predicationis: et si talia erant contraria ex utroque eorum concluderet conclusio velis negativa vel particularis. Sed hec consideratio est inutilis quod ad concludendum aliquam conclusionem per unum syllogismum inspiciendum est solum ad unum medium et non ad plura siue contraria: ut dicit secunda consideratio. Tum quarto quod acceptis mediis contrariis non fit syllogismus ad concludendum conclusionem: nisi alterum illorum sit ens subiecti et extraneum predicationi vel e converso. Sed accipientem duo contraria praeiungit latere utrum se habeat secundum modum: qui continet latere utrumque fiat syllogismus nec fiet nisi sumatur medium secundum modum predicationis: qui praedicta consideratio vel est inutilis vel non differt ab his quae posite sunt.

Capitulum secundum in quo applicatur dicta ars ad diversa genera syllogismorum.

Primus

Prima ps

o Mōis syllogism⁹ siue ostēsiu⁹ siue ad impossibile fit p istaz artē. Et pmo de syllogismo ad impossibile prz: qz eadez conclusio que syllogizat p syllogismū ad impossibile: pōt syllogizari i p syllogismū ostēsiuū: z ille syllogism⁹ ad impossibile dī syllogism⁹ mendaci⁹: s; syllogismi ostēsiui fiūt p istā artē g; z syllogism⁹ ad impossibile. Est tñ dīa in illos syllogismos: qz in syllogismo ostēsiuo bñ ponunt due ppōnes & in syllogismo qd ad impossibile sumit vna & a cū vna māifeste falsa Silr v; hec ars i syllogismo a trāsūpto: sic in syllogismis oñsiuis. Est tñ dīa qz i syllogismo oñsiuo sumit añs pñs vl' exnēi tminoz pñci pal' pñonis: s; i syllogismo a trāsūpto sumit oñs pñs vel exnēi terminoz illi' pñonis ad quā pbandā se trāsferit opponēs. Silr v; hec ars in syllogismis fm equalitatē in subiectis quozū mediū z minor extremitas cōuertunt z inferūt ex maiori vl': z minore pñali pñclusionē vñem in tertia figura: z i illis optet respicere ad mediū cōuertibile cū minore extremitate. Silr in syllogismis ex ppositiōib; modalib; valet hec ars sic i alijs b; excepto q; in alijs de iēsse sumit mediū qd actualr inest vel nō inest: sed in modalib; sumit mediū qd possibile est inesse vel nō inesse. Et dictis prz pmo q; oīs syllogism⁹ verus fit p istā artē: qz oīs syllogism⁹ fit in aliqua triū figuraz: s;

Secūda ps
Primum
correlariū

Prorum

dis talis sit p hanc artē: q̄ ois syllogism⁹ fit per
istā artē. Pr⁹ scō q̄ hec ars est generalis ad
inueniendū mediū circa pbias ⁊ circa artem
quālibet disciplinā: nō tñ semp eodem mō su
mendū est mediū: s; aliter sumendū est ad cō
cludendū vlr q̄ pncipaliter. S; q̄s dubitare
posset ex dictis an ista ars sufficiat ad pban
dum pncipia alicui⁹ scētē. Ad hoc d; q̄ nō
q; talia pncipia sumenda sunt p vias sensus
memorie ⁊ expiment.

Tertiū caplm in q̄ phūs reprobat opi
niōes antiq; circa artē iueniēdi mediū.

Intra artē inueniendi mediū dixerūt
c antiq; diuisionē multū valere ad ipm
inueniendū: q; valet ad ccludendū
diffinitionē de diffinito: ⁊ in illa illatione po
tissime saluat ratio syllogismi. Sed contra b
dictum pmo dicit q̄ diuisio nō valet ad inue
niendi mediū: q; diuisio est syllogismus infir
mus petens pncipiū vel nō ostendens ppo
situm. Secūdo dicit q̄ diuisio nō valet ad cō
cludendum diffinitionē de diffinito: q; ibi pe
teret pncipium: aut concluderet aliquid cō
munius intento: vt si p diuisionē velimus in
uestigare hanc diffinitionē: animal rōnale moi
tale habens pedes: de homine: ⁊ primo q̄ hō
sit mortalis sic arguēdo: oīne aīal est mortale
vel imortales: s; hō est aīal: q̄ hō ē mortalis vel

b ij

Secund⁹

Dubitatio

Responsio

Prima p

Secunda p

Primus

imortalis: ibi ꝓcludit maior extremitas cōior
intento. Et si ꝓcedat vltra sic arguēdo: hō est
mortalis vel imortalis: s; nō est imortal: igit̃
est mortal: ibi pet̃ ꝓncipiuꝝ q; minor ē eque
dubia sicut cōclō. Silt̃ si velimꝝ ꝓbare q; hō
sit hñs pedes sic arguēdo: omē aial est hñs
pedes vel non hñs pedes: sed hō est aial: igit̃
hō est hñs pedes vel nō hñs pedes: ibi cōclu
dit̃ aliqd cōmuniꝝ int̃cto. Et si it̃ez sic argua
tur: hō est hñs pedes vel nō hñs pedes: s; nō
est nō hñs pedes: igit̃ est hñs pedes: ibi pet̃
ꝓncipiū. Tercio d̃: q; diuisio nō vꝝ ad ꝓcludē
dū aliud ꝓdicatū a diffinitōe de suo subiecto
q; ī tali ꝓcessu non ꝓcludit̃ ꝓpositū vel pet̃
ꝓncipiū: vt si velimꝝ ꝓbare q; diamet̃ est assi
meter: sic arguēdo ois longitudo ē simetra vl̃
assimetra: s; diameter ē lōgitudo: igit̃ diamet̃
est simeter vl̃ assimeter: ibi nō ꝓcludit̃ ꝓpositū
Et si it̃ez sic arguat̃ diamet̃ est simeter vl̃ assi
met̃: s; nō ē assimeter: igit̃ ē simet̃: ibi pet̃ ꝓn
cipiū: q̃ diuisio nō vꝝ ad inueniendū mediū.

Tractatus septimꝝ est de reductōe ꝓ
syllogismoꝝ in figuras et modos ꝓꝓoꝝ
syllogismoꝝ. ⁊ de reductōe vniꝝ figure
in aliā. et ꝓtinet quinq; capitula. Ca
pitulum primū de reductione ꝓsyllogis
moꝝū in ꝓpositiones et terminos. et q̃li
ter in ea falli contingit.

Priorum

Is visis resoluendi sunt syllogismi in **Prima p^a**
 b ppositiões : terminos : q̄ facto crūt
 clarioza q̄ dicta sūt. Un̄ p resolutione
 syllogismoꝝ ex pte ppositionū q̄tuor ponūt **Primū dos**
 documēta. Primū ē q̄ pus ē resoluēdus syl **cumentum**
 logism⁹ in ppositiões q̄ in terminos: q̄z facili⁹
 est in maiora q̄ in minora diuidere. Secundū **Secundum**
 est: videndūz est an vna ppositio sit maior et
 alia minor: an vna sit p̄cularis ⁊ alia v̄lis. Ter **Tertium**
 tium ē si i argumētatione desit vna pmissa vi
 dendū est ad syllogisantē vtrū ponat maiore
 ⁊ taceat minore vel ecōtra. Quartū documē **Quartum**
 tum est q̄ oportet inspicere an i syllogismo alī
 qd desit: ⁊ illud ē apponendū: vel aliqd sup
 suat: ⁊ illud ē remouendū quicqz deueniam⁹
 ad duas ppositiones. Un̄ qñqz facile ē vide
 re an aliqd desit puta qñ nō sequit̄ p̄clō de ne
 cessitate: ⁊ aliqñ ē difficile puta qñ p̄clusio se
 quit̄ de necessitate: vt p̄z p duo exēpla. **Primū** **Primum**
 est nō infempra suba nō intermūt suba s; p̄i **exemplum**
 bus sube interemptis intermūt suba: q̄ pres
 sube sūt subesibi seq̄t̄ p̄clō de necessitate: ⁊ m̄
 nō est syllogism⁹: q̄z maior nō est v̄lis: id debe
 ret sic formari: oīa quibz infempr̄ intermūt
 suba sunt subesed pres sube sunt b̄mōi: igit̄
 sunt sube. Scdm̄ exemplū est si hō est aīal ē:
 ⁊ si aīal est suba est: q̄ si hō est suba ē: ibi p̄clō
 necessario sequit̄: ⁊ m̄ non syllogistice: sed sic
 reducit̄: oīe illud q̄ posito ponit̄ aīal ē suba

b iij

Primus

sed hoīe posito ponitur aīalogit hō est snba.
Secūda p^a Et sic p^r q^d si credam⁹ p^ria⁹ esse syllogist⁹ ica⁹
q^r est necessaria decipimur. Sed p^r resolutione
syllogismoz ex p^rte terminoz sumendi sūt
tres termini in reducēdo ofonē nō syllogisti-
cam ad syllogisticā: 7 tunc si vn⁹ illoz qui d^r
medium subiciat in vna 7 p^rdicet in altera: ē
reducta ad p^rimam figuraz. Si vō bis p^rdicet
ad secūdam: 7 si bis subiciat ad tertā. Et sic
patet q^d nulla consequētia est syllogistica nisi
idem frequenter dicat^r. In tali tñ reductione
qñq³ fallimur p^rpter duo impedimenta. Pri-
mum est: q^r p^rpter silem dispositionē in vlib⁹
et p^ricularib⁹ credimus syllogismū esse bonū
qui nō est bonus: vt p^r p^r duo exempla. Pri-
Primus ex mum est aristomenes intelligibilis semp est:
emplum 7 aristomenes ē aristomenes itelligibilis: igit
aristomenes semp est: ibi nō est syllogism⁹: q^r
Secundū neutra p^rmissarū est vlis. Secūdu⁹ exemplū
est: micalus music⁹ corrupet^r cras: s³ mica-
lus est micalus musicus: g³ micalus musicus
corrupet^r cras: ibi etiā nulla p^rmissarū est
vlis. Secūdu⁹ impedimentū est: frequenter
Secundum nō sequit^r p^rclusio: q^r termini nō bñ disponūt^r
impedimētus fin locutionē: sed variant^r fin p^retitionē 7 ab-
stractionē: vt non sequit^r in p^rima figura: nulli
egritudini inest sanitas: 7 oīs hō est suscepti-
bilis egritudinis: g³ null⁹ hō est san⁹. Silt nō
sequit^r in secūda figura nulli egritudini p^rime

Priorum

git inesse sanitatē. et omni homini contingit inesse san-
nitatē: igitur nulli homini contingit inesse egritudinē.
Sicut non sequitur in tertia figura: omni homini
contingit inesse sanitatē: et omni homini contingit
in esse egritudinem: ergo alicui egritudini con-
tingit inesse sanitatē. Et sic patet quod debet fieri
resolutio. In tali tamen resolutione non semper fit re-
solutio usque ad terminos simplices: sed quandoque
capiunt termini se habere per modum determi-
nationis et determinabilis per eodem termino.

Capitulum secundum in quo determinatur de reso-
lutione syllogismorum ex terminis obliquis

Non semper oportet maiorem extremitatem
predicari de medio: nec medium de minori
extremitate in recto: sed tot modis que
modis contingit casus variari. Tamen et obliquis
eque bene fit syllogismus sicut et rectis. Et primo
in prima figura maiore de recto: et minore de ob-
liquo sequitur conclusio de obliquo: ut omnis sophia
est disciplina: et bonus est sophia: igitur bonus est disci-
plina. Secunda conclusio maiore de obliquo et
minore de recto valet syllogismus ad inferendum
conclusionem de obliquo: ut omnia contraria eadem
est disciplina: bonum et malum sunt contraria:
ergo bonum et malum est eadem disciplina. Similiter
ex ambobus de obliquo sequitur conclusio de obli-
quo: ut cuiusque est disciplina illi est genus
sed bonum est disciplina: ergo bonum est genus.

h iij

Prima ps

Prima pdo

Secunda

Tertia

Primus

Secūda ps Silt in secūda figura ex obliq̄s seq̄t p̄clusio
de recto: vt bñ seq̄t nulli⁹ generatiōis ē mor⁹:
s; voluptatis ē mor⁹: q̄ voluptas nō ē genera
tio. Silt nulli⁹ signi est signū: s; ipsi⁹ risus ē

Tertia ps signū: q̄ ip̄erisus nō est signū. Silt ex obliq̄s
in terna figura valet p̄na: vt bñ seq̄t deo nō
est temp⁹ oportunū: r deo est estal: q̄ tempus
nō est temp⁹ oportunū. Et p̄ resolutiōe talū
syllogismoz resoluēdi sūt ēmuni obliq̄ i suos
rectos. Ex q̄ ptz q̄ tot modis p̄tingit p̄ncatū
in esse subiecto q̄t modis cōtingit variare ca:
sus: r b̄ fm qd̄ aut simplr. Cōsiderādū ē tñ
ad illd̄ qd̄ maḡ ē vtile i resolutiōe syllogismoz

Capitulum tertium in quo docet syl logisari ex p̄positionibus reduplicatis

Prima ps a D̄ syllogisandū p̄positionē redupli
catiuā in p̄ma figura reduplicatio est
addenda maiori extremitati: vt ptz p̄
tria exempla. Primū est boni ē disciplina in:
q̄tū bonū r iusticia est bonū: q̄ iusticia ē disci
plina inq̄tū bonū: ibi reduplicatio nō est ad
denda medio i minori. p̄positiōe dicēdo iusti
cia est bonū inq̄tuz bonū: qz talis p̄positio ē
falsa: cū sensus sit iusticia ē om̄e bonū: qd̄ est
falsū q̄d̄iu sunt plura bona. Scdm̄ exēpluz
est: om̄e bonū est disciplinatū inq̄tū bonum
s; salubre est bonū: aḡ salubre ē disciplinatū
inq̄tū bonū. Tertiū exēplū est: om̄e nō ex̄ns

Priorum

est opinabile inq̃stū nō exis: et hircoceru⁹ est
 nō exis: ḡ hircoceru⁹ est opinabile inq̃stū nō
 exis. Et sic p̃t̃ q̃ ad syllogisandū c̃clusiones
 simplr siue nō reduplicatiuā sufficit cape me
 diū qd̃ ē simplr: h̃ est sine reduplicatiōe: vt
 ad syllogisandū istā: bonū ē disciplinatū suf-
 ficit cape honestū p̃ medio. S; ad syllogisan-
 dum ens ē m̃ q̃ ens: id est c̃clusionē redupli-
 catiū debet sumi mediū cū reduplicatiōe:
 vt ista bonū est disciplinatū in eo q̃ honestus
 debet sic syllogisari: omne ens ē disciplinatus
 in eo q̃ honestū: et bonū est ens: ḡ bonū ē disci-
 plinatū in eo q̃ honestū: ibi reduplicat̃ mior
 extremitas p̃ maiorem p̃ quāz deuenit̃ ad ali-
 quā prem̃ subiectiū ei⁹: q̃ nō omni bono cō-
 uenit esse disciplinatū loquēdo de disciplina-
 moris: s; bono honesto. Et p̃dictis p̃t̃ q̃ re-

Correlatiū

Secūda p̃s

Primus do-
cumentum

Secundum

Primus

Tertium

Auctoritas

Quartum

Quintum

Sextum

sitiones esse vltas vel pliculares: qz ex vltis fit syllogism⁹ cludens vltm: ex plicularib⁹ vero nō. Tertium documentuz est nō scmp opret ex-empla esse vltas: sed possum⁹ aliqñ vti falsis p-
veris: vt geometer dicit lineā esse rectā que nō
est r. cta. Exempla etiā nō ponim⁹ vt vltas sint:
sed vt sentiat iuuenis qui discit. Quartū do-
cumentuz est nō oportet syllogismos pbatres
pmissas alicui⁹ syllogismi esse in eadē figura
cū illis pmissis: sed pnt esse in diuersis figuris
Quintum documentū est: ad interimenduz
vnam totā diffinitionē sufficit vnū terminuz
aus interimī vl' interimere: vt si quis velūt p-
bare q aqua nō est pot⁹ humidus: sufficit p-
bare q nō est pot⁹: qz omnis pot⁹ est transub-
stantialis in subam viuētis: sed aqua nō est
hmōi: ergo nō est potus. Sextū documentū
est syllogismi ex ppothesi nō reducunt ad ali-
quam figurā ea pte qua sunt ex ppothesi: vt si
quis se transferat ad pbandū q p-
trariozum est eadē potestas: quo posito pbat q p-
trariozum nō est eadē disciplina: tunc licet syllogi-
mus inferens pnam cōclusionē: resoluat in
duas ppositiones ⁊ tres terminos: illa tñ cō-
clusio nō est pncipaliter intenta rōne cui⁹ di-
citur syllogism⁹. Et similiter syllogism⁹ ad im-
possibile: licet quo ad p-
mum pcessum sui re-
soluat in duas ppositiones ⁊ tres terminas
non tñ quo ad cōclusionē pncipaliter intentā

Priorum

preedit syllogistice sed ex suppositione. Unde syllogismus ad impossibile differt ab alijs syllogismis ex yporthesi: qz i alijs ex yporthesi concludit aliquid pter conclusionem principalem: sed hoc nō oportet in syllogismo ad impossibile. Et subdit philosophus qz plures sunt species syllogismorum ex yporthesi de quibz postea videbitur.

Quartū caplm i q docet quō reducitur syllogismi triū figuraz ad se inuicē.

¶ Li syllogismi reducunt ad se inuicem
i que concludunt eandē conclusionem.

Ex quo pater pmo q in syllogismos prime figure soli syllogismi negatiui ad secundam figuram reducunt p conversionem: puta celaret ad cesare: ferio ad festino. Modi autē affirmatiui nō reducunt ad secundam figurā. Tum pmo quia vltis affirmatiua nō uertit nisi in particularē que nō potest esse maior in secunda figura. Tum secūdo qz in secunda figura nō concludit affirmatiue. Sed oēs modi secundę figure excepto baroco reducunt ad primam: puta cesare z camesitres ad celaret: et festino ad ferio: baroco autē non reducit: quia minor nō potest conuerti. Patet secundo q inter modos prime figure soli modi particulares: puta darij et ferio reducuntur ad tertiam figuram: darij z datij: ferio ad ferison.

Primum
correlarium

Secundum

Primus

Modi autem vniuersales non reducuntur. quia in ter-
tia figura non concluditur vlt. Sed omnes modi tertiae
figure excepto bocardo reducuntur ad primam ti-
guram. modi affirmatiui ad darum. et negatiui ad
ferio. bocardo autem non reducitur quia maior non potest
conuerteri. Patet tertio quod inter modos secundae fi-
gure festino solum reducitur ad tertiam figuram: pu-
ta ad ferison per conuersionem ambazum permissarum.
Modi autem vltimes non reducuntur: quia in tertia figu-
ra non concluditur vlt. Neque baroco reducitur: quia
opteret utraque permissarum perueriti quod fieri non po-
test. Inter modos tertiae figure felapton solum
et ferison reducuntur ad secundam figuram: puta
ad festino. Modi autem affirmatiui non reducun-
tur: quia in secunda figura non concluditur affirmati-
ue: neque bocardo reducitur propter eandem dictam.

Quintum capitulum in quo docetur syllogis- tio ex propositionibus de terminis infinitis.

Prima pars

Differentia

Pro syllogisatione propositionum de ter-
minis infinitis supponitur quod affirma-
tiua de predicato infinito et negatiua de
predicato finito differunt: ut iste non sunt eadem:
hoc non est album: et hoc est non album. Patet tripliter:
Primo quia huic: hoc est album contradicit ista: hoc non
est album. et non ista hoc est non album: quia sicut se-
habetur: hec forte possibile est non ambulare ad istam
sortem possibile est ambulare: ita hec hoc est non
album ad istam hoc est album: scilicet, pime due non contra-

Prætorum

dicunt: q̄ neq̄ secūde: qz de p̄portionabilibz **Auctoritas**
idem est iudiciū. Secūdo p̄t̄z qz affirmatiua
de p̄dicato infinito aliqd ponit. Nam cū d̄r h̄
est ineq̄uale: ibi aliqd subiacer̄ z aliqd est qd
est ineq̄uale. Negatiua aut̄ nihil ponit: q̄ ille
p̄positiones differūt. Tercio p̄t̄z qz ad afir/
matiua de p̄dicato infinito sequit̄ aliqd qd nō
seq̄t̄ ad negatiua de p̄dicato finito: vt ad istā
hoc est lignū nō albū sequit̄ ista hoc est lignū
que nō sequit̄ ad istā h̄ nō est lignū albū: igit̄
ille due valde differūt. In h̄ autē cōueniūt: qz **Cōuenientia**
sicut iste due h̄ est albū: z h̄ nō est albū de quo
libet verificari p̄t̄: ita iste due h̄ est nō albus
z hoc nō est nō albū. Et sicut ad affirmatiua
de p̄dicato finito sequit̄ negatiua de p̄dicato
infinito: ita ad affirmatiua de p̄dicato infini/
to sequit̄ negatiua de p̄dicato infinito. Et ita **Cōuenientia**
p̄positiones de terminis infinitis cōueniūt cū
illis de finis p̄uatis i q̄bz affirmatiua in/
fer̄ negatiua de p̄dicato opposito: vt bñ seq̄t̄
h̄ est ineq̄uale: igit̄ nō est equale. S; tñ diffe/
runt v̄les de p̄dicato finito z infinito a p̄icu/
laribz: qz si p̄dicatū cōueniat subiecto p̄ aliq/
bus suppositis z aliquibz nō: tūc ambe v̄les
erāt false z p̄iculares vere: vt si quedā aīalia
sint alba z quedā nō: iste sūt false: omne aīal
est albū: z oē aīal nō est albū z sue p̄iculares
vere. Isto supposito d̄r qz affirmatiua de p̄di/
cato infinito nō eodē mō syllogizat̄ sicut ne/

Secunda ps:

Primus

gatiua de p̄dicato finito: qz negatiua p̄cludit̄
in celaret: z affirmatiua in barbara: sed affir-
matiua de p̄dicato ifinito p̄cludit̄ sicut affir-
matiua de p̄dicato finito. Unde p̄ maiori de-
claratione omniū sup̄ dictorū ponunt̄ quat̄
tuor regule. Quaz p̄ma est: si ad añs sequat̄
p̄sequens tūc ad oppositū p̄sequentis sequit̄
oppositum antecedētis. Patet qz vel oppo-
situm p̄ntis sequit̄ ad oppositū antecedētis
vel oppositū p̄ntis stat cū antecedente: s; nō
secundū: qz oppositū p̄sequentis repugnat cō-
sequenti: s; z antecedenti: qz omne repugnās
cōsequenti repugnat añti. Secūda regula est:
ad oppositum añtis nō sequit̄ oppositū con-
sequentis. Patet qz oppositū añtis pōt sta-
re cum p̄nte. Tertia regula: oppositū p̄ntis
nō potest stare cū añte. Quarta regula ē: op-
positum añtis pōt stare cum p̄nte. Sed p̄tra
secundā regulam instat̄ ponēdo q; a z b con-
tradican̄: et c z d ex altera parte: tunc si ad c
sequat̄ a: tunc ad b p̄dictoriū p̄ntis sequit̄
d: sumat̄ igit̄ vnū p̄dictoriū p̄ntis et sui
oppositi: s; a z b: s; sit f: z sumat̄ aliud oppo-
sitū añtis z sui oppositi: s; c z d: z sit b: tūc
si ad c sequat̄ a: tūc ad f p̄dictoriū p̄ntis
sequit̄ b: p̄dictoriū añtis: z si ad f sequat̄
b: tūc ad d p̄dictoriū p̄ntis sequit̄ b cōtra-
dictoriū añtis. S; d ponebat̄ p̄dictoriū
p̄mi antecedētis: s; c z b contradictoriū cōs

Prima reglā

Secunda

Tertia
Quarta
Instantia

Priorum

sequentis: scz a: ergo ad oppositum aūtis se-
quitur oppositum p̄sequentis. Ad hoc dicit q̄ **Responsio**
nō est vna negatio duoz oppositoz sicut po-
nebat f vel h: s; sunt due negationes. Nā ne-
gatio hui⁹ hoc est bonū: est ista hoc nō est bo-
nū: et negatio hui⁹ hoc nō est bonū: est ista
nō hoc nō est bonū: vel ista hoc est bonū: et sic
argumentum supponebat falsum. Et hoc de
p̄mo libro priorum.

Liber scdus prior est de potesta tibi⁹
syllogismoꝝ: et de peccatis circa eos con-
tingentib⁹ et de specieb⁹ argumētatiōis
alijs a syllogismo. et p̄tiet q̄rtuor tractat⁹

Tractatus p̄mus est de potestatibus
syllogismoꝝ: et p̄tiet sex capla s̄m sex po-
testates. Capitulū primum de pote-
state plura concludendi.

¶ N quantis igit figuris et p̄ quales **Prima p̄**
et p̄ quor p̄positiōes. et q̄n et quō fit
syllogism⁹ et q̄liter sumēdū sit me-
diū ad cōcludendū p̄positiōem. et
quō p̄ viam resolūtiōis sumēdi sūt
tres finiri et due p̄positiōes iam p̄trāsim⁹:
nūc autē dicendū est de potestatib⁹ syllogismo-
rū. Et p̄mo de p̄ma: q̄ est plā cōcludere. Pro
quo p̄mo supponitur q̄ syllogismoꝝ quī-
dam sunt vniuersales et quidā particulares. **Secūda p̄**

Primus

Prim^{us} mod^{us} Cū oīs syllogism^{us} ꝓcludens vtr̄ affirmatiue
vel negatiue: vel ꝓticulariter affirmatiue ꝓt
plura ꝓcludere: nō aut̄ syllogism^{us} ꝓcludēs ꝓ-
ticularit̄ negatiue. Prima ꝓs ꝓz qz vtr̄ affir-
matiuā hz subalternatā que ꝓt simplr ꝓueriti:
q̄ syllogism^{us} ꝓcludens illā ꝓt ꝓcludere eius
subalternatā z ei^{us} ꝓueritentē. Silt̄ syllogism^{us}
ꝓcludens vtr̄ negatiuā ꝓt cōcludere vtr̄
negatiuā cōuertentē ei^{us} z subalternatas illaz
duaz vniuersaliū. Silt̄ syllogism^{us} ꝓcludens
ꝓticularē affirmatiuā ꝓt ꝓcludere ꝓueritentē
eius. Secūda ꝓs ꝓz qz ꝓticularis negatiua
nō ꝓt ꝓueriti: q̄ syllogism^{us} cōcludens eā non
ꝓt plura ꝓcludere. Cū alio mō ꝓt syllogis-
Secundus mus plura ꝓcludere: z primo syllogismi vtr̄
ꝓme figure ꝓnt plura ꝓcludere sumēdo ꝓtes
minores extremitates sub medio: vel sub mi-
nori extremitate. Patet qz tam mediū q̄ mi-
nor extremitas in modis vtr̄libz distribuunt: q̄
sub ipsis sumi ꝓnt plures termini. Exemplū
qñ sumit̄ sub medio vt oīe aīal est suba: oīs
hō est aīal: q̄ oīs hō est suba. Silt̄ oīs aīalus
est aīal: igit̄ oīs aīalus est suba: exemplum su-
mendo sub minori extremitate: vt oīe aīal ē
suba: oīs hō est aīal: igit̄ oīs hō ē suba. Silt̄
oīs hō est suba: sortes est hō: q̄ sortes ē suba.
S; in modis vtr̄libz secūde figure ꝓnt ꝓcludi
plures ꝓclusiones manifeste sumēdo sub mi-
nori extremitate: sed sumēdo sub medio con-

Priorum

cludunt plures conclusiones immanifeste. Prima
ps ptz qz minor extremitas in illis modis di
stribuit: z minor secūdi syllogismi erit p syllo
gizata: qz tūc plura cludūt manifeste. Secūda
ps ptz qz licet mediū distribuat: tūc neutra p
missa: z secūdi syllogismi erit p syllogizata: qz
tūc plura cludunt manifeste. Sz in modis
particularibz scde figure non pnt plura cludi
sumēdo sub minori extremitate cū illa nō di
stribuat: sz bñ sumendo sub medio qd distri
buit: sed hoc erit immanifeste.

Capitulum secundū de potestate syllogizandi ex falsis verum.

Icut sunt aliqui syllogismi pstituti ex
ambabo veris: ita aliqui sūt pstituti ex
duabz falsis aut ex vna vera z altera
falsa. Et ad maiore declarationes ponūt due
conclusiones. Prima ē: qz ex veris nō seqt falsus: **Prima pco**
Nam tūc due pdictorie ecnt simul vere qd est
ipossibile. Et ptz pna qz illud falsus nō repu
gnaret vno: nec cū p contradictionē verū: cum ver
nō repugnat vero: illud falsum z suū ptra
dictionū simul stabūt qd ē impossibile. Nō tūc
ppr h credēdū ē qz vna sola pmissa vā possit **Evidentia**
esse aūs syllogismi: qz ex vno nihil seqt. Se
cunda pco est ex falsis bñ sequit verū qz est: **Secunda**
sed nō ppr qd. Prima ps ptz qz in qualibet
figura z in qlibet mō ex ambabo falsis i toto:

Secundus

vel in pte vel ex vna falsa in toto vel in pte et
altera va seqt pclo va dūmō maior n̄ ponat
in toto flā et mior vera in pma figura tūc em̄
nō seqt cōclusio vera: qz impossibile ē maiorē
extremitatē dici de medio false p q̄libet eius
supposito 2 p aliq̄ cōtra: qd n̄ tūgeret si ex ma
iore in toto flā: 2 miorē va seqret pclo vera in
mōis vltibus pme figure. S3 sō alias ex am
babo falsis vel vna flā seqt pclo vera vt possz
pbari inductie. Et sic ptz qz licet seqt pns est
flm̄ ḡ āns est flm̄: nō tñ seqtur pns est veruz ḡ
āns est tm̄. Scōda ps ptz qz si ex flis seqretur
verū ppter qd: seqret qd ad idē affirmatū et
negatū seqret idē: s3 pns ē flm̄ igit 2 āns. Lō
sequētia ptz qz in pna ppter qd ad āns ē ve
ruz seqt pns esse tm̄: ḡ si ad ipm̄ esse flm̄ seqt
pns esse verū tūc ad āns ē verū 2 nō esse tm̄
seqret idē scz cōsequēs esse tm̄. S3 flitas cō
sequētē ptz qz si ad idē affirmatū 2 negatum
puta ad a esse bonū. 2 a non esse bonū seqtur
idē: scz b ē magnū. tūc vñū p̄dictoriuz se
q̄tur ad reliquū. Nā bñ sequit. a ē bonū. igit
b est magnū. ḡ etiā sequit b nō est magnū. ḡ a
nō est bonū: et vltra sequitur. a non est bonū:
ergo b non est magnus: igitur bene sequitur:
b non est magnū. igit b est magnum. et sic ad
vnum contradictoriū sequeretur reliquū qd
est impossibile.

Correlatiū

Priorum

Capitulum tertium de potestate syllogisandi circulariter.

Illogismus circularis est qui procedit
ex conclusione prioris syllogismi cum con
uertente alteri⁹ pmissis ad inferenda al
tera pmissam. ut si sic arguat in barbara. cū
nō b est a. dñe c est b. g omne c ē a. sic fit syllo
gism⁹ circularis. omne c est a. omne b est c. igit
omne b est a. Cū non cōtingit circulariter syllo
gizare sumēdo alios terminos a te. mis pri
oris syllogismi: si b nō sumēdo aliaz pmissas a
pmissis prioris syllogismi. qz nisi sumeret alia
pmissa esset eadē p'lo quaz tñ opret esse alte
ram. Sili nō fit syllogism⁹ circularis verus
nisi in terminis cōuertibilibz: qz opret ibi vlem
affirmatiuā i aliā vlem pueri qd nō pōt fieri
nisi i terminis cōuertibilibz. Cū in barbara
p'tingit quinqz modis circulariter syllogizari.
Primo ex cōclusionē cū cōuertēte minoris in
fert maior. Scdo ex cōclusionē cū puerente
maioris infert minor. Tertio ex cōuertēte con
clusiōis cum maiore posita loco maioris: in
fertur cōuertens maioris. Quarto ex conuer
tente conclusiōis cum maiore posita loco mi
noris infertur conuertens minoris. Quinto
ex cōuertētibz pmissaz trāspolitat infert cō
uertens p'lonis. Sz in celarent non p'tingit
pmissā affirmatiāz circularitē syllogizari quia

Prima ps

Primum
correlatiū

Secundum

Secunda ps

Prima regla

Secunda

Secūdus

argueret ex ambabo negativis nisi maior cō-
uertat in vnā affirmatiuā de subiecto infinito
vel in vnā hypotheticā: vt si sic arguat in celar-
ent nullū rōnale est lapis: ois hō est rōnalis:
igit nullus hō ē lapis: pōt minor sic syllogizari:
ois nō lapis ē rōnalis: vel cui nulli inest lapis
huius omni inest rōnale: s; nullus hō est lapis
igit ois hō est rōnalis: s; pmissa negativa syl-
logizari pōt ex p̄clusionē cū cōuertēte minoris.

Tercia

In darij autē et ferio nō pōt p̄misse vlcēs circu-
lariter syllogizari: p̄t q; argueret ex ambabo
p̄cularib;: sed p̄misse p̄culares bñ possunt
syllogizari: differenter tñ in darij et ferio: q; in
darij ex p̄clusionē cū p̄uertēte maioris infert
minor: s; in ferio ex p̄clusionē cū cōuertēte maio-
ris nō infert minor nisi maior cōuertat in vnā
affirmatiuā de subiecto infinito: vel in vnā
hypotheticā.

Quarta

Silr i celare et camestres pmissa
affirmatiua nō pōt circulariter syllogizari: q;
argueret ex ambabo negativis nisi pmissa ne-
gatiua cōuertat in vnā affirmatiuā v' in vnā
hypotheticā: sed in eis bñ syllogizat pmissa ne-
gatiua dñter tñ: q; in camestres ex p̄clusionē
cū cōuertēte maioris infert minor in p̄pā for-
ma: s; ex p̄clusionē de celare cū cōuertēte mi-
noris nō infert maior de celare: s; cōuertens

Quinta

et in celaret. Silr in baroco et festino pmissa
v' nō pōt circularit̄ p̄cludi p̄p̄ cām dictā:
s; bñ pmissa p̄cularis: dñter tñ: q; i baroco

Priorum

ex p̄clusionione cū cōuertēte maioris infert̄ m̄ior
 ī p̄p̄ia fōa: s̄z ī festino ex p̄clōne cū p̄uertēte
 maioris nō infert̄ m̄ior nūl maior p̄uertat̄ in
 v̄nā affirmatiuā de subiecto infinito. Sed in
 modis v̄l̄ibz tertie figure neutra p̄missaz pōt
 circularit̄ syllogizari: qz in tertia figura nō cō
 cludit̄ v̄l̄r. S̄z in modis p̄icularibz siue affir
 matiuis siue negatiuis: s̄z p̄missa v̄l̄is nō pos
 sit circularit̄ syllogizari p̄op̄t cōm dictam t̄n
 bñ p̄missa p̄icular: d̄inter t̄n: qz ī d̄istans et
 bocardo ex cōclusionione cū cōuertente maioris
 infert̄ maior ī p̄p̄ia forma: s̄z in datisi et in
 ferison nō quia in datisi ex cōclusionione maio
 ris infertur cōuertens minoris in d̄ari et in
 ferison cū cōuertēte maioris in v̄nā affirma
 tiuam de subiecto infinito et cōclusionione infert̄
 cōuertēs minoris. Ex p̄dictis p̄t̄z p̄mo q̄ ois
 syllogisatio p̄missaruz syllogismi p̄me figure
 fit p̄ ipsam p̄mā figurā aut p̄ tertiā. Nā si syl
 logiset̄ p̄missa negatiua tūc fit p̄ p̄mā figurā.
 Si nō syllogiset̄ affirmatiua ī modis negati
 uis h̄ fit p̄ tertiā. Secundu correlariū est ois
 syllogisatio p̄missaz syllogismi secū de figure
 fit p̄ ipsaz p̄mam figurā: aut p̄ secū daz: aut p̄
 tertiāz. Nā si syllogiset̄ maior negatiua tūc h̄
 fit p̄ p̄mā: si minor negatiua tūc h̄ fit p̄ sc̄daz:
 et si syllogiset̄ p̄missa affirmatiua h̄ fit p̄ tertiā.
 Tertiū correlariū ē: ois syllogisatio p̄missa ī
 syllogismi tertie figure fit p̄ ipsaz tertiā figu

Sexta

Septima

Tertia p̄
 Primum
 correlariū

Secundum

Tertium

Secundus

Quartum ram. Quartū correlariū est in secūda ⁊ tertia figurā nō sūt syllogismi circulares nisi ipsi perfecti qz ex p̄clusionē cū altera p̄missā cōuersa nō syllogizāt altera p̄missā in p̄p̄ia forma.

Quartum capitulum de potestate syllogisandi conuersiue.

Prima p̄o Syllogism⁹ cōuersiu⁹ est syllogism⁹ p̄cedens ex p̄trario vel p̄dictorio p̄clusionis cū altera p̄missā ad inferendū

Secūda p̄o p̄trariā vel p̄dictoriā alterius p̄misse. Vñ si p̄clusio p̄oris syllogismi sit vñ p̄t inferri sumi p̄trariū vel p̄dictoriū ei⁹ licet referat sumere p̄trariū vel p̄dictoriū. Si vñ talis cōclusio sit p̄ncularis solū p̄t sumi p̄dictoriū. Vñ minor de barbara interimit p̄ suā cōtrariā in camēstres sumendo p̄trariū cōclusionis cū maiore. Sz sumēdo p̄dictoriū cōclusionis interimit p̄ suā cōtradictoriā in baroco. Sed maior de barbara nō p̄t interimi p̄ suā p̄trariā qz hoc ē in tertia figura in q̄ nō p̄cludit vñ ipsa vñ inte imit in felapton p̄ suā p̄dictoriā sumēdo p̄trariā p̄clusionis cū minore et in bocardo sumēdo p̄dictoriū cōclusionis.

Barbara Sz minor de celarent interimit p̄ suā cōtrariā in cesare: ⁊ p̄ suā p̄dictoriā i festino: minor vñ intinuit in darapti sumēdo cōtrariū cōclusionis cū minore: ⁊ in disamis sumēdo p̄dictoriū p̄clusionis. Sz in darq̄

Celarent

Priorum

et in ferio: et si in omnibus modis particularibus
 neutra premissarum convertitur syllogizatur sumendo
 contrariam conclusionem: quia cum conclusio sit particularis
 ipsa non potest habere subcontrariam que interminat al
 teram subcontrariam. Sed quilibet premissarum con
 vertitur syllogizatur sumendo contradictionem conclu
 sionis: puta minor de darri in camestres: et ma
 ior in ferison: maior autem de ferio i datisi et mi
 nor i cesare. In modis hinc secunde figure maior
 non potest interiri per suam premissam: quia si esset i tertia fi
 gura in qua noncluditur ultimum: sed bene potest interiri per
 suam contradictionem. Unde minor de cesare interimit per
 suam contrariam in celare: et per suam contradictionem in
 ferio: sed maior infimit in darapti sumendo co
 ntrariam conclusionem: et minor est per maiorem: sume
 do autem contradictionem conclusionis interimit in datisi.
 Si in camestres minor interimit per suam premissam
 in barbara: et per suam contradictionem i darri: sed maior
 infimit per suam contradictionem i felapton sumendo
 contrarium conclusionis cum minore loco maioris: et i bo
 cardo sumendo contradictionem conclusionis. Si minor
 de festino infimit i celare: et maior i disamis
 Sed minor de baroco infimit i barbara: et ma
 ior i boardo. In modis autem tertie figure neu
 tra premissarum potest convertitur syllogizari sumendo
 premissam conclusionis: quia illa premissa esset particularis que non
 potest esse maior i prima vel secunda figura. Sed bene
 potest quilibet premissarum infimit sumendo contradictionem
 conclusionis: ut maior de darapti interimit in

Darri

Tertia ps

Cesare

Camestres

Festino

Baroco

Quarta ps

Darapti

Secundus

celaret sumēdo cōtradictoriū p̄sonis cū m̄-
noze: mior x̄o interimūt ī celare sumēdo p̄tra-
dictoriū p̄sonis cū maiore posita loco mioris
S̄ilr in celapton maior interimūt in barbara p
suā p̄trariā. z minor in camestres. S̄z: disa-
mus maior interimūt in celare p̄ z mior ī festino.
In datisi x̄o maior interimūt in feno. z mior in
celare. S̄ilr in becardo maior interimūt in bar-
bara: z minor ī baroco. S̄z ī ferison maior in-
terimūt in darij z mior in camestres. Ex dictis
p̄z p̄mo quō fiat syllogism⁹ p̄uer su⁹: z qñ d̄z
capi p̄trariū p̄sonis: z qñ p̄tradictoriū. P̄z
secūdo q̄ p̄misse syllogismi p̄me figure interi-
munt p̄ sc̄daz z tertā figuraz: maior p̄ tertā
z minor p̄ sc̄daz. P̄z tercio q̄ p̄misse syllogis-
mi s̄ de figure interimūt p̄ p̄mā z tertāz figu-
ras: maior p̄ tertā: z mior p̄ p̄mā. P̄z q̄rto q̄
p̄misse syllogismi t̄ne figure interimūt p̄ sc̄daz
z p̄mā figuraz: maior p̄ p̄mā: z mior p̄ sc̄daz.

Capitulum quintū de potestate syllogisandi per impossibile.

Prima p̄

Syllogism⁹ p̄ ip̄sibile ē ille q̄ p̄cedit
s̄ ex p̄tradictorio p̄positionis negare a-
nte cū vna manifeste x̄a ad inferēdū
vnā manifeste falsam ex cui⁹ falsitate infer̄
falsitas alicui⁹ p̄misse: z ex falsitate illi⁹ infer̄
veritas p̄sonis p̄bāde. Et fit tal̄ syllogism⁹ ī
o. h̄o figur̄ sit syllogism⁹ p̄uer su⁹: qz ex eis d̄z

Priorum

terminis et propositionibus constituit sic syllogismus
 conuersus differt tamen ab eo: quia in syllogismo con-
 uersus sumit contradictionem. Unde ponit syl-
 logismus: sed in syllogismo ad impossibile non: sed
 solum sumit contradictionem. propositio negat a in te
 Unde in syllogismo ad impossibile ponit tale do-
 cumentum: omnis illa promissa potest per impossibile syllo-
 gisari in aliquo modo et in aliqua figura cuius contradic-
 toria potest esse promissa in illo modo et in illa figura
 Et quod patet quod vltis affirmatiua non potest per impossi-
 le syllogisari in prima figura: quia in ea sua contra-
 dictoria non potest esse maior: quia maiore particula-
 ri nihil sequitur: neque minor: quia in minore negatiua
 nihil sequitur: quod vltis affirmatiua non potest syllogisa-
 ri per impossibile in prima figura: sed bene alie propo-
 sitiones: puta particularis affirmatiua et clarior
 sumendo contradictionem eius per maiorem cum minore
 manifeste habet. Sicut vltis negatiua syllogisat per
 impossibile in danti sumendo contradictionem eius per
 maiorem et particularem negatiua in barbara sumen-
 do eius contradictionem per maiorem: et non debet ibi ca-
 pi contrarium: quia tunc non ostendit propositum: cum due
 contrarie preter se esse falsae. Patet secundo quod omnes pro-
 positiones preter se syllogisari per impossibile in secunda
 figura puta vltis affirmatiua in baroco sumendo
 contradictionem eius per maiorem: et particularem affirmatiua
 in camestres sumendo eius contradictionem per maiorem.
 Vniuersalis autem negatiua in festino: et par-
 ticularis negatiua in cesare: et hoc sumendo

Secunda pro-
documentum

Primum
correlarius

Auctoritas

Secundum

Secūdus

Tertium

contradictoriū p minore: Et tertio q in ter-
tia figura p̄ q̄libet p̄clo syllogisari p̄ imposs-
bile. puta vltis affirmatiua in bocardo sumē-
do eius p̄tradiatoriū p̄ maiore cū vna vlti ma-
nifeste va. similic p̄iculari affirmatiua syllo-
gisat p̄ impossibile in ferison sumēdo ei⁹ con-
tradictoriū p̄ maiore. Sz vltis negatiua syllo-
gisat p̄ impossibile in darisi sumēdo p̄dictori-
um eius p̄ minore: p̄iculari aut negatiua in
bocardo sumēdo cōtradiatoriū eius p̄o mi-
nore. Et sic p̄t q̄ sumēdo cōtradiatoriū p̄pō-
nis negare z nō cōtrariū sit syllogism⁹ ad im-
possibile in q̄libz figura sicut ostensu⁹. Dñt
tñ illi syllogismi duplr: qz in syllogismo osten-
siuo nō o3 vñ p̄missaz eē verā z alterā falsaz
imo ambe p̄nt eē vere. Sz i syllogismo ad im-
possibile o3 vnaz eē veram z altaz falsaz. Se-
cūdo qz p̄clo syllogismi ad impossibile sp̄ d3 esse
falsa: nō aut sp̄ in syllogismo oñ siuo. Sed tñ
cōueniūt in hoc: z ois p̄clusio syllogisata per
impossibile p̄t syllogisari ostēsiue capiēdo cō-
tradictoriū p̄clusionis syllogismi inendacū
cum altera p̄missaz ad inferendū p̄tradicto-
riam p̄p̄thetico: vt si aliqua affirmatiua syllo-
gisat p̄ impossibile in prima figura: syllogisabit
ostēsiue i tertia: z si sit negatiua syllogisabit
in secūda. Silr ois p̄positio syllogisata p̄ im-
possibile in secūda figura: si sit affirmatiua syl-
logisat in p̄ma: z si negatiua i tertia: z si r ois

Tertia p̄o

Differentia

Cōuenientia

Priorum

ppositio p impossibile syllogisata in tertia si
gura: si sit affirmatia syllogisat in pma: si ne-
gatiua in scda: et pticulari affirmatiua syllogi-
sata p impossibile in celaret syllogisat conuer-
siue in dulamis: et vltis negatiua syllogisata p
impossibile in darii syllogisatur conuersiue in
camest. et: et pticulari negatiua syllogisata p
impossibile in barbara syllogisat conuersiue in
baroco. Si sit vltis affirmatia syllogisata p im-
possibile i baroco syllogisat conuersiue in bar-
bara: et pticulari affirmatiua syllogisata per
impossibile in camestres syllogisat conuersiue
in darii: et vltis negatiua syllogisata p impossi-
bile in festino syllogisat conuersiue in celaret:
et pticulari negatiua syllogisata p impossibile
in cesare: syllogisat conuersiue in terio: Simi-
lit vltis affirmatiua syllogisata p impossibile
in bocardo syllogisat conuersiue in barbara:
et pticulari affirmatiua syllogisata p impossi-
bile in ferison: syllogisat conuersiue in darii: et
vltis negatiua syllogisata p impossibile in da-
rifi syllogisat conuersiue in cesare: et pticularis
negatiua syllogisata p impossibile in bocardo
syllogisat conuersiue in baroco. Et sic patet q
omnis ppositio syllogisata p impossibile pot
syllogisari conuersiue.

Capitulum sextum d potestate syllo-
gisandi ex oppositis.

Secundus

Prima p^a

n

Unc dicendū ē in qua figura ⁊ i quo
mō fit syllogism⁹ ex oppositis. Unde
q̄druplices sūt oppositiōes puta vltis
affirmatiua ad p̄icularē negatiua: ⁊ vltis ne-
gatiua ad p̄icularē affirmatiua. Sūt vltis af-
firmatiua ad vltm negatiua: ⁊ etiā p̄icularis
affirmatiua ad p̄icularē negatiua: ⁊ nō istas
tres sūt oppositiōes s̄m veritatē: quarta vō

Secunda p^a.

Prima p^a b

s̄m locutionē, Un̄ p̄syllogismo ex oppositis
ponunt tres p̄clones. Prima ē: in p̄ma figura
n̄ fit syl̄l⁹ ex oppositis neq; i mōis affirmatis
neq; i mōis negatis. De mōis affirmatis p^a:
q; p̄pōnes affirmatiue nō opponūt ad inuicē
De modis negatiuis p^a: q; p̄pōnes oppo-

Secunda

sute h̄nt idē p̄dicatū: sed p̄misse p̄me figure
nō h̄nt idē: p̄dicatū: q̄ nō sunt oppositae. Se-
cūda p̄clō est: in q̄libet mō secūde figure pōt
fieri syllogism⁹ ex oppositis p̄ se vel p̄ acci⁹.
Exemplū de oppositis p̄ se i camēstres: vt ois
disciplina ē studiosa: ⁊ nulla disciplina ē stu-
diōsa: q̄ nulla disciplina est disciplina. Et sūt
arguit in cesare. Exemplū de oppositis p̄ acci⁹:
vt ois disciplina ē studiosa: ⁊ nulla me-
dicina ē studiosa: q̄ nulla medicina ē discipli-
na. Exemplū in festio: vt nulla disciplina est
opio: ⁊ quedā medicina ē opio: q̄ quedā medi-
cina nō est disciplina. Tertia p̄clō: licet i mo-
dis affirmatis tertiē figure n̄ fiat syllogism⁹
ex oppositis b̄n t̄m in oibus modis negatiuis.

Tertia

Priorum

Prima ps ptz sic in modis affirmatis pme figure. Secda ps ptz sic arguendo in ferison: nulla medicina est disciplina: z quedaz medicina est disciplina: q quedaz disciplina nō est disciplina. Et sic ptz q in modis vlibz negatiuis fit syllogism⁹ ex p̄trarijs: in modis nō p̄ticularibz ex p̄tradictorijs. Un̄ pro maiori declaratione p̄cedentiū ponunt sex documēta: quoz p̄mū est. In syllogismo ex oppositis nō sūt sumēde propōnes subcōtrarie: qz ille sūt p̄ticularēs ex q̄bz nihil sequit̄. Secūdū documentū est: qd b q̄ p̄misse syllogismi ex oppositis p̄cedant op̄ret vtrāqz syllogisari: vel vnam assumi z alterā p̄osyllogisari sicut dictū ē in topicis. Tertius documentū est ex q̄ sūt soluz tres modi oppositiōis fm̄ veritatē: icz duo cōtradictoriū z vn⁹ p̄aus: iō sex modis cōtingit opposita cōbinari: qz h p̄misse sunt p̄rie: tunc vel maior est vlis affirmatiua: z minor vlis negatiua v̄l ecōtra: z sūt in p̄dictorijs. Quartū documentū est syllogism⁹ ex oppositis differt a syllogismo ex falsis: qz i syllogismo ex falsis p̄cō sēp ē vera: sed i syllogismo ex oppositis p̄cō sēp est falsa si termini supponant: cuz ibi neget̄ idem de se ipso vel totū de sua p̄e. Quintū documētuz est nihil differt i syllogismo ex oppositis inferre p̄cōnē p̄trariāz vel cōtradictoriāz prop̄ositioni cōcesse a iudente: qz talis prop̄ositiō supponebat tanq̄ vera.

Tertia ps

**Primus documentum
Secundum**

Tertium

Quartum

Secundus

Sextum

Sextus documentū ē pmissē syllogismi ex op-
positis n̄ p̄t p̄ vnū syllogismū pcludi nisi ma-
ior p̄pō statim assumat cū vtraq; p̄e p̄dictio-
nis ex p̄e p̄dicari. Et si nō cōcludat ambo op-
posita op̄er vnū pcedi a m̄re: et aliter cōcludi
vel ambo inferri p̄ diversos syllogismos. Ex-
emplū p̄mit: vt oē aial est albū et nō albu: ois
hō est aial: igit ois hō ē albu et nō albu. Exem-
plum scdi vt si cōcedat ista: ois disciplina est
opio: tūc syllogizat sua p̄tradictoria sic nulla
medicina est opio: et quedā dis- iplina ē me-
dicina: h̄ quedā disciplina nō est opinio.

Tractatus secundus est de peccatis cō-
tingentib⁹ circa syllogismos. Et p̄tinet
tria capitula. Prīmū capim de petitiōe
p̄ncipij q̄ ē p̄cisi in syllogismū circularē.

Prima p̄

p

Ecce p̄ncipiū est qm̄ nō oñ dīc p̄o-
posituz: et h̄ sit multiplex. Pr̄io qm̄
nihil oīno oñ dīc. Seco qm̄ aliquid
ostendit p̄ ignotiora. Tercio qm̄ p̄
ostendit p̄ posteri⁹. Et non sit petitiō p̄ncipij
circa p̄ma p̄ncipia q̄ sunt p̄ se nota: sed circa
p̄pōnes que p̄nt p̄bati. Cū dupl̄ p̄tigit pe-
tere p̄ncipiū. s. statim et nō statim. Statim qm̄
idem ostendit p̄ seipsum: vt a est: q̄ a est. Non
statim qm̄ aliqd ostendit p̄ aliud qd̄ natuz est
ostendi p̄ p̄mū. Et reducit petitiō p̄ncipij nō
statim ad petitiōē p̄ncipi statim sic: si quis
p̄bet lineas esse p̄allelas qz nō p̄currūt: tunc

Priorum

tandē penit̃ p̃ncipiū statim sic arguēdo: iste li-
nee sūt pallele: igit̃ nō p̃currūt: z vltra nō con-
currūt: igit̃ sūt pallele: qđ p̃mo ad vltimū iste
linee sūt pallele: igit̃ sūt pallele: ibi est petitio
p̃ncipij statim. Cū in barbara penit̃ p̃ncipiū
p̃mo si maior sit magis dubia q̃ p̃clō: qz tunc
ex p̃clōne z cōuertēte mioris syllogisabit̃ ma-
ior z tandē maior p̃ seipsaz. Secūdo qm̃ mi-
nor est magis dubia q̃ cōclusio: qz tūc ex p̃clu-
sione z cōuertēte maioris syllogisat̃ mior p̃ syl-
logismū circularē: z sicut penit̃ p̃ncipiū i bar-
bara: ita z in celarent: z etiam in alijs modis
aliarū figurarū. Differt tñ petere p̃ncipiū i de-
mōstratiuis z dialecticis: qz in dēmonstratis pe-
tit̃ p̃ncipium fm̃ veritatē: an dialecticis vō fm̃
opinionem.

Secūm caplm̃ in quo determinat de nō
p̃pter hoc accidere falsum qđ est pecca-
tum contra syllogismū ad impossibile.

On p̃pter h̃ accidere falsū fit i syllo-
gismo ad impossibile z nō i syllogismo
oñsuo. P̃ter dupl̃r. P̃rio qz i illo syl-
logismo fit nō p̃p̃ h̃ accidere falsū i q̃ ex fal-
sitate cōclōis infert̃ falsitas alteri⁹ p̃missē:
sz h̃ fit i syllogismo ad impossibile z nō in syllo-
gismo oñsuo igit̃. Secūdo p̃z qz in illo syllogis-
mo fit nō p̃p̃ h̃ accidere falsum i quo ponit̃
aliqua p̃missa supflua: qua remota nō min⁹
sequit̃ cōclusio: sed h̃ est in syllogismo ad im-

Secūda p̃e

Prima p̃e

Secundus

Secunda pars
Definitio

Prima definitio

possibile: et non in syllogismo ostendo. in quo si aliquid remoueat non manebit nisi contrarium. igitur. Unum non propter hoc accidere finem est propositum positum in syllogismo ad impossibile: nihil faciens ad illud: et per contrarium tamen falsitas inferat ex falsitate conclusionis ac si talis propositio esset contra falsitatem conclusionis. Et est duplex: Nam quoddam est quod non conuenit in aliquo termino cum premissis syllogismo ad impossibile: ut si sumat ista propositio: diametrum est finem cum ratione rationis: sic arguendo diametrum est finem: impossibile est infinitum praesistere: sed in quibus spatio sunt infinita. igitur impossibile est aliquid spatio praesistere: et hoc est falsum. Item ista diametrum est finem. Aliud est quod coequeat in aliquo termino cum premissa syllogismo ad impossibile: ut si sub subiecto propositio: sumat medium vel supra predicatum eius maiorem extremitatem. ubi grata sit hec propositio: omne b est a. tunc potest sumi sub subiecto li c. sic arguendo. omne c est b. omne d est c. igitur omne d est b. et hoc est falsum. Item propositio: scilicet omne b est a. vel potest sumi supra predicatum li f. sic arguendo. omne b est f. et omne a est b. ergo omne a est f. et hoc est falsum. Item propositio: scilicet omne b est a. Secundo potest duci non propter hoc accidere falsum in duos modos. Primus est quando sumit sub subiecto propositio: et hoc conuenit cum propositio: i predicatum: ut si hec sit propositio: omne b est a. sub cuius subiecto sumat c. sic arguendo: omne c est b: et omne d est c. igitur omne d est b: tunc conclusio

Secunda

Priorum

nō sequit̃ ppter ypothesim. Sed si itez ꝑclu
sio copulet̃ ad ypothesim: sic arguēdo: om̃e b
est a: om̃e d est b. igit̃ om̃e d est a: iam seq̃t̃ im
possibile ppter ypothesim. Secundus modus
est qñ sumit̃ supra ꝑdicatū z ꝑclō cōuenit̃ cū
ypothesi in sublecto: ut sit ypothesis: oē b ē a:
z sumat̃ supra ꝑdicatū f: hē arguēdo: om̃e b
est f: om̃e a est b: igit̃ om̃e a est f: bī sequit̃ con
clusio z nō ppter ypothesim: s; si ipsa iterū co
pulet̃ ad ypothesim sic dicendo: om̃e a est f: z
om̃e b est a: igit̃ om̃e b est f: iam seq̃t̃ falsum
pp̃t̃ ypothesim. Et si querat aliquis an ex q̃
nō sequit̃ falsum ppter ypothesim: vtrū illud
falsum sequat̃ pp̃t̃ pmissam verā sumptam
in syllogismo ad impossibile. Ad hoc dī q̃ non
qz in omni syllogismo hñte ꝑclusionē falsam
optet̃ vnā pmissāz ṽl ambas esse falsas. Vñ
p̃ rñte ponunt̃ due cautele. Prima ē si ꝑclō
opponētis sit nota rñdenti. tūc rñdens cāue
re debet ne ꝑcedat ꝑpōnes cōueniētes in eo
dem t̃mino: qz alias opponēns non poterit
ꝑ eū facere syllogismū: cuz sine medio nō fiat
syllogism⁹. Secūda cautela ē si ꝑclusio oppo
nētis sit ignota rñdenti: tūc rñdēs cauere dī
ne ꝑcedat ꝑpositionē p quā possit inferri tal
ꝑclusio ꝑsiderādo i qb̃ modis z figuris possit
talio ꝑclō cōcludi. Sūt p̃ opponente ponūt̃
due cautele. Prima est q̃ opponēns nō ma
nifestet suā conclusionē rñdenti: sed statim

Questio

Solutio

Tertia p̃
Pro rñdente

Pro oppo
nente

k

Secūdus

assumat: ppositiōes necessarias quas faciat
a rñdente cōcedi. Secūda est si oppōnēs ha-
beat plura media ad eandē cōclusionē: debet
incipere a remotioribz: et si nō habeat nisi vnus
debet ab illo incipere anteq̃s ponat cōclusionē.
Et sic patet habito quō debeat fieri elench⁹:
q̃ elench⁹ pōt fieri ex duabus affirmatiuis
vel ex vna affirmatiua et alia negatiua dūm
concludat p̃dictorū ppositionis rñdētē.
Sed p̃tra illud q̃ omnia negat nō potest fieri
elench⁹: neq̃ sine ppositione vniuersali po-
test fieri elench⁹ cuius elench⁹ idem sit quod
syllogismus.

Capitulum tertium in quo determi-
nat de fallacia contrarie opinionis.

Prima p̃s
p̃m⁹ mod⁹

a. Leidit autē decipit in op̃ione termino-
rum et ppositionū: et hoc pōt duplici-
ter fieri. Vno mō p media non subal-
ternata: vt si quis sciat substantiā inesse aīali
et ignoret eaz inesse sensibili: tūc ducet ad opi-
nandum duas p̃trarias: affirmatiuā p hunc
syllogismum: omne aīale est suba: omnis hō est
aīale: igit omnis hō est substantia: negatiuā
p illum syllogismum: nullū sensibile est suba:
omnis hō est sensibile: igit nullus homo est
substantia. Similiter p media subalternata:
vt si quis sciat suba inesse animali et ignoret
eam inesse corp⁹: sciat tñ q̃ corp⁹ et animal in

Secundus

Priorum

sunt homini talis ducet ad opinandū cōtra-
 rias ppositiones: affirmatiua: p hunc syllo-
 gismu: omne aial est suba: omnis hō est aial:
 igit omnis hō est suba: et negatiua p istū syllo-
 gismu: nullū corpus est substantia: omnis
 homo est corp⁹: igit nullus hō est substantia.
 Et utroq; istoz modoz cōtingit opinari cō-
 traria dupl'r. Uno mō cuz incōuenienti: alio
 modo sine incōuenienti. Cū incōuenienti qñ
 quis opinat ppositiones ordinatæ in syllo-
 gismo et quibz inferunt contrarie: vt si quis
 opinet pmissas syllogismi affirmatiui et etia:
 negatiui ducetur ad opinandum vnā pre-
 missam et suā cōtradictoriā: quia ex con-
 clusione syllogismi negatiui: et minore syllogis-
 mi affirmatiui inferit cōtradictoriā maiora
 syllogismi affirmatiui: vt suppositis duobus
 pmissis syllogismis sic arguit in selapton: nul-
 lus homo ē substantia: omnis hō est animal
 ergo quoddam animal nō est substantia. Sed
 sine incōuenienti opinant contraria quando
 opinant ppositiones ex quibz vnum illoz
 pōt cōcludi: et ille capiunt extra syllogismu:
 vel in diuersis syllogismis: tūc em opinamur
 vnā cōtrariā in vniuersali et alterā in par-
 ticulari: vt patet p duo exempla. Primum est
 si q̄s cognoscat omnē triangulū habere tres:
 tūc p̄sentato sibi aliquo triagulo poterit op̄-
 nari q̄ ille triangulus nō habet tres: et tamē

Secundus

Notabile

opinatur in vlt q ille triagulus hz tres. Scdm exemplum est si qs cognoscat oem mulā esse sterilem z pntet sibi vna mula hñs grossum ventrē: tunc opinabit q illa mula nō est sterilis z m̄ sciebat in vlt hanc mulam esse sterile. Un̄ aliqd dī fieri triplr: z tot modis dī igno- rari. Primo aliquid dī sciri in vlt qñ scit aliq ppositio ex cōmis cōibz cōstituta ex qua illd pōt deduci. Secūdo ptingit sciri ī ppria for- ma qñ scit aliqua cōclusio ex cōmis specialibz pstituta. Tercio mō scit aliqd in actu qñ illd actualr p̄siderat: z scit in habitu: qñ de eo ha- bet habitus p quem pōt qs de eo cōsiderare cum voluerit. S̄c̄r contingit opinari contra- ria ex pte terminoz duplici. Primo cū incō- uenient: vt si qs opinet aliquid esse maluz: z illud idem esse bonū: tunc ducet ad opinādū istas duas: bonū est malū: z bonū est bonum. Primaz sic arguēdo: hoc est maluz: z hoc est bonum: igit bonū est malum: Secūda sic ar- guendo: bonū est malū: z malū est bonū: igit bonū est bonū. S; sine incōuenienti cōtingit opinari dūa ex pte terminoz opinādo q vnū in se: z aliud p accidens.

Secūda p̄s

Tertius tractatus in quo ponuntur quedam regule valentes ad reducendū alias spēs argumētationis a syllogismo ad ipsum syllogismū. Caplm p̄mum.

Priorum

Pro reductione aliarum specierum argumentationis ad syllogismum ponunt sex regule. Quarum prima est: si extremitates puerant in se necesse est medium couerti cum extremis patet: quia in barbara ex couertente per clonem cum minore posita loco maioris inferat puerans maioris. Si autem ex eadem couertente cum maiore posita loco minoris inferat couertens minoris: si extremitates couertant in se necesse est medium couerti cum extremis: et si si medium puerat cum extremis necesse est extrema pueri ad inuicem: quia ex couertente maioris cum minore posita loco minoris inferat couertens per clonem. Si autem ex couertente minoris cum maiore posita loco minoris inferat couertens per clonem: si medium puerat cum extremis extremitates puerant in se. Secunda regula est: si sint duo pertransitua: puta genitum et ingenitum ex una parte: et duo alia: puta corruptibile et incorruptibile ex altera: tunc si duo prima tria couertant cum aliquo duobus: et contra necesse est si duo prima de quolibet ente verificentur et de nullo simul quod etiam duo secunda de quolibet ente verificabuntur et de nullo simul. Patet per duos syllogismos. Primus est omne genitum vel ingenitum est corruptibile vel incorruptibile: sed omne ens est genitum vel ingenitum: igitur omne ens est corruptibile vel incorruptibile. Secundus syllogismus: omne corruptibile vel incorruptibile est genitum vel ingenitum: sed

Prima regula

Secunda

Secundus

Tertia

nullū ens est genitū et ingenitū: igitur nullū ens ē corruptibile et incorruptibile. Tertia regula est si sint duo contraria puta genitū et ingenitū: et duo alia: puta corruptibile et incorruptibile tūc si vnū puerat eūz vno alterius prietatis necesse ē etiam alterū pueri cū alio alterius cōtrarietati. Nam nisi sic tūc aliqd esset ingenitū qd nō esset incorruptibile. et sic illud eēt corruptibile: p pns genitū qd ē impossibile.

Quarta

Quarta regula si aliqd dicat de duobus terminis vtrūq; rōnale de hoīe et risibili et de nullis alijs dicat quin illa de ijs dicat: tūc si hō et risibile puerant inter se: necesse ē rōnale eū eis cōueri.

Quinta

Quinta regula est si aliq duo p̄dicata puta aīal et risibile dicant de eodem subiecto puta de homine vtrūq; tunc si hō eū risibili puerat: aīal p̄dicabitur vtrūq; de risibili. Et v; hec regula p̄ ille gismo s̄m epl̄ica-

Sexta

tem in subiecto. Sexta regula ē si sint duo opposita: puta a et b. quoz vnū sez a sit eligendū et b fugiendū. similiter sint alia duo opposita ex altera pte: puta d et e. quoz d sit eligendum et e fugiendū: tūc si a iunctū eūz e. ē magis eligendum q̄ d iunctū cum b sequitur q a erit magis eligendum q̄ d. Pr̄. nam si a nō sit magis eligendus quam d aut hoc erit qz a est eque eligendū precise si ut d: aut qz ē minus eligendum q̄ d: non p̄. nū. qz si a et d essent eque eligenda: tunc b et e essent eque fugi-

Priorum

enda: et ita a iunctū cum c nō esset magis eligendum q̄ d iunctum cū b: nec secū dum: cū tunc b q̄d opponitur a esset minus fugiendū quam c: Nam q̄d minus est: minori opponit: et sic d iunctū cum b. esset magis eligendum q̄ a cum c: cuius oppositū suppositum est. Aliter declarat illa regula in terminis significatiuis. q̄ a velle bene agere iunctū cū c q̄d est nō bene agere: est magis eligendū quā d q̄d est bñ agere iunctum cum b: q̄d est nolle bene agere: q̄ voluntas bona sine actiōe est magis eligenda quā actio sine voluntate. ergo velle bñ agere est magis eligendū quā bene agere. Et similiter amor dilectionis: magis est eligendus quā coitus cum delectatio sit finis coitus.

Auctoritas

Quartus tractatus est de speciebus argumentationis alijs a syllogismo reducibilibus ad syllogismū: et pertinet sex capitula Capitulū primū in quo determinat de inductione.

Tunc dicendum est de alijs speciebus argumentationis a syllogismo: q̄ non solum syllogismi dialectici aut demonstrativi sūt p tres figuras: s; etiā argumentationes rhetorice sicut sūt enthymema et exemplū: q̄ reducūt ad syllogismū aut inductionē

k iij

Secundus

Inductio

Un̄ inductio est syllogism⁹ cū tens maiorē extrematē de medio p̄ minorem. vt si esse lā genū demōstret de hoc cōpleto: aīal nō hñs coleram p̄ istud mediū: hic equ⁹: hic asinus: sic arguēdo hic equ⁹ est longeuus: hic hō est longeu⁹. ⁊ sic de omnib⁹ aīalibus nō habentibus coleram: q̄ omne aīal nō hñs coleram est longeuū. Et reducīt talis inductio ad syllogismū capiēdo disiunctū ex singularib⁹ p̄ medio: sic arguēdo. om̄e qđ est hic equ⁹ hic asin⁹ ⁊ sic de alijs animalib⁹ nō hñtib⁹ coleraz est longeuū: s; omne qđ est hic equ⁹ hic asinus ⁊ sic de alijs est aīal non hñs coleram igitur omne animal non habens coleram est longeuum. Et si dicat q̄ ibi concludit vnuer

Obiectio

Solutio

saliter: q̄liter nō potest p̄cludi in t̄cia figura. Ad hoc d̄: q̄ in t̄cia figura bene cōcluditur vtr̄ dūmodo mediū ⁊ minor extremitas conuertātur: vt pater p̄ quintā regulam p̄us positam. Ex dictis p̄t̄z q̄ inductio differt a syllogismo tripliciter. Primo q̄ syllogism⁹ est p̄batiu⁹ p̄positionū: mediataz. Inductio v̄o p̄positionū: imediataz. Secūdo q̄ syllogismus ostendit maiorē extremitatē de minore p̄ mediū Inductio v̄o cū dic maiorē extremitatem d̄ medio p̄ minore. Tertio q̄ syllogismus p̄cedit ex p̄tib⁹ secūdū naturāz. Inductio v̄o ex notiorib⁹ nobis.

Secunda p̄s

Capitulum scōm ⁊ exēplo

Priorum

Templum autē est quando ostendit **Prima ps**
maior extremitas de medio p alio si-
mile minori extremitati: et iterū osten-
dit maior extremitas de minori p mediū: ut
sic arguendo. athenienses pugnare ptra the-
banos. malum est. igit omnes affines contra
affines pugnare malum est: Et ultra omnes
affines cōtra affines pugnare malū est. et so-
censes contra thebanos pugnare est affines
ptra affines pugnare. igit socenses cōtra the-
banos pugnare malū est: ibi est inductio im-
perfecta: et syllogism⁹ ad quē reducit exemplū.
Aliter diffinit sic. exemplū est argumentatio **alia diffinitio**
in qua aūs se hz ad pūs nō sicut ps ad totū:
nec sicut totū ad prem: sed sicut ps ad prem:
Et differt ab inductōe dupli. Primo qz induc-
tio pcedit ab omnibz singularibus ad vñ:
Secunda ps.
exemplū aut nō. Secūdo qz inductio ostendit
maiorē extremitatem de medio p minorē
et ibi fit status: s; exemplū ostendit maiores
extremitatem de medio p simile minori exte-
mitati: et ultra ostendit maiorem extremitatē
de minori per mediū.

Tertium capitulū de deductione.

Deductio autem est qñ maior ē mani-
festa et minor dubia: similiter m̄ credi-
bi⁹ aut mag⁹ credibilis p̄clone. Et fit
duobz modis. p̄o qñ minor ē credibilior cō-
clu. iō: ut sic arguendo. omnis discip⁹ ina ē dō

Secundus

cibilis. iusticia est disciplina. $\bar{g}$ iusticia est docibilis. Scdo mō fit qñ minor indiget paucioribus medijs ad pbandum q̃ conclusio vt sic arguēdo: om̃e equalē recte li. nec pōt q̃drari. sz circulus ē equalis recte linee: $\bar{g}$ circulus p̃ quadranti ad pbandū minorem sufficit p̃bare q̃ quarta ps circuli. z quarta ps q̃drant sunt equales: z ad pbandū conclusionē plura requirunt. Sz si neq; minor esset credibi. ior cōclusionē neq; pauciorib; medijs indigeret n̄ esset deductio: z etiam si minor esset ppositio immediata non esset deductio.

Capitulum quartum de instantia.

Prima ps

Instantia v̄o est ppositio p̃pōm contraria. Et differt a p̃pōne p̃tra q̃ fit instantia. qz p̃pō cōtra q̃ fit instantia sp̃ est v̄lis: instantia autē pōt ēē v̄lis vel p̃icularis.

Secunda ps

Et sic p̃tz q̃ omnis instantia fit in prima aut tertia figura: qz si sit v̄lis fit in p̃ma. vt cōtra istam omnium cōtrariorū est eadē disciplina sic arguit instantie: nulloz oppositorū est eadem disciplina. sz omnia cōtraria sunt opposita. $\bar{g}$ nulloz p̃trariorū est eadem disciplina. ubi est instantia v̄lis in p̃ma figura. Sed p̃icularis sic fiet in tertia. Noti z ignoti non est eadem disciplina: sed notū z ignotū sunt cōtraria: $\bar{g}$ contrariorū nō est eadem disciplina. Et similiter instaret p̃tra ppositionē negatiuam v̄l in p̃ma figura: z p̃icularit̃ in tertia.

Priorum

Et sic patet quod omnis syllogismus instantiu fit in prima aut tertia figura. quia ad instandū vlt sufficit capere mediū quod est superius ad subiectū pponis contra quā fit instantia: infero ad predicatū et sic est in prima figura. Et ad instandū particulariter sufficit capere mediū quod est inferius ad vtrāque: et sic est in tertia figura: ergo ois syllogismus instantiu fit in prima aut in tertia figura: nō aut in secunda. Tum primo quia si ppositio prima quā debemus instaurare est: et negatiua: tūc ei contraria vel ei contradictoria nō posset concludi in secunda figura. Tum secundo quia instantia debet esse statim nota: modo in secunda figura indigemus longo sermone: igit in secunda figura nō fit syllogismus instantiu saltem affirmatiu: et p consequens nec argumentū a signo quod fit vt i pluribus affirmatiue. Unde instantia posset fieri p locum a contrariis per syllogismum ad impossibile et per aliquos syllogismos ex hypothese.

Primo

Secundo

Capitulum quintū in quo determinat de enthymemate: et de definiētia a signo.

Enthymema est syllogismus ex partibus et signis. Unde pcos est ppositio probabilis: quia illud quo facto vt i pluribus aliud factum est: vlt quo nō facto aliud nō est factū est ppositio probabilis: is pcos est binōs

Prima pars

Secūdus

Secūda p^a

ergo rēos est ppositio pabilis: vt odire iu-
dentes ⁊ diligere amātes: Sed signū est ppo-
silio demonstratiua vel necessaria: qz illud quo
facto aliud necessario fit ē ppo necessaria: s3
signū est bmo: igit signū est ppositio necessa-
ria. Un triplicia sunt signa: quedā sūt cōuer-
sibilia cū extremis ex quibz fit enthymema in
pma figura: vt sic arguēdo: hec mulier h3 lac
in mamillis: igit peperit. Alia sūt excedentia
extrema ex quibz fit enthymema in secūda fi-
gura sic arguēdo: hec mulier est pallida: igit
peperit. Tertia sunt inferiora ad extrema ex
quibz fit enthymema in tertia figura sic argu-
endo: pbisitacus ē studiosus: igit sapiens est
studiosus. Et differūt ista enthymemata ab
inuitē: qz enthymema pme figure ē insolubile
id est difficile solubile: qz si addat maior fiet
syllogism⁹ in pma figura: s3 enthymemata se-
cunde ⁊ tertie figuraz sūt facile solubilia: qz
addita vna pmissa adhuc non fit syllogism⁹:
s3 arguit ex ambabo a firmatūis i scda figu-
ra sic arguēdo: omē qd pepit est pallidū: hec
mulier est pallida: igit hec mulier pepit: vl ar-
gueret ex purz pticularibz i tertia figura. Silr
dnt illa signa ex quibz sūt ab inuitē: quia
signū qd est mediū pme figure debet dici pdi-
gium cū maxime faciat scire: s3 nō signa que
sunt media in alijs figuris.

Capitulum sextum.

Priorum

vnde ad inuentionē talis pdigū sup/
ponit pmo: qd duplices sūt passionēs
quedaz sunt naturales q transmutāt
corp⁹ z aiam: vt ire z ꝑcupiscētie. Alie hō sūt
que solum trāsmutāt aiam: sicut disciplina.
Secdo supponit q vni⁹ passionis nō est nisi
vnū signū. Tūc ponunt duo documēta. Pri
mum ē si alicui subiecto nō insit nisi vna pas
sio: vt leonibz fortitudo: si velimus signuz co
gnoscerē illius passionis: debemus videre a. d
alias species puta ad hominē in quo est for
titudo: z tunc illud qd est signū fortitudinis
in hoīe: puta habere magnas sūmitates erit
signum fortitudinis in leonibz. Secundum
documentū ē si vni subiecto insint due passio
nes z nō insit nisi vnū signum: tunc si velim⁹
scire cui⁹ passionis est illud signū debem⁹ re
spicere ad subiectū in quo solū est vna illaruz
passionū: vt si velim⁹ scire qd est signum for
titudinis in homine q est fortis et liberalis:
tunc videndū est ad leones qd est signū forti
tudinis: z qz in eis signū fortitudinis est ha
bere magnas summitates: ideo hīe magnas
summitates erit signū fortitudinis in homi
nibz. Et tale signū pōt esse mediū in pma fi
gura ad ostendendū illā passionē de suo sub
iecto: qz excedet minore extremitatē z cōuer
tet cū maiori extremitate: puta cūz passione.
Et hec de secundo libro priorum.

Prima sup
positio

Secunda
Primum do
cumentum

Secundum

Primus

Liber primus posteriorum analecticorum
est de demonstratione. et de deceptione in
ea. et statu in medijs et terminis eius: et co
paratione demonstrationum ad invicem. et
scilicet inter se: et scientie ad opinionem.

Tractatus primus est de demonstratione
in se et partibus ac proprietatibus eius: et
continet undecim capitula. Primum
capitulum ostendit quod omnis doctrina et
omnis disciplina est ex precognitis: et quor
modis est precognoscere: et tollit errores
negativum scire.

Prima pars
Prima pars

o

Omnis doctrina et omnis disciplina in
intellectiva et persistens sit cognitio:
ne hoc patet in scientijs speculative:
quod in mathematicis et noticia pre
missarum sit noticia posteriorum. Et similiter in argumen
tationibus dialecticis que sunt inductio et syllo
gismus: et etiam in argumentationibus rhetoricis
que sunt exemplum et enthymema quod est vere syl
logismus. Unde dupliciter contingit precognoscere. scilicet
quid est: et quod est patet. Nam in demonstratione sunt
tria: scilicet dignitas: ut de quolibet est affirmatio
vel negatio vera: subiectum ut veritas: et passio
ut triangulus: modo de dignitate presupponit
quia est: quod sit vera: de passione vero precognoscit

Secunda

Posteriorum

quid: hoc est quid ipsa significet: et de subie-
cto p[ro]p[ri]e cognoscit quid e[ss]e est q[uo]d significet: et q[uo]d
est: id est q[uo]d possit supponere: q[uo]d due sunt p[ro]p[ri]e
gnitiones. Et habet iste locum in demonstra-
tione: q[uo]d maior p[ot]est cognosci ante c[on]clusionem:
ut ista: ois tri[ang]ulus habet tres angulos &c.
p[ot]est cognosci ante ista: tri[ang]ulus in semicir-
culo descript[us] habet tres &c. Sed cognita mi-
nore simul tempe cognoscit conclusio. Circa
dicta e[st] aduertend[um] q[uo]d plato negavit aliquid
nos scire d[e] nouo: q[uo]d s[ecundu]m e[ss]e anima nostra fuit
creata cum virtutib[us] et scientijs: et q[uo]n[iam] iuncta
est corpori oblita est omni[um] quor[um] potest remi-
nisci p[er] exercitiu[m] et laborem: et hanc op[er]atione[m]
p[ro]bat duab[us] r[ati]onib[us]. Prima q[uo]d non videt q[uo]d
causa sit ita p[er]fecta sicut de[us] creasset intellect[us]
nost[ru]m imp[er]fectum: s[ed] creasset ipsum imp[er]f[ec]-
tum nisi creasset e[um] cum virtutib[us] et scientijs
ign[orantia]. Sec[un]da ratio est: q[uo]d nisi intellectus p[ro]p[ri]e
gnouisset p[ri]mum p[ri]ncipium t[un]c non assenti-
ret magis ei qua suo opposito. ut patet de s[er]u-
o fugitiuo qu[od] si paterfamilias n[on] nouerit
et ei occurrat n[on] magis cognoscet illu[m] esse fu-
gitiuum q[uam] alterum. Sed p[er] solutione istar[um]
rationu[m] ponit talis conclusio: ipsa conclusio
demonstrat[i]onis a[n]t[ea] demonstratione[m] quodam
modo scit: puta in vniuersali: et quod imodo
ignorat: puta in p[ar]ticulari: patet q[uo]d nisi sic n[on]
posset saluari r[ati]o platonis posita in menone.

Sec[un]da p[ro]p[ri]e

P[ri]ma r[ati]o

Sec[un]da

Contra pla-
tonem

Primus

Responsio
aliquorum

Neq; valet solutio aliq; dicentiu cū sic argu-
ebat eis sit dualitas in bursa ⁊ h̄ te lateat tūc
sic arguit: tu scis oēm dualitatē esse parē. sed
dualitas in bursa ē dualitas q̄ tu scis dualita-
tem in bursa esse parē. Ad hoc r̄ndebant ne-
gando maiore sed bene sciebat oēm dualita-
tem quā sciebant esse dualitatē esse parē: mō
nesciebant dualitatē in bursa esse dualitatez
Verū hec solutio nō valet. Tū primo q; ista
omnis dualitas est par inferē p̄ demonstrati-
onē simplr ⁊ nō cū addito. q̄ etiam scit sim-
pliciter. Tū secūdo q; p̄misse demonstrantea
illam sumūt simplr ⁊ nō cū hoc addito quā
nouim⁹ igit: ergo scit simplr. Ideo meli⁹ est
dicendū ad illam rōem q; nō est incōueniens
aliqd sciri in vli ⁊ addisci in p̄pria forma:

Capitulum secūdum quid est scire et
quid demonstratio. ⁊ q; necesse est magis
credere principiis q̄ conclusioni.

Prima p̄s
Scire

Scire autē optinamur vnū quodq; sim-
pliciter ⁊ nō sophisticō mō qd est fin-
occisō cū causam arbitramur cognos-
cere p̄pter quā res est ⁊ quoniam illi⁹ ē causa:
et nō est p̄tingere hoc aliter se h̄e: Quod autē
hec diffinitio sit bona p̄t. q; tam scientes q̄
nescientes arbitrant se scire cū causas rei ar-
bitrant p̄gnosce. licet nesciētes arbitrent se
cognoscere causam quaz nō cognoscunt: igit

Posteriorum

scire est causam rei cognoscere. Et si sit alius
modus sciendi videbit in secunda diffinitione
que est. Scire est p demonstrationē intelligere.
Demonstratio hō est syllogism⁹ apodicticon
id est faciēs scire. Et si p⁹ scire sit bñ diffini-
tum: necesse est demonstrationē esse in p⁹mis
veris ⁊ immediat⁹ porib⁹ notiorib⁹ causisq; cō-
clusionis. Un sine illis erit syllogism⁹: sed nō
erit i demonstratione: qz nō facit scire. Qd autē
demonstratio sit ex veris ptz: qz qd nō est notū
scit⁹: vt q diameter sit simcter: q solū verū scit⁹
⁊ nō nisi ex veris igit. Sz q sit ex p⁹mis patet
qz tūc pfecte scit⁹ qñ resoluit in pmissas
indemonstrabiles mediate vel immediate. Sed
q pcedat ex causis ptz: qz tūc rem pfecte co-
gnoscm⁹ cū cām cognoscm⁹. Sz q pcedat
ex porib⁹ notiorib⁹ ptz: qz pcedit ex causis q
sunt piores suis effectib⁹. Duplex est tñ p⁹ aut
noti⁹: qz quoddā est p⁹s aut noti⁹ fm natu-
ram qd est longi⁹ a sensu sicut sūt vltia. Aliud
est p⁹s vlt⁹ noti⁹ quo ad nos qd est primū sen-
sui: sicut sūt singularia q in h vltib⁹ opponūt
Sz q demonstratio sit ex immediat⁹ ptz: qz ipa
est ex primis: igit ⁊ immediatis. Patet pñā qz
idem est p⁹mū ⁊ immediatū. Un ppositio ime-
diata ē ppositio qua nō est alia por. Propo-
sicio hō est enūciationis altera ps vnū de vno
significans. Propositio autē dialectica ē sūtr
accipies qlibet pte p dictionis. Demonstratio

Scire

Demonstratio

Auctoritas

Auctoritas

Secundus

Primus

vero determinate alteram: puta veram. Eni
ciatua vero cōtradictionis quamlibet prem
Contradictio est oppositio cuius nō est me
dium fm se. Affirmatio autem est pars con
tradictionis significans aliquid de aliq. Ne
gatio vero aliquid ab aliquo. Unde proposi
tio immediata diuidit in positionem ⁊ digni
tate. Dignitas est quam non cōtingit demon
strare: ⁊ necesse est quēlibet docendū eam ha
bere Et alio nomine dicitur maxima. Positio
vero est quam non ptingit demonstrare: ⁊ nō
est necesse quemlibet docendū eaz habere. Et
diuidit in suppositionē ⁊ definitionē. Sup
positio est quamlibet partū enūciationis ac
cipiens: id est significans aliquid esse aut nō
esse. Definitio vero est sine hoc quia non sig
nificat esse vel non esse: ⁊ idē non est positio
Exempluz de definitione vt indiuisibile fm
quantitatem ponit ab arithmetico definitio
vnitatis: s; hec ppositio unitas est: dicit sup
positio Alteri⁹ pro compatione noticie pmi
pria pclo s; ad noticiam pclusionis ponūt due pclu
siones. Prima est q necesse est magis credere
pncipijs q̄ cōclusioni. Pr⁹ duplr. Primo
q; ppter quod vnūquodq; tale ⁊ illud magis
vt ppter quod amam⁹ illud amicum magis
est: s; pcloni credun⁹ ppter pncipia: agit magis
credim⁹ pncipijs. Seco sic pncipia fo: mat
an pclusionē: s; magis credim⁹ eis q̄ pclusioni

Diuisio

Tertia ps

Prima pclo

Auctoritas

Posteriorum

tenet pñā: qz nñ si sic tñc sciens vel meli⁹ dispo
situs q̄ sciens: nō mag⁹ crederet his q̄ nouit
q̄ his que nō nouit: s; h̄ est falsum: agūt oportet
pñcipijs mag⁹ credere q̄ p̄clusioni: z h̄ si pñ
cipia nō indigeāt p̄batione: nec p̄clusio sciat
p̄ plures demōstrationes aut aliūde q̄ p̄ de
monstrationē. Secūda p̄clusio sicut nihil est *Secunda*
credibili⁹ p̄mis pñcipijs in veritate: ita nihil
est not⁹ oppositis eorū in falsitate: ex q̄b op
positis fit syllogism⁹ p̄ deceptionis. Et sic
p̄t qz oportet addiscere nō esse incredibile sim
pliciter: sed oportet ipsum credere pñcipijs.

Capitulum tertiu⁹ in quo remouent
duo errores circa ipsum scire.

Ira ipsum scire duo fuerūt errores.

e Prim⁹ dicebat qz nihil cōtingit sciri. *Prima p̄*

Ad qd̄ pbandum. Primo suppose
bat qz nihil scitur nisi p̄ demonstrationē. Se
cundo supposebat qz nisi p̄misse sciant non
posset sciri p̄clusio. Tunc sic arguit: impossi
bile est p̄missas demōstrationis sciri agūt: z q̄
p̄clusio sciri non pōt. Añs p̄t quia tñc ille p̄
misse scirent p̄alias: z iterum ille alie p̄alias
z sic esset p̄cessus in infinitū: neqz standum
esset ad aliquas: qz tunc ille essent ignote. S;
ad hanc rōnem respondet qz nō om̄ne quod
scit: scitur p̄ demonstrationem: quia pñcipia
indemonstrabilia sciunt cognitis terminis.

Primus

Secundus error dicebat qd oia ptingit sciri: et
supponebat qd oia pnt circularit. demonstrari
ex quo sequit qd oia pnt sciri. Sed ptra hanc
opinionem instat triplr. Primo qd si demonstra-
tio circularis eet possibilis cu demonstratio de-
beat ex prioribz et notioribz pcedere sequeret
qd idem eet pus et notior seipso: pns est falsuz.
Et pter pna. qd in demonstratio circulari idē
est conclusio et pncipiū: modo pncipiū notior est
et pus pcone nō soluz fm qd sed etiā simplr
vt pter ex diffinitione scire. Secundo sic seque-
ret qd idem possit demonstrari p seipm: vt sic
arguēdo si a est: b est: si b est c est: et si c est a est
si a est a est: et sic demonstrare nō erit nisi dice-
re b est: igit b est: et p pns facile eet demonstra-
re. Tertio instat qd vt demonstratur est i scdo
prior: si demonstratio circularis effet possibilis
nō fieret nisi in terminis couertibilibz: sed non
omnes termini sunt couertibiles: igit nō oia
demonstrant circularit.

Quartū capitulū, in q ostendit qd om-
nis demonstratio est ex necessarijs. qd de
omni, quid p se, et quid vniuerale.

Omnis demonstratio est ex necessarijs.
o Pareat: qd pco demonstrationis est ne-
cessaria et non pōt sciri nisi ex necessa-
rijs: igit est ex necessarijs. Et ideo videndum
est ex quibz est demonstratio. Et pmo quid sit

Posteriorum

de omni. De omni qdem hoc dico qd utiqz est
nō in quodā quidē sic in quodā aut nō: r eqz
quod aliqñ sic aliqñ vero non: vt hec omnis
homo est aial: si verū est dicere hominē esse: z
sifr omnis linea est ex punctis. Qd autē hec
diffinitio sit bona pz a signo: qz ferim⁹ instan
tiam cōtra aliquaz ppositionem q nō sit de
omni: qz eius pdicatur nō conuenit subiecto
p quolibet tempe: igit signū est q in ppōne
de omni pdicatū debet semp inee. Per se aut
sunt quattuor modi. Primus modus est qñ
pdicatum est diffinitio subiecti: vel ps diffini
tionis ei⁹: vt triangulo p se inest linea: z pun
ctum linee. Nam suba ipsoz ex his est. Se
cundus modus est qñ subiectus est diffinitio
pdicati vel ps diffinitionis ei⁹: vt rectū z cir
culare insint linee secūdo modo p se. Similit
par z impar numero insunt secūdo modo p
se. Et quecūqz nō insunt his modis acciden
tia sunt. vt musicū z albus. Tertius modus
est qñ aliqua nō sunt in subiecto: z hoc al qd
vī quale qd significant: illa em sunt p se sicut
sunt dictibilia de genere substantie. Quartus
modus ē causandi qñ aliquid fit ppter alte
rum: tunc illud ppter qd fit est causa effect⁹
per se. Si vero nō fiat ppter illud: iam illud
est causa p accidēs: vt intersectio ē causa p se
interit⁹: qz interit aliqz ppter intersectionē.
Sed si quis ambulet vt fiat coruscatio tūc si

Per se
Prim⁹ mod⁹

Secundus

Tertius

Quartus

Primus

Notabile fiat cotuscatio: ambulatio est ei⁹ causa. p. ac-
ridens. Et sic p³z quot sunt modi dicēdi p. se.
Un⁹ circa p³dictos modos p. se est aduertēduz
q³ duo p³mi modi ingrediunt⁹ demonstratiōez
ex eo q³ faciūt scire z sunt. p³pōnes necessarie
Notabile Scdo est aduertēduū q³ duplices sūt passio-
nes. Quedā sūt que insūt simpl⁹ vel sine dis-
iunctione. Aliē xō sūt que solū insunt cū dis-
iunctione: vt par z ipar numero rectū z curuū
linee. Ex p³dictis pōt haberi diffinitio v³is qd
Vniuersale est de omni de p. se z de scdm qd ipsum: vt ista
ois triāgulus hz tres angulos equales duobz
rect⁹. Qd em⁹ v³le sit de omni p³z: q³ p³pter h³ bec
nō est v³is: figura hz tres angulos zc: q³ non
est de omni. Sz q³ sit de scdm q³ ipsuz p³z: q³
p³pter h³ bec: nō est v³is ysocheles hz tres zc. q³
v³le debet esse de omni de p. se z de secūduz q³
ipsum: q³ p. se z scdm q³ ipsum idem sunt: de-
bet etiam vniuersale e⁹ necessarium.

Quintū capitulū in q³ narrāt tres er-
rores incidētes circa assignatiōem v³is.

prima p³

I⁹ca assignatiōē v³is possum⁹ trib⁹
c de causis errare. Prima ē si aliqd su-
perius nō habeat nisi vnū inferi⁹: tūc
si passione supioris assignem⁹ v³le inesse infe-
riori erram⁹ assignando v³le: vt si nō cēt alius
triangulus q³ ysocheles tūc si istaz pass. onē
habere tres assignarem⁹ inesse v³le ysocheles:

Posteriorum

rarem⁹. Secūda causa est: si aliqua passio in
sit pluribz specie distincta: p aliqđ cōmune in
noiarum: si tūc assignem⁹ illaz passionē pmo
in esse: erram⁹ assignādo vlt: vt si pportiona-
biliter cōmutari qđ inest lineis temporibz nu-
meris z corpibz assignet inesse alicui illoz pri-
mo est error in assignatiōe vltis. Tertia causa
est si ppter ignorantia inter totū z ptem assi-
gnemus passionē partz pmo inesse toti est er-
ror assignando vlt: vt si istaz passionē nō con-
currere: que pmo cōuenit lineis palellis assi-
gnemus pmo inesse lineis erram⁹ assignādo
vlt: quia passio non pfecte scitur: nisi sciat de
pmo subiecto. Et si dicat aliquis q si hec pas-
sio habere tres sciat de qualibet specie trian-
guli: tunc videt pfecte sciri. Respondet q illa
passio nō sciretur tūc nisi in sophistico modo
q: non pōt pfecte sciri nisi sciatur de subiecto
adequato prōnem ei⁹ cōmunem. Un ad ca-
tuendos illos errores duo ponūt documēta.
Primum est si aliqua noia sint synonyma: vt
puta triāgulus z scalaron: tūc omnis passio
vni⁹ pōt esse passio alteri⁹: sed si nō sint syno-
nima tūc nihil qđ est passio vni⁹ est passio al-
terius. Secūda documētū est si aliqua pas-
sio in sit pluribz ordinatis p modum inferior-
is z supioris tūc si velimus cognoscere pri-
mum subiectū debem⁹ videre qđ ē illud: quo
posito ponit passio: et quo remoto remouet

Obiectio

Responsio

Secūda ps

Prīmū doc-
cumentum

Secundum

Primus

passio. Et sic patet q̄ figura vel ysocheles nō est p̄mū subiectū hui⁹ passionis habere: tres: qz posita figura nō ponit illa passio: neq; remoto ysochele remouet: s; quia posito triangulo ponit illa passio: et remoto eo remouet: ideo triangulus est p̄mū subiectum illius passionis.

Sextum capitulū in quo demonstrat̄ q̄ omnis demonstratio est ex p̄positionibus per se. et etiam necessarijs

Prima p̄

c X dictis patet q̄ demonstratio ē ex p̄positionibus per se. Patet qz est ex p̄positionibus necessarijs. Omne aut̄ necessarium est p̄ se vel p̄ accidens: sed nō p̄ accidens cū accidentia nō sint necessaria: igit̄ per se: et p̄ p̄sequens demonstratio est ex p̄positionibus p̄ se. Qd̄ aut̄ demonstratio sit ex necessarijs patet: qz cōclusio demonstratiōis ē necessaria et impossibilis alit̄ se habere: s; talis non pōt sciri nisi ex necessarijs: igit̄ demonstratio est ex necessarijs. Et hoc idem p̄z a signo qz ferimus instantiaz cōtra aliquā demonstratiōem: qz nō est ex necessarijs: igit̄ debet esse ex necessarijs. Ex quo p̄z q̄ stulti sunt illi qui bene credūt sumere p̄ncipia demonstratiōis q̄ sumunt p̄pōnes p̄bables. Tum p̄mo qz scire est scientiaz habere: que nō pōt generari per p̄pōnes p̄bables. Tum secūdo: quia p̄

Posteriorum

medium ptingens nō potest sciri conclusio: q̄
scitur p medium necessariū. Antecedens p̄z
dupliciter. Primo q̄ conclusio nō scit nisi p
rōnem ostendent: ppter quid illius p̄clusio-
nis: sed mediū contingēs nō est b̄mōi: quia ē
falsificabile. igit p̄ ipsum nō scitur cōclusio.
Secūdo pater āns: quia si q̄s nesciat nūc ali-
quam p̄clusionem per b̄ mediū: omnibz alijs
paribz: tunc nunq̄ scivit illā conclusionē p̄ b̄
medium: s̄z si mediū contingēs sit falsificatū
si ut pōt esse cum sit ptingens: tūc nemo scit
cōclusionem p̄ illud mediū dato q̄ sit saluat̄
in esse ⁊ nullius sit oblitus ⁊ p̄clusio maneat
necessaria: q̄ nullius scivit illam p̄clusionem
p̄ medium cōtingens: s̄z illa solū scitur ex ne-
cessarijs: Et si querat̄ an conclusio necessaria
solum possit inferri ex necessarijs. Ad hoc re-
spondet p̄ tres regulas. Prima est: sicut vep̄
pōt syllogisari ex nō veris: ita necessarium ex
nō necessarijs. Secūda regula est: sicut ex x̄o
nō sequit̄ nisi verū: ita ex necessario nō sequit̄
nisi necessariū. Tertia regula est: cōclusio ne-
cessaria nō potest sciri nisi p̄ medium necessa-
rium. Et sic p̄z q̄ omnis demonstratio siue p̄
pter quid siue q̄ non pōt sciri nisi p̄ medium
necessariū. Et sic p̄z q̄ ois demonstratio debet
pcedere ex p̄positionibz p̄ se ⁊ necessarijs: et
q̄ p̄clusio demonstratiōis est necessaria quaz
nō ptingit sciri p̄ mediū ptingēs. Et si querat̄

Secūda ps

Prima regla

Secunda

Tertia

Questio

Primus

Solutio

aliquis si conclusio nō possit sciri p medium cōtingens quare ergo interrogam⁹ de consensu m̄dientis circa pmissas cōtingentes. Dicit q hoc est qz si pmissis ptingentes pcedant opter clusionem concedi.

Septimius caplm in q ostendit q ois demonstratio ē ex vniuersalib⁹ ⁊ ppjs.

Prima ps

Prima pco

Secunda

**Primum
correlariū**

Secundum

Is visis ponēde sunt septem conclusio-
nes ad videndū ex quib⁹ pcedit de-
monstratio. Prima conclusio est q de-
monstratio est ex ppositionib⁹ vlib⁹. Prz
qz ē ex ppōnib⁹ p se ⁊ de scdm qd ipsuz igit.
Secunda conclusio: nō contingit demonstrantē
descēdere de genere in gen⁹: vt geometricū in
arithmetica. Naz tria sūt in demonstratōe:
scz subiectum: passio: ⁊ dignitas. Nōdo i de
monstratione opter mediū esse eiusde⁹ gene-
ris: id est cōuertibile cū extremis: sed impossi-
bile est mediū vnius sciētie: puta arithmetice
esse cōuertibile cum extremis alteri⁹ sciētie:
puta geometrie: igit nō cōtingit descendere
de genere in gen⁹. Ex qua conclusiōe sequunt
duo correlaria. Primū correlariū q nulla
sciētia habet demonstrare de subiecto alterius
sciētie aliquā passiōē per mediū ppriū: licet
in scientia subalternata demonstrēt aliq pas-
sio p pncipia sciētie subalternantē demonstra-
tione quia est. Secundū correlariū: nulla

Posteriorum

scientia habet considerare ea que p accides in-
sunt suo subiecto: vt geometer nō habet cōsi-
derare q linea sit pulchra. Tertia conclusio: ne-
cesse est cōclusionē demonstratiōis esse perpe-
tuam. Patet q: inferē ex ppositionibz vlibz
ex quibz nō sequit nisi necessarium. Quarta
conclusio est: corruptibilū nō est demonstratio
neqz scientia. Patet q: demonstratio est ex vni-
uersalibz. Et ex hac cōclusionē sequit q: cor-
ruptibile nō est diffinitio: q: diffinitio est p-
cipium demonstratiōis aut tota demonstra-
tio ppositione differens: aut conclusio demonstra-
tiōis. Et si dicat aliquis q: de lune defectu z
pluuia z ventis que sepe fiūt sunt demonstra-
tiones. Ad hoc dicit q: nō habem⁹ scientiam
nisi p ppositiones necessarias. Quinta conclu-
sio demonstratio ppter quid z potissima nō
pcedit ex cōmunibz. Ptz quia demonstratio
debet pcedere ex his que faciunt scire fm qd
ipsum: cū mediū debeat cōuerti cū extremis:
sed picipia cōmunia nō faciunt scire fm qd
ipsum. vt patet in rōne briffonis: qua pbat
circuluz posse quadrari sic arguēdo: vbiūqz
est repibile mai⁹ z min⁹ ibi est repibile equale
sed est dabile quadratū mai⁹ z min⁹ circulo:
igit est dabile quadratū equale circulo: z per
psequens circul⁹ pōt quadrari: ibi principia
nō faciūt scire fm qd ipm cū sint cōmunia li-
neis z corporibz q demonstratio nō debet pce

Tertia

Quarta

Correlatiō

Obiectio

Solutio

Quinta

Primus

- Obiectio** dere ex cōmunib⁹. Et si arguat q in scientia subalternata aliqd demonstrat p principia scientie subalternant: et talia sūt p̄munia: igit
- Solutio** demonstratio pcedit ex cōmunib⁹. Ad h̄ dicit q p principia scientie subalternant in illa scia sūt demonstrationes ppter qd: et in subalter nata q: ē soluz. Et si q̄ras an scia subalternata egeat subalternāte: cū ipa debeat ex pprijs pcedere. Ad hoc dī q sic q: si illa p̄cipia p̄ba essent dubia: p̄bare p sciam subalternantēz
- Questio**
- Responsio** Sexta p̄lo demonstratio est ex pprijs: p̄z q: nō est ex cōib⁹. Septima p̄clusio ē: nulla scia h̄z p̄bare sua propria principia p̄z: q: nihil habet notius illis.

Octauum capitulu in quo determinatur de principijs demonstrationis.

- Prima p̄s** I predict⁹ p̄z q non p̄tingit demonstrantem descendere de genere in gen⁹: et ideo difficile est scire qñ habem⁹ scientiaz pfectā: q: aliqui credim⁹ habere sciam pfectam p̄cōnis cū ipa demonstrat ex p̄missis immediat⁹ et in demonstrabilib⁹: et tñ n̄ habem⁹ q: talis demonstratio nō pcedit ex pprijs. Un̄ principia sūt q cū sint vera nō p̄tingit ea demonstrare. Et sunt duplicia: qdam sunt cōmunia sicut analogiaz q possunt p̄trahi ad diuersas scias: ut hoc principiu. Si aequalib⁹ eglia demas p̄trahit ad geometriā p hūc terminū magnitudo: et arithmetica p hūc terminuz

Posteriorum

num⁹. Alia sūt ppria: z illa sunt duplicia:
Nam qdam sūt pplexa: vt linea est lōgitudō
sine latitudine z pfunditate: Alia sūt incom
plexa: vt linea. Un̄ omnia pncipia in h̄ cōne
niū: qz de omnibz illis p̄supponit̄ qd est: Sz
dñt qz de pncipijs materialibz demōstratio
nis p̄cognoscit̄ qz est: de alijs vō demōstrat̄.
Un̄ scie speciales vtūtur pncipijs cōibz qbz
ignorant̄ ignorant̄ ppria. nō tñ in sua cōtra
te manētibz sz cōtractis. Principia aut̄ p̄p̄a
sūt circa q̄ scia speculat̄: z d̄ quibz p̄cognoscit̄
qd est z quia est: vt arithmetica p̄supponit̄
qd est z qz ē de vñitatibz: z de pncipijs com
plexis: geometria vō de lineis. Non tñ p̄cog
noscut̄ qz est de passionibz sz solū qd est: vt ge
ometria p̄cognoscit̄ quid rōale aut irrōale: id
est cōmēsurabile aut incōmēsurabile. arith
metica vō qd par vel impar. Et si q̄rat aliq̄s
cū tria sint in demōstratiōe scz dignitas pas
sio: subiectū de quibz aliqd p̄cognoscit̄: an
opozteat in p̄cipio cuiuslibz scie ista narrari.
Ad h̄ d̄ qz nō qz talia sūt aliqñ ita manifesta
qz nō egent narratiōe: licet debeāt sz p̄suppo
ni. Un̄ ad maiore declaratiōez dictoz ponit̄
alique p̄paratiōes. Prima ē dignitas differt
a suppositione z petitiōe triplr. Primo qz di
gnitas ē p̄ncipiū p se notū: nō aut̄ suppositio
nec petitiō. Scdo dñt: qz dignitas videt̄ v se
ipsam: z fit nota p rōnē interiorē: suppositio

Questio

Responso

Secunda ps.

Prima p̄paratiō

Primus

- ¶ Et petitio indiget ratione exteriori. Tertia
qz contra dignitatem nō ptingit instare: licet bñ
Secunda extra supponez vel petitionē. Secda cōpatio ē
suppositio questio et petitio dñt ab invicem
qz suppo est ppositio qz addiscēs sum: it tāqz
pbabilem: et illa nō dī suppositio simplr sed
ipi addiscētis: Petitio vero ē propō cui neqz
addiscēs assentit neqz contrariāz hz opinionē
Tertia Questio autē est propō de qua addiscens con-
trariam hz opinionē. Tertia cōpatio est sup-
positio differt a diffinitione triplr. Primo qz
suppo est ppositio vera dicēs esse vel nō esse
diffinitio vero nō. Secūdo qz suppo subordi-
nat pceptui cōplexo nō autē diffinitio. Tercio
qz ex supponibz debite ordinatqz inferē cōclē
Oblectio nō autē ex diffinitionibz. Et si dicat geometer
supponit de linea q nō est bipedalis vel recta
esse bipedale vel rectū: et nō omis suppo ē ita
Solutio Ad hoc dicat q geometer nō psupponit de li-
nea quā facit q sit recta vel bipedalis: sed de
Quarta illa q p eam intelligit. Quart. compatio Dif-
finitio differt a suppone vel petitione: qz ois
suppositio vel petitio est sicut totū vel ps: id
est propositio vniuersalis vel particularis: non
Correlatiū autē diffinitio. Ex dictis sequit contra platonē
q ppter demonstraciones nō oportet ponere
spēs et gñā distincta a suis singularibz: licet
oporteat bñ ponere dictū 1. 1. v. 1. 1. line quibz
nō pōt esse mediū demonstrationis.

Posteriorum

Capituluz nonum in q̄ ostendit quō
istud principiū impossibile est idez affir
mari ⁊ negari de eodem ingredit demō
strationem: ponendo duas conclusiones
et duo incidentia.

Stud principiū ipossibile ē idem af
firmari ⁊ negari de eodē nō ingredit de
mōstrationem ostēsiuā. Prⁱ qz vel esset
ex pte maioris extremitatⁱ sic arguēdo: omis
hō est aial vel nō aial: callias est hō igit est al
vel nō aial: vel ex pte mediⁱ aut minoris extre
mitatⁱ: s; nullū est dicendū: qz negatio sūpra
cū affirmatiōe nihil facit ad vritatē pmissaz: lz
aliqd faciat ad illationē igit tale pncipiū nō
ingredit demōstrationē ostēsiuā s; bñ ingredit
demōstrationē ad ipossibile in q̄ ostēdit qz vna
ppō est vera qz sua p̄dictoria est falsa: nō tñ
eam ingredit in sua cōtrate. manēs: s; ipsum
ptractū. Post hec ponūt duo incidentia. Pri
mū est qz oēs scie pticulares vtrū pncipiⁱs cō
munib⁹ nō tanq̄ de illis aliq̄ demōstrātes: s;
tanq̄ his p que damonstrāt. Scdm incidentiū
est dialectica ⁊ methaphisica vtunt istⁱ prin
cipiⁱs cōmunib⁹: non tñ qz ea demonstrant:
qz demonstrator solū vnā ptem concludit scz
verā ⁊ ncēariam. Dialectica hō vtrāqz cōclu
dit: ⁊ ideo non est circa vnum gen⁹ scibile de
terminatū quēadmodum alie scientie.

Prima p̄s

Secūda p̄s
Primum
incidentiū

Primus

Lapsum decimū in q̄ ostendit q̄ omnis
scientia h̄z proprias interrogationes.

Prima ps

o. Omnis scientia h̄z suas proprias inter
rogationes. Pr̄z q̄ unaqueq̄z scia h̄z
suas ppōnes: agit etiā h̄z suas ppas

Primum
correlariūz

interrogationes. Teneat p̄ia q̄ illud qd̄ prius
erat interrogatio postea fit p̄positio. Et illo
sequit̄ quattuor correlaria. Primum ē nō ois
interrogatio est geometria neq̄z omis est me
dicinalis z sic de alijs. Pr̄z q̄ illa sola ē geo
metria q̄ ex pp̄is terminis geometrie cōsti
tuit̄. Sedm̄ correlariū ē geomet̄ licet habeat

Secundū

dare rōem de suis cōclusionibz: nō tñ de suis

Tertium

p̄ncipijs: q̄ nihil h̄z notū illis. Te. tñ est ad
nullū artificem sp̄ialem spectat omia it̄ro
gare z ad oēm int̄rogatiōem rōde. e. s̄: solū

Quartum

que sunt sue scie. Quartū correlariū est si qd̄
disputet cū h̄ntē geometriā p̄ p̄ncipia geome
trie bñ disputat: si v̄o p̄ alia p̄ncipia male dis
putat. Tu p̄mo q̄ nō posset rōdes redargui
nisi p̄ accūs: puta in quātū methaphisic⁹ vel

Secunda ps

Pr̄ia q̄stio

public⁹. Tū scōo q̄z lauceret in tali disputatiōe
qd̄ meli⁹ disputaret. Sz circa p̄dicta mouēt̄
tres q̄stiones: Prima ē v̄tz aliq̄ sunt interro
gationes nō geometrice sicut etiā sunt aliq̄ ge

Secunda

ometrice. Seda est v̄tz interrogationes faciē
tes ignorantiam in geometria sunt nō geome

Tertia

trice. Tertia ē v̄tz syllogismi p̄cedētes ex op
positis p̄ncipioz geometrie sunt syllogismi fin

Posteriorum

ignorantia: aut palogismi Ad primam dicitur quod
aliqui sunt interrogatioes non geometricae sic sunt
ille qui non constituitur ex terminis geometrie. Ad
secundam dicitur quod aliqui interrogatio potest dici in geometri-
ca dupliciter. Uno modo quod nullo modo sit geometri-
ca: et sic interrogatioes facientes ignorantiam non
sunt non geometricae. Alio modo quod aliqui aliquid habeat
de geometria illud tamen habet prae: et sic ille interro-
gatioes tamen dicuntur non geometricae. Nec distin-
ctio patet per se. Nam arithmetico dicitur una ratio: quod nullo
modo sonat. Alio modo quod turpe sonat. Ad tertiam
questionem dicitur quod illi syllogismi dicuntur syllogismi
fieri ignorantia: His positis ponuntur quatuor dicitur
inter scias demonstrativas et dialecticas. Prima
est quod in demonstrativis non fit palogismus seu de-
ceptio: cum habitudines extremorum demonstrati-
onis sunt per se evidentes. In dialecticis vero non
fit palogismus ut si querat aliquis an aliquod car-
men sit circulus: tunc si demonstret figura scripta
non fiet deceptio: sed si solum voce proferat potest
fieri deceptio. Secunda distinctio est: quod si proponem
demonstrativam non fit instantia nisi vltis: cum ta-
lis debeat poni in syllogismo instantivo demon-
strativo: sed si proponem dialecticam potest fieri
instantia tam vltis quam particularis. Tertia distinctio
est quod in dialecticis semper observatur forma syllo-
gistica: in demonstrativis autem non semper ut patet
in argumento scenicis quod est istud: ovis quod generat
in multiplicata analogia cito generatur: sed
m.

Ad primam

Ad secundam

Ad tertiam

Tertia per
prima prima

Secunda

Tertia

Primus

ignis cito generat: igit generat in multiplicata
analogi: ubi arguit ex puris affirmatiuis in
secunda figura in finis couertibilibus. Quar
ta dñna est qz in demonstratiuis est facilior re
solutio qz in dialecticis: cum in demonstratiuis
fiat resolutio in verū solū et in couertibilia: in
dialecticis vero fit resolutio aliqui in verū et aliqui in
falsū. Nō facilius est resoluerē pauca in vnū qz
plura. Quinta dñna ē qz syllogismi dialectici pnt
augeri p diuersa media: nō aut demonstratiui
licet possint augeri in latus assumendo: s est
sumēdo plures extremitates sub medio vñ in
post assumēdo: s est sumēdo plures minores
extremitates sub minori extremitate distributa.

Capitulum vndecimum in quo osten
ditur quomodo differt demonstratio qz
est a demonstratione ppter quid.

Prima 25

Demonstratio quia est et demonstratio
d ppter quid dupl'r differunt. Prima
dñna est qz demonstratio qz est pcedit

p cām remotā: demonstratio vero ppter quid p
causam ppinquā. Secunda dñna est qz demon
stratio ppter quid pcedit a causa ad effectū
demonstratio vero quia ē ab effectu ad causā
vt piz p duo exempla. Primum est: si qz de
mōstrat stellas esse ppe nos p hoc qd nō scin
tillant sic arguendo: omne nō scintillans est p
pe nos: s planete erratici nō scintillant: igit

Primum
exemplaz

Posteriorum

sunt ppe nos: ibi ē demonstratio qz ē. qz nō scī
 illare est effect⁹ hui⁹ qd est eē ppe nos ⁊ pōt
 fieri demonstratio ppter qd si demonstret pla
 hieras nō scintillare p h⁹ qd sūt ppe nos sic ar
 guēdo: omne qd est ppe nos est nō scintillās
 s; planete erratici sūt ppe nos: ḡ planete et
 ratici nō scintillāt. Scdm exemplū ē. si qd de
 monstrer lineaz esse circulari figure p hoc qd
 augmentat vel diminuit circulariter tunc est
 demonstratio qz est: qz esse circulari figure est
 causa h⁹ qd est augmentari vel diminui circuli
 lariter. Et sic p; secūda differentia S; pma
 p; duobus exēplis. Primū est Si quis de
 monstrer parietem non respirāre per hoc qd
 non est aial ibi est demonstratio qz ē: qz nō ēē
 aial est causa remora non respiratiōis. Qd
 p; qz si esset causa ppinqua nō respiratiōis
 tūc esse aial eēt causa ppinqua respiratiōis:
 sed hoc est falsum: quia non omnia animalia
 respirant: sed solum pulmonem habentia.
 Patz tamen psequentia: qz si negatio est cau
 sa negatiōis: affirmatio est cā affirmatiōis:
 vt si sine mensura esse calidum et frigiduz est
 cā non sanādi: esse cum mensura caliduz vel
 frigidum est cā sanādi: Et sic patet qz ibi pce
 deditur per cām remoram: ⁊ debet fieri talis
 demonstratio in secūda figura in camestres
 sic arguendo. omne respirans est aial. s; nul
 lus paries ē aial igit null⁹ paries ē respirāns

Secūdum

Primum
exemplum

Primus

**Secundū
exemplum**

Secundū exemplū est illi⁹ philosophi ana-
charsidis assignant⁹ cām quare ī scythis nō
sūt sibilatores: qz ibi nō sūt vites: illa enī cau-
sa ē causa remota. Et sic p^{er} qd differunt de
monstratio: qz est z p^{ro}p^{ter} qd in eadez scia. Sz

Secūda ps

in diuersis sciētijs quaz vna est subalternans
respectu alteri⁹ sic differūt: qz in scia subalter-
nante demonstrant⁹ passiones de subiecto illi⁹
scientie p^{er} sua p^{ri}ncipia demonstratiōe p^{ro}p^{ter} qd
z in scia subalternata eadez passiones demon-
strant⁹ de subiecto scie subalternate demonstra-
tione qz est. Unī scia subalternata est que ē sub
altera: siue cui⁹ subiectū cōtinet sub subiecto
scie subalternanti: vt specularia respectu geo-
metrie: z armon. ca. i. musica ad arithmetico
z apparentia. i. p^{er}spectiua ad astrologia. Et

Questio

Et si querat aliq^{ui}s an sciens p^{ro}p^{ter} quid in scia
subalternante p^{ro}p^{ter} b^{ea}t^{us} sciat qz est in subalternata

Responsio

Ad b^{ea}t^{us} rōdet q^{uod} nō: qz illi nō applicat p^{ri}ncipia
scie subalternantis ad sciam subalternatam

Questio

sicut sciēs v^{er}o frequē singularare ignorat. Et
si querat quō d^{ic}unt scia subalternans z subal-

Responsio

Rōdet q^{uod} differūt sic: qz scia subal-
ternans est circa spēs. i. subiecta nō tractat: sci-

Questio

entia v^{er}o subalternata est de subiecto tracto
Et si querat iterum an ne eadē scia sit subal-

Rōdo

ternans z subalternata. Rōdet q^{uod} sic: qz p^{er}spe-
ctiua subalternat geometrie: z est subalternans

Posteriorum

respectu scie de vride. Tertio dñt ille demon-
strationes in sciētīs oīno desperatī: qz de ca/
dem p̄clōne vna scia scit qz est: z alia p̄p̄ qd
vt chirurgia scit qz est p̄ ista p̄clōsione: vulne-
ra circularia tardius sanant q̄ oblonga: z tñ
geomet̄er scit p̄pter qd: scz qz vulnēz circula-
rium latera maxime distant quapropter vix
app̄ximari possunt.

Secundus tractat⁹ est de figura ma-
xime faciēte scire: z deceptione i demon-
stratione: z statu siue nō p̄cessu in infinit-
tum in medijs z terminis eius: z compa-
ratione demonstrationum ad inuicem: z
scientiāz inter se z scientie ad op̄inionez
Et continet septem capitula. Capitulu
p̄imum in quo ostendit q̄ prima figura
maxime facit scire.

Prima figura maxie facit scire: p̄o
p̄ bat quattuor rōnibz. Prima ratio
est: qz in p̄ma figura sūt demōstra-
tiones mathematice que sunt oīm
certissime: igit p̄ma figura maxie facit scire.
Secūda rō est qz in p̄ma figura vere sūt oēs
demōstrationes p̄p̄ quid: que maxie faciūt
scire: igit. Tertia rō est: qz in p̄ma figura solū
potest p̄cludi diffinitio de diffinito cuz in illa
sola p̄cludat vlr affirmatiue: igit p̄ma figura

Prima rō

Secunda

Tertia

Primus

Quarta

matie facit scire. Quarta rō est qz pma figura nō indiget alijs figuris: sed alie densant et augmentant p pnam, qusqz deueniat ad p^a positiōes immediatas in pma figura: igitur pma figura maxime facit scire.

Capitulum secundum de ignorantia siue deceptiōe et demonstratiōe.

Prima ps

Icut sunt aliquę ppōnes affirmatiue
f mediate et aliquę immediate: ita sunt
aliquę negatiue mediate et aliquę im-
mediate. De mediata prz: qz tripliciter aliqua
nega iua pōt dici mediata. Primo modo qñ
subiectū continet sub aliquo et pdicatū non:
vt nullū corpus est quātitas. Secūdo mō qñ
pdicatū est in aliquo: subiectū vō nō: vt nulla
suba est caliditas. Tertio qñ ambo extrema
p̄tinent sub aliquibz nō tñ sub eodē: vt nullū
atal est caliditas. Qd aut illa nō sub eodē cō-
tinent prz: qz coordinatiōes p̄dicamentorū
sunt impm̄te. De immediatis prz: qz qñ sub-
iectum nō continet sub aliquo neqz pdicatum
tūc illa negatiua est immediata: qz si eēt media-
ta posset in pma figura demonstrari: et tūc sub-
iectuz p̄tinet sub aliquo: aut in secūda: et tūc
indistincta quolibet extremitas esset in aliquo:
igit aliquę sunt ppōnes mediate et aliquę im-
mediate p quas pōt causari ignorantia p̄p̄uo

Posteriorum

dispositionis. Unde ignorantia prae dispo-
sitionis est/deceptio facta p̄ syllogismum. Et
pōt fieri duplici. Uno modo cū quis assen-
tit falso tanq̄ vero sine rōne: et sic non fit nisi
vno modo. Secūdo mō/cū quis assentit fal-
so tanq̄ vero p̄ aliquā rōnem: et tunc fit mul-
tipliciter cum pluribz modis fiat syllogism⁹
ignorantie/et parebit p̄ cōclusiones sequētes
Quarum p̄ma conclusio est/vniuersalis affir-
mativa falsa immediata potest cōcludi per
syllogismum ignorantie ex vtriusqz premissis
falsis vel in toto vel in parte: et etia ex mino-
re falsa: et maiore vera: sed nō ecōtra. Prima
pars patet sic arguendo: omnis qualitas est
substantia: et omnis quātitas est qualitas: ḡ
omnis quantitas ē substantia: et similiter p-
barent alie due particule. Secūda pars p̄t-
quia conclusio posita est imediata: ergo sub-
iectum eius non est in aliquo: in quo tamen
esset: si minor esset vera. Secunda conclusio
vniuersalis negatiua immediata falsa pōt con-
cludi ex ambabz falsis vel ex altera falsa que
cumqz sit illa in prima figura. Exemplus pri-
mi vt nulla albedo ē color: et omnis nigredo ē
albedo: igit̄ nlla nigredo ē color. Vñ si maior
sit vera minor nō posset eē fa: qz tūc maior ex-
premitas negaret d̄ mino: i extremitate et affir-
maret de medio q̄ uēiret mino: i extremitati.

Secūda p̄

Prima p̄do

Secunda

Primus

Tertia

Tertia conclusio vltis negatiua immediata falsa non potest concludi ex ambabus in toto falsis sed bene ex ambabus in parte falsis vlt ex alia falsa quocumque sit illa in secunda figura. Prima pars patet quia cum conclusio sit falsa et immediata: sua prima erit vera: et per consequens nihil idem poterit affirmari de vna extremitate et negari de altera quod tamen oportet si premissae essent in toto falsae. Alie premissae possunt patere per exempla.

Quarta

Quarta conclusio vltis negatiua falsa et mediata non potest concludi per medium proprium ex ambabus falsis in prima figura sed bene ex maiore tamen falsa. Ratio prima est: quia minor debet esse eadem in syllogismo ignorantie et in syllogismo vero: quod si in syllogismo ignorantie minor esset falsa etiam in syllogismo vero vel conuerteretur in vnam negatiuam: et sic argueretur minore negatiua in prima figura. Secunda pars patet sic arguendo: nullum animal est suba: omnis homo est animaligitur nullus homo est suba.

Quinta

Quinta conclusio vltis negatiua mediata falsa potest syllogizari per medium non proprium ex ambabus falsis vlt ex maiore et minore falsa. Et intelligitur per medium non proprium medium extrinsecum extremitatibus.

Sexta

Sexta conclusio vltis negatiua falsa non potest concludi ex ambabus in toto falsis: sed bene ex altera falsa quocumque sit illa. Prima pars patet per tertiam conclusionem: et secunda patere potest per exempla.

Septima

Septima conclusio vltis affirmatiua falsa et mediata non potest syllogizari per medium proprium in

Posteriorum

prima figura ex ambabus falsis: sed bene ex maiore
tertia falsa. Nec conclusio patet sicut quarta.

Octava conclusio vltis affirmatiua falsa et me- **Octava**
diata potest sylligari per medium non proprium in
prima figura ex ambabus falsis vel ex altera fal-
sa quocumque sit illa. Et sic patet quod modis potest
causari ignorantia praeue dispositionis. Sed **Tertia pars**
per ignorantiam pure negationis ponit talis con-
clusio. Deficiente nobis sensu alicuius sensibili
huius deficit nobis scientia illius sensibilis. Patet
conclusio quod omne quod scit siue sciat per demon-
strationem aut aliter mediate vel immediate scitur
per inductionem. Nam impossibile est vltima specu-
lari nisi per inductionem: sed deficiente sensu non
potest haberi talis inductio: igitur nihil potest
sciri. Et si dicatur quod principia mathematicalia
que sunt de abstractis a motu et materia sen- **Obiectio**
sibili non sciunt per inductionem: ergo non omnia prin-
cipia sciunt per inductionem. Ad hoc dicitur quod licet **Solutio**
principia mathematicalia abstrahant a motu
et materia sensibili secundum rationem sic quod eorum termini
non cognoscant motum: non tamen secundum rem cum
sint de rebus sensibilibus.

Tertium capitulum in quo ostenditur esse statum in
sensu et deorsum et in medijs demonstratis.

Necque moueant questiones super sta-
tu predicatorum quattuor supponunt.
Prima suppositio est: quod omnis syllo-

Prima pars

Prima
suppositio

Primus

- Secunda** gismus constituitur ex tribus terminis et duabus propositionibus. Secunda suppositio est affirmativa non concluditur nisi ex ambabus affirmatiuis; negativa vero concluditur per unam affirmatiuam et alteram negatiuam. Tertia suppositio si aliquid permissarum demonstrationis sit mediata ipsa debet demonstrari quousque deueniamus ad immediatam: non secundum opinionem solum sicut in dialecticis: sed secundum veritatem: et per hoc differt demonstrator a dialectico. Quarta suppositio est eorum que predicant quedam secundum se predicant. ut hic homo est albus: et quedam secundum accidens: ut albus est homo.
- Secunda pars prima questio** His suppositis mouentur tres questiones. Prima est utrum accepto infimo subiecto contingat supra ipsum ascendere accipiendo infinita predicata. Secunda est utrum accepto supremo predicato contingat sub ipso descendere accipiendo infinita subiecta. Et differt hec a prima quia prima querit de statu in sursum: secunda vero de statu in deorsum. Tertia questio est utrum ex terminis determinatio contingat media esse in finita. Et querunt iste questiones an cuiuslibet rei sit demonstratio tam ascendendo quam descendendo: quod quolibet propositionem contingat per quolibet aliam demonstrari. Sed per response ad has questiones. Primo dicitur quod iste questiones non habent locum in terminis peribilibus: quia hic queritur de statu in sursum vel in
- Tertia**
- Primum dictum**

Posteriozum

Deorsum: modo termini cōuertibiles nō ordi
nant p modum supioris z inferioris. Scdo *Secundum*
dicitur q si sit stat⁹ i affirmatiuis erit status
in negatiuis patet: qz accepta aliqua pmissa
negatiua: vel illa est immediata vel mediata
si p^mum sic est status: si scdm tunc illa habet
demonstrari per vnam affirmatiuam z vnaz
negatiuam: vt patet p secundā z tertiam sup
positiones: z tunc vel negatiua est mediata
vel immediata: z cum non sit pcessus in infi
nitum in affirmatiuis sequit^r q erit status in
negatiuis: hoc patz in prima figura. Nam si
fiat iste syllogismus: nullum corpus est quāti
tas: omnis homo est corpus: ergo nullus ho
mo est quātitas: tunc maior est mediata z de
monstrat^r sic: nulla substantia est quātitas: om
ne corpus est substantia: nullum corp⁹ est quā
titas: z tunc maior sit immediata ibi est sta
tus. Hoc idem patz in secunda. Nam si fiat
iste syllogismus: omnis hō est corpus: z nul
la quātitas est corpus: ergo nulla quātitas
est homo. Minor est mediata: z sic demonstra
tur: omne corpus est substantia: nulla quanti
tas est substantia: ergo nulla quātitas est cor
pus: z tunc est status in minore. In tertio patz
si sic arguat^r: nullum animal est quātitas: z
omne aial est corp⁹: qdā corp⁹ nō ē qntas
maior est mediata ideo pōt sic demonstrari.

Primus

Tertium

Nullus hō est quantitas. et oīs hō est aīal. q̄
q̄ddā aīal nō est quantitas ⁊ ē stat⁹ in maiorē
cū nihil possit sub li hō sumi. Tercio dī q̄ ex
tremis determinat⁹ nō p̄tingit media ēē infi
nita. P̄t̄ q̄ tūc nunq̄ cōtingeret ob infimo
subiecto ad sup̄mū p̄dicat⁹ puenire nec ecō
tra: cū impossibile sit infinita p̄transire. Nec
v̄z dicere q̄ nō est dabile p̄dicat⁹ p̄ximū infi
mo subiecto qd̄ tñ sup̄pōit rō: q̄ siue ponāt
illa media p̄igua siue nō dūmō ponāt ifini
ta nō poterūt p̄transiri. Et sic p̄t̄ q̄ extremis
determinat⁹ media sūt determinata: et q̄ i me
dijs s̄m q̄libet figurā sigillatim ē stat⁹: ⁊ per

Auctoritas
Quartum

p̄t̄s in trib⁹ figuris simul sumpt⁹ est stat⁹: q̄
finita finities sūpta semp sūt finita Quarto
dicī q̄ in p̄dicat⁹ essentialib⁹ nō est p̄cessus i
infinitū p̄t̄. q̄ tūc nihil posset diffinitie cog
nosci: p̄t̄s ē falsū: ⁊ p̄t̄ p̄t̄a q̄ in diffinitione
oportet ponere oīa p̄dicata: vel falsē oīa resol
uere q̄usq̄ deueīam⁹ ad vnū irrefolubie. S̄z
si esset p̄cessus in infinitū nunq̄ ventremus
ad finē resolutionis cū nō p̄tingat infinita p̄r
transire: igit̄ nihil posset diffiniri. Tñ p̄ qui
to dicto duo sup̄ponūt.

Quintum

Prima sup̄pō est: q̄
p̄dicatoz q̄daz p̄dicant⁹ p̄ acc̄s. vt subiectus
de acc̄te. vt dicēdo albū est hō: vel acc̄s de
acc̄te: vt albū ambulat. ⁊ quedā p̄ se p̄dicat.
vt acc̄s de subiecto: vt dicēdo hō est albū. Sē
cūda sup̄pō. Eoz q̄ p̄ se p̄dicant⁹: quedaz p̄r

Posteriorum

dicant p modū quātitatē z quedā p modum
qūtitatē z sic de alijs pdicamētē accūtiū. Alia
vero pdicant p modū substantie z in qd: z ta
lia indicāt quiditatē rei p qua supponūt. Et
sic pte opinionē platonis ponētē ideas eē se/
patas a singularibz eē falsā: ideo dicitur Hau/
deant genera et spēs qz si sūt mōstra sūt: hoc
ē nihil sūt: z si sic eēnt nihil facerēt ad demō/
stratiōes. Quito dr ad qūtiōes q in pdicatis
affirmatis est stat⁹: pte qz oīa pdicata sūt ac/
cidētia vel substantiaia: s; in omnibz illis
est stat⁹ cū oīa illa reducāt deez genera igit.
Nec valet dicere q est pcessus in infinitū in p/
dicatē fm circulationē: qz pdicata fm se non
pdicant circularitē de suis subiectis. vt licz hēc
sit p se. hō est alb⁹: nō tñ ista albū est hō. Sex/
to dr q in medijs demonstratis est stat⁹: alias
p demonstratiōez nihil sciret qd pte sic: qz nul/
lus scit p cōonem p demonstratiōē nisi sciat p/
missas: v; meli⁹ ad eas se habeat qz sciēs. S;
si media eēnt infinita nō cōtingeret eam sciri
cū p demonstratiōem nihil sciret. z sūt ille raci/
ones prius facte logice. Septimo dr q in p/
dicatē p se nō est pcessus in infinitū. Pte rōne
analetica. Et pmo de pdicatē secūdi mōi. Nā
cū in secūdo mō subiectū sit d diffinitiōe pdi/
cati: si essent infinita talia pdicata idem esset
de diffinitione infinitoz qd est inconueniēs.
Item pdicata secūdi mōi pvertunt cū suis

Auctoritas

Sextum
dictum

Septimum
dictum

Primus

subiecti s; in finitis pvertibilib; nō est pcel-
sus in infinitū igit De pmo mō p; q; p;dicatā
p;mi mōi sūt d; diffinitioe subiecti. igit si talia
ēent infinita essent de diffinitione eiusdē. r; p;
psequens nihil contingeret sciri.

Quartū capitulū in q; ostendit q; ge-
nus nō est demonstrabile d; suis speciebus

Prima p;lo

In hoc capitulo habēt tres p;clones.
Prīa ē. Non omne qd inest plurib; et
nō vni p; alteri inest eis p; aliqd cōmu-
ne. **P; de genere qd puenit plurib; sp;ib; et**
nō vni p; aliis neq; p; aliqd cōe Et sic p; q; illā
regula huic opposita itelligit de passioe q; cō-
uenit plurib; inferiorib; subiecti adeq;ti. **Se-**
cūda p;lo. In q;libet demonstratōe tot sūt me-
dia q; sūt elementa. i. maiores extremitates.

Secunda

Tertia

Tertia p;lo. In nlla demonstratōe mediū d; eē
foras extremitatū. i. extraneū vtriq; extre-
mitati. alias arguēdū eē ex negatis v; ex fal-
sis in demonstratōe in negatia mediū bñ ē
extraneum vni extremitati.

Quintū capitulum in quo compa-
rantur demonstrationes adinuicem

Prima p;lo

Secunda

Tertia

Prima p;lo

Omnis demonstratō quedā ē v; q; dā
d; particulari. Itē demonstratōnū q; dā est
affirmatiua; alia ē negatiua. Itē demo-
stratōnū quedā ē ostēsiua; alia est ad impos-
sibile Nūc igit pmo dubitat v; demonstratō

Posteriorum

vlis sit potior pticulari. Scdo qrit an demō-
stratio affirmatiua sit potior negatiua. Tercio
qrit an demōstratio on suua sit potior demon-
stratione ad impossibile. Quātū ad pīmā dubi-
tationē videt q demōstratio pticularis sit po-
tior vli ppter tres rōnes. Prima rō est qz de-
mōstratio pticularis magis facit scire qz demō-
stratio vlis: q est ea potior. Hīs pz tū pmo qz
demonstratio pticularis facit scire in pticulari
vniuersalis aut in vli: Modo pfectū est scire
in pticulari qz in vniuersali: qz q scit coruscū
esse musicū: maiorē sciam hz de corusco qz q
scit hoīem eē musicū: igit pticularis magis fa-
cit scire. Tū scdo qz pticularis facit scire scōz
q ipm: igit magis facit scire: Secunda ratio
est: demonstratio pticularis est pticulariū et
vlis vniuersaliū. Modo pticularia veri⁹ sūt
qz vlia qz vniuersalia nihil sūt aut singulari-
bus posteriora sūt: igit pticularis est entium
veriorum qz vniuersalis z p pīs ē potior vli:
Tertia ratio: demōstratio vlis dat cām errā-
di vt cū demonstrat bec passio pportionalit^r
pmutari de quantitate datur occellio credēdi
q illi subiecto quantitas corrideat aliqd qd
hec sit linea: nec numerus neqz aliqua singu-
laris quantitas: pticularis autem nō dat occa-
siones errādi igit est potior vli. Sed his non
pstantibz dicēdū est q demōstratio vlis poti-
or est pticulari: z ideo soluende sūt pme rōes

Ad vna ptem
Prima rō

Secunda

Tertia

Solutio

Primus

Ad primam
rationem

Ad primā cū dicit q nō mag' militat p de/
mōstratione p'iculari q' vlt. qz sicut demon/
stratio p'iculari' demōstrat passionē subiecti
p'iculari' s' scdm q' ipm: ita demōstratio vltis
demonstrat passionē subiecti vltis de illo sub/
iecto scdm q' ipm: z eadē passionē demōstrat
p'iculari' demōstratio de inferiori ad p'mū sub/
iectū n' fm q' ipm z cū scire fm q' ipz sit veri'
q' nō fm q' ipm: seqt' q' demōstratio vltis ma/
gis facit scire: z h' faciat scire in vlt' passionēz
de subiecto inferiori non tñ de p'mo subiecto.

Ad secundam

Ad scdā d' q' vlt' est mag' ens q' p'iculare.
quia quādiu p'icularia sup' ponūt rādū sup'

Ad tertiam

Ad tertā d' q' p'p' demōstratio/
nem vltimā nō oportet opīnari vltia eē extra ani/
mā: sed solū terminos vltēs: z ideo si q's erret
demōstratio nō ē causa s'z male audies. Tūc
pbat q' vltis sit potior p'iculari septe rōnibz

Prima ratio

Prima rō est: qz demōstratio vltis facit scire
p'pam passionē de suo subiecto p' cam p'pam
cui inest: demōstratio aut' p'iculari' nō: igit'

Secunda

vltis potior est p'iculari. Scda ratio est: vltis
resoluit vltz ad vltima: non aut' p'iculari' qz
cōtingit vltia q're q're passio inest subiecto:
igit' vltis potior est p'iculari. Consequētia p'z
qz p'fectus est scire p' vltima q' nō p' vltima: vt
p'z in causis finalibz: vt si q'rat q're venit iste
ad foruz rñdēt vt argentū recipiat: et si q'rat
quare vt argentū recipiat: vt debitori reddat

Posteriorum

et hoc ut iuste agat: ibi est ultima causa finalis: et tunc habet perfecta scia. Si per primum in causis formalibus ut si querat quare philosophus habet tres angulos etc. Respondet quod est triangulus. Et si querat de triangulo. Respondet quod est figura plana tribus rectis lineis pectata: ibi est stat. Tertia ratio est: demonstratio vltis que facit scire de primo subiecto minime accedit ad infinita quam particularis igitur vltis potior est particulari. Teneo contra sequentia: quod finita sunt magis scibilia quam infinita. Quarta ratio est demonstratio vltis facit scire vltimam et particulam: demonstratio autem particularis solum facit scire particulare: igitur demonstratio vltis potior est particulari. Quinta ratio est: demonstratio vltis preceedit ex immediatis et perindeque primis principijs quam particularis: igitur demonstratio vltis potior est particulari. Sexta ratio demonstratio vltis preceedit ex perindeque posterioribus quam particularis: quod procedit ex vltimis que faciunt scire vltimam et particulare: igitur demonstratio vltis potior est particulari. Septima ratio est: demonstratio vltis preceedit per medium intelligibilem et remotius a sensu quam particularis: igitur demonstratio vltis potior est particulari. Ad secundam dubitationem dicitur quod demonstratio affirmativa potior est negativa. Per quod dicitur per rationibus. Prima ratio est: demonstratio affirmativa paucioribus eget quam negativa: quod affirmativa solum indiget affirmatione: negativa vero indiget affir-

Tercia

Quarta

Quinta

Sexta

Septima

Secunda pars

Prima ratio

Primus

Secunda matiuā z negatiuā igit̃ demōstratio affirmatiua ē potior negatiua. Secūda ratio ē demōstratio affirmatiua pcedit ex ppōnibz affirmatiuis: s: d. ppōnes affirmatiue sūt potiores negatiuis: qz affirmatiua bz virtute pcludendi affirmatiua z negatiua z: negatiua vō solū pōt pcludere negatiua: igit̃. Tertia ratio est ppō negatiua indiget affirmatiua z non eō: ra. Quarta rō est pncipia demōstrationis affirmatiue sūt priora z notiora pncipijs demōstrationis negatiue: igit̃ demōstratio affirmatiua potior est negatiua. Añs ptz qz demōstrationis affirmatiue pncipia sūt ppōnes affirmatiue q̃ sūt potiores negatis sicut esse pot̃ est q̃z nō esse: z affirmatio potior est q̃ negatio. Quinta rō est. illud ē p̃a q̃ non puerit̃ subsistendi p̃ia: s: licet sequat̃ in demōstratione ē ppositio negatiua: igit̃ est aliq̃ affirmatiua: nō t̃m sequit̃ p̃tra: q̃ affirmatiua est p̃or negatiua: igit̃ demōstratio affirmatiua potior ē negatiua. Ad tertiā dubitationē d̃z qz demōstratio cōsua potior ē demōstratione ad impossibile. Tū demōstratio cōsua ē demōstratio pcedens ex duabus pmissis veris et necessarijs ad inferendū cōclusionē necessariā. Sed demonstratio ad impossibile est que procedit ex opposito alteri⁹ ppōnis negatę a m̃dente cū vna manifeste vera ad inferendū vnā falsam: ex cuius falsitate fit r̃e-

Posteriorum

gressus ad falsitatē vni⁹ pmissis: et ex falsitate illi⁹ inferit veritas p⁹lonis pbade. Tūc pbat sic rōe. Demonstratio oī suā pcedit ex pōibz fm naturaz: cū pcedit ex pmissis q̄ se hnt ad p⁹lonē sicut totū ad ptes: demonstratio tō ad ipossibile pcedit ex posterioribz fm naturaz: q̄ demonstratio oī suā potior ē demonstratiōe ad ipossibile. Et sicut aliq̄ demonstratio ē altēra potior: ita vna scia p⁹ dici certior alia tribz modis. Prim⁹ modus ē: illa scia est certior q̄ facit scire qz est et ppter quid de p⁹clusionibz illa que facit solū scire qz est. Scdus modus est illa que est de nō subiecto. i. de subiecto nō ptracto: certior est illa que est d subiecto ptracto: vt arithmetica certior ē armonica. Terti⁹ modus illa scientia que ē de subiecto in cui⁹ ratione pauciora iducunt est certior: illa que est de subiecto i cuius rōne plura includunt: vt arithmetica q̄ est de vnitates: certior est geometria que est de puncto: quia punctus addit vltra vnitates q̄ habeat positionē in p⁹tinuo.

Quarta po

Capitulum sextū in quo demonstrat^r a quo scientia totalis continens plures conclusiones capiat vnitatem.

Na scientia est que est vni⁹ generis subiecti qd̄ habet ptes: passionēs et pncipia. Sz diuersę scie sūt quarū sūt diuersa pncipia nō dependentia a se inuicē: b

n h

Primus

patz a signo: qz optet oēs ppōnes mediatas
reduci ad immediatas: z ille iterz reducunt ad
subiectum attributionis: igit ab illo subiecto
scia p̄ vnā. Qd autē plures demonstrationes
ad eandē spectēt sciam. Ptz quia eadē p̄clo
pōt demonstrari p̄ diuersa media subordinata
z etiā p̄ diuersa media nō subordinata: sicut
hec letans trāsmutat pōt demonstrari: omne
mouens trāsmutat: sed letans ē mouēs: ḡ le
tans trāsmutat: z pōt iterū sic demonstrari:
omne quiescēs trāsmutat: sed letans ē quiescēs:
igit letans trāsmutat: igit ad eandē sciam pūt
plures demonstrationes p̄tinere. Sed circa di
cta dubitat p̄mo an oīa qualitercūqz hūna
attributionē ad illd subiectū sint scibilia. Ad
hoc rñdet p̄ duas p̄clusiones. Prima est ca
sualitū z fortuitoz nō est scia: qz demonstratio
est ex necessarijs: igit de fortuitis nō pōt esse
scia. Secūda cōclusio est p̄ sensum nō habet
scia. Ptz tribz rōnibz. Prima rō est scientia
ē vniversalitū que sūt ubiqz z semp: sensus ho
singularitū que sūt hic et nūc: igit p̄ sensus nō
habet scia. Secūda rō est: scia est notitia cō
clusionis: s̄z talis nō pōt cognosci p̄ sensum:
igit p̄ sensus non pōt haberi scia. Admōz p̄tz
duobz exemplis. Primū exemplum est: si q̄s
rit: eat hunc triangulus habere tres p̄ hoc q̄
habet illos angulos extrinsecos: adhuc ille nō
habet scientia: qz solum scit singularit.

Secūda p̄s
Dubitatio
Responsio
P̄t̄ia p̄clo

Secūda
P̄t̄ia rō

Secūda

Posteriozum

cundum exemplū est: si qđ tempe eclipsis lu-
ne esset supra lunā: vidēs terrā interponi inē
solē 7 lunā adhuc nō haberet sciam euz nō
cognosceret vtr̄ licet ex pluribz singularibz fre-
quēter sensat̄ vñ sit manifestum. Tertia rō **Tertia**
est vniuersale qđ est causa suarū passionū est
honorabilius singulari: igit̄ scientia que est
vniuersaliū nobilitior est sensu qđ est singulariū
Secūdo dubitat̄ an ne a p̄mis p̄ncipijs ad **Tertia p̄**
que vident̄ omnia ordinari scia capiat vnita **p̄ia p̄lo**
tem. Ad hoc rñ dē p̄ quinqz p̄clusiones. Pri-
ma est nō omniū syllogismoz sunt eadē p̄in-
cipia p̄t̄: quia syllogismoz verozum p̄ncipia
sunt vera: cū veruz nō possit ex falsis demon-
strari: 7 falsorū p̄ncipia sunt falsa: igit̄ non
omniū syllogismoz sunt eadem p̄ncipia. Se- **Secunda.**
cunda p̄clusio nō omniū syllogismoz falsorū
p̄ncipia sunt eadē: qz multe sūt p̄positiones
falsē impossibiles ad inuicē. vt qđ iusticia sit
iniusticia 7 timor audacia: aut bos: equ⁹: sed
tales nō possunt cōcludi ex eisdem p̄ncipijs:
igit̄. Tertia p̄clusio est nō omniū syllogismo- **Tertia**
rum veroz sunt eadē p̄ncipia. Patet primo
quattuor rōnibz dialecticis. Prima est: multe **Prima rō**
p̄clusiones vere differūt genere 7 nō demon-
strant̄ per eadē p̄ncipia: vt ad deinoestran-
dum aliquid de magnitudine nō sumit̄ vñ-
tas p̄ medio sed punctum: igit̄ nō omnium
syllogismorum veroz eadem sunt p̄ncipia.

Primus

- Secunda** Secunda rō est si sic hoc esset maxime verum de pncipijs cōmunibz: sed talia nō manēt eadem cū ad diuersas applicant scias: igit nō omnīū syllogismoz sunt eadē pncipia.
- Tertia** Tertia ratio ē quia tūc sequeretur qd multiplicatis pclusionibz nō multiplicarent pncipia quod tūc est falsum.
- Quarta** Quarta rō est aliquoz syllogismoz verozū pncipia sunt necessaria: et aliorum pncipia sunt cōtingentia. Secūdo pbat eadem cōclusio tribus rōnibz analiecticis: Prima est g. ometrie et medicine sunt diuersa pncipia al's esset derisio dicere qd essent distincte scientie: igit nō omnīū syllogismoz eadem sunt pncipia.
- Sexta** Secūda ratio naz si sic tunc posset quodlibet ex quolibet demonstrari qd tamē falsum ē.
- Septima** Tertia ratio est pncipia sunt ppositionis immediate: sed tales in diuersis scientijs sunt diuerse. igit et pncipia.
- Quarta conclusio** Quarta pclusio nō contingit ex quolibet qdlibet demonstrare.
- Quinta** Quinta pclusio: scientia capit unitatem a subiecto attributionis et nō a pncipijs cōplexis. Patet qz omnia ad subiectum attributionis reducunt: igit ab eo scia dicit vna et nō ab alijs pncipijs. Un duplicia sunt pncipia: qdam sunt cōplexa: et qdam incōplexa. Complexa sunt duplicia: quedam sunt cōmunia que diuersis sciētjs applicantur. Alia sunt propria circa que scientia versatur.

Posteriorum

Capitulum vltimum in quo ppatur
scientia ad alios habitus intellectuales.

Ro compatione scie ad alios habitus Prima ps
ponunt due conclusiones. Quar pma Prima pto
est: scientia et scibile differunt ab opina
bili et opinione: quia scia est vniuersalius et neces
sarius: opinio autem est contingens aliter se ha
bere: igitur scia differt ab opinione. Secunda co
clusio est: intellectus differt a scientia et opinione
quia intellectus est pmissarius in demonstrabilibus:
scientia autem et opinio non. Item intellectus et
scia differunt ab opinione: quia intellectus et scia sunt
circa necessaria: opinio vero non solum est possibilis
aliter se habere. Sed circa dicta dubitatur primo
Utrum idem possit sciri et opinari. Et videtur quod sic
quia quod quis scit per demonstrationem potest du
bitare et opinari: igitur idem potest sciri et opi
nari. Secundo dubitatur quare scia non est opinio. Ad secundam
dubitationem primo dicitur quod si habeamus noticiam co
cloniam per medium necessarium tunc habemus scientiam:
sed si habeamus illam noticiam per medium contingens tunc
habemus opinionem. Tunc dicitur ad primam dubitationem
quod eiusdem quidam modus est scia et opinio: puta tanquam
scibilis et opinabilis remotissimi: sed eiusdem non
potest esse scia et opinio tanquam scibilis propinque. Unde
de pparatione scie ad alios habitus spectat ad
philosophum moralem. Solertia autem est subtilitas Tertia po
inueniendi medium in non pfecto tempore.

Secundus

Et valet ad demonstratorē qui pcedit p pau-
sus vltimas: qz qui cognoscit causas medias
sicut soliers facile cognoscit vltimas. De sol-
lertia aut dant tria exempla. Primus ē si qs
videat lunaz splendere & sus solem & dicat q
hoc ideo ē: qz luna recipit lumen a sole ille d
solle. s. Secundū exemplū est si quis videat
diutem litigantē cum paup & dicat q b est
ideo qz diues vult habere pecunias q s pau-
peri pcessit: ille dicat sollers. Tertiū exemplū
si quis videat duos q prius erāt inimici nūc
esse amicos: & dicat q b ideo est: qz illi duo fa-
cti sunt inimici vni? tertiū ille etiā dicit sollere.
Et v3 tale mediū inuētū p sollertia ad demon-
strationē. Et hec de pmo posterior.

Secundus liber posterior est de qstio-
nibus scibilib? qd sūt & qd ter termināt.
et de modis sumēdi pncipia demonstra-
tionū. Tractet? pmo scdi libri poste-
rior in q enūerāt qstiones vere scibiles.

Prima p

Questiones vere scibiles sūt equa-
les numero his que vere scim?.

q

Sed scimus quattuor: puta qd
est: ppter qd est: si est: & quia est:
igit sunt quattuor questioēs ve-

re scibiles. Minor ptz qz pmo querimus de
aliquo an hoc sit in b: puta vtrū sol defficiat.

Posteriorum

Quod pater a signo: quia quoniam deficit pausam? et si
scuissim? non quesiussim? verum deficiat: et cu
scum? quia est: puta quod sol deficiat: querimus? propter
quod. Si licet querimus? si est: ut si est aut non est cen
taurus aut de? et postea quoniam? quod est: ut quod est
de? aut quod habet: igitur quatuor sunt questiones vere
scabiles: scilicet quod est: propter quod est: si est: et quia est.
Et differunt ab invicem questio si est et quia est: quia
questio si est: querit de esse simpliciter: non autem questio
quia est. Unde omnis questio est questio querens si est me
dium: aut quod est medium. Propter hoc: omnis questio
simpliciter aut secundum quod quod sit si est medium: aut quod est
medium: scilicet omnis questio est habens in se: igitur omnis questio
querit si est: aut quid est medium. Maior propter quia
querimus? primo quia est aut si est simpliciter aut in pre:
ut verum luna sit aut non: vel ut luna deficiat
vel augeat: et tunc querit si est medium. Sed cum
querit quid est aut propter quod est: querit quod est me
dium. Conveniunt enim questio quid est et propter
quid est in hoc quod ambe querunt quid est medium.
Nam si querat quod est eclipsis lune. Respondet quod
est defectus luminis propter interpositionem terre
inter solem et lunam. Et si querat propter quid
est eclipsis lune. Illud idem respondet scilicet propter
interpositionem terre etc. Patet ergo quod omnis questio
est querens si est medium: aut quid est medium. Si licet
omnis questio est questio medij: quia illius est omnis
questio quo inuento cessat omnis dubitatio:
sed medio inuento cessat omnis dubitatio: igitur

Secundus

ois questio ē questio medij. Minor patz qz
qz tpe eclipsis lune esset sup lunaz: z videret
lunam eclipsari. ppē terraz interpositaz inē
solē z lunam ille nō qreret vtrū luna eclipsat
aut ppter qd eclipsat: q̄ inuēto medio cessat
ois questio. Et si dicat q̄ pus ictum est q̄ p
sensuz nō habet scia: igit ille q̄ esset sup lunā
nō sciret lunam eclipsari. Dicit q̄ licet p vnaz
noticiam sensitiuaz nō possit haberi scia: pē
tū p plures haberi. Nam ex particularibz mul-
totiens sensatis colligit vnum vñ. Et sic p̄z
q̄ omnis questio est questio medij.

Secūdu tractat⁹ est q̄ o questio qd
est. est terminabilis z scibilis. Capitu-
lum primū secundi tractatus in quo de-
monstratur quomodo quod quid est po-
test sciri de diffinito.

Discendum quō questio qd est termi-
nat⁹ ponunt aliquē conclusiones. Pri-
ma est: nō cuiuslibet cui⁹ est demon-

stratio est diffinitio. Pater q̄tuor rationibz.
Prima rō est: eorum que nec vñ nec affirmā-
tiue dicunt⁹ est demonstratio: s; talū nō ē diffi-
nitio: euz diffinitio p̄dicet de suo diffinito vñ
z affirmatiue igit. Secūda rō est in omnibz
alijs modis a pmo modo p̄m: figure p̄cludi-
tur particularit⁹ vt q̄ figura b; tres angulos vñ
negatiue: s; talū nō ē diffinitio cū vñ z affir-

Oblectio

Solutio

Prima rō

Secunda

Posteriorum

matius de suo diffinito p̄dicet. igit. Tertia rō
est qz aliqd scit p demonstrationē qd sciri nō
posset p diffinitionē ⁊ ecōtra: igit. Quarta rō
est soli⁹ sube ⁊ incōplez est diffinitio: mul-
torum aut aliqz est demonstratio: igit nō cu-
iuslibet cui⁹ est demōstratio est diffinitio. Se-
cūda p̄clo ē nō ois cui⁹ est diffinitio ē demon-
stratio. Patet triplr. Primo qz solius sube ē
diffinitio: nō aut demonstratio. Secūdo si:
qz tunc illud qd natū est sciri p demonstratio-
nem sciret sine demonstratione: puta si quis
haberet diffinitionē sine demōstratione: p̄s
est falsuz: igit. Tercio sic diffinitiones sūt p̄nci-
pia demōstrationuz que sūt indēmōstrabilia
alio cēt p̄cessus i infinitū: igit nō ois cui⁹ est
diffinitio ē demōstratio. Tertia p̄clo ē nulli⁹
eiusdez ē diffinitio ⁊ demōstratio. P̄z triplr
Primo sic diffinitio ē terminoz de p̄dicamēto
sube demōstratio nō est p̄clusionū: ⁊ p̄suppo-
nit qd ē vt mathematic⁹ p̄supponit qd vni-
tas ⁊ qd par: igit. Secūdo sic in demōstratione
oñdī aliqd de aliq: nō aut i diffinitione: vt ne
qz oīal de bipede: neqz de plano figura: igit.
Tercio sic aliqd scire qd ē ⁊ qz est: s̄z diffinitio
facit scire qd ē: demōstratio nō qz ē vt qz p̄so-
cheles hz tres angulos: igit nulli⁹ eiusdez est
diffinitio ⁊ demōstratio: p̄ p̄s nō ois cui⁹ ē de-
mōstratio ē diffinitio nec eē. Quarta p̄clo ē diffi-
nitio ⁊ demōstratio nō sūt idē: p̄z p̄clones p̄ce-
dētes. Quinta p̄clo ē: qd qd est nō p̄t demō-

Tertia

Quarta

Secunda

Tertia

Prima rō

Secunda

Tertia

Quarta

Quinta

Secūdus

strari de eo cui⁹ est in eo quod qd ē p⁹ syllogis-
mū reduplicatiuū. Pro cui⁹ p⁹batione quat-
tuor supponūt p⁹miū est q⁹ omis demōstra-
tio oñdit aliquid de aliq⁹ p⁹ aliq⁹ mediū. Se-
cundū est q⁹ quod qd est ē p⁹priū illius cui⁹
est. Tertiū est q⁹ qd quid est p⁹dicat de eo cui⁹
est in eo q⁹ qd ē. Quartū est q⁹ quod qd est cō-
uertit cū eo cuius est: Tūc p⁹bat p⁹clusio q⁹ v⁹
in tali syllogismo p⁹misit sumerent sine redup-
licatione r tūc nō seq⁹ret p⁹clusio reduplica-
tiua vel cū reduplicatiōe: r tūc esset petitiō
p⁹ncipij cū in mīore p⁹dicet diffinitio d⁹ diffini-
nito cū hac reduplicatiōe in eo q⁹ quid ē: ve-
si diffinitio anime data a platone scz cā viuē-
di demōstret p⁹ aliā diffinitioem sic argu- do:
ois numer⁹ seipm mouēs est causa viuēdi
in eo q⁹ qd ē. Sz ois ē numer⁹ seipm mouēs
in eo q⁹ qd ē: igit⁹ est cā viuēdi in eo q⁹ qd est
ibi in mīore ē petitiō p⁹ncipij: q⁹ cū sit tūc vna
quid dicit vni⁹ rei: q⁹ ibi assumit deberet p⁹-
bari. Sexta p⁹clusio est q⁹ quid ē nō est demō-
strabile: de eo cui⁹ est in eo q⁹ quid ē p⁹ syllogis-
mū diuisiū. P⁹z duob⁹ rōnib⁹. Prima ē:
p⁹ istū syllogismū nō pōt p⁹cludi q⁹ quid est in
quo nō sequit⁹ p⁹clusio: ē esse tam p⁹missis ex-
istentib⁹ veris nisi rōne p⁹cedat diuisionem
assumptā esse sufficientē: sz sic ē in syllogismo
diuisiuor: sz si quis probet q⁹ hō est aīal q⁹ hō
est aīal vel inanimatū r nō est inanimatū:

Sexta

prima rō

Posteriorum

igitur est aialibi non sequitur conclusio nisi diuifio
 concedat esse bona: igitur per syllogismum diuifium
 non potest quod quid est demonstrari Secunda ratio
 est: licet per diffinitionem sufficienter possit ostendi
 quod quid est non tamen in eo quod quod est: cum in diuifioe
 possit aliquid apponi quod non est necessarium aut
 auferri quod est necessarium cum sit diuifio per differ-
 rentias excedentes diuifum: igitur tunc per diuifionem
 non demonstrat quod quid est. Nec vix dicere quod licet
 pres diffinitionis diuifum non possint per diuifi-
 onem demonstrari: tamen tota diffinitio: quia licet
 diuifio faciat aliqualem noticiam de diffinitio-
 ne: non tamen potest esse medium ad demonstrandum
 quod quid est: quia tunc peteret principium ut per sic ar-
 guendo: homo est mortalis vel immortalis: sed non
 est immortalis: ergo est mortalis. Septima conclusio

Septima conclusio

est: quod quid est non potest demonstrari de eo cuius
 est per diffinitionem. Propter duplicem. Primo sic quia
 tunc peteret principium cuius tunc assumeret illud
 quod deberet probari. Secundo sic quia adcludendum
 aliquod conclusionem non oportet sumere diffinitiones
 syllogismi: igitur neque diffinitionem diffinitionis
 Octaua conclusio est: quod quid est non potest demonstra-
 ri de eo cuius est per diffinitionem per contrarium. quia tunc pe-
 teret principium: ut si esse indiuifibile probet esse
 diffinitio boni per hoc quod esse diuifibile est dif-
 finitio mali. Nona conclusio est quod quod est non
 potest demonstrari per inductionem per quod tunc peteret
 principium. Ultima conclusio est: quod quod est non scitur

Octaua

Nona

Ultima

Secundus

diffinitione. Pro cuius probatione tria supponunt. Primum est. quod quod est scit an quid est saltem quid rei: licet non quod nomen: quia quod bene scit quid nomen tragelaphi: quod nescit tragelaphum esse. Secundum est aliter scit quod est quod quod est: quia quid est scit diffinitive. et quod est demonstrative. Tertium est quod scientie ante demonstrationem quod est supponit diffinitiones terminorum. Tunc probat conclusio quattuor rationibus. Prima est si quod est sciretur diffinitive: tunc cum ante demonstrationes supponant diffinitiones: sequeretur quod quod est sciret an quod est quod per demonstrationem scit: sed hoc est falsum igitur. Secunda ratio est. Idem est quid est et propter quod est. scilicet diffinitio non facit scire propter quid est: ergo neque quod est. Tertia ratio est quia tunc omnis oratio explicans significationem nominis faceret scire quod quid est: sed hoc est falsum. Tunc primo quia tunc accidentium esset quod quod est. Tum secundo quia tunc non entium esset quod quod est. Tunc tertio quia tunc tota historia troiana esset quod quod est. sed hec sunt inconuenientia: igitur. Quarta ratio est pro illis non scit quod quod est quod presupponit in scientia scilicet diffinitiones terminorum in scientiis presupponit: igitur quod quod est non scit diffinitive. et sic videtur haberi quod neque diffinitive neque demonstrative scient.

Secundum capitulum in quo ostenditur quomodo secundum veritatem quod quod est potest sciri de suo diffinito.

Prima pars

Is dicitur speculandum est quod eorum quod dicitur sunt sit secundum et quod non. Unum aliquod quod

Posteriorum

qd est. ē demonstrabile de suo diffinito: qz ali
qd qd qd ē explicatō cōm q hz aliā cām: z illō
pōt demonstrari p diffinitionē explicatē illam
cām. Ille tñ mod⁹ demonstrādi nō est ppe de
mōstratio: s; pot⁹ syllogism⁹ dialectic⁹. Un
sic nō ē possibile scire ppe qd ē qñ sciat qz ē.
licet p sensū possit pgnosci q ē ignorato ppe
qd ē. ita nō ē possibile scire qd ē nisi sciat si ē.
Hoc p; p duo exēpla. P; nū est si qñ sciat
lunā eclipsari z nesciat h p mediū p; nū: tūc
scit qz est s; nō ppter quid. Si vō iuuent q
luna eclipsat ppter interpositiōē terrē iter
solē z lunaz: tūc scit quia est z ppter qd. Se
cundū exemplum est: si quis f. uer. t q toni
truū est sonus factus i nubibus. z nesciat p
pnam cām p quaz fit ille sonus: tunc bñ scit
si est s; nescit ppter qd est. Si vero sciat q to
nitruū est sonus fact⁹ in nubib; ppter extin
ctionem ignis in nube: tūc scit qd est z si est.
Pro maiori autē declaratione eoz que dicta
sunt ponunt aliq diuisiones diffinitionum.
Prima est. Diffinitionū quedaz est formal
et qdam material. Diffinitio formalis ē que
explicat causam formalem: z non habet cau
sam per quam possit demonstrari. Diffinitio
vero materialis est que explicat causam ma
terialem: z habet causas per quam possit de
monstrari. Secunda diuisio est. Diffinitionū
quedam est quid nominis: alia est quid rei.

Primum
exemplū

Secundum

Secunda po

Prima diuisio

Secunda

Secundus

Diffinitio qd nominis ē tam terminorū sup-
ponētū quā nō supponētū: et p̄t sciri ante
qz ē. Diffinitio tō qd rei ē solū terminorū sup-

Tertia

ponētūz neqz p̄t sciri aū si est. Tertia ē iūctio
est. Diffinitionū quedā oīdīt quid ē et illa nō
est mediū in demonstratiōe aliā oīdīt ppter
quid: et illa ē tota demonstratiō p̄titione diffe-
rens ab ea: Differūt autē qd ē et ppter quid ē.
Nāz differt q̄rere qd ē contritūz et q̄rere p̄t
quid tonat cū sit ali⁹ mod⁹ r̄dendi: et ali⁹
interrogandi. Nāz cū querit quid ē contritū
R̄dēt q: ē son⁹ factus in nubibz p̄t c̄tan-
ctiōne ignis in nube. Sz cū querit ppter qd
tonat. R̄dēt q: ē extinctio ignis in nubibz.

Quarta dīssio

Quarta dīssio ē. Dīfinitionū quedā est in-
demonstrabilis. Altera ē syllogism⁹ demonstra-
tiū⁹ ab eo p̄titione differēs: tertia ē cōclusio
demonstratiōis. Ex dictis patet qualiter quod
quid est p̄t demonstrari: et qualiter nō: et
quortuplex est diffinitio.

**Tertium capitulum in quo determi-
natur de generibus causarum.**

Prima p̄s

q

Uoniam autē scire opinamur cū sci-
mus cām: ideo de causis dīcendū est
que sūt quattuor. Una ē qd quid erat
esse: a. causa formalis: Altera ē que aliqd p̄t
mo mouet puta efficiēs. Tertia ē gratia cui⁹
p̄t quā oēs alie tanqz p̄t mediū demonstrēt et
puta final. Quarta ē que cū sit necesse ē ali⁹

Posteriorum

esse. Nam una ppōne accepta que explicat
cām materiales; sequit̃ conclusio. Exemplū; qñ
fit demonstratio p cām materiales; vt oīs an-
gulus q̄ est medietas duoz angulor̄ rectorū
est rect⁹; s; oīs angulus trianguli in semicir-
culo descripti est medietas duoz angulor̄ re-
ctorum; igit̃ est rectus. Exemplū vbi demon-
strat̃ p causas efficientē; vt q̄ p̄mū in ceperunt
bellū sunt debellandi; s; athenienses p̄mo in-
ceperūt bellū p̄tra sardos q̄ erāt subditi me-
dis; igit̃ athenienses debellandi sūt a medis.
Exemplū vbi demonstrat̃ p causam finalem
Ut si querat̃ ppter qd̄ iste ambulat. Rñdē
vt san⁹ fiat. Et differt causa finalis ab effici-
ente: qz efficiēs est p̄ma via generationis et q̄
ad esse; causa nō finalis est p̄ma ī intentione.
Un̄ eadez cōclusio pōt demonstrari p plures
causas. S; p duo exempla. Primum est de
ista lumen diffundit̃ p pellē lucerne q̄ pōt de-
mōstrari p b̄ mediū pellē esse plenā poris vel
deaphanā tanq̄s p cām materialē z p causas
finalē pōt demonstrari p b̄ mediū ne ledamus
pedē de nocte. Secundū exemplū ē de ista to-
nitrū est; q̄ demōstrat̃ p hoc mediū extinguit̃
ignis in nube tanq̄s p cām materialē; z p cām
finalē s; p̄ p̄thagonicos p b̄ mediū; vt p̄terre-
ant̃ aīc que sūt in tartaro. S; s; fin̄ veritatem
p̄b̄ mediū vt saluent̃ viuētia. In sciētis autē
naturalib; vt in plurib; sic sūt q̄ eadem cōclō

Secunda

Secundus

demonstrat per causam finalem: quia natura agit propter finem. et etiam per causam materiale cum multa eveniant de necessitate materie. Est autem duplex necessitas quedam naturalis: sicut cum lapis movetur deorsum: et quedam violenta: ut cum sursum periclitatur. Ea autem que sunt ab intelligentia non sunt a casu vel a fortuna. quia que fiunt ab arte vel prudentia fiunt propter finem: non autem alia.

Tertia pars
Prima conclusio

Ad sciendum autem applicare medium causale ad causatum ponuntur alique conclusiones. Prima est quod per causam necessariam et sufficientem potest demonstrari causatum tam secundum esse quam secundum fuisse vel fore: per tres duobus exemplis. Primum est bene sequitur terra interponitur inter solem et lunam: igitur eclipsis lune est: et etiam sequitur terra interposita fuit inter solem et lunam: igitur eclipsis lune fuit: et sic de alijs temporibus. Secundum exemplum est: si aqua indurata est crystallus est: et si fuit crystallus fuit: et si erit crystallus erit. Secunda conclusio est quod si causa sit necessaria et non sufficiens tunc ab effectu ad causam valet demonstratio et non e contra.

Secunda

Dubitatio

Prima pars per tres quia causa est necessaria. Sed pro secunda parte queritur an quia causa est per effectum: effectus sine temporis interruptione sequatur suam causam vel sit tempus intermedium. Ad hoc dicitur quod inter primum esse cause et primum esse totale causati est tempus intermedium licet continue post causam fiat causatum. Et sic per tres secunda pars: quia in tempore intermedio verum est dicere causam esse et

Solutio

Posteriorum

non est verū dicere causatū esse. Et h̄ p̄t̄ p̄
exemplū. Nam bñ sequit̄ domus est facta ex
lapidibz: igit̄ lapides sūt decisi nō tñ ecōtra.
Tñ in his que sic se hñt q̄ qñ causa ē: causa
tum ē: bene deveniendū ē ad imediata: nō ōē
in his in quibz causa prior ē effectū s̄ sunt in
finita media. Tertia p̄clusio in his q̄ sunt
fm̄ generationez circularē pōt fieri dem̄stratio
circularis: vt si pluet terra erit madida: et si erit
madida fient nubes: et si fient nubes pluet:
nō tñ est eadez deplutio in numero sed in spe
cie. Quarta p̄clusio ad demōstrandū ea que
fiūt vt frequenter nō est capiendū mediū vt
semp: qz tunc illud diceret sp̄ de extremitatibz
et p̄ p̄is extremitates semp d̄ ip̄is dicerent: s̄
est sumendum mediū qd̄ inest vt frequenter.

Correlatiū

Tertia p̄clo

Quarta

Quartum cap: in in q̄ docet̄ inuenire
quod qd̄ est p̄ viā diuisionis et resoluti
onis: et etiam mediū p̄pter quid.

Diueniendū quod quid est p̄ viā di
uisionis ponit̄ primo talis diuissio. Eo
rum q̄ sunt in plus q̄ diffinitus: que
dam sunt in genere diffiniti: alia sūt extra ge
nus diffiniti. Tūc ad hñdū diffinitōem spe
ciei specialissime ponunt̄ due p̄ditiones. Pri
ma ē q̄ quodlibet eoz q̄ ingrediunt̄ diffiniti
nem debet eē in pl̄ q̄ diffinitū: nō tñ debet
eē extra gen̄ ei⁹ s̄ de eo p̄dicari essentialiter.

Prima p̄s
Prima p̄clo

Secūdus

Secūda Secūda p̄dicto ē q̄ talia p̄dicata in tāta mul-
titudine sumant q̄ aggregatū ex eis p̄uertat
cū diffinito: vt p̄z d̄ diffini-ōe ternarij. Ter-
narius enūmer⁹ ip̄ar vtrobzq; p̄m⁹: vbi que-
libet p̄a est cōior diffinito: z tñ aggregatuz ex
illis est cū eo cōuertibile: z ad hū dū diffini-
tionē gener⁹ subalēni op̄er p̄mo videre sub q̄
genere ille d̄ p̄tinet: z ip̄suz in sp̄es diuidere:
casq; diffinire: z qd̄ erit cōc i illis diffinitiōibz
erit d̄ra in diffinitōe gener⁹ sualēni: z genus
ei⁹ assignabit p̄mo loco: vt ad diffiniendū li-
neam sumēdū ē gen⁹ ei⁹ scz q̄stias: z diuidē-
da est in lineā rectā z curuā: q̄s lineas op̄er
diffinire: z qz in corz diffinitionibz cōc est h̄ to-
tum lō-utudo sine latitudine z p̄fūditate: iō
illud assignabit p̄ d̄ra i diffinitōe linee: dicen-
do lineā ē q̄stias hūz longitudinē sine latitu-
dine z p̄funditate: z vz talis p̄cessus nō ad
demonstrandū qd̄ qd̄ ē de eo cui⁹ ē: s; ad colli-
gendū p̄es diffinitōis. Tñ circa talē p̄cessū
duo sūt obseruāda. Primū est q̄ nō fiat inē-
dinat⁹ situs sic q̄ p̄ponēda postponant. Nō
multū differt dicere hō est aial mansuetū bi-
pes: z dicere hō est bipes aial mansuetū. Se-
cundū dū est q̄ nō diuidat gen⁹ p̄ d̄nas remo-
tas: qz tūc p̄ diuisionē nō acciperent oēs pri-
cule diffinitōis: vt ad diffiniendū aial nō oēs
ip̄sum diuidere sic: aialū quoddā h; p̄nas
nigras: z qd̄dā p̄nas albas: qz d̄rne nō eua-

**Duo obser-
uantur.**

Secundum

Posteriorum

evant totū pōtēs divisi. Neq; valet dicere sic
 dicit p̄miss error circa hūc p̄cessus q̄ nihil cō
 tingit diffinire: q̄ tūc optet oīa specialit̄ p̄gno
 scere a q̄b; differt diffinitū qd̄ est īp̄ssibile: q̄
 ad p̄fecte diffinien dū nō optet d̄nās accidē
 tales cognoscere: s̄ solū d̄nās īmediatas: q̄
 bus cognoscat diffinitū ab omnib; alijs ī ge
 nerali differre. Nec valet etiā dicere sicut dicit
 secundus error q̄ ad īq̄rendū diffinitionē p̄
 divisionē optet querere an divisiō sit totalit̄
 euacuati p̄ mēbra dividētia: q̄ etiā si divisiō
 facta sit p̄ d̄nās īmediatas: ī d̄ est dubiū qn̄
 mēbra dividētia euacuēt p̄tētem divisi. Itē
 est aduertendū q̄ circa talē diffinitionē sunt
 tres p̄ditiones observāde. Prima ē q̄ p̄ diffi
 nitionē solū s̄mant̄ ea que p̄dicant̄ essentia
 liter d̄ diffinito: r̄ h̄ poterit scribi p̄ p̄blemā d̄
 genere. Secda est q̄ illa debite ordinent̄ ad in
 vicem r̄ h̄ fiet nisi illud ad cui⁹ remotionē se
 quit̄ alioz remotio p̄mo loco ponat̄. Tertia
 est q̄ nihil omitat̄ de his que necessaria sunt
 ad diffinitionē: r̄ h̄ fiet si totū aggregatū con
 uertat̄ cū diffinito. Et hec tria sufficiūt ad bo
 nitatē diffinitiois: q̄ ad diffinitionē requirit̄
 q̄ nihil p̄tineat sup̄flūū: r̄ habet̄ p̄ primaz cō
 ditionem: r̄ q̄ nihil diminutū p̄tineat: r̄ h̄ ha
 bet̄ p̄ secundam: r̄ q̄ diffinitio p̄uertat̄ cū diffi
 nito: qd̄ habet̄ p̄ tertiam. Et sic p̄t̄ quō inue
 nitur diffinitio per viam divisionis. Sed ad

Prim⁹ error

Secus error

Conditiones
bone diffini
tionis

Tertia ps

Secundus

inueniendū cam p viam resolutōis videndū
est in aliquibz singularibz ipsi⁹ diffinibilis in
quo sunt filia: z itez in alijs videndū est in q
pueniant: z tūc si diffinitū pueniat illis p ean
dem ppteratē habebit vnā rōnez cōem oibz
illis cōueniētez. Si vō nō pueniat illis p ean
dem ppteratē nō habebit vnā diffinitionē: vt
si velim⁹ scire an magnanimitas sit vna diffi
nitio: videndū ē ad hectorē z aiacē z alcibia
dem q dicunt magnimi: qz nō pnt tolerare in
iurias: z iō vn⁹ illoz dimicant: alē infanue
puta achilles: z alē scipm infect: puta aiacē
videndū est pnter ad alios: puta ad lisandru
z socrate q dicunt magnimi: qz equanimiter
se hnt in pspersis z diuersis: z cū illis nō con
ueniat magnimitas p eandē ppteratē seqt
q magnanimitas nō erit vnica diffinitio sed
duc. Prima ē magnimitas est nō tolerantia
iniuriar. Secūda est: magnanimitas est cō
stantia i pspersis z aduersis. Nō est tū creden
dum qz est inspiciendū ad singularia q singu
lariū sit diffinitio: qz ois diffinitio ē ipsi⁹ vltis
Nō em diffinit medic⁹ sanitatē in oculo. sz sa
nitatē simplr: facili⁹ est tū diffinire min⁹ cōe
qz mag⁹ cōmune: cū in mag⁹ cōmuni plures
lateat equocationes qz opret diffinire eui
tare: debet etiā vitare diffiniēs metaphorā cū
diffinitio p metaphorā dari nō debeat. Et sic
Quarta ps ptz quō inuestigandus est qd quid ē. Sed ad

Quarta ps

Posteriorum

inueniendū mediū ppter quid ponunt quat-
tuor pclusiones. Prima ē q ad inueniendus
mediū ppter qd in genere vniuoco noiato
optet illud in plures spēs diuidere: et videre
quid sit eis cōmune: qz illud poterit demon-
strari de speciebus p genus: vt diuisio aiali in
brutum z hoicm: si vclim⁹ ostendere hāc pas-
sionem dormiēs vel vigilans de bruto sumen-
dum est illud mediū animal. Secūda cōclu-
sio si tale gen⁹ vniuocū nō sit nominatū tunc
ad demonstrandū passionē cōmunē de specie-
bus ei⁹ sumendū est aliqđ accidens cōuertibi-
le cū illo genere: vt ad demonstrandū hanc
passionē habere duos ventres vel nō habere
dentes in supiori mandibula d speciebus aia-
lis: sumendū est illud mediū habere cornua.
Tertia pclusio ad demonstrandū passionem
analogāz de aliqđo sumēdum est mediū ana-
logice cōueniēs illis: vt ad demonstrandū hāc
passionē nō ptinere molles ptes que analogi-
ce puenit sepioni spine z ossi sumēdū est hoc
mediū duricies quod puenit illis analogice.
Quarta pclusio multaz pclusionū pōt esse idēz
mediū i gñe ptractū p diuersas dras spēales
z etiā eiūsdē psonis pōt esse plura media or-
dinem nō hātia: vt si querat ppter qd in fine
mensis sit hūior aque. Rñdet qz finis mēsis
est magis pluuialis. Et si querat quare ē ma-
gis pluuialis. Rñdet qz luna deficit.

Prima pclusio

Secunda

Tertia

Quarta

Secundus

Quintum capitulum in quo due mo-
uentur questiones et solvuntur.

Prima q̃stio

Ira p̃dicta sunt due q̃uestiōes. Pri-
ma est utrū ex causato sequat̃ causa:
sicut ex causa causatū. Ad hanc que-

Prima p̃clō

stionē r̃ndet̃ p̃ duas p̃clusiones: quar̃ p̃ma ē
Si vni⁹ causati n̄ sit nisi vna causa: t̃c̃ h̃ent
ex causa seq̃t̃ causatū ita et ecōtra: vt p̃t̃ per
duo exēpla. Pr̃mū ē b̃n̄ enī sequit̃: luna cōit
p̃lat̃: igit̃ terra interponit̃ int̃ solē et lunam et
etiā ecōtra. Sc̃dm̄ exēplū est: sequit̃ enī folia
arboris sūt lata: igit̃ ipsa cadūt et ecōtra. Se-

Secunda

cunda p̃clō: si eundē causati sint pl̃es cause
tūc ad esse causati nō sequit̃ eē vni⁹ illaz̃ cau-
sar̃: vt si a et b sint cause sufficiētes ipsi⁹: tūc
nō sequit̃ c est: q̃ a ē: q̃ c p̃t̃ esse p̃ b. Secūda

Secunda q̃ō

questio ē utrū eiusdē p̃clusionis sit t̃m̄ vnum
mediū. Ad hanc r̃ndet̃ p̃ duas p̃clōnes. Pri-

Prima p̃clō

ma est si demonstratio p̃cedat ex p̃missis q̃ sūt
p̃ se et fm̄ q̃ ipsum: tūc ei⁹ nō est nisi vnū me-
diū q̃ō est rō vltimi termini. i. subiecti: vt si
passio analogi demonstret̃ d̃ subiecto analogo
puta p̃portionabil̃ cōmutari h̄ erit p̃ mediū

Secunda

analogū. Secūda p̃clusio: si demonstratio sit
p̃ acc̃s̃ h̄ est nō ex p̃p̃ōib⁹ p̃ se et fm̄ q̃ ip̃m
tūc eiusdē p̃clōnis erūt plura media. Et pa-
tent̃ hec due p̃clōnes p̃ duo exēpla. Pr̃mū est
si hec passio h̄ et tres demonstrēt̃ de triāgulo

Posteriorum

hoc erit solū p mediū: sed si demonstrē de res/
chele h̄ erit p plura media. Scdm est: si h̄ cō/
plexum: folia cadere demonstrē de arbore: h̄
erit solū p vnū mediū: sed si demonstrē de
vire: h̄ erit p plura media. Et sic patz q in om/
nibz figuris si passio demonstrē de suo subie/
cto in adequato: h̄ erit p plura media. Si rō
demonstrē de subiecto adequato: hoc erit p
vnum mediū.

**Tertius tractatus in quo determina/
tur de noticia principiorum.**

Intra hunc tertium tractatus mouent **Prima ps**
c due questiones. Prima ē qualr sūt
nobis nota pncipia. Scda est qd ha/
bitus est q cognoscim⁹ ea. Notū est em̄ q pnci/
pia indemonstrabilia non cognoscunt p de/
monstrationē sicut pclusio. Et ideo pmo que/
rit vtrū sit idem gen⁹ quo cognoscim⁹ pnci/
pia ⁊ pclusiones. Secūdo querit an noticia
principiorū insit nobis a natura. Et ad hanc
questionē rñdet p quattuor pclones. **Prima ps**
est noticia pncipiorū nō inest nobis a natura **Prima pclō**
Pz qz noticia pncipiorū ē certissima: h̄ fatūū
ēē dicere noticia certissimā nobis in esse et q
h̄ lateret nos: igit talis noticia nō inest nobis
a natura. Scda pclō est noticia pncipiorū nō
nō acquirit in nobis p doctrinā: qz omne qd
sic addiscit fit notū ex p̄sistenti cognitione **Secunda**

Primus

Tertia

alicui⁹ magis notū: sed pncipijs nihil ē notū⁹
qz tūc esset pcessus ī infinitū. Tertia conclusio
innata est nobis qdam potētia p quā determinatur
ad assentiendū pms pncipijs debite pntatis. Ptz qz oēs fere assentiūt pms
pncipijs sibi debite oblati: igit hnt potētiā
determinatā ad hmoi assensuz. Via em̄ aīalia
hnt sensuz mediante q iudicāt de sensibilibz
sed aīaliū sensuz hntū qdam pter h nō hnt
memoriā: alia xō hnt. Et illa sūt duplicia: qz
qdam pter sensuz z memoriā nō hnt intel-
ctum: alia xō hnt quibz sic fit notū vlt pnci-
pium puta illud: oīs calor ē calefactu⁹. Nam
pmo pcpimus aliquē calozē calefacere: h in
memoria reservam⁹: pcpimus iterū aliū cal-
lozem de quo memoramur: z tūc mediantibz
illis memorijs iudicam⁹ de calozē nō pcepto
qz pōt calefacere: z illud iudiciū vocat exper-
mentale: pnter intellect⁹ vidēs sic esse ī multis
z in nullo instantiā esse iudicat oēm calozem
esse calefactiū. Quarta conclusio: noticia pnci-
piorz nō fit in nobis ex noticia aliorū pnci-
piorz: sed p viāz sensus memorie z expmēti:
qz ex sensu fit memoria: ex mēoria fit experv-
mentū: z expmento fit vlt notum qd est pnci-
pium artis z scie. Et hoc ptez p simile. Nam
sicut in euerfione belli cū vn⁹ incipit īmobilē
stare ali⁹ se sibi cōiungit z psequēter alē quo
usqz bellum fiat. Ita optet enīz pmo cognō-

Quarta

Topicozum

scire unū singulare deinde alterū: et sic p̄nter
quousq; sciamus vlc p̄ intellectū. Un̄ poten
tia sensitiva est ipsius v̄lis: actus aut̄ sentien
di est ipsi⁹ singulari⁹. Et sic p̄t quid sit dicen
dum ad secundam questionē. Ad p̄mam vero Tertia ps
p̄mo dicit q̄ noticia p̄ncipioꝝ nō est scientia:
quia sciētia acquirit̄ p̄ demonstrationē: prin
cipia aut̄ nō sciunt̄ per demonstrationē. Se
cundo d̄ q̄ noticia p̄ncipioꝝ est intellect⁹ p̄
q̄ nullus est habit⁹ nobilior scia q̄ intellect⁹
cum scia nobilior sit op̄ione: sed habit⁹ p̄nci
pioꝝ est nobilior habitu p̄clusionis: igit̄ noti
cia principioꝝ est intellectus. Et hec de secun
do posteriorum.

Liber prim⁹ topicoꝝ est d̄ principiis
syllogismi dialectici: tam simplicibus q̄
compositis. Caplm̄ primum primi libri
topicoꝝ in q̄ diffinit̄ et diuidit̄ syllogis
mus et enumerant̄ utilitates hui⁹ scie.

Propositū q̄dez negocij est methodū
p̄ inuenire a qua poterimus syllogizare
de oī problemate ex p̄bilib⁹: et vt
nosipsi disputationē sustinētes nihil dicam⁹
repugnās. Primū igit̄ dicendū ē qd̄ syllogis
mus et q̄plex est vt sumat̄ syllogism⁹ dia
lecti⁹ de q̄ est ad p̄positū. Est aut̄ syllogismus Prima ps
oīo in q̄ positis q̄busdā aliqd̄ aliud a positis Syllogism⁹
ex necessitate accidit per ea que posita sunt.

Primus

Demonstratio autem est quoniam ex veris et primis sit
syllogismus: aut ex talibus quod per aliqua prima vera
cuius que circa ipsa est cognitionis principium
Dialecticus sumpserunt. Dialecticus vero syllogismus est qui
Prima vera ex probabilibus est syllogismus. Unum vera et prima
sunt que non per alia sed per se ipsa fide habent: In illis
cum non oportet quere propter quid: sed eis habent
Probabilia da est fide. Probabilia autem sunt que videntur
omnibus aut pluribus aut sapientibus et his vel
Litigiosus omnibus vel pluribus vel maxime notis. Syllo-
gismus autem litigiosus est quod ex his que videtur pro-
babilia et non sunt syllogismus: aut quod ex probabi-
libus aut ex his que videntur probabilia est appa-
rens. Unum quidam est syllogismus peccans in ma-
teria qui procedit ex his que non sunt probabilia:
sed solum habent fantasiam et ille est bonus syllogismus
Alius est peccans in forma qui non syllogismus licet
Falsigibius videatur syllogizare. Syllogismus autem falsigra-
phus est syllogismus qui procedit ex principijs ali-
cuius scilicet male intellecti: sicut est ille qui fit in ge-
ometria. omnes linee ducte ab eodem puncto etc.
Et differt iste syllogismus ab alijs quod non procedit
ex primis nec ex probabilibus: sed ex principijs alie-
ius scilicet male intellecti. Et sic patet de ipso syllogis-
Secunda pars mi. Nunc autem videndum est de modo procedendi in
in hac scientia: et de utilitatibus eius. Unum talis est mo-
dus procedendi in hac scientia quod si nullo eorum que
tradunt in hac scientia danda est ratio subtilis: sed
est figuratim in hac scientia procedendum: Et valet

Topicorum

hec scia ad exercitationes ad obuiationes et ad fm philosophia disciplinas. Qd aut va-
leat ad exercitatioes ptz: qz p eas possumus
facile argumetari de qlibet pposito: igit ipsa
valet ad exercitatioes. Sz q valeat ad obui-
ationes ptz: qz illa scia utilis e ad obuiatioes
p quam possum⁹ rndere de pprijs pncipijs
discipline ad ea que no vident nobis bn dici:
sed logica est hmoi: igit. Sz q valeat ad fm
phiam disciplinas. Patet qz p eas possum⁹
arguere z rndere ad vtrsqz prem dictionis
igit ipsa utilis est ad fm phiam disciplinas:
Ans ptz qz maxime ppriū est dialectice cum
sit inqsiuaria ad oim methodoz pncipia vtz
hfc. Et si querat aliqs an ad h q ds sit bon⁹
dialecticens requirat ipsuz scire pbare z ipro-
bare qualibet pponein sibi pposita. Ad hoc
rndet q no: sz sufficit q nihil omitat de me-
dijs req⁹itis ad illaz occlusionē phandaz vel
iprobandaz: vt sicut ad h q ds sit bon⁹ rhetor
no requirit q semp vincat suadēdo: neqz ad
h q ds sit bon⁹ medi⁹ req⁹it q sp s: nec: sed
sufficit q nihil omitat de medijs requisitis
ad psuadendum vel sanandum.

Capln scdm in q determinat de pdicatj

Qst hec aut: cōsiderandū est de quib⁹
p in hac scia agat. Et pmo ad qd z que
est utilis hec scia. Sedo ex quib⁹ fiūt
argumentationes dialectice. Tercio q sunt

Questio

Responsio

Primus

Prima ps Instrumēta abundādi i syllogismis dialecticis
 Cū ppositiōes dialectice et pbleumata sunt
 eālia numero. Patet sic qz illa sūt eālia nūe
 ro q̄ fiūt ex eālibz nūero: s; ppositiōes diale
 ctice et pbleumata fiūt ex eālibz nūero: igitur
 eālia sūt nūero: mīor ptz qz fiūt ex p̄dicat̄ q̄
 sūt quattuor. Nā oīs ppō aut pbleuma: aut
 ē ppriū: aut gen⁹: aut accūs: aut indicat: et h̄
 collocando dīstīaz cū genere: h̄ ē omne pbleu
 ma ē ex diffinitioe: accidere genere vel pprio.
 Duplex ē aut ppriū qddaz ē qd indicat qd ē
 esse rei et vocat termin⁹. Aliud ē qd nō idicat
 qd cōmuni noīe s; ppriū. Et si q̄rat aliq̄s an
 pbleuma sit predicatū cū dictū sit oē pbleu
 ma ē gen⁹ aut ppriū et c. Ad h̄ rīdet qz nō qz
 illud intelligebat ad hūc sensum: qz oīe pro
 bleuma erat ex genere v^l pprio et sic de alijs:
 et sic probata ē mīor. Maior patet qz illa sūt
 equalia quorū vnū pōt fieri altz: s; de ppo
 sitiōe dialectica p̄t fieri probleuma: igit ppo
 sitiōes dialectice et probleuma sūt equalia
 numero. Mīor patet quia propositio diale
 ctica in h̄ soluz differt a problemate: qz pro
 bleuma ē interrogatio vtriusqz p̄is et traditi
 onis: vt dicēdo an aīal rōnale sit diffinitio ho
 minis v^l non. S; propositio dialectica est in
 terrogatio vnus p̄is soluz: vt dicēdo an aīal
 rōnale sit diffinitio hoīs. Et sic p; qz probleu
 mata sūt numero equalia pponibz dialecticis

Questio

Responsio

Topicozum

Consequent diffiniēda sunt p̄dicata. Un̄ diffi
nitio est ōro indicans qd̄ est esse rei. Pōt aut̄
ōro capi dupliciter. Uno mō p̄ noīe. Alio mō
p̄ ōrone cōplexā: z isto mō omnis diffinitio
est ōro: s; nō ecōtra. Diffinitio aut̄ annectit̄
idem z diuersum diffinitione. Qd̄ p̄z duplr.
Tum p̄mo qz circa idē z diuersum diffinitioē
est magn⁹ labor ad c̄minandū p̄bleuma diffi
nitionis. Tum scōo qz p̄bleuma de eodē z di
uerso diffinitione eisdē p̄sideratiōib; c̄minat̄
quib; p̄bleuma de diffinitione: igit̄ idem et
diuersum diffinitione sūt annexa diffinitioni
Propriū aut̄ est qd̄ nō indicat qd̄ est esse rei:
soli aut̄ inest z p̄ciū sum p̄dicat̄ de re. Secūda
p̄ricula hui⁹ diffinitiois p̄z: qz p̄pter h̄ esse
bipedē nō est propriū hominū: qz nō inest soli
licz dicat̄ p̄p̄iū: ad aliqd̄. Tertia p̄ricula p̄z
qz p̄pter h̄ vigilare nō est propriū: aīali: cui
soli inest: qz nō semp̄ inest ei: z p̄p̄is nec con
uertibilr. Gen⁹ nō est qd̄ p̄dicat̄ de pluribus
d̄ntib; specie i eo qd̄ qd̄. Qd̄ aut̄ in eo qd̄ qd̄
p̄dicet̄. P̄z qz cōuenient̄ r̄ndet̄ ad questionē
factam p̄ quid: vt quērenti quid est hō. r̄ndet̄
q̄ est aīal. Ip̄si⁹ aut̄ generis annexa sunt idē
z diuersum genere: qz nō sunt p̄ncipale p̄dica
tum sed eisdē p̄sideratiōib; c̄minant̄ cū ḡnē
Nāz si sit ostensū: q̄ aīal est genus hoīs z bo
uis: satis habet̄ ostensum q̄ hō z bos sūt idē
genere. Accidens autēz dupliciter diffinitur:

Secūda p̄
Diffinitio

Annexum
diffinitionis

Proprium

Genus

Annexum
generis

Accidens

Primus

Primo sic: accidens est qd nihil eoz est neq;
diffinitio: neq; ppriū: neq; gen⁹ inest aut rei.
Sed sic: accidens est qd ptingit eidē inesse et
nō inesse: vt albū ⁊ sedere. Et inē has diffini-
tiones secūda melior est pōre: qz ad pmas co-
gnoscedā oportet scire qd gen⁹: qd ppriū ⁊ ē.

Annexum nō aut ad cognoscendā posteriōrē. Accētū aut
accidentis annexū est cōparatio fm mag⁹ ⁊ min⁹: qz eisdē
p̄siderationibz terminat qbz pbleuma de ac-
cidente: vt si ostendat qd h nō est eligendū sa-
tis habet qd nō est magis eligendū. Et si que-
rat aliqz ex q dictū est accētis nō esse ppriū

Questio an nullū ppriū sit accētis. Ad h d: qd ppriū
Responsio qū: ⁊ ppriū ad aliqd bñ pñt p̄neri sub acci-
dente: vt sedere aliqū soli inest: ⁊ tñ ē accētis.

Capitulum tertium in quo osten-
dunt omnia predicata a diffinitio-
ne reduci ad diffinitionem.

Prima p̄s

Omnia p̄dicata a diffinitioe reducūt
ad diffinitionē. P̄t̄z qz sicut pōt p̄ba-
ri qd h nō est ppriū illi⁹: qz nō inest ei
solita p̄idem p̄bati pōt qd h nō est illi⁹ diffi-
nitio. Et sicut p̄bat qd hoc nō est gen⁹ illius:
qz nō inest ei essentialr: ita p̄ idē pōt probari
qd h nō est diffinitio illi⁹. Et sicut probat qd h
nō est accētis illi⁹: qz nō inest ei: ita p̄ idē pōt
probati qd h nō est diffinitio illi⁹: oīa p̄dica-
ta a diffinitione ad ipsam reducunt. Nec tamē

Topicorum

ppr h ē danda vna p̄sideratio general' oīb' p̄
dicat'. Tū p̄rio qz illa ēēt nimis difficil' ad in
ueniendū. Tū scdo qz ipa inuēta paz ēēt vnl'
ad oīdendū p̄positū cū solū ēēt vltis: iō meli
us ē de vnoqz p̄dicatoz p̄sideratōes spēales
ponere. Un eadē dicūt triplr. Nūero q̄ eodez
noīe noiant'. Eadē spē q̄ sub eadē spē ponūt.
Et eodē genere q̄ sub eodez genere ponūt. Et
si dicat aliqz q̄ aq̄ de eodē fonte mag' p̄ueni
unt q̄ aque diuersoz fontū: tū aq̄ diuerso
rū fontūz sūt eiusdē spēi igr ē aliq̄ idēp̄tate
maior idēp̄tate specificā: et mior idēp̄tate
nūeralis: q̄ tū hic nō enumerant'. Ad h' dī qz l3
aque eiusdez fontū mag' p̄ueniāt accūtalr q̄
aque diuersoz fontū nō tū eēntialr: iō n̄ sūt
p̄'es modi idēp̄tatis q̄ idē genere: idē spē: et
idē nūero. Et int' h' idē nūero ē maxie idēz. Et
ē triplr: scz idē nūero noīe. vel diffinitioē: vt
vesti' z tunica: atal gressibile bipes z hō: idēz
pp̄rio: vt susceptible discipline z hō: z idē
accūte vt scōtes z sedēs. Qd aut' idē accūte sūt
idēz nūero pz qz ignorato noīe alicui' solem'
ipm circuloq̄ p̄ accūta: puta p̄ sedēs vl' stans.
Ex p̄dicat' pz qz q̄ttuor sunt p̄dicata. Tū p̄rio
qz omne p̄bleuma aut ē ex genere: aut diffinitio
one: p̄p̄o: vl' accūte. Tū scdo qz omne p̄dicatū
aut p̄dicat' p̄uertibilr aut nō p̄uertibilr: si p̄
mū vl' idēcat qd ē eē rei: z sic ē diffinitio: vl' nō
et sic ē p̄p̄iū. Si scdm aut ponit' i diffinitioē

Secunda ps.

Obiectio

Solutio

Correlatiō

Primus

speciei et sic est generis: vel in ea non ponitur: et sic est accidentis. Et reducuntur talia predicata ad aliquid de esse predicamentorum: quod omne tale aut predicatur in quantum aut in quale: et sic de alijs. Et si queratur aliquis an predicari in quantum reperiat in alio predicamento a predicamento subiecti. Ad hoc dicitur quod inuenitur in quolibet predicamento: quod sic aial predicatur in quantum de homine: ita color de albedine: et magnitudo de linea: et alia predicata non predicantur in quantum de subiecto.

Quartum capitulum in quo ostenditur quod propositio dialectica. quod per se pleuma dialecticum. quod positio et quod sunt species argumentationis dialectice.

Ostenditur dicendum est quod propositio

Prima pars

propositio dialectica: et quod per se pleuma dialecticum.

Non enim quolibet propositio est dialectica: nec omne per se pleuma est dialecticum. Nam nullus proponit id quod nulli videtur: neque quod omnibus manifestum est. Sed propositio dialectica est questio probabilis: aut omnibus aut pluribus aut sapientibus: et his aut omnibus aut pluribus aut maxime notis non contra. propones enim quod videntur sapientibus sunt ponere nisi sunt contra opinionibus pluribus. Et sunt multiplices proponentes dialectice: Quodam sunt ex se probabiles ut quod omnis mater filium suum diligit. Alii sunt filios probabiles ut si probabile sit quod omnis contrarius est eadem disciplina: probabile est quod omnis eorum sit idem sensus. Et si probabile est quod grammatica sit una probabile est quod musica est una. Alii vero sunt contra probabiles

propositio
dialectica

Topicozum

bus. Et illaz q̄daz p̄tēdunt fm̄ p̄tradictiōēz
vt amicis oportz bñ facere z nō oportet amicis
malefacere. Alie nō p̄tēdūt fm̄ p̄tradictiō-
nem. vt amicis oportet bene facere z inimicis
malefacere. z illaz si vna ē p̄babilis etiam z
altera. Alie sunt probabiles q̄ ponunt ab ex-
p̄rtis in aliq̄ scientia. vt p̄positiones geome-
trice que ponunt ab exp̄to in geometria. Pro-
bleuma t̄o dialecticū est speculatio cōtēdēs
ad electionē z fugam vel ad veritatē z scienti-
am aut vt ip̄m aut vt admiculās aut ad ali-
qd̄ huiusmodi. Et diuidit̄ p̄mo: quia q̄daz
sunt de quibz neutro mō opinamur. Alia sūt
de q̄bz sapiētes p̄triant̄ vulgaribz. Alia sūt
de q̄bz vulgares int̄ se p̄triant̄. Exēplū de p̄-
mis z maxie qm̄ nō hēt rō ad aliquā p̄tem: vt
vtr̄q̄ astra sint paria vel imparia: vñ qm̄ hēm⁹
rōes eque fortes ad vtr̄q̄ p̄tē: vtr̄q̄ mund⁹
sit etern⁹. Positio aut̄ ē opinio alicui⁹ notoz
fm̄ philosophiā extranea: vt q̄ nō p̄tingit eē
p̄tradictiōē: vt dīc̄ antisthenes: z q̄ oīa mo-
uent̄: vt dīc̄ cratir⁹: aut q̄ oīa sūt vnū: vt dīc̄
melissus. De quolibet aut̄ p̄traria opinionibz
proferente sollicitum esse stultum est. Nam p̄-
positiones sunt de quibz p̄trarias opiniones
habemus: vt qm̄ nō om̄e qd̄ ē ē factū vñ eter-
num sicut dicunt sophiste: Nam grāmaticus
musicus neqz est factus neqz etern⁹. Unde
omnis positio est p̄bleuma: sed non econtra.

Secūda p̄s
Probleuma

Positio

Auctoritas

Secundus

Secda ps prz qd aliqd est pbleuma de q neu-
tro mō opinamur z illud nō ē positio. Pcia
ps prz qd ois ppō de q habent opiones pue
ē pbleuma: s; ois positio ē bmo: igit ois po-
silio est pbleuma. Nō aut ome pbleuma est
dialecticū: qz illa pbleumata q sūt mota p de
fectuz rōnis nō sūt dialectica. Qui em dubitāt
vtruz opteat deos vereri: z parētes honorare
vel nō: nō sūt rōnibz pvincēdi: s; vberibz z pe-
nis plectēdi. Et nlr pbleumata q sūt mota p
sensū: vt q nīc sit alba nō sūt dialectica. Silr
illa q sūt lōge a sensu nō sūt dialectica: s; ad
altiorē spectat sciaz. His dictis dicendū est de
spcibz argumētatiōis dialectice q sūt due. s; z
syllogism⁹ z iductio. Quid aut sit syllogism⁹
prz ex dictis. Inductio nō est a singularibz ad
vle pgressio: vt sic arguēdo: gubernator nauis
bñ erudit⁹ est eligēdus: z silr auriga: q ois cru-
dit⁹ in aliq arte eligēdus ē. Et differt iductio
a syllogismo: qz iductio ē planior: versilior:
s; sensū notior: z plibz puenētor: syllogism⁹
aut est violētor: z ad ptradicendū efficacior.
Et sic dictū ē d pnbz argumētatiōis dialectice
Caplm qntuz in q determinat de instis
abundandi in syllogismis dialecticis.

Prima ps

Instrumenta qbz abundam⁹ in syllogis-
i
mis dialecticis sunt qttuor: s. pposi-
tionū sumptio: multiplic⁹ distinctio:
differentiaz inuētio: z similitudinis pideratio.

Topicozum

Et reducūt hec tria vltia ad sumptionē ppo-
sitionū: qz q scit distinguere bonū: inutile: bone-
stum z delectabile siue suauē: pōt has tres p-
positiōes sumere: vtile ē bonū: suauē est bonū
bonestū est bonū. Et q scit ponere dñam inē-
sensuz z disciplinā: qz amittēs sensum nō pōt
naturalr recupare eū: amittēs aut disciplinā
non pōt naturalr recupare eā: pōt illas duas
ppōnes dictas sumere. Et filr p siderās sūitu-
dinē quam bz sanatiūū ad sanitatē: z euechi-
nū ad euechiā pōt sumere has duas ppōnes
sanatiūū pōt hēre sanitatē: z euechinū euechi-
am. Et ita oīa infra reducunt ad sumptiōes
ppōnū. Pro q prio ponit decē p sideratiōes.
Prima ē q sumēde sūt ppōnes apparentes
oīb pluribz aut sapiētibz. Scda p sideratio ē
sumēde sūt ppōnes pue ptēse fm p ditiōes.
Tertia est: sumēde sūt ppōnes pbabiles fm
artē. Quarta ē: sumēde sūt ppōnes sūes pro-
babilibz: vt si pnoy est eadē disciplina: e tam
eoz est idē sensus: z sic videm⁹ int⁹ suscipien-
tes z nō ē mittētes: ita audim⁹ int⁹ suscipi-
pientes nihil extra mittētes: z sic de alijs sen-
sibz. Quinta p sideratio ē: qz īspicere ad desep-
tiones rñioy: puta aīakis vl boni. Sexta p si-
deratio ē: qz sumere dicta ab exp̄s ī aliq scia:
vt co: po: qttuor sē elemēta: sic dīc ē pedocles
Pro septima autē ponit talis diuisio. Pro-
positiōnū vel pblemātū: alie sunt ppōnes

Secūda p

Primus

ethice: vt vtz oporteat legibz magi q̄ parentibz obedire. Alię sunt logicę: vt vtz p̄trarię sit eadē disciplina. Alię sunt phisicę. vt vtruz mundus sit etern⁹. Quę aut̄ sunt tales. p̄positiōes difficile ē videre siue scire nisi h̄ p̄ inductionē aut p̄suetudinē p̄gnoscat. Ex hac diuisione sumit septia p̄sideratio q̄ est. Inspiciendum ē ad p̄positiōes ethicās. Octaua ē. Inspiciendum ē ad p̄pōnes phisicās. Nona est Inspiciendum ē ad p̄pōnes logicās. Decia ē oportet sumere p̄pōnes v̄les sub q̄z subiectū subsumi possit sic est hec: oim̄ oppositorū ē eadem disciplina. Sz p̄ multiplici distinctione ponunt̄ q̄ndecim p̄sideratiōes. Prima est. Si p̄positū habeat diuersa p̄traria diuersis nominibz nūcupata v̄l eodez noie: tūc p̄positū est m̄plex. Exemplū p̄mi: vt acuto in voce p̄trariat̄ graue: z acuto in magnitudine p̄trariat̄ obtusum. Silt̄ graui in voce p̄trariat̄ acutū: z graui in magnitudine leue. Silt̄ bono in aiali p̄trariat̄ sedū: z bono in domo cōtrariat̄ pestilens: q̄ bonū: graue z acutū multiplicia sunt. Exemplum scđi: vt albo in voce p̄triat̄ nigrū in voce: et silt̄ albo in colore p̄triat̄ nigrū i colore. Scđa ē si p̄positū vno mō heat p̄trū z alio mō nō ip̄m ē multiplex: vt delectatiō i potu p̄triat̄ tristitia i siti. delectatiōi v̄o sz aiaz nihil cōtrariat̄: tō delectatiō ē multiplex. Silt̄ amor i fin aiaz p̄trariat̄ odiū: amor i v̄o fin cor⁹ nihil p̄trariat̄: igit̄ amor ē m̄plex.

Tertia ps

Topicorum

Tertia consideratio ē: si inē ppositū z suū ptra-
riū vno mō sit mediū et altero mō nō ipm est
mūplex: vt inter albū i voce z nigrū nūl me-
diat: s; inē albū in colore z nigrū aliqd medi-
at: igit albū est equocū. Quarta consideratio ē:
si inē ppositū z suū ptrariū vno mō sit vnus
mediū z altero mō aliud: tūc ppositū ē mū-
plex: vt inē albū in voce z nigrū mediat rau-
cū: s; inē albū i colore z nigrū mediat pallidū
igit albū ē mūplex. Quinta consideratio ē: si inē
ppositū z suū ptrariū vno mō sit vnicū me-
diū z altero mō plā tūc ppositū ē multiplex:
vt inter albū z nigrū in colore plura mediāt:
s; inter albū i voce z nigrū solus mediat rau-
cū: igit albū est multiplex. Sexta consideratio ē
si pcontrictoriū ppositi sit mūplex etiā z ppo-
siti: vt nō videre d; multipliciter: vno mō p ca-
rere visu: alio mō p nō vti visu: iō videre dicit
multipliciter. Septima consideratio ē si puate
oppositū ppositi sit multiplex: etiā z pposi-
tū: vt sensibile d; multiplex d; illo qđ sentit fm
aiāz z de illo qđ sentit fm corp⁹: iō isensibile
multiplex d;. Octaua consideratio: si pncipale sit
mūplex etiā z casus ab eo descēdēs: vt sic sa-
natiū ē mūplex: ita z sanitas. Nona conside-
ratio ē si aliqd significet res diuersorū p dīca-
mētoz diuersis pceptib; tūc ē mūplex vt bo-
nū i cibis ē effectiū voluptatē: z bonū i me-
diciā ē effectiū sanitatē: iō tūc ē i p dīcamēto

Primus

actionis: s3 bonū in aīa ē quale: 7 bonū ī tpe ē
qn: nō bonū est equocū. Et sīlī acutū. put pue
nit voci ē quale: s3 put cōuenit angulo ē q̄rū
ideo ē equocū. Decia p̄sideratio ē si aliqd po
nat in diuersis gñibz nō subalīnis: tūc est eq
uocū: vt si aīn⁹ significaret aīal: 7 vas pone
ret sub diuersis gñibz: 7 p̄ p̄ns eēt multiplex:
qz h̄ret diuersas rōnes illoz genēz. Si tñ ali
qd sit ī diuersis generibz subalīnis nō pp̄t h̄
est multiplex: vt p̄z de coruo q̄ ponit sub aue
7 sub aīali. Undecia p̄sideratio ē: si p̄m̄ ppo
siti sit ī diuersis gñibz aut res dīf̄soz p̄dicamē
toz significet: tūc p̄positū ē multiplex: Quia
si vnū p̄noz mltiplī dicat etīā 7 reliquū. Duo
decima p̄sideratio ē: si aliqd pueniat a iqbz 7
nō rōne eiusdē dīne posite ī sua diffinitione:
tūc ē multiplex: vt p̄z de albo qd vt puenit co
lori diffinit sic. Albū ē dīsgregatiūū vīfū. S3
vt puenit voci sic diffinit. Albū ē vox bñ audi
bile. Tredecia p̄sideratio ē: si aliqd pueniat
aliqbz: nō sūt ī illa p̄pabilia illud ē multiplex
vt vox 7 color p̄pari n̄ p̄nt ī h̄ p̄dicato albū: nō
albū est multiplex. Quarta decia p̄sideratio ē
si dīna ip̄oret res diuersoz genēz: tūc ē mul
tiplex. Quinta decia p̄sideratio ē: si p̄positum
vno mō h̄eat aliq̄s dīnas. 7 alio mō alias: tūc
est multiplex: vt p̄z de albo: qd vt puenit colo
ri h3 h̄ac dīna 7 dīsgregatiūū: 7 vt puenit voci
h3 h̄ac dīna 7 bñ audibile. Ultra p̄sideratio ē

Topicorum

si ppositū vno mō sit gen^o: alio mō dīa ipm ē
 multiplex: vt albū qd est spēs coloris ⁊ dīna
 vocis. Nam vna vox ab alia differt: qz vna est
 alba: alia nō. S3 p iuēctione dīaz ponūt
 due p̄siderationes. P̄ia ē inspiciēdū ē ad ea
 q̄ sūt eiusdē gñis in q̄ dīr: vt quō differt iusti
 cia a fortitudine: ⁊ t̄pantia a prudētia. Scda
 p̄sideratio ē q̄ inspiciēdū ē ad ea q̄ sūt diuersoz
 genēz: ⁊ magis si nō multū differāt: qz tūc dīf
 ficile ē in eis iuenire dīaz: vt qualr differt sen
 sus a scia. S3 p similitudinis cōsideratiōe due
 ponūt p̄sideratiōes. P̄ia ē q̄ inspiciēdū ē ad
 ea q̄ sūt diuersoz genēz p̄pinqz: vtz vnū sic
 se bēat ad aliud sicut ad alterz: vt sic se bz dīf
 ciplina ad disciplinatū: sic sensus ad sensatū
 Et sic se bz visus i oculor: ita mēs in aīa: Et sic
 se bz tranquillitas i mari: ita serenitas in aere.
 Scda p̄sideratio ē inspiciēdū ē ad ea que sūt
 in eodē gñe: ⁊ si aliqd idē in eis iueniat tūc sūt
 in illo sītia. Et hec de p̄siderationibz p̄ instis
 abūdandi i syllogisimis dialecticis. Nūc aut vi
 dedū ē d̄ vtilitalibz eoz. Unū multiplici distīn
 ctio v3. Primo ad oīdendū ppositū: qz p illā
 distīctionē fit manifestū qd oīdī. Scdo v3
 vt fiat disputatio ad rem ⁊ nō ad nomē: qz si
 sit aliqd obscurū nō distīcto multiplici mō dēs
 et opponēs ferēt suos intellect^o ad diuersos
 sensus. Tercio valz ad nō palogīlari ⁊ palogi
 sare: qz q̄ scit multiplex distīguere nō pōt p

Quarta ps

Quinta ps

Sexta ps

Secundus

ipsuz decipi. Tñ nō p qdlibet multiplex pōt.
q̄s palogisari: qz stat mltiplex eē vtz i vtroqz
sensu. Silt palogisare nō est pprū dialectico
s; ab eo negandū est. Sz inuentio dīaz pmo
vñl est ad syllogismos de eodē z diuerso: qz q
oñdit aliq differre saci oñdit illa nō esse cadē.
Scdo v3 ad diffinitiones qz vnūqzqz diffinit
p dīnas pprlas qbz ab alijs sepat. Silitudi
nis v3 consideratio pmo v3 ad iductionē: qz in
inductiōe ex singularibz inferē vñl ppr aliqz
sile in ipsis reprū: z iō nō ē facile iducere igno
rantibz silia. Scdo vñlis ē ad syllogismos ex
ypothesi: qz i syllogismo a transumpto ex vno
inferē altēz ppr eoz silitudinē. Tercio v3 ad
diffinitiones: qz i diffinitionibz sp pmo loco po
nit aliqd in q multa pueniūt. Exēplū i mltū
distantibz: vt idē est trāqllitas in mari: z sere
nitas i aere: qz vtrūqz est qes. Exēplū i his
que paz drnt: vt idem est punctū z vnitas: qz
vtrūqz ē pncipiū. Et hec pmo libro topicor.

Liber secundus topicor est de pbleu/
matibz accidentibz simplr z absoluti. Se
cundi libri topicor tractatus pmi caplm
pmū in quo ponunt diuisiones pbleuma
tum: z comparatur pbleuma accidentis
ad pbleumata aliorum pdicamentor.

pria diuiso

p

Robleumatū qdā sūt vñla: vt vtz oīs
voluptas sit bona an nō: z quedā pti
cularia: vt vñl aliq voluptas sit bōa

Topicorum

an nō. Scda diuisio pbleumatū ē. Probleu Scda diuisio
matū quedā sē pstructiua: z qdā destructiua
Et int h pbleuata pus dēmiandū ē d pbleu
matibz vlibz qz pbleuata vlia sē cōiora Et etiā
onō q aliqō pdicatū int subiecto p qlibz ei⁹
supposito sat, on suz habet q inest p aliq sup
posito. Et int pbleuata vlia p⁹ ē dēminadū
de destructiuis qz de pstructiuis: qz pbleuma
ta destructiua prinēt ad opponētē q vt i plibz
conat pbare pte negatiua. Et int hec pbleu
mata pbleuma accit⁹ ē difficillimū ad fmi
nandū. Nam in accidentibz lz ab inēē ad esse
qnqz valeat pna: nō tñ sp: qz n̄ seqt albedo in
ē ethiopi: igit ethiops ē albu. In alijs aut pdi
cat⁹ sp ab inēē ad eē v3 pna: Nam bn seqt aial
rōnale inē hoī: igit hō ē aial rōnale: z sūt aial
v' gressibile iest hoī: igit hō ē aial v' gressibil'.
Un i his pbleumatibz duo pnt accidere pct⁹
Primū est mēiri. Scdm ē transgredi pposi
tam locutionē: vt vocando hoīem platanuz.
Ca. ij. i q docet fminare pbleuma accit⁹

Dēminandū pbleuma accit⁹ ponit tal
a pldieratio. Si qs assignet aliqd alioz p
catorz ielle vt accit⁹ pbleuma ē destruēdū: vt
si qs assignet coloratū accidere albo aut rru
tez iusticie aut albedinē colorz v' ambulatōez
moueri: mala est assignitio qz a nullo gñe deno
minatiue pdicatio de specie dicit⁹: sed gen⁹ de
specie vniuoce pdicat⁹.

Ordo primus

Secundus

Tertius

Secundus

Secūdi tractat^r primū capitulum in quo docent^r terminari pbleumata simpli-
cis inherentie p locos intrinsecos a sub-
stantia vel a concomitatibus substantiaz.

prima p^a

Determinandū pbleumata simplici^s in
a herētie p locos intrinsecos a suba po-
nunt aliq^{ue} p^rsideratiōes. Et primo i simplici^s
ponūt due. Quaz^{um} p^ria ē p locū a toto in q^{ui}ti-
tate: si aliqd p^rdicatū assignet^r in eē oī v^{el} nullū
vidēdū ē ne sit instātia i sp^{eci}ie: et postea i indi-
viduis. Quia facili^{us} ē ad pauca inspicere q^{uam}
ad pl^{ur}a: et si nō sit instātia p^rstruēdum ē pbleu-
ma: si v^{ero} sit ē destruēdū: vt si q^{ui}rat an oī op-
posito^r sit e: dē disciplina: vidēdū ē v^{er}ū oī m-
p^rario^r sit eadē disciplina: et si sit ip^{er}uatiō op-
posito^r. Et v^{er}ū hec p^rsideratio ad p^rstruēdū et de-
struēdū. Nā si oī dāt aliqd in eē pl^{ur}ib^{us} op^{er}ib^{us}
p^rcedere q^{ui} inest oīb^{us} v^{el} dāt instātia. Lū icō-
ueniēs sit negare v^{el} nūq^{uam} dāt instātia. Scda
p^rsideratio ē p locū a diffinitōe. Si aliqd assi-
gn^{et} in eē alicui vidēdū ē an diffinitio p^rdicā-
ti p^rueiat subiecto: vel diffinitio subiecti p^rdicā-
to: vel diffinitio p^rdicati diffinitioi subiecti: si
sic p^rstruēdū ē pbleuma: et si nō destruēdū ē
Ex^{em}plū p^rmi vt si q^{ui}rat an de^{us} faciat iniusticia^s
vidēdū ē q^{uod} ē iniusticia facere. Et ē sp^{eci}ie ali-
cui nocere sine cā q^{uod} deo nō p^rueit iō de^{us} nō facit
iniusticia^s. Ex^{em}plū scdū vt si q^{ui}rat an inuid^{us} sit

Topicozum

studiosus: videndū ē qd sit iuid⁹. Et ē qd p^{ri}ti-
stat i bonoz p^{er}spicitibz: cū igr ille nō sit stu-
diosus: seqt q iuid⁹ nō ē studiosus. Exēpluz
tertij vt si qrat an ne iuid⁹ sit rep^{er}henfor: vidē
dū ē qd iuid⁹ z qd rep^{er}henfor. Rep^{er}henfor ē q
i maloz p^{er}spicitibz p^{er}tristat: z cū ille i bonoz
p^{er}spicitibz nō doleat seqt q iuid⁹ nō ē rep^{er}-
henfor. Pro hac aut p^{er}sideratōe tria ponunt
documēta. Primū ē q i diffinitōe loco termi-
ni min⁹ notū dz poni nomen notū. Scdm q
opponēs nō dz cape ppōnez vlez q bz instā-
tiā sine instātia ne illa neget a rñdente: sz eaz
cū sua instātia dz sumere. Tertiū ē i diffinici-
onibz vel argumētatiōibz vtendū est noibz vt
plures: opmand i eo vt pauci: vt sanatiū ē
pfectiū sanitatē vt mlti dicūt sz vtz sit: dicē-
dū ē vt medic⁹. In mltiplicibz at ponūt q^utru-
or p^{er}sideratōes. P^{ri}a ē si mltipl^{er} sit equocū
z lateat rñdente tūc pōt fm vnū senū p^{er}struī
et fm aliū destrui: diuerso tñ mō: qz ad ipm d
struendū sufficit oñdere p^{er}dicatū alicui nō in
eē. Sz ad ipm p^{er}struēdū oportz rñdente cōce-
dere q si sic sit in aliqbz ita erit in oibz: vt si ve-
lim⁹ pbare q nō ois aīa sit immortalis sufficit
oñdere de aliq aīa q nō sit immortalis. Sed si
velim⁹ pbare q ois aīa sit mortal^{is}: oportz o-
ñdere q si aliq ē immortal^{is}: etiā z qlibz. Nō tñ
semp vtendū ē p^{er}cessiōe rñdēt^{is} puta qñ op-
ponēs bz rōem cōmunē p quā p^{er}dicatur inest

Tria do-
cumenta

Secūda p^{ar}

Secundus

subiecto: vt geometer ad pbandu istam: oio
 triangul⁹ hz tres nō vnt pconessione rīdēt⁹
 Secūda p̄sideratio est si multiplex nō lateat
 rīdētē debet distinguī: z tūc vterq; sensus
 p̄strui vel destrui nisi vn⁹ sit ver⁹ z alē falsus:
 vt si querat an omē oportū sit expedīes dī
 stinguendū est de expedīenti qz qddaz ē vtile
 z quoddaz est honestū: z tūc si velim⁹ p̄strue
 re pbandū est qz omē oportū est vtile z ho
 nestū. Si vō illi⁹ oppositū pbem⁹ tūc p̄leu
 ma destruim⁹. Tertia p̄sideratio est si multi
 plex sit amphibologicū latens rīdētē debet
 distinguī z tūc p̄strui fm sensus verum z fm
 sensum falsū destruī: vt si querat an dīciplī
 na sit vna pluriū. Rīdēt qz p̄ p̄t duplī. Uno
 mō qz sit vna pluriū: vti⁹ vt finis: z alteri⁹ vt
 mediū: vel vni⁹ p se z alteri⁹ p accēs. Alio mō
 qz sit pluriū vt finis tūc si velim⁹ p̄struere de
 bemus vtrūq; pbare. Si vō velim⁹ destruere
 simplr tūc debem⁹ pbare qz nullo mō sit vna
 pluriū al's nō destrueret nisi fm qd. Quarta
 p̄sideratio est p locū a transumptōe debem⁹
 nomen obscurū ī nomen claz transferre: vt b
 vbi inuestigare in b vbi īgrere. Sz ad ter
 minandū p̄bleumata simplic⁹ inherētē p lo
 cos a cōcomitantibz sub am ponunt sex cōsi
 derationes cū tribz regulis z quattuor docu
 mentis. Prima p̄sideratio est si aliquid assi
 gnet ī esse speciei: videndū est vtrum ī sit ge

Tertia p̄

Topicorum

neri: et si sic construendum est pbleuma: et si non destruendum est: ut si querat an contingat recte sentire videndum est an contingat recte iudicare: quod sentit quodammodo iudicat: et si sic construendum est pbleuma. Secunda consideratio si aliquid assignet inesse generi videndum est an insit speciei: et si sic construendum est pbleuma: ut si querat an dispositio sit bona videndum est an disciplina sit bona. Et differt hec consideratio a prima: quia prima non semper est constructiva: secunda autem semper est constructiva. Prima regula est si genus predicatur de aliquo oportet aliquam specierum eius de eodem predicari. Secunda est quaecumque habent aliquod genus habent aliquam speciem illius generis. Tertia est de quocumque predicatur genus denominatiue de eodem predicatur aliqua species eius denominatiue: ut si anima moueat necesse est aliqua specie motus moueri. Primum documentum est si opponens non sit promptus ad arguendum in aliqua materia debet sumere definitiones terminorum ex quibus facilis erit argumentatio. Tertia consideratio est: respiciendum est ad antecedens et consequens: quia si ans est verum etiam et consequens. Quarta consideratio est: si aliquid assignetur inesse de necessitate oportet quod illud semper insit: et ideo animalia non necessario augentur. Nam licet animalia semper nutriantur: non

Regule

Documenta.

Secundus

in sp augent. Sicut scire non est remisci quia remi-
nisci solum est peritorum: scire autem pertinet peritorum et
futurorum. Secundum documentum est: opponens dicitur du-
cere mentem ad propositum in quo est magis idoneus ad
arguendum et si firmiter neget aliquid necessarium
vel apparens ad illud propositum: Non autem si non ne-
get apparens vel necessarium: quia tunc se transferre
est contra dialectico. Quarta consideratio est: si ali-
quid predicatum assignet inesse alicui subiecto oportet il-
lud ostendere in eo quod consequitur ad ipsum: ut si homo est oportet
animam esse et si res corporea. Tercium documentum est: op-
ponens dicitur cauere ne sumat animam difficilem ad pro-
bandum quod sit prius. Sexta consideratio est: si unus
propterea insit aut non insit subiecto facile pos-
tendi de altero quod inest ut si egritudo inest cor-
pori propterea ostendi facile quod ei non inest sanitas. Quar-
tum documentum est: quod opponens dicitur transferre no-
men minus notum in notum: ut per equanio equus
animam habens: et per magnanimo magnam animam habens et
per bene fortunato cuius fortuna fuerit studiosa:
quod admodum dicitur socrates bene fortunatus esse quod
animam habet studiosam.

Capitulum secundum in quo terminantur pleu-
mata simplicis inheretique locos extrin-
secos siue ab oppositis siue per alios.

Prima pars

¶ Determinanda pleumata simplicis in-
herentis per locos ab oppositis. Et primo
per locos a disparatim ponuntur sex consideratio

Topicorum

rationes ch vno documēto ⁊ duabz diuisionibz.

Prīa diuisio ē. Rerū qdā insūt d necessitate: qdā vt i plibz: ⁊ qdā vt ad vrūlibz: ex q sumūtur tres p̄sideratiōes. Prīa ē: si aliqd insit vt i plibz ⁊ assignet in eē d necessitate pbleuma ē destruendū: qz qd nēcio inest sp inest: nō at qd inē vt i plibz. Scda p̄sideratio ē: si aliqd insit vt i paucioribz ⁊ assignet inē vt i plibz pbleuma ē destruendū: vt si qrat an hoies sint vt in pluribz boni: dicendū ē q nō: s; sūt vt i pluribz mali: ⁊ i paucioribz boni. Documēt: at tale ē si mēdēs nō dēterminauerit modū fm quē p̄dicatū inē subiecto tūc d; opponēs p̄tra cū ista rep̄ inde ac si illū modū dēterminasset. Tertia p̄sideratio ē: si aliqs assignet idēz sibi qpi acciderē pbleuma ē destruendū: vt si qd assignet voluptatē: q fm p̄digiū diuidit i gaudiū: iocūditatē ⁊ leticiā: acciderē leticie pbleuma ē destruendū. Scda diuisio ē: p̄traria pnt cōplecti sex modis. Prīo mō qn ambo cōtraria p̄dicant de duobz p̄trarijs: ⁊ b duplt. Prīo sic amīc; opoz; bñfacere: inimic; oz malefacere. Scdo sic: amīc; oz malefacere: inimic; oz bñfacere. Scdo qn ambo p̄traria p̄dicat d eodē subiecto: ⁊ b duplt. Prīo sic. amīcis oz bñfacere: amīc; oz malefacere. Scdo sic: inimicis opoz; bñfacere: inimic; oz malefacere: Tercio qn idē p̄dicat de ambobz p̄trarijs: ⁊ b duplice. Prīo sic: amīc; oz bñfacere: inimic; oz

Prīa diuisio

Documētū

Scda diuisio

Secundus

hū facere. Scđo sic amicis oportet malefacere
inimicis oz malefacere: sic sūt duodecim p/
positiōes ⁊ sex cōplexiōes: int̃ q̃s neq; p̃ia se
cū de neq; tertia q̃te p̃riat: q; sic in illis cōple
xiōib; vna ps ē eligēda ⁊ altera sp̃mēda: ita
est i alijs. Mō sp̃mēdū sp̃mēdo nō ē p̃riū:
s; q̃nta q̃ ē eligēda q̃ntū ad vtrāq; p̃te ei⁹ p̃riat

Correlatiū

ser̃te q̃ ē oīno fugienda. Et sic p̃t; q; eidē pla
p̃riant: vñū ex p̃te subiecti ⁊ alter ex p̃te p̃di
cati. Ex hac diuisiōe sumunt tres p̃sideratio
nes. P̃ia ē: si aliqđ p̃dicatū assignet̃ in eē ali
cui subiecto: cui insit p̃riū p̃dicati p̃bleuma ē
destruendū cū ipossibile ē p̃ria sil' eē in eodez.
Scđa p̃sideratio: si aliqđ p̃dicatū assignet̃ in
esse alicui subiecto: ad qđ sequunt̃ p̃ria v' p̃di
ctoria destruendū ē p̃bleūa: vt ad ydeas i no
bis eē seq̃t̃ eas eē imobiles vt dicit̃ plato: ⁊ etiā
ip̃as eē mobiles: q; mouentib; nob̃ necē ē oīa
q; in nob̃ sil' moueri: iō ydee nō sūt i nob̃ po
nende. Tertia p̃sideratio: si aliqđ p̃dicatū ha
bens p̃riū assignet̃ in esse alicui subiecto: vidē
dum ē vtr̃ ei possit p̃trariū ei⁹ in eē: ⁊ si nō: de
struendū ē p̃bleuma: vt amicitia n̄ p̃riat odio
q; amicitia ē i appetitu ⁊ cupiscibili: odiū tō

Secūda ps

est i appetitu irascibili. S; inspiciedo ad op
posita penes cor̃ p̃ias ponunt̃ q̃tuor p̃side
ratiōes. Quap̃ p̃ia est si aliqđ p̃dicatū assignet̃
in esse alicui subiecto: videndū ē an p̃tra
dictoriū subiecti dicat̃ de p̃dictorio p̃dicati ⁊

Topicozum

¶ *h*ñaz ecōtrario: ⁊ si sic pstruendū ē pbleūa: et si nō destruendū ē: vt si bonū ē suauetunc nō suauē erit nō bonū. Scda p̄sideratio ē si pñs sequat̄ ad añs vidēdū ē vtrū ad p̄trariū añs sequat̄ ōriū pñs: vt si iusticia est v̄t: iusticia est viciū. Et v̄z pñs in ipo i ōrijs: nō aut̄ ecōtrario, nisi p̄traria se habeāt p modū cont̄ ⁊ p̄tis: vt euechia est sanitas: igr̄ egritudo est cacochia. Tertia p̄sideratio ē si aliqd sequat̄ ad aliud videndū ē si ad p̄uatiue oppositū añs sequat̄ p̄uatiue oppositū pñs: ⁊ si sic pñs est bona: ⁊ si nō mala est: vt si visus ē sensus: cecitas ē insensibilitas sensus visus: Et valz pñs i ipo in p̄uatiue opposit̄: sed non ecōtrario. Quarta p̄sideratio ē i relative opposit̄ valet pñs in ipos: vt si dupl̄ ē mltiplex: subdupl̄z erit subm̄ltiplex. Et valz hec pñs in relatiuis fm eē ⁊ nō fm dici: vt nō sequit̄ scibile est sensibile: igr̄ sensus est scia. Sz ad fm̄iandū p̄obleūata simplic̄ inherētie p̄ alios locos a p̄dic̄is sumunt̄ qñ decem p̄sideratiōes. Due p̄me a loco a p̄iugat̄. Quarū p̄ma est si aliquod cōiugatorum cōstruatur vel destruatur cum altero videndū ē vtrū alia se habeant similiter fm cōiugationem: vt si iustum sit studiosum: iusticia erit virtus: et quod iuste fit studiose fit. Secunda consideratio est: si cōiugatū predicetur de coniugato tunc contrariū predicatī p̄dicabit̄ de p̄trario subiecti:

Tertia ps

A cōiungatis

Secundus

A gnatione

A simili

A maiori

ut si bonū ē suauē: malū erit triste: et sic qđ in
ste sit scienter fit: qđ ignoranter fit triste fit.
Tertia p̄sideratio ē p̄ locū a gnationē q̄z gnati
ones sūt bone ip̄a sūt bona: et q̄z corruptiōes
sūt bone ip̄a sūt vlt fuerūt mala: et sūt i efficiēti
bus et corruptiōibz. Quarta p̄sideratio ē: i sp̄i
ciēdo ad filia: oī em̄ i ill' i sp̄icere an sūt se ha
beāt ut si disciplina ē vna pluriūata et op̄inio
et si vñ h̄c sūt videre: auditū h̄c erit audire
Quia q̄ etiā p̄ locū a fili sumit ē: i filiū n̄ so
lū i sp̄iciēdū ē ad vñ s̄z ad mltā: q̄z plerūq̄ a
liq̄ i vno p̄ueniūt et i altero dñt: ut p̄tigit p̄la
scire itelligere et oī p̄la. Sexta sūpta p̄ locū a
maiori ē b̄ si aliqđ p̄dicatū assignet inesse ali
cui subiecto videndū ē an ad ipm̄ sūptū cū b̄
aduerbiū maḡ seq̄t p̄dicatū cū eodez sūptū:
ut si voluptas sit bona: magis voluptas erit
maḡ bona. Septia ab eodez sūpta ē: si duo p̄
dicata se hēant ad idē subiectū sic q̄ vñ eoz
videt maḡ inē q̄ alterz tūc si illd qđ maḡ vi
det inē n̄ inē nec illd qđ min⁹: et si illd qđ mi
nus videt inē inē: et illd qđ maḡ. Octaua si
milt ē sūptū p̄dicatū se hēat ad duo subiecta
sic q̄ maḡ vni videt inē q̄ alteri: tūc si p̄mo
nō inē neq̄ scdo. Nona p̄sideratio p̄ eundē lo
cū sūpta ē si duo p̄dicata se hēant ad duo sub
iecta sic q̄ vñ maḡ videt inē suo subiecto q̄
alterz suo subiecto tūc si p̄mū p̄rio n̄ inē: neq̄
scdm̄ scdo. Decia p̄ locū a fili ē si duo p̄dicata

Topicozum

sū se hēant ad vnū subiectū: tūc si vnū inē il-
 liz aliter. Undecia p̄sideratio p̄ eū dē locū ē si
 vnū p̄dicatū sū se hēat ad duo subiecta: tūc
 si vnū inē alteri. Duodecia p̄sideratio sū ē si
 duo p̄dicata sū se hēant ad duo s̄biecta: tūc
 si p̄mū inē p̄rio ⁊ scōm scōo. Tredecia p̄side- Ab his que
 ratio inspic̄ edo ad ea q̄ vident̄ inē est si ali- vident̄ inesse
 qd̄ appositū alicui faciat ip̄m tale cū p̄us nō
 eēt: ip̄m ē tale. Quartadecia ē si aliqd̄ apposi-
 tū alicui faciat ip̄m maḡ tale ip̄m ē maḡ ta-
 le. Quiradecia ē si aliqd̄ in sit alicui cū h̄ ad-
 uerbio maḡ: inenit ei simplr. Et valēt iste p̄si-
 deratōes ad p̄struēdū ⁊ nō ad ad destruēdū.
 Tandē ponit̄ p̄sideratio prim̄ dialectica ⁊ p̄ri-
 sopistica q̄ ē h̄. Si aliqd̄ inē fm̄ p̄tē sufficiē-
 tem denoiare suū totū tūc inē simplr: ⁊ si nō
 inē simplr inē fm̄ p̄tē insufficiētē t̄pis v̄l loci:
 vt p̄z sex exēplis. Prīmū est nō seq̄t̄ aliq̄ sūt
 studiosi puta liberales et casti naturalit̄: igit̄
 sūt studiosi. Scōm est nō sequit̄ cōtingit̄ ali-
 qd̄ nō cor̄rūp̄: igit̄ nō cor̄rūp̄it̄. Tertiū ē nō se-
 quit̄ egrotis expedit̄ dicta: igit̄ dicta expedit̄.
 Quartū nō seq̄t̄ in aliq̄ loco ē t̄m vnū: igit̄ est
 t̄m vnū. Quitiū ē nō seq̄t̄ bonū ē mactare pa-
 tres: i triuallis: igit̄ bonū est mactare patres.
 Sextū ē nō seq̄t̄ expedit̄ medicari q̄n̄ q̄s egro-
 tat: igit̄ expedit̄ medicari: q̄z ibi arguit̄ a dicto
 fm̄ qd̄ ad dictū simplr. Nā simplr dico qd̄ si
 ne addito dico. Et hec de scōo libro topicozū.

Tertius

Liber tertius topicorum est de pbleumatis
tibus accit[ur] comparati et tractati ad mores
et tractati non comparati: et comparati non con-
tractati. Capitulum primum tertij libri in quo ter-
minantur pbleumata v[er]ba. Et primo per com-
parati et tractati ponuntur alij considerationes.

Prima pars

n

On enim ponuntur considerationes de his
quod multum distant: quod nemo dubitat
brutudine esse eligibiliorē diuitijs: sed
ponuntur considerationes de his quod par-
distant: quod difficile est cognoscere quod eorum est eli-
gibilius. Ex parte igitur eligibilium ponuntur septem con-
siderationes. Prima est bonum diuturnum et ma-
gis eligendum minus diuturno. Secunda quod sex com-
plectitur est illud est magis eligendum quod eligitur vir
prudens: vir bonus lex recta: studiosi: scientes in
vniuersumque genere plures vel omnes. Tercia in medici-
na quod plures medici eliguntur si eligibilis: et bonum
semper est eligendum: quod bonum omnia appetunt aliquid
tamen in aliquid scia sunt magis eligenda quod non sunt simpliciter
magis eligenda. Sed inspiciedo ad bonum in com-
ponuntur tres considerationes. Prima est illud quod est
in genere melius est eo quod non est in genere: ut iusticia quod
est in genere moris: melior est iusto quod non est in genere.
Secunda est quod est eligendum propter se servit sanum esse.
est magis eligendum eo quod eligatur propter aliud: ut
exercitari. Tercia est quod est eligendum pro se est ma-
gis eligendum eo quod eligatur per accensum: ut magis eli-

A bono

Topicozum

amici esse iustos q̄ inimici esse iu-
stos: q̄s eligim⁹ esse tales vt nō noceāt nobis.
Et sic dicitur hec tertia cōsideratio a secūda: q̄ se-
cūda q̄rit de his q̄ ordinant ad inuicē: tertia
vō nō. Inspiciēdo autē ad cām boni in cōi po-
nunt due cōsideratōes. Quap̄ p̄ma est illud ē
magis eligendū q̄d est p se causa boni q̄ illud
quod est p accides causa boni: vt vtiū est eli-
gibilior fortuna. Secūda ē quod p se ē causa
malis: est magis fugiendū eo quod est p acci-
dens causa malis: vt vitū est magis fugiendū
q̄ casus. Inspiciēdo autē ad cām formalem
ponunt due cōsiderationes. P̄ma est q̄d est
bonū vnicuiq̄ est eligibil⁹ eo quod est bonū
alicui solū: vt sanū fieri melius est q̄ secari.
Secūda est q̄d p suam naturā est bonū:
melius est eo quod nō est bonū p suam natu-
ram: vt iusticia melior est iusto. Inspiciēdo
ad causas materialem ponunt tres cōsidera-
tiones. P̄ma est quod meliorib⁹ cōuenit: vt
deo ⁊ angelis: melius est eo quod eis nō con-
uenit. Secūda est quod est pprium meliori
vt deo ⁊ angelis: meli⁹ est cōmuni⁹ p que ab
alijs nō differunt. Tertia est quod ē in melio-
rib⁹ ⁊ honorabiliorib⁹: meli⁹ est eo quod nō
est in illis: vt sanitas que est in interiorib⁹: me-
lior est robore ⁊ decoze que sunt in exteriorib⁹.
Sed inspiciēdo ad causam finalem ponunt
quattuor cōsiderationes. P̄ma est finis est

A cā boni

A causa for-
malis boni

A causa ma-
teriali boni

a causa finali

Tertius

**A causa
efficiente**

eligibilior medijs ordinat[ur] ad ip[su]m. Sec[un]da est
medior[um] ad eund[em] fin[em] ordinato[rum] q[uo]d est ei p[ro]
pinqui[us] e[st] meli[us]. Tertia e[st] medior[um] ad diversos
fines ordinato[rum] q[uo]d ad fin[em] ordinat[ur] meliores
meli[us]. Quarta e[st] mediu[m] possibile e[st] mag[is] eli-
gendu[m] medio impossibili. Si i[n]spic[en]do ad cas[us]
efficientes ponu[n]t[ur] vnde c[on]sideratio[n]es. Prima e[st]
duo[rum] effectiuo[rum] quo[rum] finis e[st] melior ip[s]is est
meli[us]: vt v[er]u[m] effectiua b[e]n[e]dictio[n]is melior e[st] me-
dicina effectiua sanitat[is]. Sec[un]da c[on]sideratio e[st] si
taliu[m] duo[rum] effectio[rum] finis vni[us] mag[is] excedat
fin[em] alteri[us] q[uam] ille al[ter] finis suu[m] effectiuu[m] exce-
dat: t[un]c effectiuu[m] p[ri]mi finis meli[us] e[st] sc[ilicet] boni
vt b[e]n[e]dictio mag[is] excedit sanitates q[uam] sanitas
medicinā ad v[er]u[m] melior e[st] sanitate. Tertia c[on]-
sideratio e[st] bono[rum] honorabiliu[m] q[uo]d e[st] p[ro]p[ter] se eli-
gendu[m] meli[us] e[st] eo q[uo]d p[ro]p[ter] aliud eligi[tur]: vt am-
icitia q[uam] p[ro]p[ter] se eligi[tur] melior e[st] pecunijs q[uam] p[ro]p[ter]
aliud eligu[n]t. Quarta c[on]sideratio e[st] si sint aliq[ui]
duo sibi l[ic]ita: z nesciam[us] q[uo]d eor[um] mag[is] eligen-
dum sit: t[un]c illud e[st] mag[is] eligendu[m] ad q[uo]d pla-
sequit[ur] bona. Quinta c[on]sideratio est si ad idem
sequantur plura per p[ri]us z posterius quod
p[er] poster[us] seq[ui]t[ur] meli[us] e[st] eo q[uo]d p[er] p[ri]us seq[ui]t[ur]: vt ad
addiscere seq[ui]t[ur] p[ri]us ignorare z postea scire: nō
scire meli[us] e[st] q[uam] ignorare. Sexta c[on]sideratio est
p[er] bona sunt pauciorib[us] mag[is] eligenda: d[icitu]r t[ame]n
illa nō ordinat[ur] ad eund[em] fin[em]. Quia vbi vni[us] p[er]
pter alio[rum] ibi vnu[m] t[ame]n. Septima c[on]sideratio est

Topicorum

nihil p[ro]hibet q[uo]d non bona q[ui]busdā bonis esse
eligibilia: ut b[e]n[e]dictio cū p[ro]p[ri]a tristitia est ma
gis eligenda q[uam] fortitudo cū iusticia. Octava
p[ro]sideratio ē bonū q[uo]d cū delectatōe possidet ē
magis eligendū q[uam] bonū q[uo]d cū tristitia possidet.
Nonā p[ro]sideratio ē: vniūq[ue] q[uo]d bonū magis ē eli
gendū in t[em]p[or]e i[n] q[uo] magis p[ro]ficuit q[uam] i[n] t[em]p[or]e i[n] q[uo] min[us]
p[ro]ficuit: ut p[ro]vidētia in senectute magis q[uam] i[n] iuue
tute. Nemo cū iuvenes eligit duces eo q[uod] nō
p[ro]stat eos eē p[ro]vidētes. Si s[ecundu]m fortitudo et t[em]p[er]an
tia maxime p[ro]sunt i[n] iuēntute. Magis cū iuvenes
q[uam] senes a p[ro]cupiscētia molestant. Decima p[ro]si
deratio ē q[uo]d si p[ro]dest eligibilib[us] ē eo q[uo]d aliq[ui]s
p[ro]dest solū Undecima p[ro]sideratio ē bonū q[uo]d h[ab]ito
altero nō indigem[us] ē eligibilis eo q[uo]d h[ab]ito indige
mus altero. ut iusticia ē eligibilior fortitudine.
Nā si oēs iusti eēnt nihil vtil[is] fortitudo: si t[ame]n
oēs eēnt fortes vtil[is] eēt iusticia. Per locū 40
a g[en]eratiōe et corruptiōe sumit tal[em] p[ro]sideratiōe
Quor[um] g[en]eratiōes sūt eligēde ip[s]e sūt v[el] erūt eli
genda. et q[uia] corruptiōes sūt eligēde ip[s]e sunt
v[el] fuerūt eligēda. Si inspiciedo p[ro] locū a fili:
sumit vnde am p[ro]sideratiōes. Prima est illud ē
eligibilis q[uo]d ē bono simili. Secūda ē illud ē ma
gis eligendū q[uo]d ē meliori simili et b[on]o in bonis
et nō solū in ridiculosis. Nā similia filior[um] ē boi
i[n] ridiculosis q[uam] equ[orum] et t[ame]n nō ē eligibilior equo
Tercia ē illud q[uo]d ē simili[us] meliori i[n] multis bo
nis ē eligibilis eo q[uo]d est simili[us] peiori. Quarta

Auctoritas

Auctoritas

A g[en]eratione

A simili

Tertius

est mag⁹ nobile et qd cū difficultate acquirū ē
eligibili⁹ min⁹ nobili et qd sine difficultate ac
quirū. Quinta ē bonū p^prius meli⁹ est bono
cōmuni. Sexta ē si aliqd est altero meli⁹ opti
mum illi⁹ erit meli⁹ optimo alterius: vt sic hō
melior est equo: ita optim⁹ hō melior ē optio
equo. Septima est illa sūt mag⁹ eligēda que
volum⁹ amicos p^picipare q̄ que non volum⁹
amicos p^picipare: vt bñ facere meli⁹ est q̄ vi
deri bñ facere. Octaua p^psideratio est bonū ex
circūstantia ē mag⁹ eligendū bono simp^l si
ue necessario: vt bñ viuere meli⁹ est q̄ viuere.
Auctoritas nō tñ meliora sūt mag⁹ eligēda: qz melius est
philosophari q̄ ditari: et tñ indigēti meli⁹ est
ditari q̄ philosophari. Nona est illud cuius
posse nō est ab alio: eligibili⁹ est eo cui⁹ posse ē
ab alio: vt iusticia eligibilior ē fortitudine. De
cima ē si vnū est sine altero: et alter⁹ nō est sine
illo: tñc illud ē mag⁹ eligendū: vt potestas si
ne prudētia nō est eligenda: prudētia vō sine
p^pate est eligēda. Undecima est si sint duo bo
na quoz vnū negam⁹ nobis inesse: vt alteruz
videat⁹ inesse: tñc illud alter⁹ est eligibilior: vt
studere negam⁹ vt i⁹gentiosi cē videamur. Sz
inspiciendo ad p^psentiam et absentia boni po
nunt⁹ quattuor p^psideratiōes. Prima ē si sine
duo bona de quoz amissioe vitupamur: illud
est meli⁹ de cui⁹ amissione mag⁹ vitupamur.
Secūda est si sint duo bona de quoz amissione
sumus tristes illud est meli⁹ de cui⁹ amissioe

a p^psentia et
absentia

Topicozum

nis tristitia min⁹ vitupamur. Tertia est eorū
que sub eadē sūt specie illud qđ hz ppriaz vir
tutē meli⁹ ē eo qđ nō hz: z fm qđ magi hz: fm
b meli⁹ est. Quarta ē si aliqd appositū alteri
faciat ipm bonū meli⁹ est eo qđ nō facit ipm
bonū. Inspeciendo autē ad casus: act⁹ et opa
tiones ponunt octo p̄siderationes. Prima ē
quorū casus: act⁹ z operationes sūt magi eligē
de ipsa sē magi eligenda: vt si qđ iuste sit me
lius est eo qđ fortiter sit: iustu meli⁹ erit q̄s for
te. Secūda est si aliqd ē magi bonū respectu
vni⁹ q̄s alteri: tūc magi bonū est magi eligen
dum. Tertia p̄sideratio est si sint aliqua eligi
bilioza vno z vni illoz est magi eligendū re
spectu vni⁹ tertij illud est simplr magi eligen
dum. Quarta est cui⁹ supabundantia ē magi
eligēda ipm est magi eligendū: vt amicitia eli
gibilior est pecunijs. Nam magi eligenda est
supabundantia amicitie q̄s pecuniaz. Quin
ta est illud cui⁹ causa sum⁹ eligibil⁹ est eo cu
ius nō sum⁹ causa: vt amicitia eligibilior est
pecunijs. Sexta est illud qđ appositū alteri
fac totū magi eligendū eligibil⁹ ē eo qđ eidez
appositū nō facit totū magi eligēdū. Habet
tñ hec p̄sideratio instantiam in instrumentis.
Nam ars fabricatoria cū serra eligibilior est
eadem arte cum falce: z tamen serra non est
melior falce. Septima cōsideratio est: duorū
bonorū illd qđ appositū minori bono facit to
tū magi bonū: est magi eligendū. Octaua est

ab actibus
et casibus

Tertius

Ab bono
relato

duorum bonorum illud quod ab aliquo ablatum facit residuum minus bonum est magis eligendum. Sed ex pre boni ad aliud relati sumunt sex considerationes. Prima est: illud est magis eligendum quod propter se est gratus quod propter gloriam: ut sanitas eligibilior est decore. Secunda est: quod est eligendum propter se et propter gloriam est magis eligendum. Tertia est: quod est propter se magis honorandum est magis eligendum. Quarta est: quod est utile ad omnia vel ad partem unam est magis eligendum. Quinta est: si duobus bonis insint aliquae dictiones tunc delectabilior est magis eligendum ut quod est propter fructus eligibilior est eo quod est propter voluptates. Et quod impedit fructus fugibilis est eo quod impedit voluptates. Et hec est consideratio nunc per terminandum pleuram accens pertractis et comparatis. Si ad terminandum pleuram tracta pertracta et non comparata: patet ille eadem considerationes ponit: quod si aliquis ostendit honorabilior esse magis eligendum facit ostendit quod honorabile est eligendum. Ad terminandum autem pleuram tracta accens comparata et non pertracta ponit quinque considerationes. Prima est: si aliquid secundum naturam est tale: illud est magis tale. Secunda est: illud quod appositum alteri facit ipsum tale est magis tale. Tertia est: duobus bonis unum et eisdem appositum quod facit totum magis tale est magis tale. Quarta est: ablatum duobus bonis ab aliquo quod facit residuum minus tale est magis tale. Quinta magis talia sunt quod suis propriis imprimis sunt: ut albus est quod est nigro imprimis.

Secunda pars

Tertia pars

Topicozum

Quinta ē illud qđ suscipit magis rōnē alicui
est magis tale: vt magis albū est qđ est magis dis
gregatiuum visus.

Secūdum capitulum in q terminant
pbleumata particularia ⁊ indefinita.

D termināda pbleumata particularia Prima p^o
a pnt assumi p̄siderationes p̄dicte: qz q
on dnt p̄dicatū vlr alicui iesse satz ostē
dit illud p̄dicatū incē. Et pnt talia pbleūa
ta terminari p locū a casibz: a cōingatz: a gñā
tionez corruptōe: a maiori ad min^o. Pro qz
terminatiōe ponūt tres cōsideratiōes. P̄ma ē
si aliqd i vno gñe videat eē magis tale q̄ aliud
i suo gñe: tūc si p̄mū nō est tale nec scōm vt si
disciplina nō est bona nec voluptas. Scda ē
nō solū est videndū i his q sūt diuersoz gene
rū sz q sūt eiusdez gñis. vt si dilectio nō ē bo
na nec disciplina. Tertia est. in pbleumatibz
p̄dicatibz debem^o vti p̄porthesi. ita q si sic est
i vno ita etiā i q̄libz. Nā q p̄porthesi vti pbleu
ma fac vlr p̄dicatū p̄positū. Nāz p̄dicatū
ter p̄cedentes oz vlr p̄ficere: vt si qđ velit pba
re aīaz hoīs eē imortales dz supponere q si ē
sic in vna ita ⁊ in q̄libz. Ad terminandū vno p
bleuma indefinitū ponūt q̄tuor p̄sideratio
nes cū vno documēto. P̄ma p̄sideratio ē: pro
bleuma indefinitū pōt tantūmodo p vnū de
strui ⁊ p duo cōstrui. Destruī p suā p̄dictiōis

Secunda p^o.

Quartus

et cōstrui p suā v^lez v^l p^licularē: vt hec volu-
ptas ē bona p istā: oīs voluptas ē bona: vel p
istā qdā voluptas ē bona. Secda cōsideratio ē
pbleūa indefinitū sūptū cū vna defmiatione
interimē dup^r vt hec: voluptas ē bōa z vo-
luptas nō est bona: p hāc: oīs voluptas ē bo-
na vel hāc nulla voluptas nō ē bona. Tertia
est. pbleūa indefinitū sūptū cū duabz de-
terminationibz destruit triplr. vt istud tū vo-
luptas ē bona p hāc: oīs voluptas est bona:
plures voluptates sūt bone. Quarta est: pro-
bleūa indefinitū sūptū cū tribz defmiationibz
qdruplr destruit vt h: sola prudētia q est vna
stutū ē scia: nōcūmē p istā: oīs v^r ē scia vel p
istā: nulla v^r ē scia: vel p istā: aliq alia stutū a
prudētia ē scia: v^l p istā: prudētia nō est scia.

Documentū

Documentū at tale ē: si subiectū pbleūat p^li-
cular^r sit fmin⁹ cōis vidēdū ē ad oia iferiora
et⁹ vsqz ad idiuindua: z si p^ldicatū nō sit alicui
iferiori cōstruendū ē pbl^r uā: si vō insit cōstruē-
dū ē: vt si temp⁹ moueat oz ipm aliq spē mo-
tus moueri. Et si aīa sit nūc⁹ oz q sit nūc⁹
pfect⁹ v^l abūdis: Et h d tertio libro: topicor.

**Quartus liber topicor in quo terminā-
tur pbleumata generis et differentie**

Prima pō

p

Est hec q dicta sūt dicendū ē d pbleu-
matibz gnis z dīne qz sūt elemēta dif-
finitiois. Tū ad fmiandū pbleūata

Topicorum

gñis prio ponūt vñdecī cōsideratiōes destru-
ctiue. Prima ē si aliqd assignet eē gen⁹ alic⁹ vt
dendū ē vtz p̄dicet d oib⁹ inferiorib⁹ et⁹ z si nō
mala ē assignatio: z iō bonū n̄ est gen⁹ ad vo-
luptates cū n̄ oīs voluptas sit bōa. Scda est
si gen⁹ n̄ p̄dicet i qd d species s; i qle mala est
assignatio: iō albū n̄ ē gen⁹ niuū. Tertia ē si gen⁹
z spēs n̄ ponāt i eodē p̄dicamēto: mala ē assign-
tio. Quarta est gen⁹ p̄cipet species: mala est
assignatio: Nā p̄cipare ē rōez p̄cipari suscipe
iō species d; p̄cipare gen⁹ z n̄ ecōtra. Quinta
est si species p̄dicet de aliq⁹ de q n̄ p̄dicet gen⁹
mala est assignatio: iō opinabile qd p̄dicat d
nō ente est gen⁹ ent⁹. Sexta ē si nulla spēs ge-
ner⁹ assigni p̄dicat d illo cui⁹ assignat gen⁹ ma-
la ē assignatio: z iō mor⁹ n̄ est gen⁹ voluptat⁹ cū
nulla spēs mor⁹ d voluptate p̄dicet. Septia
est si spēs de plib⁹ p̄dicet qz gen⁹ mala est assi-
gnatio: qz gen⁹ sp de plib⁹ qz species p̄dicat.
Octua est si gen⁹ z illud cui fuerit assignatuz
de eq̄lib⁹ p̄dicent mala est assignatio: iō p̄mū nō
est gen⁹ ad p̄ncipiū qz de plurib⁹ dicit gen⁹ qz
species. Nona ē si gen⁹ assignatū p̄dicet solū
de differentibus numero mala est assignatio:
ideo indissimile non est genus ad lineas re-
ctas. Decima est si superiora generis assi-
gnati non predicentur de illo cuius est assi-
gnatio mala est assignatio: ideo prudētia nō
est gen⁹ ad scientiaz. Ultima est si gen⁹ v⁹ ali

Tertius

Secunda ps

qđ sup⁹ et⁹ pnciper spēm mala ē assignatio.

Secdo p cisdēz pbleumat bñ ponunt tres cōsideratiōes pstructiue. P^{ma} ē si gen⁹ assignatū p^{dicet} i qđ de specie tūc videbit ē bñ assignatū: iō latio gen⁹ ē ad ambulatiōez. Secūda ē si oīa supiora gñis p^{dicent} d specie in qđ bona ē assignatio. Tertia ē si diffinitio generis p^{dicet} de spē r p^{rent} sub ea bona ē assignatio. Inspiciēdo at ad dīas ponūt tredecī

Tertia ps

p^hderatiōes. P^{ma} ē si qđ ponat dīa: p gñe mala ē assignatio: cū dīa p^{dicet} i qle Secda ē si qđ ponat dīa: sub gñe mala ē assignatio qz qđ est sub gñe pncipat gen⁹: dīa at nō pncipat gen⁹ s tū spēs vel idwiduū. Tertia est si qđ ponat gen⁹ sub specie male assignat: iō p^{tinuū} n̄ est gen⁹ ad p^{tinuū}: qz dīne p^{tinuū} ē p^{tinuū} r n̄ ecōtra. Quarta est si qđ ponat differentis sub specie male assignat: qz sp dīa d e qlibz vel pluribz p^{dicat} b gen⁹. Quinta est si qđ ponat genus sub dīa r nōbū sub tm pari r colore sub segregatiuo male assignat qz gen⁹ d pluribz p^{dicat} q dīa. Sexta est si nulla t^{ra} gñis p^{dicet} d eo cur⁹ fuerit assignatū mala est assignatio: r si aīa n̄ est nūc⁹ pfectus neqz abūdās n̄ ē nūc⁹. Septia ē si species sit pōr gñe r ipm interimat mala est assignatio. Octaua est si species aliqd pnciper d p^{trario} gñis mala ē assignatio. Nona ē si species possit amittere gen⁹ vel dīa mala ē aīi

Topicozum

gnatio. Decima ē si spēs de aliq̄ p̄dicet & quo
nō p̄dicat gen⁹ mala est assignatio. Undecima
est si spēs est equoca mala ē assignatio. Duode-
cima est si gen⁹ nō hēat nisi vnā spēm nec na-
tum sit plures h̄re: tūc nō est gen⁹ illi⁹ speciei
Ultima p̄sideratio si gen⁹ p̄dicet trāſūptiue
de specie mala ē assignatio: nō p̄sonāna nō est
gen⁹ p̄pantie: cū oīs p̄sonantie p̄prie sit in so-
nis. Et hec de p̄siderationibz sumptz p̄ locos
intrinsecos. Sz p̄ locos extrinsecos ponunt
aliq̄ p̄sideratōes. Et p̄mo inspiciēdo ad p̄ria
ponunt octo. P̄ria ē si gen⁹ nō h̄ns p̄trariuz
hēat spēm habentē p̄riū: tūc illud p̄trariū de-
bet esse i eodēz gñe cū specie. Scda est si gen⁹
hēat p̄riū: tūc p̄riū speciei dz esse in p̄rio gñis.
Tertia est si p̄riū speciei nō sit in gñe assignatio
sz sit ipsuz gen⁹: mala est assignatio. Quarta
est si gen⁹ z spēs hēant p̄riū z gñis sit mediū
etiā z spēi. Habet tñ instāciaz qz boni z mali
ē mediū: nō aut sanitatz z egritudinis. Quin-
ta est inf gen⁹ z suū p̄riū dz esse eodē mō me-
diū sic inf spēm z suū p̄riū. Sexta ē mediū
debz poni i eodē gñe cū suis extremis. Septi-
ma est si gen⁹ hēat p̄trariū spēs aut nō: mala
est assignatio. Est tñ instantia qz egritudo p̄riat
sanitati: febns aſit nō hz p̄riū. Octaua est si
p̄trariū spēi nō sit in eodē gñe vel alio gñe vel
mediū nō est eiūsdē gñis: mala est assignatio
Inspiciendo aut a p̄iugata ponit talis p̄side

Quarta ps
Contraria

A p̄iugatis

Quartus

**Generaciones
et corruptiones**

ratio si principale sit gen⁹ principal⁹ predicati erit gen⁹ ad predicatum subiecti: sicut inspiciedo ad similia: ut suave similiter se habet ad volu prates: et perficiens ad bonum. Inspiciendo vero ad generationes et corruptiones ponit talis p⁹vide ratio si terminus significans generationem vel corruptionem assignet esse gen⁹ alicui⁹ videndum est an ea que descendunt a predicato sint eorum genera que descendunt a subiecto: ut si fieri sit genus ad edificari: etiam et factum esse ad edificatum esse. Et si corrumpi sit genus ad dissolui etiam et corruptio ad dissolutionem: et corruptum esse ad dissolutum esse. Inspiciendo autem ad privationes opposita ponunt due considerationes.

Privationes

Prima est si privatione oppositum speciei sit in eodem genere: mala est assignatio. Secunda est si predicatum sit gen⁹ ad subiectum: privatione oppositum predicati erit genus ad privationem oppositum subiecti. Quia si oppositum in opposito: et oppositum in opposito. Inspiciendo autem ad contradictiones ponit talis consideratio si predicatum sit genus ad subiectum: contradictorium subiecti erit gen⁹ ad contradictorium predicati: ut si suave sit bonum: non bonum erit non suave. Sed inspiciedo ad relative opposita ponunt septem considerationes.

Contradictoria

Relativa

Prima est si species dicat ad aliquid gen⁹ et non mala est assignatio non tamen contra: quia disciplina que gen⁹ grammatice dicitur ad aliquid: species et non. Secunda est si species non dicat ad idem cum genere ma-

Topicozum

la ē assignatio. Tertia est oia supiora spēi debēt
ad idē dici cū spē. Quarta est spēs ⁊ gen⁹ de
bent ad idē dici sub eodē casu. Est tñ ista tria
de dno ⁊ diuerso. Quinta est si gen⁹ ⁊ spēs ad
idē dicant sub eodē casu bona ē assignatio. Se
xta ē si gen⁹ ⁊ suū correlatiuū dicant ad puer
tentia: mala ē assignatio. Septia ē si oppositus
spēi sit i opposito gnis bona est assignatio: vt si
sensus sit scia: scibile erit sensibile: qdā tñ sūt
scabilia: sensibilia ⁊ nō. Un relata sūt tripli
cia: qz qdā sp i sunt his ad q referūt: vt hīc ⁊
dispositio i bituato ⁊ disposito. Alia ⁊ nō d
necitate i sunt: vt scia ⁊ scibile i q nō sp ē scia.
Alia ⁊ nō pnt inec: vt cū dñū refert ad suū
patriū. Ex hac diuisione pōt poni talis cōside
ratio si gen⁹ ē i aliq i q nō est spēs mala ē assi
gnatio: iō māsio nō est gen⁹ memorie cū mā
sio sit i manente ⁊ mēoria i aia. Sz i spiciēdo
ad actū ⁊ hīcū ponunt ser ⁊ sidcratiōes. Pri
ma est si bitus ponat gen⁹ acc⁹ mala est assi
gnatio: iō sensus nō ē gen⁹ mor⁹. Secda est si
habit⁹ ponat gen⁹ parentie sequēt ipm mala
est assignatio: ideo abstinentia ire nō est gen⁹
mansuetudinis. Tertia est si habitus pona
tur species alicuius consequentis qd est pri
tempore eo mala est assignatio: ideo ira nō ē
gen⁹ tristitie. Nā tristitia est causa ire. Quar
ta est si gen⁹ et species nō sint nata fieri circa
idē mala est assignatio: iō timor nō ē genus

Diuisio

Actus ⁊
habitus

Quartus

Moralia

tristitia: qz timor ē in aiositate: z tristitia in cō
cupiscibi. Quinta ē si spēs p̄cip̄ per gen⁹ fm
qd mala ē assignatio. Sexta si gen⁹ sit ps in
regalis sp̄ci mala ē assignatio. Sz inspiciendo
ad moralia ponūt qn̄ deci cōsideratōes. Prima
est si q̄s ponat aliqd vitupabiliū v^l fugiēdoz
sub potentia mala ē assignatio: iō male agere
nō est gen⁹ ad posse p̄ua agere: qz de⁹ z studio
sus pnt p̄ua agere: q̄ tñ nō sūt mali. Scda cō
sideratio ē si q̄s ponat p̄tatem sub p̄te eligibi
li male assignat: cū p̄as eligēdi sit p̄p̄ actū.
Tertia ē si aliqd sit in plibz gñibz z in vno so
lo ponat mala ē assignatio. Quarta ē si dīa assi
gnet esse gen⁹ mala ē assignatio: iō stupor nō est
gen⁹ admiratōis. Quinta ē si passio assignet
esse gen⁹ subiecti mala est assignatio: iō imota
litas nō ē gen⁹ vite et̄ne. Sexta ē si q̄s passio
nem gñis assignet esse gen⁹: mala est assignatio.
Septia ē si q̄s nulli⁹ ē gen⁹ assignet esse gen⁹
mala ē assignatio. Octava est si q̄s assignet illi
q̄s sequit ad oīa esse gen⁹ ad illa: mala est assi
gnatio: iō ens nō ē gen⁹ ad oīa: qz tūc oīa eēne
eiusdē gñis. Nona ē si gen⁹ assignatū sit i sp̄e
mala ē assignatio. Decia ē si gen⁹ sit equocū ma
la est assignatio: cū gen⁹ debeat vniuoce dī sp̄bz
p̄dicari. Undecima ē si gen⁹ z spēs hēant cō
traria quoz vñū se hēat vt melius: z altē vt
peius: si meli⁹ loco peioris ponat: mala est assi
gnatio. Duodecia est si spēs silt se habeat ad

Topicozum

duo gñā quoz vnū est meli⁹ altero: tūc si po-
nat sub peioze mala est assignatio. Tredecia
est si gen⁹ suscipiat mag⁹ ⁊ min⁹: etiā ⁊ cōs.
Quartadecima: ē si duo gñā cōpant ad eādez
spēm ⁊ vnū eoz mag⁹ videt esse gen⁹ q̄ altez
tūc si p̄mū nō est gen⁹ neq; scdm. Ultima est
si due spēs equalit se hēant ad duo gñā: tunc
si vnū eoz est gen⁹ etiā ⁊ reliquum. Et hec de
p̄siderationib⁹ destructiuis. Reliquū aut esse
videt vt ponant due p̄sideratiōes p̄structiue
cum trib⁹ differentijs inter gen⁹ ⁊ differentiā
⁊ vno documēto. Prima p̄sideratio est si ali-
quid assignet esse gen⁹ oportet ip̄suz de pluri-
bus differentiib⁹ specie p̄dicari in quid. Et sic
differt gen⁹ a dīna triplr. Primo qz de pluri-
bus p̄dicat q̄ differentia. Secūdo qz magis
indicat rem significantē p̄ spēm q̄ differentia:
vt alal magis indicat qd est homo q̄ gressibi-
le. Tertia qz differentia se habet p̄ modū qua-
lificantē respectu generis. Secūda p̄sideratio
est si p̄ncipale sit gen⁹ p̄ncipalis etiā ⁊ con-
cretum erit gen⁹ cōcreti: vt si scientia sit gen⁹
musice sciēs erit gen⁹ musici. Documētū autē
tale est si aliqd sequat: vt in plurib⁹ ad aliud
esto qd difficile sit p̄bare illud nō esse gen⁹ ad
aliud: nō tñ op̄et ip̄sum esse gen⁹: vt licet ad
fieri vt in plurib⁹ sequat nō esse: nō tñ fieri est
genus ad nō esse vel ecōtra. Et hec de quarto
libro topi. ozum Aristotelis.

Quinta p̄s

Primus

Liber primus elenchorum est de argumentationibus sophisticis quod ad earum constitutionem et ut cadunt in usum opponentium: et continet tres tractatus. Primus est de esse syllogismi sophistici et causis eius et generibus disputationum: et metharum: et de fallaciis peccantibus in forma in quibus per eas opponens nititur ducere respondentem ad metharam redargutionis cuius sunt quattuor capitula. Primus libri elenchorum primus capitulum in quo determinatur de esse syllogismi sophistici et causis eius: de generibus disputationum: et de generibus metharum.

Problema

o

Tractus

Prima pars

dam sunt veri syllogismi: alij sunt qui non sunt tales quales apparet. Quod patet per se. Primum in animis quod alij de his habent. Alij vero videntur habere quod tamen non habent: sed se tribuunt instant. Et alij sunt de facto pulchri. Alij vero apparet esse et non sunt sed se componunt. Secundo in animis quodam vere sunt argentea vel aurea: alia vero videntur finem sensum argentea vel aurea: et vere non sunt vel litargicea: et stagna: aurea alcearum felle tincta aurea: et etiam est syllogismus qui non est talis quod is apparet licet est elenchus sophisticus. Et ille habet causas apparitionis quod per eum in

Elenchorum

periti decipiunt: h3 etia c3 defectus: q3 ois syllo-
gism3 cludit ex pmissis sua 2 clon3: n3 sic est
aut de elenchis sue syllogismis sophisticis: q3
lz sunt multi int eos: tñ loc3 q3 sit p noia 3 aper-
tissim3 2 publicissim3 qm n3 3 p ipsas res dis-
putare: s3 nominib3 p rebo utimur not3. Et sic
pt3 q3 syllogismi sophistici hñt cam apparen-
tie: q3 p eos arbitramur ita esse i rebo sicut 3 in
noib3: ita q3 sicut nomen est vnũ: credimus q3
res sit vna. Hñt etia3 cam defect3: q3 n3 sic 3
in rebo sic in noib3. Nam noia qd3 finita sũt
2 ofonũ mltitudo. Res aut numero infinite
Necesse est q3 pla eandẽ r3nes 2 vnũ nomen si-
gnificare. Et sicut q3 n3 sũt pñpti numerare
facile expellũt a sciẽtib3 numerare: ita q3 igna-
ri sũt vtutũ noim facile palogisant. Et hec de
causis formalib3 syllogismi sophistici. S3 p
causa finali 2 efficiẽte ponunt tres pp3nes.
Pr3a 3 q3 hec ars sophistica vtil 3 ipsi sophi-
ste: q3 p eas sophista p3t 2 seq finẽ suũ: q3 est vi-
deri sapiẽs mag3 q3 esse vi pt3 p diffinitiones
art3 sophistic3. Ars em̃ sophistica 3 appa3ea
sapia 2 n3 exñs. Sophista aut3 est vir copio-
sus ab apparenti sapia 2 n3 exñte. Nodo p
bane scia3 sophista videt3 esse sapiẽs cũ n3 sit
q3 videt3 facere opa sapient3: puta n3 menti i
de his q3 nouit: 2 m3cientẽ manifestare: cũ tñ
illa n3 faciat: tñ argumẽtationẽ em̃ sophisticã
videt3 ostendere mentiri m3dentem cum tñ n3

Secunda 20

Primus

Tertia ps

Doctrinalis

Dialectica

Tentativa

Litigiosa

faciat igitur illa ars vniuersalis illi sophiste. Secunda propositio sophista est causa efficiens huius artis. Nam huius artis materiam appetit a sophista cum per eam possit videri sapiens cum tamen non sit ut patet in disputatione sophistica. Sunt autem quattuor disputationes. scilicet doctrinalis dialectica tentativa et litigiosa. Disputatio doctrinalis est quod ex propriis principibus cuiuslibet discipline et non ex his quod videntur rationem rationis syllogizant. Et in tali oratione addiscere credere. Disputatio vero dialectica est quod collecta per dictionum ex probabilibus. Disputatio vero rationem rationis est quod syllogizant ex his quod videntur rationem rationis et necesse est eum scire quod se simul latere sciat. Disputatio vero litigiosa est quod ex his quod videntur probabilibus non sunt autem syllogizant. Disputatio doctrinalis dicitur et in analecticis. De dialectica vero et tentativa in alijs. Nunc autem de agonisticis dicendum est per se sine ponit tertia et per se. Quibus scilicet methode ad quod opponens sophista nunc suorum rationem rationis ducere autem se se apparent. Et in his prius intendit ducere ad redargutiones. Secundo ad falsum. Tercio ad opinabile. Quarto ad soloecismum. Quinto ad nugationes.

Capitulū secundū in quod determinat de sex fallacijs in dictione.

f Allacijs quod sunt in dictione et quod ex dictionibus. Fallacie in dictione sunt equivocationis amphibologiae compositionis diuisionis

Elenchorum

decent^r et figura dictiois: ut patere potest in du
 ctioe et etiam per syllogismum sic. Tot sunt fallacie
 in dictioe quot modis prigitur in eisdem nominibus vel or
 nibus eisdem utriusque h^o prigitur sex modis: igitur Un^o per
 primo modo fallacie equocationis ponitur talis pal
 ogismus: quod quod dicitur sunt sapientes: ubi enim est equo
 catio ex parte de ly discere quod significat discipli
 nas dare et disciplinas accipere. Sed per secundo modo
 ponitur talis: quod quod expeditur bona sunt: mala ex
 peditur igitur mala bona sunt ibi est equocatio ex
 parte de ly expedites. Pro tertio modo non ponuntur
 duo palogismi: Primus est quod quod surgebat stat:
 sed sedes surgebat: sed sedes stat. Secundus est: quod
 quod sanabat sanus est: sed laborans sanabat: igitur la
 borans sanus est: minor est distinguenda: quod vel subie
 ctum accipit per pronomen vel per preteritum. Sed per primo
 modo amphibologie ponitur talis palogismus: quod scilicet
 quod velle me accipere vellem quod ipsi accipient me: sed
 pugnantes velle me accipere. Sed velle quod pugnantes
 accipient me: minor est distinguenda: quod vel ly pu
 gnantes regit a parte ante: vel a parte post. Pro tertio
 autem modo ponuntur quattuor palogismi. Primus est: quod
 quod scit h^o scit: sed lapide quod scit: sed lapis scit. Se
 cundus est: quod quod videt h^o videt sed columnas quod vi
 det: sed columna videt: in utroque maior est distigue
 da: quod vel ly h^o est nominativus casus et sic est falsa vel
 accusativus casus et sic est vera. Tertius est: quod tu dicis
 esse h^o tu dicis esse: sed lapide tu dicis esse: sed tu la

Equocatio

Amphib
 ologia

Primus

Modi p̄dicti

Compositio

Plurilo

pis diei esse. Quartus est quencūq; dico p̄tingit
dicere: s; tacentē dico: q̄ p̄tingit tacentē dicere
Et sic p̄ter q̄ equivocatōis et amphibologie tres
sūt modi. Primus est qñ dictio vel orō p̄ncipalit̄
plura significat. Secundus est qñ dictio vel orō si
gnificat aliqd p̄prie et aliud iproprie. Tertius
est qñ cōpositū plā significat: separatū v̄o sim-
pliciter v̄t scit et seculū: nā; vtrūq; vñū signifi-
cat: ambo autē plā. S; p̄ p̄mo mō fallacie cō-
positōis ponūt duo palogismi. Primus est quē-
cūq; possibile ē ambulare possibile ē q̄ ambu-
let: s; sedēre possibile ē ambulare: q̄ possibile ē
q̄ sedēs ambulet. Secundus est quēcūq; possibile
est scribere: possibile ē q̄ scribat: s; nō scribētē
possibile ē scribere: q̄ possibile ē q̄ nō scribens
scribat. Maior pōt ee cōposita et sic ē falsa: v̄t
diuisa et sic ē v̄a. Pro scdo at mō etiā ponūt
duo palogismi. Primus est quēcūq; scit l̄ras nūc
didicit illas: antiquus grāmaticus scit l̄ras: nūc
didicit illas. Maior ē distinguēdas; v̄t li
nūc desinit li scit: et sic ē cōposita v̄a: vel li di-
dicit: et sic ē diuisa falsa. Secundus est qd pōt vñū
solū ferre nā pōt plā ferre: s; qd pōt plā ferre
pōt vñū solū ferre: qd pōt plā ferre: nō pōt
plura ferre. Maior est distinguēdas; vel li solū
desinit li vñū: et sic ē cōposita v̄a: vel li pōt;
et sic est diuisa falsa. Sed p̄ p̄mo mō fallacie
diuisionis ponunt duo palogismi. Primus est
qucūq; sūt duo et tria sūt paria et iparia: sed

Elenchorum

qñq; sūt duo z tria: ḡ qñq; sūt paria z īparia.
 Maior ē distinguēda: q; vñ lī z copulat īnē ter
 minos: z sic ē pposita falsa: vel īnē pponēlī: z
 sic ē diuisa vā. Scdus palogism⁹ ē qñqd ē alī
 cui tantū dē z ampli⁹ est eidē eḡle z mai⁹: sed
 aliqd ē alīcui tantū dē z ampli⁹: ḡ est ei eḡle z
 mai⁹. Minor autē ē distinguēda: q; aut ē cōpo
 sita: z sic ē cathēgorica falsa: aut diuisa: z sic ē
 copulatiua vā. Sz p secūdo mō ponūt duo
 palogismi. Prim⁹ ē quēcūq; posui fuū entēz
 libez de libero feci seruū: sz seruo demonstrato
 te posui fuū entē libez: z itē de libero feci fuū
 In mīore lī entē pōt determinare lī fuū: z sic ē
 cōposita vā: vel lī liberū: z sic est diuisa falsa.
 Scdus ē quozūcūq; viroz centū reliq̃t achil
 les illi erāt plēs q̃ centū: sz qñq̃ginta viroz
 centū reliq̃t achilles: igit qñq̃ginta viri erant
 plēs q̃ centū. In mīore vel lī viroz determinat
 lī centū: z sic ē diuisa falsa: aut lī qñq̃ginta: et
 sic ē cōposita vā. Sz p pmo mō fallacie accē
 tus ponit talis palogism⁹: qñq; dicit metuo
 lōgas peūte noctes lidia dormis dic se timere
 sz n̄ timēs dic metuo zc. ḡ n̄ timēs timer. Mi
 nor ē distinguēda: q; vel lī metuo ē due dictiōes
 vñ tres dictiōes: z sic ē vā: vñ ē vna dictiō: z sic ē
 falsa. Pro scdo autē mō ponit tal' palogism⁹
 qñq; dic beu q; nō tōti cinxerūt ethera nūbi
 infrogat: sz nō infrogas dic beu q; nā zc: igit
 nō interrogas interrogat. Utraz pmissaz est di

Accentus

Primus

Figure dictionis

stinguenda: qz vñ li qz nō tenet interrogatōe: z sic maior est falsa: aut casualiter: z sic maior est falsa. In fallacia figure dictionis duo sūt modi. Primus est qñ masculinuz interpretat femininū vñ femininū masculinū vñ neutruz alterz horz. Scdō ē qñ qd interpretat qñ vñ qñ.

Tertiū capituluz in q̄ determinat de septē fallacijs extra dictionem.

f Allacie ē dictionē sē septē: scz fallacia accñt: fm qd ad simplr: qñantie elenchi: qñt: petitiōis pñcipij: nō cōe

Accidentis

vt cōe: z fallacia fm pñes interrogatōes vt vñā Un fallacia accñt: ē qñ attributū indñt attribuit rei subiecte z accñti vt sic arguēdo coruscus ē alē a socrate: z socrates ē hō: igit est alē ab hoīe. Sz fallacia fm qd ad simplr est qñ nō bñ pcedit a dicto fm qd ad dictū simpliciter: vt pz p bec exēpla chunera ē opiabilis igit ē: sñt alin⁹ nō ē hō: igit alin⁹ nō ē: sñt etbz ops ē alb⁹ fm dētes: igit ē alb⁹: ibi em arguit a dicto fm qd ad dictū simpliciter: z facile pz defecit. Si tñ vtrūqz pñor inēet eozz mō difficile ēt rñdere: vt si scutū sit p media pte albū z p media pte nigrz difficile ēt scire an sit albū vel nigrū. Sz fallacia qñantie elenchi sit qz omittit aliq̄ pñcula posita i diffinitōe elenchi. Elenchus aut ē pñdictio vñ: z eiusdē nō nois tñ nec rei tñ sz nois z rei sñ: nō sñno

Ignorantia elenchi

Elenchorum

nimi s; eiusdē exhis q̄ data s̄ de nēcitate: nō
cōnūerato qđ erat i pncipio fm idē z ad idēz
z s̄lū et i eodez tpe. Et iō si omittat aliq̄ illaz
pnculaz cōmittit h̄ fallā vt sic arguēdo: duo
s̄ duplū vni⁹ z nō s̄ duplū triū: igit̄ s̄ duplū
et nō duplū. S̄lū h̄ ē duplū huic fm longitu
dinez z nō fm latitudinez: igit̄ ē duplūz z nō
duplū. S; petitiō pncipiū fit toridē mōis q̄t
modis petīt pncipiū ex eo q̄ nescim⁹ distin
guere int̄ idēz z diuersū: sine int̄ not⁹ z igno
tius. S; fallā p̄nt̄ fit qñ credim⁹ p̄ntiaz cō
uertī q̄ m̄ nō p̄uertit: vt ptz p̄ sex exēpla. Pri
mū si mel ē rubeū est: igit̄ si rubcū ē mel ē. Se
cūdū est si pluit t̄ra est madida: igit̄ si terra ē
madida pluit. Tertiū ē iste ē cōptus q̄ ē adul
ter. Quartū est iste est errabū d⁹ de nocte: igit̄
est fur. Quicū est exēplū meliss: qđ ē factū h; z
pncipiū: igit̄ qđ n̄ est factū n̄ h; z pncipiū. Se
ptū est si febris est calor est: igit̄ si nō est febris
nō ē calor: ubi arguit a destructiōe ant̄ ad de
structionēz p̄nt̄. S; fallā nō cōe vt cōe fit qñ
illd qđ nō est causa accipit ad aliquā cōclusiō
nem inferendā tanq̄ causa illatiōis. Et h; z fi
eri i syllogismo ad ip̄ possibile: vt omē p̄riū cor
ruptiōi est ḡnatio: s; vita est p̄ria corruptioni
et vita z aia sūt idēz: q̄ vita est ḡnatio: cōclusiō
est falsa: q̄ z aliq̄ p̄missarum z nō nisi ista vi
ta z aia sūt idēz. Ex p̄dictis sequūt̄ tria. Pri
mū ē q̄ palogismi hui⁹ fallacie nō sūt simplr

Petitiō p̄ri.

Cōsequens

Non cause
vt cause

Correlaria

Primus

fm plures
vt vnam

in syllogisati: s; sunt in syllogisati ad pposita
Scdm ē qd fallacia nō min⁹ decipit interro
gantes q; nō dntē. Tertiū ē q; argumētatores
dicte sūt ppe nō cām vt cām. Fallacia autē fm
ples interrogatiōes vt vnā sit et eo q; reputa
mus ples interrogatiōes esse vnā z tūc damus
vntes rñsionē cū debrem⁹ ples dare. Tūc ali
qn facile p; an sit dāda vna rñsionē v; p; fra
sit mare aut celū: aliqn vō ē difficile. vt hic est
ne hic z hic hō demonstrāz; boie z asino: z hic
sūt ne hec bona an nō bona demonstrato vno
bono z vno malo. Et sit h fallacia q; credim⁹
fmīnū platis nūci diffiniri sic fmīnū singu
larī nūci: vt sic cecū ē aial nō vidēs aptū natū
viderēta credi⁹ cecū ē aialia nō vidētia apta
nata videre: cū tū sint aialia q; nētz vider.
Quartū capm in q; reducunt syllogis
mi sophistici ad ignorantiam elenchi: z
ostenditur quō p eos decipimur.

Prima p;

¶ Tres syllogismi sophistici deficiūt
a hō elencho q; oēs tales sūt imodifi
cati. Tūc palogism⁹ fallacie equocati
onis: amphibologie: z figure dictionis nō pstitu
itur ex his q; sūt eadez fm rem z vocē. Nā licz
in amphibologia z equocatiōe sit eadez vor
nō tū eadē res. In figura v;ro dictionis nō est
idem pntas voc; s; solū silitudo. In fallacia
hō cōpositiōis z diuisiōis z accentus neq; est

Elenchorum

Idēptitas vocat nec rei: et iō illi peccāt p̄tra verā
elenchū. Silt fallacie extra dictioēz et maxie
palogismi fallacie accit̄ peccāt p̄tra elenchū
qz i talibz palogismis extremitates sic vnt̄
cū medio qd nō vnt̄ inf̄ ses qd tñ n̄ fiti elen-
cho q̄ ē syllogism⁹ p̄bati⁹ et p̄radicti⁹: aīō
p̄t p̄ duo exempla. Primū ē aīal ē albū: oīs
coru⁹ est aīal: igit̄ oīs coru⁹ ē alb⁹. Scdm̄ est
oīs triangul⁹ inq̄tū triangulus h̄z tres: s̄z fi-
gura ē triangulus: igit̄ figura inq̄tū figura h̄z
tres. Per hāc aut̄ fallaciā artifices et oīno sci-
entes ab infc̄is bñ arguunt. Si r̄ palogismi
fallaciāz fm̄ qd ad simplr̄ et igrantie elenchū
deficiūt a hō elenchō qz in illis nō ē affirma-
tio et negatio eius de z de eodēz sic de alijs nec
in eis sequit̄ conclusio de necessitate. Et silt pa-
logismi petitionis principij et nō cause vt cau-
se deficiunt a vero elenchō quia in primis cō-
numeratur quod erat in principio: in secun-
dis vero conclusio non sequit̄ ex premissa nō
causa: et ideo male fit ad eam regressus. Si-
militer fallaciā cōsequent̄ deficit a vero elen-
cho: quia fallaciā accident̄ ab eo deficit: igit̄
et fallaciā consequent̄ que est pars fallacie
accidentis. Similiter fallaciā fm̄ plures in-
terrogatiōes vt vnam deficit a vero elenchō
qz ppositio plures nō ē ppositio cū sit eadē
definitio vni⁹ rei et rei simplr̄ puta vni⁹ hoīs
et hoīs: in elenchō aut̄ requirit̄ ppositio vna.

Primus

Secunda ps

Et sic patet quod omnes syllogismi sophistici deficiunt
a hoc elencho. Nunc autem videndum est quod per eos
decipimur. Unum per fallacias amphibologie et
equocationis decipimur: quia nescimus distinguere
inter multiplex et non multiplex. Sicut per falla-
cias compositionis et divisionis decipimur: quia nesci-
mus distinguere inter orationem compositam et divisam
Sicut et per fallaciam accentus: quia nescimus distigue-
re inter dictionem accretu acuto, platur et accentu
gravi. Per fallacias autem figure dictionis: quia ne-
scimus dicere quod simile et quod dissimile. Qui autem scit
distinguere inter similia et dissimilia est prope videre ve-
rum. Unum hec fallacia est in dictione: ut patet du-
pliciter. Primum quia illa fallacia est in dictione in
qua fit magis deceptio cum alijs disputando quam
per seipsum considerando: sic est de ista: igitur. Se-
cundo patet quia per hanc fallaciam aliquis decipitur in
quantum considerat de dictionibus vel orationibus ad
placitum singularibus: igitur est in dictione. Decipi-
mur etiam per fallaciam contra dictionem. Et primum per
fallaciam accidentis: quia nescimus quando extrema sic
veniunt cum medio quod veniunt inter se. Et quia falla-
cia contra est per fallacie accidentis: ideo etiam per ipsas
decipimur et hoc quia nescimus distinguere inter animas
et personas. Sicut per fallaciam ignorantie elenchi et
semper quod ad simpliciter decipimur: quia nescimus dis-
cernere inter dictum semper quod et dictum simpliciter inter
apparentes per dictiones et veras. Sicut per falla-
ciam petitionis principij decipimur: quia nescimus

Elenchorum

distinguere int̄ notū ⁊ ignotū. Et p fallaciā nō
causē vt causē: qz nescim⁹ distinguere inter p
missam q̄ facit aliqd ad illationē p̄conis ⁊ q̄
nō. Silt p fallaciāz fm ples interrogatiōes vt
vnam decipimur: qz credim⁹ interrogatiōes vt
plures esse vnam r̄sionē. Et sic p̄z quō p im
peritiā n̄rā ip̄s fallacijs decipimur.

Secūdi tractat⁹ p̄mū caplm in q̄ deter
minat de syllogismis peccātib⁹ i materia.

Syllogismoz sophisticoz q̄daz sūt ap
parētes ⁊ nō ex̄ntes. Alij vō sūt syllo
gismi s; nō pueniētes rei sic sunt syllo
gismi peccātes i materia: ⁊ silt syllogism⁹ ten
tatiu⁹ q̄ mōstrat ignorantia: r̄ndentis: ille em̄
videt pcedere ex pbabilib⁹: ⁊ tñ non pcedit.
Et si dicat aliqs tentatiua ē ps dialectice: igit̄
cū dialectica ex pbabilib⁹ pcedat: seq̄t q̄ ten
tatiua pcedit ex pbabilib⁹. Ad b̄ d̄z q̄ lz argu
mētatio tentatiua pcedat ex pbabilib⁹ alicui
nō tñ ex pbabilib⁹ simplr: iō d̄z peccare i ma
teria. D̄nt aut̄ syllogismi peccātes i materia
a syllogismis peccātib⁹ i forma: qz syllogismi
peccātes i forma nō mōstrant ignorantia: re
spondentis: s; bñ peccātes i materia. Et valēt
ad capiendū exp̄ientia: de ignorantia r̄ndentis
In b̄ tñ pueniūt qz syllogismi peccantes i ma
teria fiūt p eadē p̄ncipia cū peccantib⁹ in for
ma: cū eadem p̄clo que infer̄ p syllogismum

Prima p̄

Primus

peccantes in forma sit pncipiū in syllogismo
peccante i materia. Per se em̄ disputado qd
eque bene decipit sicut cu; alio disputados in
aliquib; tñ fallacijs facile videt defect⁹ vt in
his que ducūt ad soloecismū: in alijs nō diffi-
culte. Et si dicat aliq; qd syllogism⁹ peccans
in forma aliqñ videt respōdēt: qd male dicitur
est qd nullo mō est elenchus. Ad hoc dicit qd li-
cet syllogismus sophisticus peccās in forma
sit elenchus apud aliquos: non tñ simplr. Et
sic patet qd fm̄ eadem pncipiū fiūt syllogismi
sophistici peccantes in materia et in forma.
Ad nullaz tñ artem pñet oēs illos elenchos
sophisticos cōsiderare: qd cū ex cuiuslibet sc-
enti: terminis possint fieri tales elenchi: infi-
niti sūt elenchi sophistici: s; infinita fm̄ suas
rōnes speciales nō spectant ad aliquā artem.
Itē nulla ars habet oēs illos elenchos sophi-
sticos cōsiderare et psequens dialectica non
habet omnes illos elenchos sophisticos fm̄
suas rōnes speciales p̄siderare: sed solū illos
qui cōponunt ex terminis secū de intētionis
siue sint dialectici siue sophistici.

Caplm secundū in quo resp̄nditur
opinio antiquorū diuidentū orationez.

Ratio fm̄ antiquos diuidit sic. Ora-
tionum quedam disputant ad nomē
cum sez opponens et respōdēs suos

Secūda p̄

Elenchorum

Intellectus ferūt ad diuersos sensus. Alii tō
disputant ad intellectum cū scz opponens ⁊
respōdens ferunt suos intellect⁹ ad eundem
sensum. Sed hec diuisio est insufficiens. Tuz
p̄mo qz eadem oratio disputat ad nomē ⁊ ad
intellectum. Nam possunt vno tempe oppo-
nens ⁊ respondens ferre suos intellectus ad
diuersa: ⁊ alio tempore ad idem. Tum secun-
do: qz aliquē sunt ofones que nec ad nomen
nec ad intellectuz disputant: vt patet de illis
que nō ponunt in argumentationibz: igitur
illa diuisio est insufficiens. Sed ad hanc diuisi-
onem dixerunt aliqui antiquorū q omnes
ofones multiplices disputant ad nomen: nō
multiplices vero ad intellectum. Hoc autē
dictum stare nō potest. Tum primo qz oratio
disputatur ad nomen in ordine ad respon-
dentem qui circa orationem multiplicem dat
aliū intellectuz ab intellectu opponētis:
sed cōtingit respondentem nō dare aliū in-
tellectum ab intellectu opponētis: ergo possi-
bile est q oratio multiplex nō disputet ad no-
men. Tum secūdo quia oratio nō disputatur
ad nomen nisi ex defectu cōtradictionis: sed
stat oratione existente multiplici nō esse defe-
ctum contradictionis: igitur stat orationem
multiplicem nō disputari ad nomen. Ante-
cedens patet ad hoc: quia si respondens di-
cat q non est possibile tacentem dicere: et sic

Primus

arguat opponēs: quēcūq; dico possibile ē dicere: tacentē dico: g̃ tacentes possibile ē dicere ibi ē disputatio ad nomen ex pte defect? 3̃ dicitōis. Itē oīones nō mltiplices ṽe p̃nt disputari ad nomē qz q̃s p̃t credere q̃ ly triūgul⁹ plā significet: et sic poterit capi a r̃ndente in vno sensu 7 ab opponēte i alio. Preterea orationes mltiplices false p̃r disputari ad intellectū: igit̃ illud dictū anti 3̃r est falsū: añs patet Tū prius: qz q̃stūcūq; oīo sit mltiplex possibile est q̃ opponēs 7 r̃ndens nō nouerint nisi vnā significatiōem: s̃ tunc oīo illa disputabilē ad intellectū: igit̃. Tū s̃ do qz possibile ē q̃ opponens distiguat mltiplicitates sic d̃z fieri in disputatiōe dialectica 7 tūc q̃rat d̃ vtroq; sensu a r̃ndēte: s̃ tūc fiet disputatio ad intellectū: igit̃ oīo mltiplex p̃t disputari ad intellectū: et nō mltiplex ad nomē. Nō m̃ oēs tales disputant ad nomē l̃z d̃ facto p̃nt disputari. S̃z circa illā diuisionē dixerūt aliq̃ antiq̃ q̃ oīo n̄ disputat ad nomē nisi ex ṽtio opponēt̃ n̄ distinguēt mltiplex. S̃z h̃ dictū n̄ p̃t stare i veritate Tū prius: qz aliq̃n opponēs ignorat illd̃ mltiplex: g̃ n̄ tenet ipm̃ i distiguere. Cū nemo teneatur ad impossibile. Tū sc̃do: qz i disputatione sophistica ṽl t̃ratiua opponēs n̄ d̃z docere r̃ndentes: s̃ ar̃ faceret si mltiplex distigueret: igit̃. Tū tertio: qz stat oīoēs n̄ mltiplice disputari ad nomē: igit̃ q̃ oīo disputet ad nomē b̃

Elenchorum

nō est vitio opponenti: añs pñz duplr. Pñs
q: si nñdens dicat q in qñario nō sūt tot bi-
narij q: sūt vnitates ⁊ alius arguat q sic: q: i
qñlibz cono ē vn⁹ binari⁹: ⁊ silr in qñlibz latere:
s: duo sūt con⁹ ⁊ duo latera q sūt qñtuor bina-
rij ⁊ pñs tot q: vnitates: ibi ē disputatio ad
nomē: q: vl ē fmo d binarijs nō cōicantibz: ⁊
sic nō sūt tot vnitates: vl d binarijs cōicantibz
et sic sūt tot q: vnitates. Scdm exemplū ē si
qñat an oim pñoz sit eadē disciplina pñ eē dis-
putatio ad nomē cū possit itelligi vñ: o mō q
oim pñoz notoz sit eadez disciplina. Alio mō
q oim pñariorz ignoroz sit eadez disciplina.

Capitulum tertiu in quo compantur
species disputationis ad inuicem.

Ro cōpatiōe spēz disputationis inf se
ponunt qñq: pñsiones. Prima ē. spēs **Prima pñs**
disputationis inf se dñt: q: ex q aliud
ē docere ⁊ aliud tēiare: demonstrator q docet n
infrogat. In disputatione ho tētatiua nō inf-
rogat ad pbandū vcl demonstrandū: s: ad su-
mendū experimentū d scia vl ignorāia nñdē-
tis. Disputatio ho litigiosa pcedit ex apparē-
ter pbabilibz: ⁊ in b differt a dialectica q pce-
dit ex vere pbabilibz. Secda pñsio ē. Cū sint **Secunda**
qdē syllogismi litigiosi apparētes ⁊ n cñtes
aliq ho sint syllogismi nō in pñientes rei: seq-
tur q syllogism⁹ tentatiu⁹ ē litigiosus: s: nō

Primus

sylogism⁹ falsigraphus. Prima ps pñt⁹ pñt⁹ qñqz palogismi vident⁹ esse fm ppria pñci pia artū specialū z tñ nō sunt lingiosi: s; syllogism⁹ tentatiu⁹ videt⁹ esse fm ppa pñcipia artū specialū z nō est: igit⁹ ē lingiosus. mior pñt⁹ p argumentū briffioris q pbatit circulu⁹ quadrari sic arguens: vbiqz ē repire mai⁹ z min⁹ ibi est repire eqle: s; est repire qdratum mai⁹ circulo z etiā min⁹: igit⁹ ē repire qdratuz eqle circulo: ibi est argumētatio sophistica cū nō pcedat ex pñt⁹ s; ex coib⁹. Et sic illi qui sunt corā iudice in causis hñt speciem veri et iusti cū nō habeāt: sic etiā ille syllogism⁹ videt⁹ esse bon⁹ cū nō sit. Secda ps pñt⁹ qz illi syllogismi q pcedūt ex pñt⁹ pñcipijs artū spēaliū nō sunt sophistici: s; syllogismi falsigraphi s; bñmōi vt pz in argumentatiōib⁹ pocrati qua visus est pbare circulū quadrari sic arguens omēs linee ducte ab eodez puncto in idē punctū sunt eqles sed qñta ps circuli z quarta ps quadrati pcedunt ab eodē pñcto in idē punctū: igit⁹ sunt eqles: ibi pcedit ex pñt⁹ pñci pñt⁹ geometrico licet male intellectu: cū maior intelligatur de lineis rectis. Tercia conclusio syllogismus tentatiu⁹ est quodāmo dialecticus. Probatur duplici ratione. Prima est sicut se habet falsigraphus ad geometricam: id est demonstratiōez geometricaz sic tentatiuus ad dialecticas: s; falsigraphus pñt⁹ ad

Tercia pñt⁹

Elenchorum

geometrisam q̄ et tentatiuus ad dialecticam.
Non est tamen totalis similitudo tentatiue
ad dialecticam: sicut syllogismi falsigraphi ad
geometrisam. Tuz p̄: imo quia falsigraphus
est ex proprijs ad propria: tentatiuus autem
ex communibus ad propria et non ad cōmu-
nia. Tum se undo quia syllogismus falsigra-
phus nō pōt ad diuersas scientias applicari
cū pcedat ex p̄p̄ijs vt ptz p̄ rōem ypocratis:
tentatiu⁹ aut̄ potest applicari ad diuersas sci-
entias cum ex cōib⁹ pcedat vt ptz p̄ rōnem
bassonis: et etiā p̄ rōem antiphontis q̄ ponit in
phia naturalis: et p̄ rōem zenonis q̄ pb̄uit ni-
hil posse p̄transiri cū infinita nō possint p̄trō-
siri: et in q̄libz spacio sūt infinita: illi⁹ enī rōis
p̄ncipia ad phīam naturalē et ad medicinam
applicari possunt. Pro secūda rōne ponunt
alie p̄clusiones. Quarta ē dialectice q̄tuor cō-
ueniūt p̄ditiones. Prima est q̄ nō est circa ali-
quod determinatū gen⁹ scibile. Secūda ē q̄
ipsa nō est alicui⁹ demonstratiua. Tertia est q̄
ipsa nō est talis q̄lis est vlis scientia que me-
taphisica ē. Quarta est q̄ ipsa est interroga-
tiua de vtraq; p̄e p̄radictionis. Et si querat
an ipsa debeat interrogare de p̄ncipijs scien-
tie. Dicit q̄ nō quia eis nihil est notū. Quin-
ta conclusio est dicte cōditiones dialectice cō-
ueniunt tentatiue: et ideo tentatiua quodam
modo ad dialectica pertinet. De prima pater.

s iij

Questio

Solutio

Primus

Tū priō qz illa disputatio si ē alicui⁹ gn̄is de
 cūmiati quā hñt nesciētes artes sp̄ales: s; tē
 fatuā hñt iḡrantes dictas artes: qz aliqui q̄
 rūt cōia ad q̄ periti nesciūt m̄derez sic sumūt
 experientia d̄ scia m̄dēt: ḡ tētatia nō ē ali
 cui⁹ gn̄is de cūmiati. Tū scdo qz tentatua pce
 dit ex cōibz oibz sciētis applicabilibz: igit nō
 ē alicui⁹ gn̄is de cūmiati. Ex q̄ p̄z qz oēs vtūt
 qdāmodo dialectica z tētatua etiā si sine idi
 ote qz ille pcedūt ex cōibz q̄ sūt nob valde no
 ra. Et si dicat qz ex q̄ idiote vtūt dialectica fru
 stra addiscet illa ars. Ad h̄ d̄ negādo p̄niaz
 qz nō oēs vtūt dialectica z tentatua artificiali
 De tertia p̄ditōe p̄z qz tentatua pcedit ex cō
 munibz: methaphisica & nō. Tū etiā qz ten
 tatiū ē qdāmo litigiosus z differt a falsigra
 pho q̄ p̄tinet ad eādēz sciaz cū demonstratio.
 Et sic p̄z qz syllogism⁹ tētatū p̄tinet ad diale
 cticū: qz de oibz syllogismis pcedentibz ex cō
 munibus p̄tinet ad dialecticum considerare.
 Tertij tractat⁹ p̄mū caplm i q̄ ponūt cau
 tele ad ducēdū ad methā falsi z iop̄abili

Prima p̄s
 Quinq;
 cautele

a Dducēdū ad methā falsi ponunt qn
 qz cautele q̄ i his s̄sibz p̄tinent. Ceta.
 m̄la p̄te: lauda: trāsferre memento.
 Discere te fingas si vis pcludere falsuz. Qua
 rū priā ē opponens nō d̄z iñrogare s; celare
 intentū suū. Scdo ē opponēs d̄z sil iñrogare

Elenchorum

mlt'a qz i mlt'iloquio n̄ deest pctm̄: z ad mlt'a Auctoritas
 difficile ē aspicere. Tertia ē opponens d3 lau
 dare dicta iudent. Quarta ē opponēs d3 se
 trāsferre ad materiā i q̄ mag' abundat argum̄
 tis: z h̄ bñ fiet si rñdēs n̄ papiat l' neget aliqd
 qd ē nccari iūvl' videt ēē nccariū opponēti: ma
 le x̄o fiet si h̄ rñdēs papiat. Quinta ē opponēs
 d3 fingere se velle discere a rñdēte. Et valet q̄li
 bet hāz cautelay ad ducēdū ad methā falli.
 Sz ad ducēdū ad methā iopiabil' ponūt qn
 qz cautele. Secūda ps
 Prima ē q̄ opponēs p̄sideret d̄ q̄ se Quinqz
 cta sit rñdens z tūc ei pponat iopiabilia fm cautele
 suā sectā aut fm aliā: qz qd rñdēs dicat vi
 det duci ad methā iopiabil'. Secūda ē q̄ oppo
 nēs iñtroget ea q̄ s̄t oculta i mēte z maifesta i
 fmōe. Nō ei eadē volūt z dicūt hoies: sz dicūt
 qdā dcoratissimas ofoes: volūt at ea q̄ videt
 pdesse: vt vtz sit mag' eligēdū bñ mori: qz vo
 luptuose viuere: vl' egere iuste q̄ diuicijs p̄ue
 affluere. Tertia est q̄ opponēs iñtroget ea d̄
 q̄bō ē p̄ietas fm legē z naturā vt vtz bonū sit
 latrōes suspēdi. Quarta ē q̄ opponēs iñtro
 get ea q̄ h̄nt vtranz p̄tez pbabilez: vt vtz sit
 mag' obediēdū deo q̄ legib' si dissonēt. Qui
 ta est q̄ opponēs iñtroget ea d̄ q̄bō est p̄ietas
 inter plēs puta inter populares z sapiētes.
 vt vtrum reges sint felices vel non.

Capitulū secūdū in q̄ ostendit quō dō
 ducitur ad metham nugationis.

Primus

Ducendū aliquē ad methō nugar/
a onis oz supponere q id ē significat di
ctio si p se ponat r si cum alio: r si re
spōdēs admittat illā suppositiōez poterit he
duci ad nugarōez vr si cōcedat q sic duplū p
se significat duplū dimidiū ita r cū alio: tunc
dicēdo b ē duplū dimidiū erit nugario: cū sen
sus sit duplū dimidiū dimidiū. Silt si pcedat
q sic abūdās p se significat nūez hñtē medi
um ita cū alio tūc erit nugario dicēdo fnari
ē nūez abūdās cū sensus sit fnari ē nūerus
nūez bñs mediū Sz si n pcedat b supposito
nō poterit ad methōz duci nisi apparet ter.

Capitulum tertiu in quo docet quō
quis ducitur ad soloecismum.

Prima pō

ē soloecismo spectat ad logicū pside
rare qz aliqn fit he r n apparent. Ali
qn nō apparent r nñe vr si qd dicat si
cus maturoz he cōmittit soloecismū: n tñ fm
ceclianū q dic fit ēē feminini gñis r scōde
clinatiōis. Sz si qd dicat fit maturoz lz he n
cōmittat soloecismū bñ tñ fm ceclianū Silt
si finis solū ē. m. gñis fz qsdā r qd dicat finē
bonā lz videat soloecismū cōmittere fm illos
nō tñ he cōmittit. Un ad ducēdū ad soloecis
mū tria ponūt documēta. Primū ē q maxie
debem⁹ xti neutro gñe si velimus ad soloecis
mū ducere: qz neutz qdāmō cōphēdit mas.

Secūda pō

Elenchorum

et se. Scdm ē si aliqd pcessū sit s̄ b̄ pnoie h̄
debem⁹ illd mutare i b̄ pnomē hūc. Tertiū ē
debem⁹ oīes d̄ noiatio ⁊ idicatio i illā d̄ ac
cusatioz ifinitio mutare vt sic arguēdo qdqd
dic̄ eē s̄ ē s̄ lapidē dic̄ eē ḡ lapides ē. Et pec
cāt tles palosissimi penes fallaz figuredictōis

Capitulum vltimum in quo ponunt
cautele pponente et respondente.

¶ Iñter āt mltū sic v̄l sic pmissas ppo
nere cū aliqn̄ sic pponat ut facile pa
teat defect⁹ ⁊ iō dāde s̄ cautele ad eas
sic pponēdas q̄ defect⁹ mīme pateat. Et pri
mo ex pte opponētis ponūt qnqz. Prima ē q̄ op
ponēs dz vti plicitate. qz difficile ē s̄l mltā cō
spicere. Scda ē q̄ opponēs dz festiare m̄den
tē. Tertia ē q̄ opponēs dz cū puocare ad trās
qz turbati min⁹ pnt oīa p̄siderare. ⁊ b̄ p̄t sic
ri dicendo q̄ ip̄e nihil scit. Quarta ē q̄ oppo
nēs dz interrogare ppōes ad iūicē p̄mixtas pu
ta maiorē vni⁹ rōis cū mīore alteri⁹. Quintā ē
q̄ opponēs interroget ea q̄ sunt vtilia ad occul
tatioēz: cū occultatio sit cō latendi: ⁊ latentia
cō fallēdi Sz p̄tra m̄dentē oīa negātē ponūt
q̄tuor cautele. Prima ē si m̄dens oīa p̄posita
neget tūc si xelīm⁹ ab eo h̄re affirmatiua; de
bem⁹ suā oppositā interrogare. Scda est si re
spōdēs pcedat aliq̄ singlaria sub subiecto ali
cui⁹ v̄l s̄ ⁊ opponēs idigeat tali ppōne nō dz
eam interrogare s̄z debet ea vti tanq̄ cōcessa.

Prima p̄

Secunda p̄.

Secundus

Tertia ē si opponēs velit a rñdente aliquā p
positionē hñe dñ cā interrogare sub distinctione
ad suā oppositaz. Appositū em iuxta se pñq
maiora ⁊ miora vidēt ⁊ peiora ⁊ meliora hoi
Auctoritas bus. Et hñ ē q̄ solet dici sub hac forma. Oppo
sita iuxta se posita mag⁹ clucescūt. Quarta ē
si opponēs nō hēat ex q̄b⁹ syllogiser dñ cape q̄
sibi sunt vñlia ⁊ iponere rñdenti q̄ ea pcessit.
Tertia ps Sed si rñdente nō multū doctū ponunt due
cautele. Prima ē si rñdēs pcedat aliq̄ inopi
nabile dñ ipm opponēs laudare ⁊ ei pponere
a'iq̄ pbabile ad q̄d seq̄t oppositū cōcessi q̄d
fortassis pcedet rñdens ppter laudē sibi attri
butā. Secūda ē q̄ opponēs dñ videre ne pposi
tiones a rñdēte pcesse repugnēt int se. Ex pre
Quarta ps aut rñdēt pñi postremo ponūt qñq̄ cautele:
Prima est si rñdens instet p̄ dicta opponēs
tūc opponēs dñ fingere multiplicatē i dicto
suo ⁊ dicere q̄ in vno sensu est ver⁹ ⁊ i alio fal
sum: ⁊ si rñdens pcedat dñ dicere q̄ cepit i sen
su falso: si tñ neget dñ dicere q̄ cepit in sensu
vero. Secūda est si opponēs videat q̄ rñdēs p
cipit multiplicatē dicti sui: tūc debet pueni
re rñdētem ipm distinguēdo vt videat velle
bñ agere. Tertia ē si opponēs nō hēat argu
mētū ad ppositū debet se ad aliud trāsferre
⁊ si querat ab eo rñdens q̄re se trāsferet dñ dice
re q̄ intendit sue pponēti p̄ dicere. Quarta ē q̄
opponēs debet interrogare pponēs ad suū p̄

Elenchorum

positū valētes: et etiā aliq̄b; vti tanq̄ cessis:
q; mltā pcedūt nō interrogatā q̄ si interrogatē
nō pcederent. Quinta ē nō o; sepe pclonē in-
rogare s; aliq̄n vti ipsa: q; sepe rudentes cur
multa dixerūt si pponat eis q̄ pcesserūt talē
ppositionem credūt eam pcessisse. Et hec de
p̄mo libro elenchorum.

Secundi libri elenchorū primū capm
in q̄ d̄terminat de vtilitatib; hui; libri
et solutionib; palogismorū in generali.

¶ Unū dicendū ē de solutione siue recta
siue apparēte palogismorū: et de argu-
mentationib; q̄ sūt digne solutione et
que nō sūt dignę: et ad q̄ vtilis est hec scia. Unū
hec scia p̄mo vtilis ē ad p̄biāz. Tum p̄mo q;
q̄ sciūt soluere palogismos fallacie i dictione
sciūt multiplicitates dictionū siue terminorū
et p̄ p̄ns sciūt quō se hñt termini ad res signi-
ficatas: q̄ multū p̄fert p̄bie. Tū secūdo q; si
cut facile decipimur cū alio disputādo: et tū
nō p̄ ip̄m; ita p̄ nosmetipsos cōsiderādo: s;
p̄ solutionē a; hac deceptiōe cauere possum;
igit palogismorū solutio vtilis est ad p̄biāz.
Secūdo v; hec solutio ad laudē et gl̄iaz soluet;
q; solues argumētationē sophisticāz videt eē
circa oīa exercitat; et i nullo infat;. Et si dicat
aliq; q̄ solutio palogismorū pōt hñi p̄ p̄mum
librū: igit iste liber ē iup̄flu;. Ad h̄ d; negādo

Prima p̄

Prima p̄cto

Obiectio

Secundus

¶ Nam: qz aliis ē scire solutionē palogismōz in
sua radice sic habet in pmo libro: et scire eos
soluere in speciali qd fit in 5 libro. Multi enī
hūtes habitū q nō sūt exercitati decipiunt: et
tō hec scia nō est supflua. Nam sic in figuris ge-
ometricis aliq sciūt eas dissoluere q tñ nesciūt
eas cōponere: ita ex opposito in palogismis
aliq sciūt eas cōponere et nesciūt eas soluere

Secunda p̄ctio

¶ Un aliqñ ad palogismos sophisticos danda
est solutio apparet magis q̄ vā: qz rñdens d̄
soluere sic opponēs arguit. S; licet opponēs
videat arguere nō tñ arguit: qz nō facit elen-
chum cū videat facere: q̄ etiā rñdēs d̄ videri
soluere dato q nō soluat. Et si dicat q ex q̄ op-
ponēs nō arguit videt q̄ opponēs nō d̄ dare
solutionē: neq̄ rectā neq̄ apparētē. Ad h̄ rñde-
tur negādo p̄nam: qz q rñdēs soluat: h̄ nō ē qz
opponēs arguit: s; qz videt arguere: mō nō so-
lū est cauēdū redargui: s; etiā videri redargui

Tertia p̄ctio

et laborādū ē aliū redarguere. Un p tali solu-
tione faciendā d̄ rñdēs distinguere multiplex
anteq̄ opponēs pcludat p̄ etū. Qd p̄z dupl̄
p̄mo qz rñdēs d̄ illud facere p qd acqrit ap-
parentē sapiā: siue glia: s; h̄ facit distinguēdo
multiplex cū vitiiū opponētis corrigat eo q oīo
multiplex nō distincta ē virtuositatē. Secūdo p̄z
qz sicut ē de interrogatiōe p̄senta ē de interroga-
tione multiplex: s; ad interrogatiōes p̄les nō ē
rñdēdū vnica rñsionē: q̄ ad interrogatiōes mul-

Elenchorum

tripliciter non est danda unica responsio sed plures per distinctionem. Et si queratur aliquis an si oratio multiplex sit haec in utroque sensu sit distinguenda. Ad hoc dicitur quod sic quod faciendum est de oratione multiplici sic de interrogatione plures. sed quod plures est distinguenda etiam si sit in utroque sensu haec igitur et oratio multiplex. Et dicitur per quod sic sunt aliqui elenchi appaerentes et alii veritatem ita alii sunt solutiones appaerentes et alii vere. Solutio autem appaerens est quod non explicat quare argumentum non est in generali et non in speciali. Sed solutio recta est quam exprimit veritatem in generali et in speciali. Et per istas solutiones faciendis ponuntur aliquae cautele midentur: et primo ad resistendum in interrogationi vne ponuntur quatuor. Prima est si opponens proponat respondenti aliquam propositionem probabilem quod non videtur respondenti probabilis: tunc ipse non debet simpliciter concedere ne videatur duci ad inopinabile sed debet dicere mihi sic videtur. Secunda est si opponens proponat aliquod inopinabile: tunc etiam debet dicere respondens mihi sic videtur ne deum possit fieri elenchus. Tertia est si opponens velit probare aliquid a respondente negatum: tunc respondens debet dicere quod petit principium quod videtur assistentibus quod bene dicatur: et si hoc neget opponens: tunc respondens debet illud aliquo modo manifestare. Quarta est si opponens aliquid inferat ex dictis a respondente propter aliquam similitudinem respondens debet dicere quod ipse non arguit in illo sensu in quo dedit ipsam propositionem.

Quaestio

Tertio

Secundus

Tertia po

Quinta ē rñdēs nō dī rñdere nīsi p̄ iñtrogatio fuerit pfecta: vt est ne hō aialhū: putas ne qēqd ē danatū possessio est danatū. S; ad rñstendū iñtrogationi plēs ponunt qñq; pside rationes. P̄ia est si pponant plā se bñtia p modū aīr; r pñtis qz opteat vñū pcedi debz pñs poti⁹ pcedi qz aīr; vt si querat ne hō vel aial currat: poti⁹ ē pcedēda scōa po qz p̄ma. Scōa est si opponēs disputet cuz rñdente de duob; q rñdens dicit h̄fe p̄ia r opponens dicat q vñū hz p̄iū alit; hō nō: tūc dī rñdēs dī cere q vñū hz p̄iū noiātū r aliud innoiātū r p̄p̄ h videt nō h̄fe p̄iū. Tertia est si opponens pponat aliq; pponem q videt assistentib; tā: rñdens nō dī eam negare: s; si alit; que pponant q iñdīnter negant r pcedant tales p̄or rñdens negare. Quarta ē si aliq; pponat rñdētis q ab aliqb; negant: r ab aliquib; pcedunt rñdens dī dicere q cepit i alio sensū qz opponēs. Quinta ē si rñdens p̄cipiat qd opponēs velit iñtrogare dī ipm puenire dicēdo q ip̄e voluit h iñtrogare. Et valent he cautele ad solutionē apparentes. S; solutio recta est manifestatio falsi syllogismi fm oēm modū fm quē ille dī falsus. Syllogism⁹ aut dī falsus dupl̄r. Uno mō qz syllogizat: s; tñ syllogizat falsum sic est ille q peccat i materia: r ille soluit p iñtēp̄tionē vñi⁹ pmissaz vt ambaz. Ali⁹ est q dī syllogizare cū nō syllogiser: r talis soluit p distictionēz vñi⁹ pmissē. Syllogismoz

Elenchorum

sunt falzor p̄rio mō qdā hñt vnā p̄missaz fal
faz z etiā p̄clusionē: z illi solūnt p̄ int̄emptio
nē p̄misse z etiā p̄clusiōis. Alij hñt solā p̄mis
sam falsaz: z p̄ interemptiōez ei⁹ solūnt. Et
ita si debeat p̄fecte solui argumētatio sophi
stica videndū est an sit syllogisata aut nō. Si
sic videndū ē an p̄clo sit vā vl̄ falsa z sit in p̄
missis. Si nō tūc vel ē mltiplicitas i p̄missis:
et tūc soluēda ē p̄ distinctiōez vl̄ nō ē mltiplici
tas: z tūc soluēda ē p̄ negatiōez p̄ne. Et si di
cat aliq̄s q̄ hmōi solutio p̄t h̄ri p̄ p̄mū librū.
rñdet q̄ lz p̄mū libz possit h̄ri tal solutio cū
maḡ p̄meditatōe: n̄ tñ sine maḡ p̄meditatōe.

Capitulum secundum in quo soluun
tur palogismi fallaciarum in dictione.

p Alalogismoz fallacie equocatōis vl̄
ambibologie qdā hñt p̄cloez multi
plicē: vt p̄tigit tacētē loq̄. Alij vō hñt
p̄missā mltiplicē: vt q̄cqd̄ scit h̄ scit: lapidē q̄s
scit: h̄ lapis scit. Et tal̄ oīo mltiplex aliqn̄ est
vā fm̄ quēlibz sensū z aliqn̄ falsa: aliqn̄ vō ē
vā fm̄ vnū sensū z aliqn̄ falsa. Tñ si p̄clo sit
mltiplex n̄ sit elench⁹ p̄ m̄dentes nisi ipe p̄ces
serit apparētē p̄nā p̄clōis. Si vō p̄missa sit
mltiplex nullo mō p̄t rñdēs redargui. Unde
palogismi equocatōis z ambibologie debēt
solui distiguēdo mltiplex dūmō n̄ lateat: vt si
fiat iste palogism⁹: quēcūqz dico possibile ē dī

Prima p̄

Secūda p̄

Secundus

cerentacenter dico: qd tacente possibile e diceret
 pto e distinguenda: qd vel e sensus possibile e qd
 qd dicat tacente: r tuc est va. Alio sensus est
 possibile e qd tacens dicat: r tuc est falsa. Et sibi
 solueret palogismu q fieret p huc tminu expe
 diens. Sz si rñdens ignozet multiplicitarē et
 postea p ipiat tuc d: se corrigere dicēdo q in
 tali sensu pcessit. Et iō p illo pōit tal cautela:
 si rñdens pcesserit aliquā pctionē r opponēs
 bñ arguat q ipm: ita q difficult solui pōt ei
 argumentū: tuc rñdēs d: dicere q ppositio ē
 multipler lz nō sit: q i tali sensu pcessit eam
 r nō in illo: vt pz i h palogismo: qcuqz aliq
 sciūt hec sciūt: sz aliq sciūt asinos r lapides:
 q asini r lapides sciūt. In maiore vl' li hec est
 nti casus: r sic tuc ē falsa: vel acti casus: r tuc
 est va. Sz ad soluedos palogismos ppositio
 nis r diuisionis dicendū est q oō cōposita r
 diuisa nō idē significant: iō si inferat in vno
 sensu dicendū ē q est pcessa i alio: vt pz p hōs
 sex palogismos. Primus est qcuqz vidisti hūc
 pculsuz hic pculsus ē: sz oclō vidisti hūc pcul
 sum: igit hic oculo pculsus ē: mior ē distiguen
 da. Et lz talis palogismus videat ad amphibo
 logiaz spectare: nō tñ spectat ad amphibolo
 giaz c illa oō nō maneat eadē fm diuersos
 ei sensus: sic hec dictio malū fm sua dī: si
 gnificata nō manet eadē. Scōus palogismus
 qcuqz vider naues nūc epñtes in pyrati cns in

Tertia ps

Elencborum

ficilia ē ēf ficiliaz: s; tu q es i ficilia vides na-
ues epntes i pyrai ens i ficilia: qz tu es ēf si-
ciliaz. Minor ē distinguēda: qz vel li ens deter-
minat li i pyrai: z sic mior ē falsa z maior vā:
vel in ficiliaz: sic ē vā. Terti⁹ est nullus bon⁹
futor malus ē: s; aliq bon⁹ futor malus ē: q
aliq bon⁹ futor nō est bon⁹ futor. In maio-
re vel li futor est determinabile de li bon⁹: z sic ē
pposita vā: v; li hō ē ei⁹ determinabile: z sic ē di-
uisa falsa. Quart⁹ est qd est maloz malū ē
s; disciplina bona est maloz: q disciplina bo-
na malū est. Minor est distinguēda. Quint⁹
est quēcūqz nūc dicovere esse factū: hic nūc fa-
ct⁹ ē: s; te nūc vere dico esse factū: q tu nūc fa-
ctus es. In miore vel li nūc determinat li dico:
z sic ē cōposita vā: v; li esse z sic est flā. Sext⁹
est q cūqz potes sic potes sic facies: s; tu po-
tes nō cytharisans cytharizare: q tu cytharisa-
bis nō cytharisans. Minor ē distinguēda pe-
nes sensum cōpositū vel diuisum. S; z hūc
palogismū dicebant antiq qz cessus sit per-
ticulariter q sicut tu potes sic facies: nō tū vlr
q quocūqz mō potes sic facies. S; hec solu-
tio ē falsa: qz dato q maior accipet vlr adhuc
nō valeret pna. S; p fallacia accent⁹ pauci
sūt in septo v; in voce palogismi ponit tū iste
qscūqz iustū est pēdere iustū ē penā pati: s; iu-
stos iustū ē pēdere: q iustos iustū ē penā pati
In miore vel li pendere bz scōbz breuez: z sic

Quarta 20

Secundus

Et haec media logica et sic est falsa. Sed per palogismos fallacie figure dictionis dicendum est quod genera predicamentorum sunt distincta: et ideo licet dictiones habeant similitudinem in voce vel scripto non tamen proprie habent eosdem modos significandi ut patet in his palogismis. Cōtigit idem videre et videri: igitur contigit idem facere et fieri. Similiter facere actionem importat et fieri passionem: igitur similiter videre actionem importat et videri passionem. Ille igitur non valet quod licet voces sint similes habent tamen diversos modos significandi. Tertius palogismus est quicquid habui et hodie non habes perdidisti. Sed decem digitos habui: ibi mutatur quod in quantum. Quartus est quicquid aliquis non habet: igitur vnum solū denarium aliquis non habet: igitur vnum solū denarium quod non dat. Quintus est tu aliquem percussisti sola manu: sed sola manu non habes: igitur aliquem percussisti per illud quod non habes. Sextus est tu vidisti solo oculo equum: sed solū oculū non habes: igitur vidiisti equum per illud quod non habes. In illis tribus palogismis sub signo distributivo subest sumit terminum? sed predicamento ad aliquid. Septimus est quicquid dat aliquid cito dat sed illud quod dat non habet cito: igitur illud quod dat non dat: ibi mutatur quod in quod. Sed ad predictos palogismos et maxime ad quantum dicebatur antiquum quod iste filius stant: iste habet vnum solū et iste habet plura: licet iste non filius stent: iste solū habet vnum: et iste habet plura. Similiter dicebatur ad sextum quod licet ille non habeat vnum solū oculū habet tamen vnum solū oculū igitur videt equum. Similiter ad quantum dicebatur quod non est in eo

Elenchorum

uenies aliquē dare qđ nō hz: vt si qđ det vinū
qđ i datōe erat i acetū. Sz be solutiōes n̄ va
lent qz oppositis earūz datz adhuc pnt solut
illi palogismi. Octau⁹ palogism⁹ ē qđqd scp
tū ē aliqz scpsit: sz oīo falsa scpta ē: igit aliqz
scpsit orōnez falsā: ibi sub signo distributio
sube sumit tmin⁹ d pdicamēto signi. Nonus
palogism⁹ ē qđqd addiscit discēs h̄ ē qđ discit
sz discēs addiscit cito qđ ē tarde: qđ ē cito ē
tarde: ibi mutat qđ i qle. Decim⁹ ē qđqd aliqf
ambulat illud calcāt: sz diē totā aliqz abulat
qđ totā diē aliqz calcāt: ibi mutat qđ i qn. Un
decim⁹ ē qđqd bibisti ē i corpe tuo: sz ciphū. i.
vinū replens ciphū bibisti: qđ vinū replens ci
phū ē i corpe tuo: ibi mutat suba in actione.
Duodecim⁹ ē qđqd sciūsti tu inuenies v^l ad
discēs sciūsti: sz duas ppōes sciūsti: igit eas
inuenies vel addiscēs sciūsti: ibi mutat nūe
rus singlarz in pluralē. Tredecim⁹ ē sortes est
terti⁹ ab hoīe z sortes ē hō: igit sortes ē terci⁹
a seipo. illa pna videt eē silis vni i q mediū ē
termin⁹ singlaris. Ultim⁹ est quēcūqz vidi
sti ille est alter ab eo quē nō vidisti: sed tū vidi
sti conscum: z non vidisti conscum musicuz:
ergo conscus music⁹ ē alē a consco: ibi mutat
qđ i qle. Ex his ptz quō solunt palogismi i
dictiōe: solunt em p oppositiū: qz si rñ dēs cō
cesserit ppōnez cōpositā ex q opponēs aliqd
contra eū inferat debet dicere concessit eaz in

Secundus

sensu diuiso. Et similiter in alijs fallacijs si opponens arguat ex vna oratione in vno sensu debet respondens dicere qd cepit i alio.

Tertium capitulum in quo soluuntur palogismi fallaciarum extra dictionem

Prima ps

D soluendos palogismos ex dictioes z
 a maxie fallacie accitit pte gñalic nega-
 ri pñia: sz tñ h solutio nō sufficit sz oz
 assignare cōm qre nō v3 tal pñia qd ē difficile
 cū nō sit p vnā regulā detmīatū qñ ex vnione
 extremoz cū medio deat inferri vñio extremi
 tatū int se: poterit tñ h patere p hos lex palo-
 gismos. Prim⁹ ē tu scis bonū: z bonū ē qd in-
 tendo interrogare: g tu scis illd qd itendo inter-
 rogare. Scds ē tu cognoscis sortē: z sortes est
 veniēs: g tu cognoscis veniētē. Terti⁹ ē tu co-
 gnoscis sortē: z sortes ē coope⁹: g tu cognoscis
 cooptū: i ill' tribu variat appellatio. Quart⁹ ē
 h statua ē op⁹: z h statua ē tua: agit h statua ē
 op⁹ tuū. Quir⁹ ē iste canis ē tu⁹: z ē pñagis ē
 pñ tu⁹. Sext⁹ est. pauca sūt raro: z pauca sūt
 pauca: g pauca sūt raro pauca. Istoz palogis-
 moz tres pmi deficiūt p pte variatioes appel-
 latiois: qz nō qdqd attribuit accitit attribuit
 rei s biete: maxie si hēant diuersas rōnes sic
 cause⁹ z veniēs: pte em qd cognoscere consue-
 sub rōne consueci nō cognoscedo ipm sub rōne
 veniētis. Sz ad tres vltimos bz negādo pñiaz.
 qz ibi arguit indebitē a diuisis ad pñicta. Ne

Elenchorum

rūtamē hos palogismos alie soluebāt antiq̃.
 Nō p̃rio ad scdm dicebāt q̃ n̄ erat icōueniēs
 aliqd̃ cognoscere z idē igrare: dū tñ b̄ n̄ ēēt f̃z
 idē. S; b̄ solutio nulla ē. Tū p̃rio q̃ oēs pa-
 logismi eiusdē fallacie dñt eadē solutiōe solut
 s; b̄ solutio nō ē hmōi: agīt. Tū scdo q̃ p̃ hāc
 solutiōez nō d̃r q̃re nō seq̃t p̃clo: agīt b̄ solutio
 nō ē bona. Eadē em̄ ofo pt p̃les h̄re defectua
 z si soluat̃ fm̄ vnū sc̄lū n̄ ē bona solutio. Tū
 tertio q̃ palogismi illi n̄ p̃cludūt illd̃ qd̃ ipi di-
 cūt: q̃ solutio ē mala. Scdo dicebāt ad tertuz
 palogismū q̃ nō erat icōueniēs p̃cedere p̃clo
 nem: q̃z hec p̃cedit: raro pauca sūt multa: igīt
 hec etiā p̃cedi p̃t: raro pauca sūt pauca: s; hec
 solutio etiā nlla ē cū nō oñdat q̃re n̄ seq̃t p̃clo
 Tertio dicebāt ad q̃ntū palogismū q̃ hec ē di-
 stinguenda iste canis est tu⁹: q̃z v̄l̄ sensus ē q̃
 iste canis genuit te: vel q̃ possidet a te: vel q̃
 seruit tibi: sic cū antiq̃s fiebat iste palogism⁹
 p̃rudētia est maloz: z est q̃ddam bonū: q̃ qd̃-
 dam bonū ē maloz. Distinguebāt p̃ns q̃z vel
 sensus est: quoddā bonū est maloz possessio:
 vel quod est maloz causa: vel quod est ma-
 lozū distinctio: Sed hec solutio nulla est quia
 nulla illarū significat plura: q̃ nulla illarū p̃-
 positionū est distinguenda. An̄s patet q̃z hec
 hoc est bonū: non significat nisi q̃ hoc est pos-
 sessio horū: nisi ponat̃ loco p̃positionis trun-
 cate: agīt etiā ista: quoddā bonū est maloz nō

Secundus

significat nisi qd daz bonū ē maloz posses-
sio: cū gr̃is rect⁹ a ntio absoluto ex vi possesi-
onis regat: igit etia ista: iste canis ē tu⁹ n̄ signi-
ficat nisi qd iste canis possidet a te. Sz ad sol-
uendū palogismos fallacie fm qd ad simplr
ispiciēdū ē ad p̃sonē ⁊ dictionē: qz dicto fm
qd nō dicit dictū simplr nec ecōtra: sz dictū
fm qd dicit dicto fm qd. Pro hac aut falla-
cia ponūt qndeci palogismi. Prim⁹ ē qd nō ē
est op̃abile: qd nō ē: est. Scdus ē qd est nō
est hō: qd est nō ē. Tern⁹ est dicat solū sortes
p̃deū ego suz piur⁹: bñ iurat: ⁊ p̃ n̄s nō est p̃-
iur⁹: ibi n̄ v̄z p̃n̄a: qz lz bñ iuret q̃tū ad aliqd
nō tñ simplr. Quart⁹ ē aliqd dissuadet furari
sz ille idē suadet n̄ furari: qd dissuadet suadz
In illis palogismis arguit a dicto fm qd ad
dictū simplr: cū esse op̃abile nō sit ēē simplr:
neqz suadere negative ē suadere simplr. Qui-
tus ē dicat solū sortes istā: sortes dicit falsuz
videt qd illa nō sit falsa: qz si illa sit falsa cū cā
solā dicat sortes seq̃t qd ita est sic dicat: ⁊ p̃ n̄s
illa est v̄a: ibi nō v̄z p̃n̄a. Naz lz dicat v̄x fm
qd nō tñ simplr. Sex⁹ est sanitas ē bona ⁊ ē
mala male vtenti: igit bonū ē malum. Septi-
mus ē diuitie sunt bone ⁊ s̄ male male vten-
ti: igitur bonum est malum. Octauus est sa-
num esse v̄l b̄re magnaz ptātem i aliquo tpe
nō est bonū: igit nō est bonū. Non⁹ est qd non
vult sapiēs ē malū: sz amittere bonū nō vult
sapiēs: qd bonū est malū. Decim⁹ est aliquis

Elenchorum

vult accipe malū: ḡ aliq̄s vult malū. Undecim
 mus est aliq̄s vult dimittere egritudinē: ḡ ali
 q̄s vult egritudinē: nō valet p̄na: q̄ nō est idē
 egritudo ⁊ dimittere egritudinē. Duodecim⁹
 est iustū est eligibili⁹ iniusto: ḡ iusta passio me
 lior est q̄ iniusta: ⁊ iuste cōdenari meli⁹ est q̄
 iniuste ⁊ demnari. Tertiūdecim⁹ est ista sūt Tertia p̄s
 mea adiudicata: igit̄ sunt mea. Ultim⁹ est in
 iuste passus dic̄ se passus iniusta: igit̄ dicit in
 iusta: sibi non v̄z p̄na: cū cōmittat fallacia fm̄
 qd̄ ad simplr. S; ad soluenduz palogisimos
 fallacie ignorantie elenchi op̄et p̄siderare ad
 p̄dictionē: q̄ hec fallacia sit fm̄ defectū p̄di
 ctionis. Et iō fm̄ eam p̄rudente ponit talis
 cautela q̄ si r̄ndens dicat aliq̄s p̄pōnes non
 esse p̄dictoras ⁊ opponēs sibi declarēt q̄ sic
 ostendēdo sibi istas duas b̄ est duplū et b̄ nō
 est duplū: tunc r̄ndens d̄z dicere q̄ b̄ nō est re
 spectu eiusdē ⁊ fm̄ idem: vt p̄z in his duob⁹
 palogisimis. Prim⁹ est tu cognoscis coriscuz
 esse coriscū: ⁊ nō cognoscis ipm̄ esse musicum
 ḡ tu cognosc; ⁊ nō cognoscis coriscū: nō valet
 ibi p̄na: q̄ nō seruat p̄ticula s̄l̄r. Secundus ē
 om̄e tetracubitū est mai⁹ tricubito: s; b̄ ē nūc
 tetracubitū ⁊ pus fuit tricubitū: igit̄ b̄ est ma
 ius seipso: sibi nō seruat hec p̄ticula i codē tpe Quarta p̄s
 S; ad soluēdos palogisimos petitionis p̄nci
 pū d̄z r̄ndens opponētū dicere q̄ accepit p̄po
 sitionē min⁹ p̄babilē p̄clonēz quā intendit: et
 iō p̄ ipso r̄ndente due ponunt̄ cautela.

Secundus

ē si respōdens primo nō recipiat q̄ sit petitio
principij ⁊ cōcedat aliquā ppositiōez ex qua
opponens infert aliquid contra ipm tunc de
bet dicere q̄ opponens nō debet vti tali ppo
sitiōe q̄uis sit cōcessa q̄ petit principium.

Secūda cautela est: respōdens debet dicere
opponenti q̄ nō cōcessit illam ppositiōem vt

Quinta ps ea vrent: sed vt arguet cōtra eam. S; ad sol
uenduz palogismos fallacie n̄tis neganda ē
psequētia quia nō oportet si pma p̄na sit bo
na q̄ etiaz ⁊ secūda. Itaz a ppositiōe psequē
ad ppositiōez aūtis vel a destructiōe aūtis ad
destructiōez psequētes nō valet cōsequētia.
vt patet p argumentū melissi sic arguentis. q̄
qd est factū habet principij: q̄ quicqd nō ē

Sexta ps factū nō habz principij. Uex ad soluendos
palogismos fallacie nō cause vt cause oportz
videre ad pmissaz supfluz ⁊ debet respon
dens dicere q̄ illa pmissa nihil facit ad illam
onem cōclusionis: ideo ei⁹ falsitas nō dz infert
ex falsitate cōclusionis. Pro hac autēz falla
cia ponit talis cautela respōdētis volētis
ostendere ignorantiam opponētis s; q̄ re
spōdens dicat se tales ppositiōem concess
isse vt opponens eam improbare cū tamen

Sed tertia ps eum improbare non potuerit. Sed ad solu
dos palogismos fm plures interrogatiōes
vt vnā non est danda vnica respōsiō s; plu
res cum interrogatiō sit plures. Interroga
tiō enī vna est q̄ vnū de vno significat. Intro

Elenchorum

gato vno plures quod plura de vno significat. Non
sic in equocis id est propositio aliquam in vtroque sensu sit
vera aut falsa: tunc respondens procedens vel negans eam
non ducit ad redargutionem cadit tamen in hoc periculum quod
dat vnam rationem ad proponens plures: ita si ad in-
terrogationes plures dato quod sit in vtroque sen-
su vera vel falsa det vnam responsionem inci-
det in illud peccatum et in aliud si illa sit in vno
sensu vera et in alio falsa: ut patet in his quat-
tuor exemplis. Primum est. sunt ne ista bona vel
mala demonstrato vno bono et vno malo. si
bona: igitur malum est bonum: si mala: igitur bonum est
malum. Ad hoc dicitur quod nec sunt bona nec mala:
sed vnum eorum est bonum et alterum malum. Secundum ex-
emplum est: sint a et b diuersa quorum singulum sit
sibi in se idem: queritur vtrum a et b sint eadem vel
diuersa: si eadem: ergo diuersum est idem: si diuer-
sa: ergo idem est diuersum. Tertium exemplum est sic
fortes boni et plato malus: queritur an fortes et
plato sint boni an mali: et arguitur sicut prius.
Quartum exemplum est: sit a equale et b inaequale:
queritur vtrum a et b sint equalia an inaequalia: et
arguitur sicut prius. Ad hec argumenta potest dici
quod pluralis numerus in illis propositionibus potest tene-
ri diuisiue: tunc sunt falsae: vel coniunctim: et
tunc consequentie non valent.

Ultimum capitulum in quo docet phi-
losophus soluere paralogismos ducen-
tes ad nugationem et ad soloecismum.

Secundus

Prima ps
Prima regla

D solvendo palogismos ducetes ad
nugatione ponunt due regule. Prima e
termini relativi sine suis correlatiuis

positi dant intelligere sua correlatia: s; polit
cu eis no dat ea intelligere: vt sic si eet aliq vox
significas tm sic vno min⁹ decet: tuc si ponat
cu decet no dat intelligere decet: s; si p se ponat
dat intelligere decet. Et silr si eet aliq dictio si
gnificas tm sicut no facere: tuc si p se poneret
daret intelligere facere: no aut si ponat cu fa
cere. Ita duplu p se dat intelligere dimidiu: r
scia scibile: no aut si cu eis ponant. Secda re
gula e: passio p se sumpta dat intelligere subie
ctum: s; no posita cu subiecto: r io falsa e opt
nio q dicit q ponedo diffinitioez loco passiois
et⁹ no comittit nugatio: vt dicedo nasus hns
cauitate. Na si loco passionis ponat tota dif
finitio erit nugatio: na tuc dicedo nasus sim⁹
sensus eet nas⁹: nasus hns cauitate: r silr di
cedo simitas nasi: sens⁹ eet cauitas nasi nasi.

Secunda

Secunda ps

S; ad solvendo palogismos ducentes ad so
locismu oz videre si aliq pmissa sit incogrua
r tuc no e miru si sequat p⁹lo incogrua: vt p;
sic arguendo: hic e alba: r hic e cons⁹: g cons⁹
est alba: s; si pmissa sint p⁹grue p⁹lo no dz ee in
cogrua. Jo peccat hi qnq; palogismi. Prim⁹
est qcqd tu dicis ee b⁹: s; lapide tu dicis ee: g
lapide est. Sed e illa e illd qd tu dicis ea ee: s;
tu dicis ea ee aspidē: g ipa e aspidē. Terri⁹ ille
est illd qd tu dicis ipm esses: tu dicis ipm ee de

Elenchorum

onē: igit ipse ē cleonez ibi mutat noiatu⁹ i ac-
 cusatiuū. Quart⁹ ē tu scis h: z h ē lapis: g tu
 scis lapis: ibi mutat accusatiu⁹ in noiatuū.
 Quir⁹ ē cui⁹ sciaz habes illud scis: sz habes
 sciaz lapidis: igit lapidis scis: ibi mutat actiū
 in gtrū. Et h d solutiōibz palogismoz i spēali.
 Nūc aut d eis in gūali videndū ē. p q ponūt
 tres diuisiones. Prima est. Oronū qdā sūt faci-
 les ad soluendū: z qdā difficiles. Orones aut
 faciles ad soluendū sūt illē q sūt penes equoca-
 tionē: cū ridiculū sit mltiplicitates ignorare:
 vt pz i his duobz exemplis. Prīmū ē: qcuqz
 ferebat gdatim ibat de loco ad locū: sz vir se-
 des ferebat gdatim cū sedebat: igit tūc ibat
 d loco ad locū: ibi gradatim pōt accipi vt tm
 valet sic de gdu ad gradu. vl vt tm sic gradi-
 ens. Scds palogism⁹ ē qcqd ledit pauperez
 nō ē purū sz boreas ledit pauperez: g boreas
 h ē pur⁹: ibi purū pōt capi p inocētē vl p depu-
 rato a nubibz z ille oēs facile sē ad soluendū
 Sz ille de qz equocatiōe ē ptouerfia sē diffi-
 ciles ad soluendū sic sunt he in qbz ponūt ens
 z vnū: imo eadē oō pōt eē facil⁹ ad soluendū
 et difficilis fm q dubiū ē p quā fallaciā solui
 debeat: z sic sic in fallacijs i dictione alique sūt
 faciles z aliq difficiles ad soluendū: ita z i fal-
 lacijs ē dictionē. Un oō dī act⁹ siue difficil⁹
 q maxie dubitare fac z maxie mordet. Scda
 diuisiō: oronū actiū qdā peccāt i formaz qdā
 i materia. Peccātes aut i materia sūt actiores

Tertia ps

Secundus

peccantibus in forma cui etiam peritos decipiat.
 Et inter peccantes in materia ille qui procedunt ex premissis valde probabilibus ad inferendum unum valde improbabile sunt acerrime ad solvendum. Sicut quoniam premissa non sunt multis probabilibus: sed tamen aliquando probabilibus et concludunt unum manifeste finem oratio est acerrime tunc oratio aliquando premissa iterum erit: sed dubium est quod incertum debeat. Sed illa qui procedit ex valde improbabilibus facilius est ad solvendum: imo aliquando est digna despicere si sit manifestissimum defectus: quod non perveniat ex parte ordinatio premissa. Ille orationes sunt difficiles ad solvendum de quibus dubium est an sint syllogizate an non: et si sint syllogizate dubium est in eis quod premissa debeat negari aut distinguere. Tertia divisio est quod respondens aliquando solvit ad rem: et tunc recte solvit: aliquando non solvit solum apparetere: et tunc non recte solvit. Et sic patet quod ex his et quilibet fiat pallogismus: et quod quod potest duci ad methodos: et quod sunt regules sophisticarum: et quod solutio recta. Patuit in super libro topicorum quod siane syllogismi dialectici: et quod modus est respondens et opponens: ut assequimur illi finem quod dicitur est in principio libri topicorum: et propter determinata in libro 8 pallogismus: nihil restat pertractandum. Unde hec ars fuit inventa sic alie artes. Nam sic in aliis artibus quod a primis inventis: inventa fuerunt per se fuerunt et tandem augmentum susceperunt: quod fuerunt inventa prima principia quod sunt optima et magna in veritate: sunt per se in magnitudine et illa fuerunt difficultia: cum sit difficile ea applicare ad specialia.

Elenchorum

ut patet in rhetorica. Tullius enim inuenit principia
rhetorice et illis addidit aliquid post eum venit tra-
simachus qui etiam aliquid addidit: post illum venit
theodoros qui prout aliquid addidit: et sic prout
summata est rhetorica. Sed de hac arte autem prout
nihil erat traditum. Nam si aliquid de una materia
esset traditum et aliud de alia: non esset tamen ad unam
artem redacta: sed esset sicut quedam regule sine ordi-
ne sic mercenarii vendunt res suas: et ideo illa tra-
ditio erat facillima: quod non erant nisi quedam regule sine
demonstratione tradite: sic si aliquid debeat tradere
artem ut boies non doleant pedes et talis non doceat
artem sutoria: sed dat multos modos calciamen-
torum prout a dolore pedum: ita prout si esset erat de
regula huius artis daretur autem prout. Sed de rheto-
rica autem rhetorica multa erant inuenta. De hac
autem arte quasi nihil. Ex quo patet quod prout fuit inuen-
tor huius scie et eam sufficienter compleuit: quod hec
ars est tradita sic alie ad quas perficeret fuerunt
plures coadutores: et ideo dicit prout reliquum erit
omni vestrum vel eorum qui audierint opus omittis quod de
artis inductione: inuenitis autem multas bene gra-
tes. Et sic est finis textus abbreviati totius logicis

Impressum Basilee Anno
1590 nonagesimo secundo.

*Libri de velle velle
sebastiani Grubel. fecit.*

BIBLIOTHECA
UNIV. CRACOV.
CRACOVENSIS

Corruere Wind
mit ohen

multe

Handwritten text on a label:
M. de Sion
Lyon
1462